

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

5'inci Birleşim 9 Ekim 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	96
II.- GELEN KÂĞITLAR	100
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	106
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>106:109</i>
1.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Gazze'ye ilişkin gündem dışı konuşması	106:107
2.- Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun, tarımsal üretimdeki yeniliklerin sahaya aktarılmasına ve çiftçilerin bunlardan haberdar edilerek onların mesleki bilgi ve birikimlerine katkı sağlanmasına, kadın ve genç çiftçilerin tarımsal üretimin ana unsuru olarak görülmesine ilişkin gündem dışı konuşması	107:108
3.- Niğde Milletvekili Cumali İnce'nin, Niğde'ye ve patatese ilişkin gündem dışı konuşması	108:109

IV.- AÇIKLAMALAR**110,143,149,158,
174,215**

1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'nin Esenevler Mahallesi'nde yapılan deprem konutlarına ilişkin açıklaması	110
2.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması	110
3.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması	110
4.- Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in, 7 Ekim 2023'ten bu yana devam eden İsrail soykırımının 2'nci yılına ilişkin açıklaması	110:111
5.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, canlı hayvan ve kırmızı et ithalatına ilişkin açıklaması	111
6.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ın Dulkadiroğlu ilçesinin sorunlarına ilişkin açıklaması	111
7.- Kahramanmaraş Milletvekili Tuba Köksal'ın, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması	111
8.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Yahudilere ilişkin açıklaması	112
9.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Akademisyen Aslı Aydemir'e ilişkin açıklaması	112
10.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ulaştırma Bakanının dünkü açıklamasına ilişkin açıklaması	112
11.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, kahverengi kokarca böceğiyle mücadeleyle ilişkin açıklaması	113
12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, yirmi üç yıllık hikâyesinin sonunda ülkenin geldiği duruma ilişkin açıklaması	113
13.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması	113
14.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, 10/10 Dünya Balıkesirliler Günü'ne ilişkin açıklaması	113:114
15.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması	114
16.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ABD'yle yapılan doğal gaz anlaşmasına ve Cumhurbaşkanlığının günlük harcamasına ilişkin açıklaması	114
17.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Birleşmiş Milletlerin 80'inci Genel Kurulunda yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması	114

18.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Adalet Bakanına sormak istediği soruya ilişkin açıklaması	115
19.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, 10 Ekim Ankara katliamının 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması	115
20.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, şehir hastanelerine ödenen kira ve hizmet bedeline ilişkin açıklaması	115
21.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Eğirdir Gölü'ne ilişkin açıklaması	115
22.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Gazze'de sağlanan ateşkese ve Gazze'nin yeniden inşasına ilişkin açıklaması	116
23.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Ukrayna'nın Türkiye'den gelen domates ve salatalık için uyguladığı gümrük vergisine ilişkin açıklaması	116
24.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa Mustafakemalpaşa'da TOKİ'nin yaptığı binalara ilişkin açıklaması	116
25.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın sorunlarına ilişkin açıklaması	116:117
26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması	117
27.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Ankara Gar katliamının 10'uncu yıl dönümüne ve Anayasa Mahkemesinin Veysel Atılgan için verdiği karara ilişkin açıklaması	117
28.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Elâzığ'da 4 kız çocuğuna cinsel taciz davasına ilişkin açıklaması	117
29.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, emekli maaşına ilişkin açıklaması	118
30.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, İsrail ile Hamas arasındaki ateşkese, “terörsüz Türkiye”ye ve dar gelirli kesime ilişkin açıklaması	118
31.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, AK PARTİ iktidarına ve Komisyona seslendiğine ilişkin açıklaması	118
32.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, sağlık emekçilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması	119
33.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin dün sergilediği dayanışma örneğine, Vicdan gemisindeki 3 milletvekilinin son durumuna, AK PARTİ eski Milletvekili Hüseyin Kocabıyık'a, kahverengi kokarca böceğiyle mücadeleyle, TÜİK verilerine göre Ekonomik Güven Endeksi'ne, Selimiye Camisi'ne ve Kültür Yolu Festivallerine ilişkin açıklaması	119:121

- 34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 10 Ekim Ankara Gar patlamasına, Gazze'de ateşkese, 3 milletvekiliyle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinin dün gösterdiği tavra, bugün ölüm yıl dönümleri olan 27 askere, Gazi Sayılmayanlar Derneği yetkililerinin dün kendisini ziyarete geldiklerine, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun tekstil sektörüyle ilgili verdiği araştırma önergesine ve milletle kavga edildiğine ilişkin açıklaması 121:123
- 35.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Horasan Erenleri Dergâhı Cemevi'ne, Türk Devletleri Teşkilatı 12'nci Zirvesi'ne, Gebele Bildirisi'ne ve Türk Devletleri Teşkilatının 16'ncı yılına ilişkin açıklaması 124:125
- 36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 9 Ekim komplosuna, 10 Ekim Ankara Gar katliamının yıl dönümüne ve AYM'nin Veysel Atılgan'la ilgili verdiği karara ilişkin açıklaması 125:126
- 37.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, AKP eski Milletvekili Hüseyin Kocabıyık'a, sanatçılara yapılan operasyona, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e, GATA'ya ve 10 Ekim Ankara katliamına ilişkin açıklaması 126:128
- 38.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, bugün imzalanan ateşkes anlaşmasına, Gazze'de başlayan yeni sürece, Türkiye'ye getirilecek milletvekillerine ve sivillere; Holokost film endüstrisine, Ankara Milletvekili Murat Emir ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 128:130
- 39.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 130
- 40.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 130:131
- 41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 132
- 42.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 133
- 43.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 133
- 44.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, kahverengi kokarca böceğiyle mücadeleyle ilişkin açıklaması 133
- 45.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Siirt'te eğitim sistemindeki sorunlara ilişkin açıklaması 134
- 46.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, beyaz Toros simgesine ilişkin açıklaması 134

47.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, 6360 sayılı Yasa'yla mahalleye dönüştürülen köylerdeki hazine arazilerine ilişkin açıklaması	134
48.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, deprem bölgelerinde mücbir sebep hâline ilişkin açıklaması	134:135
49.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, yeni Manavgat Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması	135
50.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, öğrenci affına ve azami süre düzenlemesine ilişkin açıklaması	135
51.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, gerçek gündeme ilişkin açıklaması	135
52.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya Arkeoloji Müzesi'ne ilişkin açıklaması	135
53.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Çağlayancerit ilçesinin Helete (Düzbağ) beldesine ilişkin açıklaması	136
54.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, tekstil sektörüne ilişkin açıklaması	136
55.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, Bahçelievler katliamının 47'nci yıl dönümü ile Ankara Gar katliamının 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması	143
56.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bugün görüşülmesi planlanan 206 ve 96 sıra sayılı Kanun Tekliflerine ilişkin açıklaması	149
57.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Murat Alparslan'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	158:159
58.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	159:160
59.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	161:162
60.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	162
61.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	163

62.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	174:175
63.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	175:176
64.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	176
65.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	177
66.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın 219 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	215
67.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	215:216

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

136

A) DUYURULAR

136

1.- Başkanlıkça, siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda 1'er, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda düşen 2 üyelik için aday olmak isteyen siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerinin 13 Ekim 2025 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazılı olarak müracaat etmelerine ilişkin duyuru

136

B) TEZKERELER

137

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin Pakistan'da düzenlenecek olan Azerbaycan-Türkiye-Pakistan Üçlü Parlamento Başkanları Konferansı'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1198)

137

VI.- ÖNERİLER

137,143,150,164,177

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

137:143,143:149,150:157,

164:174,177:178

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, KYK yurtlarının yapısal sorunlarının ve öğrencilerin barınma mağduriyetlerinin kapasite planlaması, altyapı ve hijyen koşulları, güvenlik ve sosyal yaşam olanakları bağlamında

araştırılması amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

137:143

2.- İYİ Parti Grubunun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye’de tekstil ve hazır giyim sektöründe teşvik, enerji, kredi ve maliyet uygulamalarının sektöre etkisi, işçi hakları, OSB altyapı yetersizlikleri ve kamu destek politikalarının incelenmesi, üretim, istihdam, ihracat kaybı ve fabrikaların üretimlerini sürdürebilmek için yurt dışına taşınmalarının sebeplerinin araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

143:149

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, 10 Ekim katliamındaki kamu görevlilerinin sorumluluğunun ortaya çıkarılması amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

150:157,164

4.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve arkadaşları tarafından, giderek artan yoksulluğun kadınların ve ev bütçesi üzerindeki etkilerinin, nedenlerinin, sonuçlarının ve çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla 7/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

164:169

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 219 ve 214 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 1’inci ve 5’inci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 9, 14, 15, 16, 21, 22, 23 ve 30 Ekim 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine; 214 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ve teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

169:174,177:178

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

- 1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Ankara Milletvekili Murat Alparslan'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 157:158
- 2.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın 219 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması 183:184
- 3.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 184:185
- 4.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 185:187
- 5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Partie sataşması nedeniyle konuşması 187

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**178,187,217,229***A) KANUN TEKLİFLERİ*

178:183,187:214,

217:228,229:247

- 1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 219) 178:183,187:214,
217:223,226:227,
229:247
- 2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 206) 223:224,227,229:247
- 3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1648) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 96) 224:225,228,229:247
- 4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/70) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 43) 225:226,229:247

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 43) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

229:247

2.- (S. Sayısı: 219) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

229:247

3.- (S. Sayısı: 206) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

229:247

4.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

229:247

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak dört oturum yaptı.

Birinci ve İkinci Oturumlar

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, bugün İsrail tarafından alıkonulan Vicdan gemisindeki aktivistler ile 3 milletvekiline ilişkin bir açıklamada bulundu.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl, Gazze'ye yardım götürən gemideki aktivistler ile 3 milletvekiline ilişkin bir konuşma yaptı.

İstanbul Milletvekili Burak Akburak, Giresun ilinin hak ettiği İstiklal Madalyalarına,

Bursa Milletvekili Hasan Öztürk, Bursa'da yaşanan sorunlara,

Kayseri Milletvekili Ayşe Böhürler, okullarda akran zorbalığıyla başlayan çocuk suçlarına karşı önlemlere,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç,

Adana Milletvekili Sadullah Kısacık,

İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba,

Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever;

İsrail tarafından müdahale edilen yardım gemisinde 3'ü milletvekili olmak üzere alıkonulanlara,

Samsun Milletvekili Murat Çan, pirinçte ABD'ye gümrük imtiyazı sağlanmasına,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Antalya'nın Kumluca ilçesindeki Üleşik Deresi'ne ve Gavur Deresi'nin üzerindeki köprüye,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Burdur ilinin ortasından geçen tren raylarına,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı,

Adana Milletvekili Ayhan Barut,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko;

Türkiye ekonomisine,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay'daki elektrik kesintilerine,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzon'daki kahverengi kokarca sorununa,

Mersin Milletvekili Talat Dinçer, küçük esnafın gerçek usulde vergi sistemi kapsamına alınmasına,

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı, tekstil ve hazır giyim sektörüne,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Çorum Şehit Ömer Emiroğlu Ağız ve Dış Sağlığı Hastanesine,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hassa Tüneli Projesi'nin inşaatından çıkacak hafriyatın dökümü için seçilen alana,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, Karabük'ün Yenice ilçesinde yaşanan dere taşmalarına ve sel felaketlerine,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, şeker pancarı için açıklanan alım fiyatına,

Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Osmaniye'nin Türkmen beldesinde bulunan kireç fabrikasına,

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, Bolu'daki su sıkıntısına ve Çele Barajı'nın yapımına,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Adana Kapalı Devre Basınçlı Sulama Sistemi Projesi'ne, Antalya Milletvekili Cavit Arı, Antalya'nın Konyaaltı ilçesi Çakırlar Mahallesi'nde planlanan TOKİ projesine,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Kayseri'nin Sarız ilçesindeki uzman doktor eksikliğine, Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı, İsrail tarafından alıkonulan 3 milletvekiline ve cezaevindeki Aykut Erdoğan'nun mesajına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in Cumhurbaşkanının onayına sunulacağını belirttiği rapora,

Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent, Sapanca Gölü'ndeki kirliliğe ve kuraklık tehdidine, Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı, sanal bahse,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, İsrail tarafından alıkonulan milletvekillerine ve Sumud Filosuna katılanların ifadelerine,

Mersin Milletvekili Perihan Koca,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp;

AİHM'in Selahattin Demirtaş kararına Adalet Bakanlığının itiraz etmesine,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, Siirt'teki Hassa Hatun Kız Öğrenci Yurdunda yaşanan zehirlenme vakasına,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Selahattin Demirtaş'a,

Mersin Milletvekili Levent Uysal, üniversite öğrencilerinin af beklentisine,

Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver, Elâzığ'daki elektrik altyapısının yetersizliğine,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, genç işsizliğine,

Muş Milletvekili Sümeyye Boz, Vartinis dosyasına,

İstanbul Milletvekili Elif Esen, Vicdan gemisine İsrail'in müdahalesine, Sumud Filosuna katılanların ifadelerine ve Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'e,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Saat 15.24'te toplanmak üzere birleşime 15.09'da ara verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

İshak ŞAN

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

Üçüncü Oturum

TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, İsrail'in ablukasını kırmak için Filistin kıyılarına doğru yol alırken dün gece hukuksuz bir şekilde müdahale edilen Vicdan gemisinde 3'ü milletvekili olmak üzere alıkonulanların yanında olduklarını göstermek amacıyla bu birleşimde bir araya gelindiğine ve siyonist rejimin Gazze'de başlattığı saldırıların artık soykırımın çok üstüne çıkmış bir insanlık suçu olarak yaşandığına ilişkin bir konuşma yaptı.

Kayseri Milletvekili Mahmut Arıkan,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu,

Edirne Milletvekili Mehmet Akalın,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç,

Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk,

Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak;

İsrail'in ablukasını kırmak için Filistin kıyılarına doğru yol alırken dün gece müdahale edilen Vicdan gemisinde 3'ü milletvekili olmak üzere alıkonulanların yanında olduklarına ilişkin birer açıklamada bulundular.

Saat 17.05'te toplanmak üzere birleşime 16.55'te ara verildi.

Numan KURTULMUŞ

Başkan

İshak ŞAN

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

Dördüncü Oturum

İstanbul Milletvekili Namık Tan,

İstanbul Milletvekili Hasan Turan,

İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük,

İstanbul Milletvekili İskender Bayhan,

İstanbul Milletvekili Zekeriya Yapıcıoğlu,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal,

İstanbul Milletvekili Doğan Bekin;

İsrail'in ablukasını kırmak için Filistin kıyılarına doğru yol alırken dün gece müdahale edilen Vicdan gemisinde 3'ü milletvekili olmak üzere alıkonulanların yanında olduklarına,

Ankara Milletvekili Murat Emir, İsrail'in saldırgan politikalarını kınadıklarına, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve cezaevindeki Ekrem İmamoğlu'na,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, usule ve İstanbul Milletvekili Namık Tan ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, 3'üncü Birleşimdeki genel görüşme taleplerine ve muhalefet olarak iki senedir söylediklerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, İsrail tarafından 3 milletvekilinin alıkonulmasına ve İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Ankara Milletvekili Murat Emir, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Meclis Başkanının imzalayıp gönderdiği Başkanlık tezkeresine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, alıkonulanları almak için yarın gönderilecek özel uçağa,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, "Gazze'ye giden insani yardım filolarına yönelik saldırılar" konulu tezkeresi kabul edildi.

Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden; İzmir Milletvekili Ümit Özlale'nin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyeliğinden; Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazılarının 7/10/2025 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

Danışma Kurulunun, 8/10/2025 Çarşamba günü (bugün) gündemin "Seçim" kısmında yer alan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasını müteakip başkaca bir işin görüşülmemesine ilişkin önerisi kabul edildi.

CHP Grubuna ait olup boş bulunan:

Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğine İzmir Milletvekili Ümit Özlale,

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyeliğine Tekirdağ Milletvekili Cem Avcı,

Çevre Komisyonu üyeliğine İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu,

Seçildiler.

9 Ekim 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 18.51'de son verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

İshak ŞAN

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 7

9.10.2025 Perşembe

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Yozgat'ın Sarıkaya ilçesine bağlı köylerdeki imam açığına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/34127) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

2.- Tekirdağ Milletvekili Cem Aşar'ın, kadına yönelik şiddet ile mücadeleyle ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34128) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

3.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç'un, Kahramanmaraş'ta orta hasarlı olarak tespit edilen binalara yönelik açılan dava sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34129) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

4.- Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar'ın, tutuklu ve hükümlü olan gazetecilerin sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34130) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

5.- Tekirdağ Milletvekili Cem Aşar'ın, kadına yönelik şiddet ile mücadeleyle ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34131) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

6.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Aile Yılı kapsamında sağlanan desteklere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34132) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

7.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, çocuk ve genç intihar oranlarında yaşanan artışa ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34133) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

8.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, çocuk ve genç intihar oranlarında yaşanan artışa ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34134) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

9.- Şanlıurfa Milletvekili Mithat Sancar'ın, çocuk ve genç intihar oranlarında yaşanan artışa ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34135) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

10.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, TSE'de çalışan işçiler tarafından alınan grev kararına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34136) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.09.2025)

11.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, küçük esnafı korumak için yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34137) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

12.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, kamudaki aşçıların teknik hizmetler sınıfına dahil edilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34138) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

13.- Tekirdağ Milletvekili Cem Aşar'ın, Tekirdağ'da çevre kirliliğinin önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34139) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

14.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Finike ilçesinde açılması planlanan mermer ocağının çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34140) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

15.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van'ın Başkale ilçesinin altyapı sorunlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34141) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

16.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası Adıyaman'da yürütülen enkaz kaldırma çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34142) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

17.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerde yıkılan binaların yapımında kusuru bulunan kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34143) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

18.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Mardin'in Mazıdağı ilçesinde faaliyet gösteren bir mucur işletmesinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34144) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

19.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Mersin'de İlk Evim Projesi kapsamında yapılması planlanan konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34145) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

20.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, İzmir Karagöl Tabiat Parkı sınırları içinde yapılması planlanan RES'in ÇED sürecine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34146) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

21.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Gürlevik yaylasında yapılması planlanan maden arama çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34147) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

22.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, enerji fiyatlarına ve enerji ithalatına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34148) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

23.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, kalıcı yaz saati uygulamasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34149) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

24.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Eskişehir Beylikova sahasında bulunan nadir toprak elementleri rezervinin işlenmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34150) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

25.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, KYK yurtlarında meydana gelen güvenlik ihlallerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34151) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

26.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, KYK yurtlarında meydana gelen güvenlik ihlallerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34152) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

27.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç'un, bölgesel amatör ligde mücadele eden Kahramanmaraş futbol takımlarının grup dağılımlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34153) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

28.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin barınma sorununa ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34154) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

29.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, KYK yurtlarında meydana gelen güvenlik ihlallerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34155) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünde görev yapan idarecilerin mesleki yeterliliklerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34156) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.09.2025)

31.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, KOBİ'lere yönelik kredilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34157) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

32.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, küçük esnafa mali destek sağlanmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34158) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

33.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, asgari ücrete ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34159) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

34.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avcı'nın, kadına yönelik şiddet ile mücadeleyle ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34160) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

35.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, 15 Mayıs-15 Eylül 2025 tarihleri arasında Muğla'da konaklayan kişi verilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34161) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

36.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van'ın Başkale ilçesinin altyapı sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34162) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

37.- Hakkari Milletvekili Öznur Birtin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı Anadağ köyünde bulunan Hacıbey Deresi'ne erişimin kısıtlandığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34163) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

38.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, otoyol ve köprü geçiş ücretlerinin tebligatına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34164) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.09.2025)

39.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, mahalle kültürünün korunması için yapılan çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34165) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

40.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Aksu ilçesine bağlı bazı mahallelerde taşınmalı eğitim uygulamasının sonlandırılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34166) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

41.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, özel eğitim uygulama okulunda bir öğrenciye şiddet uygulayan bir öğretmenin bölüm başkanı olarak atanmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34167) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

42.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, bazı devlet okullarında ek kaynak kitap talep edilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34168) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

43.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, özel okul öğretmenlerinin çalışma koşullarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34169) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

44.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Bakanlığın il ve ilçe teşkilatlarındaki yöneticilerin görev sürelerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34170) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

45.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'da eğitim alanında yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34171) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

46.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, eğitim alanında yaşanan bazı sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34172) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

47.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da taşınmalı eğitim sisteminde yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34173) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

48.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, branş dışı mezunların sınıf öğretmeni olarak görevlendirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34174) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.09.2025)

49.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı Anadağ köyünde bulunan Hacıbey Deresi'ne erişimin kısıtlandığı iddiasına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34175) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

50.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, yenidoğan bebeklere sağlanan sağlık hizmetleri üzerinden haksız kazanç elde eden bir suç örgütüne ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34176) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

51.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Adıyaman'da son bir yılda solunum yolu hastalıkları nedeniyle sağlık kurumlarına başvuran kişi sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34177) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

52.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesinde tadilat sırasında tavanın çökmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34178) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

53.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, İstanbul'un Sancaktepe ilçesindeki bir özel hastanede hamile kadınlara rızaları dışında ilaç verildiği iddialarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34179) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

54.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34180) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

55.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, Bozyaka Eğitim ve Araştırma Hastanesinin depreme dayanaksız olduğu gerekçesiyle yıkılması kararına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34181) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

56.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, özel hastanelere yapılan doğrudan ve dolaylı desteklere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34182) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.09.2025)

57.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta kümes hayvancılığının desteklenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34183) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

58.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Şeker Fabrikasının faaliyetlerine ve kapatılacağı iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34184) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

59.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, tarımsal üretimde yaşanan su sorununa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34185) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

60.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, bitkisel üretim ve hayvancılık için belirlenen destekleme ödemelerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34186) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

61.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, şap hastalığı ile mücadeleyle ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34187) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

62.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, şap hastalığı ile mücadeleyle ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34188) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

63.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, sürdürülebilir tarım politikalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34189) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

64.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Mersin'de 35 adet yaban keçisinin avlanmasına izin verilmesi kararına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34190) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

65.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı Anadağ köyünde bulunan Hacıbey Deresi'ne erişimin kısıtlandığı iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34191) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

66.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Mersin ilinde kuraklığa karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34192) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

67.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, antep fıstığı ithalatına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34193) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

68.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, İzmir ve Manisa illeri arasında su kaynaklarının paylaşımına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34194) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

69.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, tavuk eti üretimine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34195) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

70.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, atık suların tarımsal sulamada kullanılması için yürütülen çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34196) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

71.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, veteriner hekimlerin mali ve özlük haklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34197) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.09.2025)

72.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, küçük esnafın zincir marketler karşısında korunmasına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34198) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

73.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, yumurta fiyatlarındaki artışa ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34199) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

74.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van'ın Başkale ilçesinin altyapı sorunlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34200) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

75.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, otoyol ve köprü geçiş ücretlerinin tebligatına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/34201) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.09.2025)

Genel Görüşme Önergesi

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 Milletvekilinin, Birleşmiş Milletler kapsamında Türkiye'nin katıldığı Gazze konulu toplantılar, Genel Kurul konuşmaları ve diğer devlet başkanlarıyla ikili görüşmelerin etkilerinin ve sonuçlarının görüşülmesi amacıyla bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/90) (Başkanlığa geliş tarihi: 2.10.2025)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Mersin Milletvekili Ali Bozan ve 20 Milletvekilinin, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası uygulamasının mevcut durumunun değerlendirilerek genel olarak infaz sisteminde yapılabilecek değişikliklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3161) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.09.2025)

2.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat ve 20 Milletvekilinin, Alevilerin maruz kaldıkları nefret söylemleri ve nefret suçlarına karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3162) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.09.2025)

3.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo ve 19 Milletvekilinin, Diyarbakır’da devlet koruması altındaki çocukların yaşadıkları sorunların araştırılarak güvenliklerinin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3163) (Başkanlığa geliş tarihi:26.09.2025)

4.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve 19 Milletvekilinin, kadın emeğinin görünürlüğünün artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3164) (Başkanlığa geliş tarihi:26.09.2025)

5.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat ve 19 Milletvekilinin, Alevi vatandaşların kamu kurum ve kuruluşlarında yaşadıkları sorunların araştırılarak eşitlik ilkesinin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3165) (Başkanlığa geliş tarihi:30.09.2025)

6.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Murat Emir ve Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, hukuk devleti ilkesinin ülkemizdeki etkinliği ve pratikteki uygulamasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3166) (Başkanlığa geliş tarihi:2.10.2025)

7.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, yoksulluğun ortadan kaldırılması ile işçiler ve emeklilerin hayat şartlarında iyileştirmeler yapılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3167) (Başkanlığa geliş tarihi:2.10.2025)

8.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü ve 19 Milletvekilinin, Bingöl Havalimanındaki pist kısalığı ve kapasite sorunlarının araştırılarak pist uzunluğunun artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3168) (Başkanlığa geliş tarihi:2.10.2025)

9.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 Milletvekilinin, çiftçilerin ve üreticilerin ekonomik sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3169) (Başkanlığa geliş tarihi:3.10.2025)

10.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 Milletvekilinin, su kaynaklarının mevcut durumunun tespit edilerek sürdürülebilir su yönetimi modellerinin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3170) (Başkanlığa geliş tarihi:3.10.2025)

11.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 21 Milletvekilinin, su yönetim politikasında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3171) (Başkanlığa geliş tarihi:3.10.2025)

12.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 21 Milletvekilinin, konkordato ilan eden firmaların alacaklılarının karşılaştığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3172) (Başkanlığa geliş tarihi:3.10.2025)

13.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 Milletvekilinin, son on yılda verilmiş olan tüm sürücü belgelerinin incelenmesi ve ehliyet sahteciliğine yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3173) (Başkanlığa geliş tarihi:3.10.2025)

9 Ekim 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Rümeyşa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz, Gazze hakkında söz isteyen Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'a aittir.

Buyurun Sayın Karaman. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Gazze'ye ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletim; bugün bu kürsüde siyaset değil, insanlığın vicdanını konuşacağız. Gazze'de yıkılan her ev, yetim kalan her çocuk, açlıkla imtihan edilen her anne aslında insanlığın kalbine yöneltilmiş bir sorudur: Vicdan nerede?

Bakınız, Peygamber Efendimiz (SAV) Yemen'e vali olarak gönderdiği Muaz bin Cebel'in elini tutarak şöyle buyurmuştur: "Ey Muaz, Allah'ın rızasını gözet, hakikati söylemekten şaşma, emaneti koru, öfkeni yut, yumuşak konuş, yetimin hakkını gözet." Bu nasihat, sadece bir şahsa değil, makam ve yetki sahibi olan herkese yöneliktir yani bizlere yani milletin emanetiyle görev yapan yöneticilere. Bu hadis, yönetim ahlakının en özlü tarifidir. Takva sadece ibadetin değil, adaletli yönetimin de temelidir. Emaneti korumak; yetkiyi, makamı, iktidarı Allah'ın rızasına uygun biçimde kullanmaktır, ihanetten sakınmak, mazluma sırt çevirmemek, zalime meyletmemektir. Bugün Filistin'de, Gazze'de yaşananlar bu nasihatın ihmal edilmesinin acı sonucudur. Bir tarafta yeryüzünde fesat çıkaran, çocukları, kadınları, sivilleri hedef alan terörist İsrail, diğer tarafta ise bu fesada sessiz kalan, çıkarlarını vicdanın önüne koyan dünya düzeni.

Kıymetli arkadaşlar, bugün o vasiyet Filistin'den, Gazze'deki enkazların arasından yankılanıyor çünkü orada adalet unutuldu, emanete ihanet edildi, yetim hakkı çiğnendi ve ne yazık ki dünyayı yöneten küresel güçler ve herkes bu vahşeti seyrediyor. Peygamberimiz "Yeryüzünde fesat çıkarmaktan sakın." buyurmuştu ancak siyonist ve terörist İsrail ne yazık ki ülkemiz dâhil İslam ülkelerinin çoğunluğunun sessizliğiyle bugün bu uyarının en açık örneğini sergiliyor, yeryüzünde fesat çıkarıyor, toprakları, kalpleri, vicdanları yakıyor ama bir hakikat daha var, fesada karşı durmak iman gereğidir çünkü haksızlık karşısında susmak zalime destek vermektir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Gazze'deki dram sadece Filistin halkının değil insanlığın ortak sınavıdır. O yıkılan evler, sadece beton değildir, yetim hakkının, komşuluk hukukunun, insanlık onurunun yıkılışını temsil eder. Peygamber'imiz "Komşunun hakkını gözet." buyurmuştur. Filistin, Gazze bombalanırken sessiz kalanlar bu hadisin de muhatabıdır. İşte, tam bu noktada, Sumud Filosu, Özgürlük Filosu ve Vicdan gemisi insani yardım için yola çıkan yüzlerce vicdan sahibi insan, işte bu sessizliği bozmak, soykırımı dünya gündemine yerleştirmek ve gündemden düşürmemek için canlarını ortaya koymuştur. Onlar devletlerin yapamadığını yaptı, Allah onlardan razı olsun. Onların gücü tanktan, uçaktan değil, inançlarından geliyordu ama soruyorum: Bu insanlar Filistinli mazlumlara el uzatırken bizim iktidarımız İsrail'le ticaretini neden sürdürdü? Mazlumun kanı akarken zalimle iş tutmak emanete riayet midir değerli milletvekilleri?

Peygamber'imizin "Yeryüzünde fesat çıkarmaktan sakının." uyarısı bugün kulaklarımızda çınlamalıdır. Gazze'de yaşanan soykırım, sadece bir bölgeye değil, uluslararası hukukun ve vicdanın kalbine atılmış bir bombadır ve bu vahşet karşısında sessiz kalmak dilsiz şeytanlıkla eş değerdir.

Biz biliyoruz ki İsrail için barış sadece soykırım molasıdır. Akrebin doğasında sokmak, İsrail'in doğasında ise öldürmek vardır. Mısır'da ateşkes imzalandığı hâlde hâlâ terörist İsrail tarafından Gazze bombalanmaktadır ama Allah'ın izniyle mazlumun duası zalimin bombasından güçlüdür. Bu dua adaletin, sabrın ve direnişin duasıdır.

Kıymetli arkadaşlar, hepinizin bildiği gibi, dün sabah saat 4.30'da, içerisinde Milletvekillerimiz Sema Silkin Ün, Mehmet Atmaca, Necmettin Çalışkan, doktorlar ve gazetecilerden oluşan, değişik ülkelerden katılan aktivistlerin bulunduğu Vicdan gemisi, terörist İsrail tarafından uluslararası hukuka aykırı bir şekilde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET KARAMAN (Devamla) - ...uluslararası sularda ele geçirilmiş, zorla Aşdot Limanı'na çekilmiştir.

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Bu kardeşlerimizin tamamının en kısa sürede ülkelerine geri dönmelerinin temin edilmesi Türkiye Cumhuriyeti devletinin temel ve vazgeçilmez görevidir. Milletvekillerimiz "Gemilerdeki bütün arkadaşlar salınmadan ülkelere dönmeyeceğiz." demelerine ve ısrarla direnmelerine rağmen zorla sınır dışı edildiler. Biraz önce aldığım habere göre, 3 milletvekilimiz 21.50 itibarıyla inşallah İstanbul'da olacaklardır. Diğer kardeşlerimiz de en kısa sürede sağ salım ülkemize geleceklerdir ve Filistin sevdalıları tarafından coşkulu bir şekilde karşılanacaktır.

Son olarak yine Efendimiz'in o mübarek öğüdüyle bitiriyorum: "Her ağacın, her taşın yanında Allah'ı hatırla, her günah için tövbe et." Gazze'deki her taş bize Allah'ı hatırlatıyor. Rabb'im bizleri emanete sahip çıkanlardan, mazlumun hakkını savunanlardan, zalime karşı susmayanlardan eylesin; zulme sessiz kalanlardan değil, zulmü durdurmak için ayağa kalkanlardan olmayı nasip etsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Genel Kurulu ve insanlık vicdanını diri tutan bütün kardeşlerimizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, tarımsal üretimdeki yeniliklerin sahaya aktarılması ve çiftçilerimizin bunlardan haberdar edilerek onların mesleki bilgi ve birikimlerine katkı sağlanması, kadın ve genç çiftçilerimizin tarımsal üretimin ana unsuru olarak görülmesi hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Çopuroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- *Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun, tarımsal üretimdeki yeniliklerin sahaya aktarılmasına ve çiftçilerin bunlardan haberdar edilerek onların mesleki bilgi ve birikimlerine katkı sağlanmasına, kadın ve genç çiftçilerin tarımsal üretimin ana unsuru olarak görülmesine ilişkin gündem dışı konuşması*

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; öncelikle Gazze'de yapılan barış anlaşmasının neticelenmesinden dolayı mutluluğumuzu ifade etmek istiyorum. İlk günden beri Sayın Cumhurbaşkanımızın sürece verdiği katkısı hem bizler buradan şahitlik ediyoruz, dile getiriyoruz hem de tüm dünya devletlerinin, liderlerinin hem yazılı hem de görsel medyada bunu defaatle açıklamalarından dolayı mutluluğumuzu ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, belki bir kısmınızın bilgisi var, belki yok; “Okuldaki Çiftlik” diye bir uygulama var, daha önce duyduunuz mu bilmiyorum, mutlaka duyanlar vardır ancak yeteri kadar anlaşılmadığını düşünüyoruz. Bugün ayın 9’u, üç gün kadar önce Millî Eğitim Bakanımız Sayın Yusuf Tekin ve Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı bir araya gelmek suretiyle bir çatı protokol imzalıyorlar. Protokolün amacı, tüm okullarımızı bahçeye çevirmek. 81 ildeki okullarımızda gençlerimizi tarıma yönlendirmek, tarımı sevdirmek, teknoloji ile tarımı birleştirmek adına bir çalışma yapıyorlar. Bu, bazı yerlerde okulların bahçesinde fasulye olarak, bazılarında marul, bazılarında çilek olarak karşımıza çıkacak yani bu işin mottosu şu: 1 tohum ek, mucizeyi gör. Burada, bu süreçte, gençlerimiz, çocuklarımız başından sonuna kadar; tohum ekilirken başlayacak not almaya, satışa kadar bu süreci takip edecekler. Yalnız süreci takip etmekle de kalmayacaklar. Belki içinizden soranlar olacak “Bu mahsuller çıkınca ne olacak?” diyeceksiniz. Bu mahsuller çıkınca da özellikle bu mahsullerin ticarete dönmesi, nakde dönmesi için kooperatifler yoluyla bunların satılması sağlanacak. Bir genç bu süreçte olduğunu, yetiştirdiğinin para ettiğini gördüğü müddetçe özellikle milyonlarla ifade edilecek bir büyüklükteki eğitimde belki 100 bin genç çiftçilikle bundan sonraki hayatını devam ettirecek. Tabii, zaman zaman gençlerimize “O elindeki telefon var ya, onu bırak.” diyoruz. İşte, gençlerimiz artık o telefonu tarım ürünleriyle alakalı, teknolojiyle alakalı kullanmaya devam ettiği müddetçe hem kendine gelir hem de memlekete katkı verecek. Tabii, bunlar okullarımızda yapılırken belki içinizden diyen olabilir “Ya, öğretmenlerin bu kadar görevi varken bir de bunu yükleyeceksiniz başlarına.” diye. Hayır, öyle değil. Biraz önce sözümüzün başında söyledik, ne dedik? Tarım Bakanlığımız ile Millî Eğitim Bakanlığımızın iş birliği dedik. İlçelerimizde, illerimizde bu süreçte tarım müdürlüklerimiz, ilçe müdürlüklerimiz alet, ekipman, materyal ne varsa bu desteği verecek, bunu da sahada öğrenerek birkaç yıl sonra bu işe olan ilgisi artacak. Yalnız, ufak bir problemimiz var; bazı illerde sular akıyor, oralarda nasıl yapacağız bilmiyorum. Herhâlde oralara birkaç yıla kadar su gelir kanaatini taşıyorum, onlara da o zaman devam ederiz kanaatiyle.

Tabii, burada belirtmekte büyük fayda var; 81 ilin 81’inde de olacak bu uygulama kıymetli mi, kıymetli. Tarım sadece traktörle mi yapılıyor? Artık bundan sonra tarım hem traktörle hem teknolojiyle yapılacak. Gençlere de artık, bundan sonraki süreçte “Ya, niye siz tarıma sıcak bakmıyorsunuz?” diyenlere de güzel bir cevap olacak. Adı neydi? “Okulda Çiftlik Projesi” Hepiniz “Bu tutmaz, bu iş devam etmez.” diyebilirsiniz, “Bu iş üç dört günlük.” diyebilirsiniz. Hiç de öyle değil, tam 2029 yılına kadar protokol imzalanmış vaziyette. Bizim bakanlarımızın bu işte gayretleri devam ettiği müddetçe Allah’ın izniyle hem gençler tarıma yaklaşıp, ürün üretecek ve piyasada satılır hâle gelecek, hatta ebeveynlere de halk eğitim merkezleri vasıtasıyla bunların eğitimleri verilecek.

Peki, son söz ne söylememiz lazım? Seçim bölgemiz Kayseri’de bir söz var, benim rahmetli babam da bunu çok kullanırdı “Oğlum ekici ol, bilici olma.” derdi. İnşallah, gençlerimiz ekici olacak, bilici olmayacak. İnşallah, bu projenin hayata geçtiğini de -sular akarsa şayet- her ilde göreceğiz.

Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyor, iyi günler diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Niğde ve patates hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Cumali İnce’ye aittir.

Buyurun Sayın İnce. (MHP sıralarından alkışlar)

3.- Niğde Milletvekili Cumali İnce’nin, Niğde’ye ve patatese ilişkin gündem dışı konuşması

CUMALİ İNCE (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yüce Meclis kürsüsünde Niğde’mizin bereketli topraklarında alın teriyle üretim yapan çiftçilerimizin sesi olmak üzere söz almış bulunuyorum. Öncelikle, şahsınızda yüce Türk milletimizi en derin saygılarımla selamlıyor, seçim bölgem olan Niğde’mın güzel insanların selamlarını iletiyorum. Yeni yasama yılının ise milletimize, devletimize ve Gazi Meclisimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Anadolu’nun kalbinde yer alan Niğde, tarih boyunca, üretimin, emeğin ve vatan sevgisinin merkezi olmuştur. Günümüzde ise hem tarımda hem de sanayide ülkemize değer katmaya devam etmektedir. Ancak şehrimizin bu potansiyeli bazı yapısal ve ekonomik sorunlar nedeniyle

tam anlamıyla değerlendirilememektedir. Öncelikle, Türkiye'nin patates üretiminde ilk sırada yer alan Niğde bu konuda son yıllarda ciddi bir ekonomik darboğaz yaşamaktadır; artan girdi maliyetleri, düşen piyasa fiyatları ve yetersiz destekler üreticimizi âdeta nefessiz bırakmıştır. Patatesin tarla maliyeti 8 lira, depolama dâhil 10 lirayı bulurken üreticimiz ürününü 3-4 liraya satmaya zorlanmaktadır. Üstelik bu satış noktasında yaşanan bir diğer sorun ise, Tarım Kredi Kooperatifleri başta olmak üzere bazı büyük market zincirleri ne yazık ki patates alımlarında çoğu zaman doğrudan çiftçimizi değil aracı şirketleri tercih etmektedir. Oysa üreticilerimiz alın teriyle yetiştirdikleri ürünlerini değerlendirmek için defalarca girişimde bulunmalarına rağmen seslerini duyurmakta güçlük yaşamaktadırlar. Bu durum hem çiftçimizin emeğini değersizleştirmekte hem de üretimden soğumasına neden olmaktadır yani çiftçimiz gönülsüz, umutsuz ve zararına üretim yapmaktadır. Netice itibarıyla, emek vardır, alın teri vardır ama gel gelelim ki ortada kazanç yoktur.

Malumunuz, 2025 yılının Nisan ayında yaşanan zirai don felaketi ise ilimizin Altunhisar, Bor, Çamardı, Ulukışla ve Çiftlik ilçelerinde büyük yıkıma neden olmuştur. Başta elma ve kiraz olmak üzere birçok ürün tamamen yok olmuştur. Vatandaşlarımıza yapmış olduğumuz ziyaretlerimiz esnasında bir çiftçimizin cümlesini size aynen aktarıyorum: "Vekilim, bu sene sadece ürünlerimiz değil umudumuz da dondu." İşte bu cümle yaşanan mağduriyetin özetidir. Bu nedenle Hükümetimizden başlıca beklentilerimiz şunlardır: Öncelikle, çiftçilerimizin tarımsal kredileri ertelenmeli, faizsiz kredi ve nakdî destek acilen sağlanmalı. Unutmayalım ki üretici ayakta kalırsa Türkiye'nin gıda güvenliği de ayakta kalır.

Değerli milletvekilleri, Niğde aynı zamanda doğal kaya oyma depolarıyla depolama konusunda da Türkiye'ye örnek bir ildir. Bu depolar ürün kalitesini korumakta ve çiftçimize ciddi katma değer sağlamaktadır ancak mera vasfını yitirmiş bazı alanların hâlen 3'üncü derecede mera olarak kayıtlı olması yeni depo yatırımlarının önünü tıkamaktadır. Bizim önerimiz, bu alanların yeniden tespit edilmesi ve mevcut depoların ruhsatlandırılmasıdır. İlimizde yer alan Patates Araştırma Enstitüsü de ülkemiz için stratejik bir öneme sahiptir. Bu noktada, ihracata giden ürünlerimizin analizlerinin başka illere gönderilmesi yerine Niğde'de yapılabilmesi için biyolojik araştırma laboratuvarı kurulmalı, uzman kadrolar istihdam edilmelidir. Bu adımlar üreticiye hem maliyet hem de zaman tasarrufu sağlayacaktır.

Diğer bir konu ise, sürekli aynı tarlalara patates ekilmesi toprak yorgunluğuna yol açmaktadır.

Yerli tohum üretimi ise istenilen düzeyde değildir, üretici mecburen ithal tohum kullanmakta ve maliyet daha da artmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

CUMALİ İNCE (Devamla) - Niğde Patates Araştırma Enstitümüzün geliştirdiği yerli çeşitlerin üretime kazandırılması bu sorunu kökten çözebilir. Söylediğimiz bütün bu sorunların çözümüne ilişkin başlıca önerilerimiz ise şunlardır: Üreticiye kaliteli tohum sağlanmalı ve taban fiyat garantisi verilmeli, depolama ve ambalajlama tesisleri yaygınlaştırılmalı, mera vasfını yitirmiş alanlar yeniden tespit edilmelidir. Sertifikalı tohum kullanan üreticilere verilen destekler artırılmalı, don afetinden etkilenen çiftçilere faizsiz kredi ve borç erteleme imkânı sağlanmalı, ihracatçıya ton başına destek verilmeli. Biz diyoruz ki: Üreticimiz emeğinin karşılığını alsın, alın teri ziyan olmasın. İlimizde don olayının vurduğu bahçelerde yeniden filizlenecek umutlar için devletimiz üreticimizin yanında olsun.

Bu duygu ve düşüncelerle çiftçimizin, köylümüzün ve üreticimizin emeğini koruyan politikaların hayata geçirilmesini temenni ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sisteme giren sayın milletvekillerine birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Kaya...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'nin Esenevler Mahallesi'nde yapılan deprem konutlarına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Osmaniye'min Esenevler Mahallesi'nde Bakanlığın yaptığı deprem konutlarında çekilen görüntüler utanç verici; beton çatlamış, demirler açıkta, kolonların altına duvar örülmüş ve zemin zaten çok kötü. Daha şimdiden çürük doğan binalar bunlar. Uzmanların uyarısı net: Bu kadar hatayla yapılan bir bina depremde asla ve kata ayakta kalamaz. Ama ne yapıyorlar? Sorunları düzeltmek yerine brandayla üstünü kapatıyorlar, halkın gözünden gizlemeye çalışıyorlar. Vatandaş güvenli barınak bekliyor. Devlet eliyle yapılan binalarda bile aynı ihmal, aynı özensizlik karşımıza çıkıyor maalesef. Buradan soruyorum: Bu mudur sizin yaptığınız güvenli konut, bu mu vatandaşa verilen söz? Buradan sesleniyorum: Önce o brandayı kaldırın, gerçeği görün ve derhâl denetim yapıp hataları giderin lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Demir...

2.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazze'de sağlanan ateşkes mazlum Filistin halkına yönelik zulmün sona ermesi, insani yardımların ulaşması ve bölgeye barış umudunun yeniden doğması açısından tarihî bir gelişmedir. Bu süreçte Sayın Cumhurbaşkanımızın gösterdiği güçlü irade, yürüttüğü diplomatik temaslar, insanlık adına ortaya koyduğu kararlı duruş sadece bölgenin değil, tüm dünyadaki vicdan sahibi milletlerin sesi olmuştur. Cumhurbaşkanımızın gayretleriyle bugün açılan bu barış penceresi milletimizin adalet anlayışının ve insanlık vicdanının bir yansımasıdır. Bizler 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız ve egemen bir Filistin Devleti kuruluncaya kadar bu haklı davanın yanında olmaya devam edeceğiz. Mazlum Gazze halkına, şehit düşen tüm masumlara Allah'tan rahmet diliyor, insanlık onurunun Filistin'de yeniden ayağa kalkacağına yürekten inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Özer...

3.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Filistinli kardeşlerimizin iki yıldır maruz kaldığı zulmün ardından sağlanan ateşkes memnuniyet verici. Bu ateşkesin insani yardımların kesintisiz biçimde ulaştırılmasına, Gazze'nin yeniden ayağa kalkmasına ve bölgenin huzuruna vesile olmasını diliyorum. Türkiye her zaman olduğu gibi bugün de yarın da Gazze'nin yaralarını sarmaya, Filistin'in haklı davasını her platformda savunmaya ve bundan sonraki sürecin de yakından takipçisi olmaya kararlılıkla devam edecektir. Ateşkese giden süreçte Gazze'nin sesi olan dünyanın her bir yanından tüm vicdan sahibi insanlara, milletimize ve bu noktaya gelmesinde büyük katkısı olan Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımızı sunuyoruz. 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bir Filistin Devleti kurulana dek mücadelemizi sürdüreceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Söylemez...

4.- Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in, 7 Ekim 2023'ten bu yana devam eden İsrail soykırımının 2'nci yılına ilişkin açıklaması

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Mersin) - 7 Ekim 2023'ten bu yana devam eden İsrail soykırımının 2'nci yılında yaklaşık 70 bin insan hayatını kaybetmiştir. Barbar İsrail Devleti'nin bu cinayetleri dünya kamuoyunun gözleri önünde işlendi. Yaşadığımız çağın en büyük insanlık suçuna herkes tanıklık etti. Türkiye, başından beri dünya lideri mazlum milletlerin gür sesi Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip

Erdoğan Başkanlığında Filistin halkının yanında olmuş dünya devletlerine, uluslararası kuruluşlara insanlığın utancı olan bu soykırım ve barbarlığa son verilmesi ve seslerini yükseltmeleri için çağrıda bulunmuş, bu konuda güçlü bir irade göstermiştir. Bugün ateşkes noktasına gelen süreçte Sayın Cumhurbaşkanımızın Filistin halkı için verdiği çabaya ve ara buluculuğa tarih tanıklık etmiştir. Gazze'nin mazlum çocukları adına sesimizi yükselterek diyoruz ki: Siyonizm Filistin halkının direncini kıramadı. Siyonizm dünyanın vicdanını susturamadı. İnsanlığın vicdanı bu siyonist vahşeti asla ama asla unutmayacaktır.

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

5.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, canlı hayvan ve kırmızı et ithalatına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025'in Ocak ve Ağustos ayları arasında sadece 505 bin büyükbaş, 19 bin küçükbaş hayvan ve 43 bin ton kırmızı et ithal edilmiş; bu ithalatın faturası 1 milyar 124 milyon doları aşmış durumda. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 33 artış var yani AKP iktidarı Türk üreticisini değil, yabancı besicileri zengin etmeye devam ediyor. Bu vahim tablo karşısında sormak gerek: Kendi üreticisine bu kadar sırtını dönen başka bir iktidar var mı? Hayvancılıkla geçinen milyonlarca yurttaş varken milyar dolarları yurt dışına aktarmak millî ekonomiyle, üretimle bağdaşmakta mıdır? Buradan iktidara sesleniyorum: İthalata son verin, Türk üreticisini destekleyin. Paralar Uruguay'daki, Brezilya'daki çiftçiye değil, Anadolu'daki köylüye gitsin.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

6.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ın Dulkadiroğlu ilçesinin sorunlarına ilişkin açıklaması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Depremın üzerinden üç yıl kadar geçti. Özellikle merkez ilçemiz Dulkadiroğlu'nda hâlâ enkazın, tozun toprağın içinde yaşamaya mahkûm insanlar var. Aylardır süren plansız yıkımlar, hafriyatlar... Özellikle hafriyatlarda demirler alınıyor ve artıklar geri oraya bırakılıyor. Çevre Bakanlığı, Çevre Müdürlüğü veya Valilik bunları denetlemiyor. İlçe âdeta bir toz bulutu hâline geldi. Yağmurların başlamasıyla birlikte çamur bataklığına dönüştü. Yollar geçilmez, kaldırımlar yürünmez hâlde, trafik kilitleniyor. İnsanlar evlerinden çıkamıyor. Esnaf dükkânına müşteri bekliyor. Özellikle ilçeye bağlı Çağlayanerit ve Bertiz yolu derhâl yapılmalıdır. Vatandaşlarımız "Tozdan kurtulduk, çamura saplandık." diyor. Kahramanmaraş'ta vatandaşın tek beklentisi insanca yaşamak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Köksal...

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Tuba Köksal'ın, Gazze'de sağlanan ateşkesle ilişkin açıklaması

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Hamas-İsrail görüşmelerinin Gazze'de ateşkesle sonuçlanması, asil ve kahraman Gazze halkına dönük soykırımın durması ve Gazze'ye insani yardımların ulaşması bakımından önemli bir aşamadır. Gazze'yi dünyanın en büyük çocuk mezarlığına ve en büyük soykırım merkezine çevirdikleri hâlde teslim alamadılar, nasıl ki on dört senelik bir zulmün ardından Suriye'yi teslim alamadıkları gibi. Yaklaşık yüz elli senedir bölgemizde dünya barışını sürekli tehdit eden bir İsrail soykırımı, terörü, işgali ve hukuksuzluğuyla mücadele ediyoruz. Bizler de elimizle, dilimizle, kalbimizle her ne yapmamız gerekiyorsa yaptık, yapıyoruz ve yapacağız. Şimdi birlik olma zamanı. O yüzden Filistin davamız üzerinden fitne çıkaran, iç siyaset malzemesi yapanlara sesleniyorum: Bu dava ümmetin ve günümüz itibarıyla insanlığın davası. O yüzden insanlığın ortak tehdidi siyonist İsrail terörünü gündemden düşürmeyelim. Filistin'de 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen ve coğrafi bütünlüğe sahip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yaz...

8.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Yahudilere ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“Yahudiler hiçbir mümin hakkında ne akrabalık bağlarını ne de antlaşma yükümlülüğünü gözetirler. Onlar taşkınlık yapanların ta kendileridir. Siz, Yahudi ve Nasranilerin dinine tabi olmadıkça sizden asla razı olmazlar.” Evet, siyonist Yahudi'nin emniyeti ve emânı yoktur, merhameti ve vicdanı da yoktur çünkü korkaktır. Anladığı tek dil var, o da mukabeleibilmisilde bulunmak ve bu habis uru Orta Doğu'dan tamamen söküp atmaktır. Savunmasız ve masum insanları öldüren İsrail insanlık vicdanında tamamen mahkûm edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gökçen...

9.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Akademisyen Aslı Aydemir'e ilişkin açıklaması

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Akademisyen Aslı Aydemir Leman dergisine yönelen saldırıların ardından evinden gözaltına alındı ve tutuklandı. Bu olay, 4 Temmuz gününde gerçekleşmesine rağmen, hâlen bir duruşma günü bile verilmedi. Leman dergisi binasının camlarını kıran ve çevredeki yurttaşları rahatsız eden bir grup “Ya onlar ölecek ya biz” gibi, “Cenk, silah, şahadet” gibi, “Dişe diş, kana kan, intikam” gibi sloganlar attılar. Barışçıl gösteri hakkı kullanıldığında hemen yasaklayan, biber gazı ve şiddete başvuranlar burada fiili bir saldırı söz konusuyken müdahale bile etmediler. Saldırganları kimse durdurmadı, 1 polis yaralandı. Saldırganlara tepki gösterdiği için saldırıya uğrayan 1 barış akademisyeni tutuklandı hem de tek bir delil bile olmadan. Aslı Aydemir derhâl serbest bırakılmalı, asıl saldırıyılar yargılanmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

10.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Ulaştırma Bakanının dünkü açıklamasına ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Dün Ulaştırma Bakanımız 2026 Ocak ayında 3G'den 5G'ye geçeceğimizi söyledi. Biz, yirmi üç yıldır AK PARTİ hükûmetleriyle ülkemizi her alanda çağ atlatırken, internet alanında da çağ atlatıyor, 5'inci nesil kablosuz telefon, internet teknolojisini milletimizin hizmetine sunuyoruz. Bizim 3G dediğimiz dönemde CHP'li arkadaşlar “3Ç” diyerek maalesef yönettikleri belediyeleri “çöp, çamur, çukur” bataklığına sürüklemişlerdi.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - İnternet yok, internet çekmiyor.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Şimdi, biz 3G'den 5G'ye geçerken her şeyi yanlış anlayan CHP'li arkadaşlar, harfleri de yanlış anlamış olacaklar ki “Madem siz 5G'ye geçtiniz, biz de 3Ç'den 5Ç'ye geçiyoruz diyerek çöp, çamur, çukur hizmetine çalma ve çelme hizmetlerini de ekleyerek 5Ç hizmetine geçtiklerini ilan etmişlerdi.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - İnternet yok.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Millet 5G hızında geleceğe bağlanırken CHP'liler hâlen geçmişten sinyal bekliyor...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Nedir bu ya! Mahkeme var Türkiye'de ya! Türkiye'de mahkeme var ya! Mahkeme de yok demek ki, siz varsınız.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - ...maalesef sinyal beklediğiniz sürümünüz artık desteklenmiyor diyor,

Genel Kurulu selamlıyorum.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Nereden biliyorsun çaldığını kardeşim?

BAŞKAN - Sayın Çan...

11.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, kahverengi kokarca böceğiyle mücadeleye ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kahverengi kokarca istilası konusunda bu iktidarı yıllarca uyardık. “Etkin bir mücadele yürütün, görevinizi savsaklamayın, sorumluluğu üreticimizin sırtına yıkmayın.” dedik, dinletemedik. Bu öngörüsüzlüğün, basiretsizliğin ve beceriksizliğin faturası şimdi çok ağır bir hâl aldı. Bu böcek evleri, yaşam alanlarını ve samanlıkları istila etti, artık ne ilaç fayda ediyor ne de camı, kapıyı bantlamak.

Peki, şimdiye dek bütün uyarıları kulak ardı eden, mücadeleyi savsaklayan iktidarın bugün bulduğu çözüm nedir? İşte, budur: Çocuklara böcek toplatıp en çok böcek getirene bisiklet hediye etmek. İşin sağlık tarafı bir yana iş bilmez bir iktidarın yirmi küsur yılın sonunda koskoca devlet erkini düşürdüğü durum, işte budur. Bir böceği alt edemeyenler, çocuklara toplatacağı böceklerden medet umar hâldedir, eserinizle gurur duyabilirsiniz.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, yirmi üç yıllık hikâyesinin sonunda ülkenin geldiği duruma ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, bir yanda israf, savurganlık, bitmeyen harcamalar diğer yanda 16.881 lira maaşla ayın sonunu getirmeye çalışan emeklilerimiz, öte tarafta 22.104 lira asgari ücretle evini nasıl geçindireceğini kara kara düşünen vatandaşlarımız. Yirmi üç yıllık bu acı hikâyesinin sonunda iflas etmiş bir ekonomi, terazisi bozulmuş ve kişiye göre işleyen adalet, çarkları dönmeyen sanayi, rafa kaldırılmış demokrasi anlayışı, çökmüş ve işlemeyen sağlık sistemi, tarikatlara teslim edilmiş millî eğitim sistemi, maliyetler nedeniyle tarlasını ekemeyen çiftçi, malına mülküne, tarlasına el konulan insanlar ve açlık sınırı altında yaşamaya çalışan, kuru ekmeğe muhtaç milyonlar. Artık, insanların dayanacak gücü kalmadı. Size anlatılan masallara inanmayın ve gerçekleri görün, bir an önce sandığı getirin.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

13.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün, Gazze'de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - İki yıldır Gazze'de 61 binden fazla can toprağa düştü, 10 binlerce çocuk yetim kaldı, bir şehir yerle bir edildi ama Gazze halkı ne bu zulme sustu ne de onurundan vazgeçti, bombaların gölgesinde bile imanla direndi ve bugün yürütülen diplomatik çabaların ateşkesle sonuçlanması tarihî bir adımdır. Ülkemizin de garantör ülkeler arasında yer aldığı bu ateşkes, mazlumun yanında dimdik duran dış politikamızın en güçlü tezahürüdür. Bu süreçte Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı ve vicdanlı liderliğine bir kez daha şahit olduk, tarih bu duruşu unutmayacak. Gazze'de kalıcı barışın tesisi, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen bir Filistin Devleti kurulana dek mücadelemizi sürdüreceğiz. Rabb'im Filistinli kardeşlerimizin yâr ve yardımcısı olsun, şehitlerimizin mekânları cennet olsun.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

14.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, 10/10 Dünya Balıkesirliler Günü'ne ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yarın 10/10/2025, Dünya Balıkesirliler Günü. Tarihin, kültürün, coşkunun buluştuğu bu özel günde Balıkesir'in yüce mirasını yüreğinde taşıyan bir Balıkesirli olarak Dünya Balıkesirliler Günü'müzü en içten dileklerle kutluyorum.

Balıkesir Büyükşehir Belediyemizin ev sahipliğinde düzenleyeceğimiz üç günlük kutlama programına Mecliste bulunan tüm milletvekillerimi hemşhçerilerim adına davet ediyorum. Kuvayimilliyenin ışığının Balıkesir’de yandığı, özgürlük uğruna canla başla mücadele eden bu topraklar Karesi Bey’in, Dursun Bey’in vatanıdır; Türk milletinin özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini dünyaya haykıran Seyit Onbaşı’nın, Ayşe Çavuş’un, 41 bayrak adamı ve nice kahramanların diyarıdır Balıkesir. Kurtuluş Savaşı’ndaki kahramanlık ve yiğitlikleriyle İstiklal Madalyası’nı hak eden Balıkesir Meclisimizden bu takdiri bekliyor. Millî edebiyatımızın kalemi Ömer Seyfettin’in, ata sporumuzla Türk gücünü dünyaya gösteren Kurtdereli Mehmet Pehlivan’ın memleketidir Balıkesir. Buradan Balıkesirli hemşhçerilerimi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kıratlı...

15.- Mersin Milletvekili Ali Kıratlı’nın, Gazze’de sağlanan ateşkese ilişkin açıklaması

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki yıldır süren soykırımların, katliamların, acıların, gözyaşlarının ve yıkımların ardından Filistin topraklarında barışın kapıları aralanıyor. Ülkemizin ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın kararlı, insani ve vicdani barış diplomasisi sayesinde İsrail ve Filistin arasında ateşkes imzalanıyor. Bu adım, sadece Orta Doğu için değil, insanlık vicdani içinde tarihi bir dönüm noktasıdır. Artık, Filistinli kardeşlerimizin üzerine bombalar değil, umutlar yağacak. İnşallah, bu barış süreci kalıcı olur, masum ve mazlum kardeşlerimizin yaralarını hep birlikte sararız. Bizler durmayacağız, 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız bir Filistin Devleti kurulana dek mücadelemizi sürdüreceğiz. “Nehirden denize özgür Filistin!” idealine olan inancımızla adil bir dünya için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

16.- Kocaeli Milletvekili Mühîp Kanko’nun, ABD’yle yapılan doğal gaz anlaşmasına ve Cumhurbaşkanlığının günlük harcamasına ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - ABD’yle yapılan anlaşmaya göre oradan alacağımız doğal gazın bin metreküpü 610 dolar yani yaklaşık 25.600 lira. Oysa, İran’dan aldığımız aynı miktar doğalgaz 191 dolar yani 8 bin lira civarında, Azerbaycan’da fiyat 350 dolar, Rusya’da ise 480 dolar seviyesinde. Trump’a şirin görünmek uğruna ABD’ye 20 milyar dolar fazladan para ödeyeceğiz. Bu kış vatandaşın cebine yansıyacak faturalar yine çok ağır olacak. Yanlış enerji politikalarının, beceriksiz yönetimin ve dışa bağımlılığın bedelini yine halk ödüyor. İsrafın simgesi haline dönüşen Cumhurbaşkanlığının 2026 bütçesi 21 milyar 286 milyon lira, sarayın günlük harcaması yaklaşık 58 milyon lira. Elektrikliğini, suyunu, kirasını ödeyemeyen vatandaş hem saraya hem de kankası Trump’a çalışıyor.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

17.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır’ın, Cumhurbaşkanlığı Recep Tayyip Erdoğan’ın Birleşmiş Milletlerin 80’inci Genel Kurulunda yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Birleşmiş Milletlerin 80’inci Genel Kuruluna katılarak yaptığı konuşmada Gazze ve Filistin özelinde dünyanın sesi oldu. Dış politika ekseninde efradını cami, ağyarını mâni bir çerçeve çizerek, bundan nasibini alamamışların olduğunu bilerek Türkiye’nin insanlık anlayış ve bakışını en güzel ve net bir şekilde dünyaya haykırdı. Her cümlesi, her başlığı bir kitabın konusu olabilecek derinlik ve içtenlikle söylenilmiş; ayakları yere basan ve dünyanın içinde bulunduğu savrulmuşluğu, keşmekeşliği anlatan gerçeklerin dile getirildiğine şahit olduk. Günün özeti, vakarla ve acıyı hissederek Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Birleşmiş Milletlerin unutulmuş asli işlevine uygun hareket etmesi yönünde Birleşmiş Milletleri davet kompozisyonu. Bu davet insanlık adına ve insanlığa bir davetti diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Alp...

18.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Adalet Bakanına sormak istediği soruya ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, Genel Kurulumuzun huzurunda Adalet Bakanına bir soru sormak istiyorum: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince Selahattin Demirtaş hakkında verilen ihlal kararına Büyük Daire nezdinde hangi siyasi gayeyle itiraz edilmiştir? İtirazın gerekçeleri nelerdir? Selahattin Demirtaş'ın haklarının ihlal edildiğini tespit eden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararındaki ihlali gidermek yerine bu ihlali neden devam ettirmekte ısrar ediyorsunuz? Elinde silah olanları toplumla bütünleştirmek için yürütülen barış sürecini elinde silah olmayan ve zaten toplumuyla bütünleşik bir genel başkanı hapiste tutmaya devam ederek nasıl yürüteceksiniz? Bu kapsamda itirazınızın Türkiye'nin toplumsal barışına ne katkısı olacağını umuyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Koca...

19.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, 10 Ekim Ankara katliamının 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - 10 Ekim 2015'te, bundan tam on yıl önce Ankara Tren Garı'nda emek, demokrasi ve barış güçlerinin düzenlediği barış mitingi İŞİD terör örgütü tarafından düzenlenen bombalı saldırı sonucunda kana bulanmıştı. 103 insanımızı yitirdik, 103 insanımız katledildi, onlarca insanımız yaralandı ve katliamın üzerinden koca bir on yıl geçmesine rağmen ne failler ne azmettirenler ne de sorumlular etkin bir şekilde yargılanmadı. Bu katliam, bu topraklarda barış ve demokrasi talep edenleri cezalandırmak, memleketi korku iklimi yaymak için yapılmıştı. Nitekim bu saldırı ardına siyasi iktidar işçilere, emekçilere, kadınlara, gençlere, tüm Türkiye halklarına bir savaş ilan etmiş ve faşizmin adımlarını hızlandırmıştı. 10 Ekim Ankara katliamının 10'uncu yıl dönümü vesilesiyle barış ve demokrasi mücadelesinde yitirdiğimiz canlarımızı saygıyla anıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kara...

20.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, şehir hastanelerine ödenen kira ve hizmet bedeline ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - 2024'ün ilk dokuz ayında şehir hastanelerine kira ve hizmet bedeli olarak 68 milyar, 2025'in ilk dokuz ayında 81 milyar ödendi. Sayıştay 2024'teki şehir hastanelerine ilişkin birçok usulsüzlüğü tespit ettiğinde "Sözleşmedeki taahhütleri yerine getiremediler, bazı hastanelerde eksik hizmet verdiler ve kullanılmayan doğal gaz için fatura düzenlediler." dedi. İktidar ne yaptı buna karşılık? Tıkır tıkır bu müteahhitlere paraları ödedi. Oysa depremdeki Samandağ'da ne yapıyor? İki yıldır "Nöroloji uzmanı, kardiyoloji, fizik tedavi ve göğüs hastalıkları uzmanı, doktoru yok." diyoruz ama bizi dinlemiyor. Emekli, açlık sınırının altında yaşam mücadelesi veriyor. 3 milyon 400 bin kişi elektrik faturasını ödeyemediği için destek alıyor.

BAŞKAN - Sayın Halıcı...

21.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Eğirdir Gölü'ne ilişkin açıklaması

HİKMET YALIM HALICI (Isparta) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'nin 4'üncü büyük gölü ve önemli içme suyu rezervi olan Eğirdir Gölü, kuraklık, buharlaşma ve vahşi sulama nedeniyle geçtiğimiz günlerde maalesef ikiye ayrıldı; göl yok olmak üzere. Bundan iki yıl önce Eğirdir Gölü'nün korunması ve gelecek nesillere doğal güzelliği ve zenginlikleriyle ulaştırılması amacıyla bir Meclis araştırma önergesi vermiştim. Yine, 18 Ağustos 2023 tarihinde Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya Eğirdir Gölü'yle ilgili bir soru önergesi verdim, iki seneyi aşan zamana rağmen Tarım Bakanı tek satır yanıt vermedi; işte gölümüze verdikleri değer bu. İktidar gözünü kapamış, kulaklarını tıkamış, gölün çöl olmasını bekliyor. Buradan tekrar sesleniyorum: Eğirdir Gölü'nün kurumasına izin vermeyelim çünkü biz Eğirdir Gölü'nü daha doğmamış çocuklarımızdan miras aldık.

BAŞKAN - Sayın Yazmacı...

22.- *Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Gazze'de sağlanan ateşkese ve Gazze'nin yeniden inşasına ilişkin açıklaması*

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Gazze'de devam eden insanlık dramı bugün sağlanan ateşkesle bir nefes almıştır. Her ne kadar bu ateşkes kalıcı barışın garantisi olmasa da enkaz altından çıkarılan her can, aklıktan kurtarılan her çocuk bu sürecin ne kadar hayati olduğunu gösterecek. Gazze'nin tamamen özgür, barışın, huzurun hâkim olduğu günlere kadar zalimin karşısında duruşumuzu devam ettireceğiz. Türkiye olarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı diplomatik çabalarıyla bu sürecin her aşamasında aktif rol aldık. Gazze'de akan kanın durması sadece bir siyasi mesele değil insani zorunluluktur.

Önümüzde yeni bir sorumluluk duruyor, Gazze'nin yeniden inşası. Biz Türkiye olarak dün olduğu gibi bugün de Gazze'nin ve Gazzeli kardeşlerimizin yanındayız.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

23.- *Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Ukrayna'nın Türkiye'den gelen domates ve salatalık için uyguladığı gümrük vergisine ilişkin açıklaması*

AYKUT KAYA (Antalya) - Ukrayna Türkiye'nin domates ve salatalıkta bir numaralı ihracat pazarıdır. Geçen yıl Ukrayna'ya 94 bin ton salatalık ve domates ihraç edilirken bunun 73 bin tonu Antalya'dan sağlanmıştır. Ancak Ukrayna yalnızca Türkiye'den gelen domates ve salatalık için yüzde 10 olan gümrük vergisini yüzde 35'e çıkarmıştır. Bu kararla birlikte, bir tırın gümrükleme maliyeti 8 bin dolardan 16 bin dolara yükselmiş, domates ve salatalığın kilosuna 80 sent gümrük maliyeti gelmiştir. Bu şartlarda Ukrayna pazarına domates ve salatalık satmak imkânsız hâle gelecektir. Bu karar üreticimizi ve ihracatçımızı batıracaktır. İktidar bir an önce Ukrayna'yla en üst düzeyde temas kurarak bu yanlış kararda Ukrayna'ya geri adım attırmalıdır. Eğer önlem alınmazsa önümüzdeki yıl Antalya'mızda domates ve salatalık üretecek aile çiftçisi kalmayacaktır. Antalya'daki aile çiftçilerimize sahip çıkın.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

24.- *Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa Mustafakemalpaşa'da TOKİ'nin yaptığı binalara ilişkin açıklaması*

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Buyurunuz, AKP'nin TOKİ'si burası; Bursa Mustafakemalpaşa. Teslim aşamasında şu gördüğünüz ortadaki bina yıkıldı. Niye? Zemin kayması var diye. İki yıldır hem akademik odalar hem de biz uyardığımız hâlde hiçbir kuruma hesap vermeyen TOKİ şimdi binayı yıktı. Çok ilginç, bu binanın zemini çürük, yanında 20 tane bina var birer metre arayla ama onlar sağlam, öyle mi! 650 hak sahibi var, bir tek kişi bile bu binalara yerleşmemelidir. Ortada rapor yok, proje isteniyor, proje yok; bu, nasıl bir inşaat mantığıdır! Buradan uyarıyorum, en hafif depremde bu binalar yıkılır, insanlara teslim etmeyin, bir an önce projeleri ve yeni teknikleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

25.- *Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın sorunlarına ilişkin açıklaması*

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adana'nın denize açılan kapısı Yumurtalık'ın Belediye Başkanı Erdinç Altıok önemli projeleriyle göz dolduruyor ancak merkezî idarenin hiçbir desteğini alamıyor. İlçede ekim ayında dahi yerli ve yabancı turist görmek mümkün ancak gelin görün ki internet altyapısı yetersiz ve birçok mahallede

erişim sağlamıyor. Sit alanında olan Yumurtalık Limanı, yapılacak restorasyon çalışmalarıyla dünya ölçeğinde bir görünüme kavuşabilecekken bakımsızlıktan dökülüyor. Oysa burası gerek tarihî ve turizm gerekse balıkçılık açısından önemli bir limandır. Öte yandan, ilçenin Yeşilköy Mahallesi'ndeki mera alanı başka yere taşınıyor, köylü mera alanını kullanamıyor ve TOKİ'nin buraya konut yapacağı iddia ediliyor. Köylünün merasına dokunmayın, TOKİ inşaatlarını verimsiz alanlara yönlendirin. İktidar yargı eliyle siyaseti dizayn edeceğine Adana'mızın bu sorunlarıyla ilgilen sin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kış...

26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, AKP iktidarında eğitim sistemi artık laboratuvar olmaktan çıkmış, bir yapboz tahtasına dönüşmüştür. Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en başarısız bakanlarından biri olarak eğitim tarihimizde kara bir leke olarak anılacaktır. Eğitimi bilimin, aklın ve çağdaşlığın ışığından koparıp cemaatlerin ve vakıfların talimatnamesine dönüştürmüştür âdeta. On iki yıllık zorunlu eğitimi kısaltarak öğrencileri 15 yaşında tornaya, tezgâha göndermek, kız çocuklarını ise erken yaşta evliliğe sürüklemek istiyorlar çünkü onların gözünde çocuk, öğrenci değil ucuz iş gücüdür. Oysa diyoruz ki: İster mühendis ister esnaf olsun ama önce temel hakkı olan eğitimi en iyi şekilde alsın. Biz bu ülkenin çocuklarını piyasanın ellerine bırakacak değil, cumhuriyetin emanetine sahip çıkarak koruyacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Altın...

27.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Ankara Gar katliamının 10'uncu yıl dönümüne ve Anayasa Mahkemesinin Veysel Atılğan için verdiği karara ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yarın 10 Ekim; Ankara Garı'nda, tıpkı bugün olduğu gibi barış ve demokrasi talebiyle Ankara'ya gelen 10 binlerin katledildiği Gar katliamının 10'uncu yıl dönümü ve tam da bugün, Gar katliamının arifesinde, 10'uncu yılının arifesinde 12 yaşındaki Veysel Atılğan için Anayasa Mahkemesi yaşam hakkının ihlal edilmediği kararına, Gar'da yaşanan o katliamın paralel bir katliamını, hukukta bir hukuk katliamı gerçekleştirerek ne yazık ki bir kez daha imza atmıştır. Bizler 10 Ekimin arifesinde bu kararı kınadığımızı, bu kararı kabul etmeyeceğimizi, Veysel Atılğan'ın yaşam hakkını koruyamayan bir yargının ve hukukun hiçbir çocuğun ve hiçbir kesimin yaşam hakkını koruyamayacağını bir kez daha ifade ederek 103 canımızı 10 Ekimin arifesinde saygıyla anıyoruz ve yaşam hakkı için, çocukların yaşam hakkı için mücadele edeceğimizin altını bir kez daha çiziyoruz.

BAŞKAN - Sayın Saki...

28.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Elâzığ'da 4 kız çocuğuna cinsel taciz davasına ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Ben de kız çocuklarından bahsetmek istiyorum: Elâzığ'da bir spor kulübünde antrenör ve lisede öğretmen İsmail B. 4 kız çocuğuna cinsel tacizden tutuklandı. Kız çocukları her şeyi göze alarak şikâyetlerini kendileri yapmışlardı. Tutuklanan öğretmen 10 Eylül 2024'te yargılanmaya başlandı ve daha ilk duruşmada tahliye edildi. 20 dakikalık ve 23 dakikalık ayrı ayrı ses kayıtlarında, sayısız mesajlarda "Bir daha yapmayacağım." diye kendi itirafı olan öğretmenin beyanlarına rağmen tahliye edildi. Peki, sonra ne oldu? Elâzığ Kadın Platformu davayı takip etmeye başladı. Çocuklara yapılan tüm baskılara rağmen bütün kanıtlar ortaya serildi yirmi yedi ay hapis cezası aldı bu tacizci. Ama sonra ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İlhan...

29.- *Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, emekli maaşına ilişkin açıklaması*

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Yaz boyu seçim bölgem Kırşehir’de düğünlerde, cenazelerde, halk günlerinde ve çeşitli etkinliklerde hemşehrilerimizle bir aradaydık. En çok dile getirilen sorun açık: Ekonomi.

Bugün, Türkiye’deki emekli maaşı temel yaşam giderlerini karşılamaktan çok uzaktır. Emeklilerimiz ay sonunu getirebilmek için borçlanmak ya da çalışmak zorunda kalmaktadır. İktidar yanlış ekonomik politikalarının faturasını en kırılgan kesim olan emeklilere ödetmektedir.

Hükûmetin görevi bir avuç insanın siyasal ve ekonomik bekasını korumak değil, herkes için adil bir gelir dağılımını sağlamaktır. 16 bin lira emekli maaşıyla geçinmek imkânsızken sessiz kalmak toplumun adalet duygusunu zedelemektedir.

Gelin, Mecliste bu konuyu öncelikli olarak ele alalım ve en az 10 bin liralık bir artışı hep birlikte sağlayalım. Unutmayalım, bu, emeklilerimize verilecek bir lütuf değil, haklarının iadesidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

30.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, İsrail ile Hamas arasındaki ateşkese, “terörsüz Türkiye”ye ve dar gelirli kesime ilişkin açıklaması*

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Siyasetin ve kamuoyunun gündemi uzunca bir süredir İsrail’in Gazze’de sürdürdüğü katliam ve soykırımı “terörsüz Türkiye” çalışmalarının aşamalarını konuşarak geçti. Bugün İsrail ile Hamas bir ateşkes anlaşmasına vardı. Umarız İsrail bu süreci baltalayacak girişimlerde bulunmaz ve Orta Doğu’da sükûnetin başlangıcına katkı koyar.

Terörün bitirilmesi noktasında ise devletimiz ortaya koyduğu kararlı tavrını büyük bir sabırla hayata geçirme gayretindedir ve umarız PKK-SDG terör örgütü de bu sabrı test edecek bir hareketin içerisine girmez. Ancak önümüzde duran en büyük sorun ekonomide yaşanan hayat pahalılığı sorunudur ki bu çözülemezse diğerlerinin değeri ve önemi artık gündemde bile olamayacaktır.

Buradan bir kez daha hatırlatmak isterim ki emeklilerin, asgari ücretle hayata tutunmaya çalışanların, kısacası toplumun yarısından fazlasını oluşturan dar gelirli kesimin insanca yaşam koşullarına kavuşturulması için alınacak radikal kararların bir an evvel alınması, murat edilen iç cephenin güçlendirilmesi açısından da elzemdir, hayati önemdedir.

BAŞKAN - Sayın Sakik...

31.- *Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, AK PARTİ iktidarına ve Komisyona seslendiğine ilişkin açıklaması*

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Buradan AK PARTİ iktidarına sesleniyorum, Komisyona sesleniyorum: Siz gerçekten bizimle barışacak mısınız? Gerçekten Kürt sorununu barışçıl bir şekilde çözecekseniz bir an önce Selahattin Demirtaş’ı, Figen Yüksekdağ’ı özgür bırakmalısınız. Bunlar dokuz yıldır haksız bir şekilde cezaevinde. Siz bunlardan öç ve intikam alıyorsunuz. Öç ve intikamla sorun çözülmez. Selahattin Demirtaş’ı dokuz yıldır hapsedtiniz ama milyonlar onun özgürlüğünü istiyor, biz de onun özgürlüğünü istiyoruz. Eğer barış olarsa bunlar bir an önce özgür olmalıdırlar yoksa başka çabaların bir anlamı ne Kürt halkında ne Türk halkında yoktur. AİHM’in ve Anayasa Mahkemesinin kararlarına bir an önce uyun.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

32.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, sağlık emekçilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sağlık emekçilerinin sorunları artık görmezden gelinemeyecek kadar yakıcı bir noktaya ulaşmıştır. 3+1 sözleşmeli sistemin 1+1'e düşürülmesi talebi yalnızca bir statü düzenlemesi değildir. Binlerce sağlık personelinin iş güvencesi, aile bütünlüğü ve motivasyonu açısından hayati önemdedir. Sağlık sisteminin belkemiğini oluşturan bu emekçiler yıllardır geçici sözleşmeler, adaletsiz istihdam modelleri ve yetersiz mali haklarla görev yapmaya zorlanmaktadır.

Düşük promosyon tutarları, giderek ağırlaşan iş yükü ve çözilemeyen sağlıkta şiddet sorunu sağlık çalışanlarının moralini ve mesleki aidaat duygusunu zedelemektedir. Bugün geldiğimiz noktada Genç Sağlık Sendikasının ve diğer sendikaların dile getirdiği talepler artık birer öneri değil, sahadan gelen bir çağrının ifadesidir. Bu çağrıya kulak tıkamak yalnızca sağlık çalışanlarına değil, sağlık hizmeti alan milyonlarca vatandaşa da zarar vermektedir. Bu emekçilerimizin sesi duyulmalı, hakları teslim edilmelidir.

BAŞKAN - Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Grubu adına Sayın Ekmen'in.

Buyurun lütfen.

33.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin dün sergilediği dayanışma örneğine, Vicdan gemisindeki 3 milletvekilinin son durumuna, AK PARTİ eski Milletvekili Hüseyin Kocabıyık'a, kahverengi kokarca böceğiyle mücadeleyle, TÜİK verilerine göre Ekonomik Güven Endeksi'ne, Selimiye Camisi'ne ve Kültür Yolu Festivallerine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bir değerlendirmem olacak ama öncesinde Sırrı Bey'e kısa bir cevap vermek istiyorum. Komisyona hitaben "Bizimle barışacak mısınız?" diye sordu. Komisyonun Sırrı Bey'le ve yaptığı konuşmada ismi geçenlerle bir sorunu yok. Komisyon bu sürecin sağlıklı ilerlemesi için çaba gösteren arkadaşlardan oluşuyor. Bu dil, korkarım, yarın öbür gün siyasete hâkim olursa Komisyon sorunun bir parçasına dönüştürülebilir. Bunu da bilhassa esprili bir şekilde ifade etmiş olayım.

Başkanım, dün burada Türkiye Büyük Millet Meclisi nadir görülen dayanışma örneklerinden birini sergiledi. 3 milletvekilimizin ve vatandaşlarımızın Vicdan gemisindeki insanlık yolculuğunda alıkonulması nedeniyle tüm siyasi partilerimiz bu olaya ilişkin tepkilerini en yüksek perdeden ortaya koydular. Ben dünkü dayanışma nedeniyle Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'a, dünkü oturumları yöneten Meclis Başkan Vekilimiz Sayın Tekin Bingöl'e, siyasi parti gruplarımızı temsil eden Grup Başkan Vekillerimize ve yine, süreç hakkında görüşlerini ifade eden siyasi parti temsilcilerimize tek tek teşekkür ediyorum. Filistin söz konusu olduğunda, Gazze söz konusu olduğunda bu Meclis her zaman kendi içindeki farklılıkları bir kenara bırakarak bir arada durabilmiştir, dün de bunun bir örneği sergilendi.

Arkadaşlarımızın son durumu hakkında kısa bir bilgilendirme yapmak istiyorum. Gerek buradaki duyarlılık gerek Dışişleri Bakanlığının ve Meclis Başkanımızın çalışmaları ve çabalarının da etkisiyle olsa gerek, dün limana gemi çekildikten sonra milletvekillerimiz diğer aktivistlerden ayrıştırılarak cezaevine götürülmek yerine havalimanına, bir nezarethaneye sevk edilmişlerdir ve gece boyunca biraz da panik bir hâlde bir an önce sınır dışı edebilmek "deport" edebilmek için farklı ülkelerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Neticede, bugün sabah saatlerinde Tel Aviv'den Azerbaycan'a hareket eden bir uçakla milletvekillerimizin şu saatlerde Azerbaycan'a varmak üzere olduğu bilgisine sahibiz.

Bakü'den bir tarifeli uçakla saat 21.50'de İstanbul'a ulaşmalarını bekliyoruz. Dışişleri Bakanlığının yaptığı açıklamada, milletvekillerimizin ardından yarın da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile diğer aktivistlerin başka bir özel uçak seferiyle Tel Aviv'den tahliyesinin sağlanacağı anlaşılmaktadır. Her ne kadar bu boykotun kırılması, gemilerin taşımış olduğu insan yükünü Gazze'ye ulaştıramamaları gibi bir burukluk üzerimizde olsa da Gazze'deki soykırımı, açlık ablukasını dünya kamuoyuna taşımak noktasında Sumud Filosu gibi Özgürlük Filosunun ve Vicdan gemisinin de bir rol oynadığına inanıyoruz. Burada yer alan bütün aktivistlere, vatandaşlarımıza, dünyanın dört bir yanından gelen insanlara bir kere daha teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkanım, önceki gün burada AK PARTİ önceki dönem milletvekillerinden -gerçi galiba ihraç edildi sonra- Sayın Hüseyin Kocabıyık'ın gözaltına alınmasıyla ilgili bir değerlendirme ve eleştiride bulunmuş idim. Sayın Kocabıyık, siyasetçi kimliğinin yanında, metin yazarlığından gelen, her bir kelimenin ağırlığını, ölçüsünü, biçisini dışkısını çok dikkatli bir şekilde yapan bir edebiyatçı aynı zamanda. Maalesef hangi kelime ve cümle nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanına hakaret ettiği anlaşılmadan tutuklanmıştır. Bu sabah kendisini cezaevinde ziyaret ettim; moralinin yüksek olduğunu, çocuklarına karşı, torunlarına karşı insani bir vazifeyle oldukça siyasi müeddep ve diplomatik bir dille eleştirilerini ifade etmekle suçlandığını ifade etti. Ben de bir kere daha bu yanlıştan bir an önce dönülmesi çağrısını ifade etmek isterim.

Sayın Başkanım, Meclisin gündemi tabii, genellikle, ulusal siyasi gündemle akıyor ama sahada da dün tarım işçileri olayında gündeme geldiği gibi, bugün İYİ Partinin tekstille ilgili vereceği önergede de görüldüğü gibi, gerçekten küçük grupların canını yakan çok önemli sorunlar yaşanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bunlardan biri de Karadeniz'de oldukça ciddi bir soruna bir kere daha dönüşmüş olan kahverengi kokarca böceğinin yaygınlığı ve saldırganlığıyla ilgilidir. Dün İYİ Partinin bu konuda grup önerisi vardı, dayanışma gösterip Filistin, Gazze ve milletvekillerimizle ilgili gündeme destek verdikleri için konuşulamadı. Bugün bir fırsat bulunup konuşulur mu bilmiyorum ama ilk olarak 2017'de Gürcistan'dan Türkiye'ye girdiği tespit edilen, 2023'te yine büyük bir yaygınlıkla çiftçimize, bahçe sahiplerine illallah dedirten kahverengi kokarca böceğinin bugünlerde yeniden büyük bir soruna dönüştüğünü ifade etmek isterim. Genel Kurulumuz vesilesiyle Özlem Hanım da anında bilgi almak ve bizi bilgilendirmek konusunda çok önemli bir rol görüyor. Tarım Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı'nın kahverengi kokarca böceğiyle mücadelede mevcut durum ve çiftçimizin zararının giderilmesi ve zararının artmaması konusunda alınacak tedbirlerle ilgili duyarlılığını talep ediyoruz.

Geçtiğimiz hafta yayınlanan verilerden biri de TÜİK verileri oldu. TÜİK verilerine göre Ekonomik Güven Endeksi 98 yani bunun 100'ün altında olması vatandaşın geleceğe dair kötümserliğinin devam ettiği anlamına geliyor. Ve yine bu verilere göre -atıl iş gücü oranında- işsizlik oranının yaklaşık yüzde 30'larda seyrettiği görülüyor. Yani böyle dehşetli bir rakamı burada söyleyip geçemeyiz. Bunun anlamı, 3 vatandaşımızdan 1'inin işsiz olduğudur. Bu gerçeğe iktidarın ciddi bir şekilde yüzleşmesi gerekir. Kur-faiz-enflasyon ve borsa dörtgeni dışında çiftçimizin, emeklimizin, asgari ücretlimizin ve iş arayan işçilerimizin sorunlarına daha yapısal ve ciddi çözümler gerektiği açıktır. Ümit ediyorum, 2026 bütçesi bir faiz bütçesi olarak karşımıza gelmez, bu konularda ciddi yapısal tedbirler getirir. Yine, bu verilere göre cari açık sorunu kronik bir şekilde devam ediyor bütün baskılamaya rağmen. Ve bu verilerin dikkat çekici son yönü ise TÜİK'in yüzde 33 olarak açıkladığı yıllık enflasyonun ENAG'da yüzde 63, İTO'da ise yüzde 40 olarak seyretmesidir. ENAG'la ilgili birtakım yöntemsel tartışmalar da var ve özel bir girişim, bazı verilere ulaşmakta sorun oluyor olabilir ama İTO kamu meslek örgütü niteliğinde

bir kuruluş. Sayın Mehmet Şimşek'in göreve gelişinden iki buçuk yıl sonra TÜİK'in artık rakamlarla oynamayacağı varsayıldığı bir dönemde, her ne kadar TÜİK hâlâ enflasyonu belirleme yöntemlerini, sepetleri, sepet içerisindeki kalemleri ve bu kalemlerin fiyat grafiklerini açıklamamakta ısrar etse de İTO ile TÜİK arasında yaklaşık yüzde 20'ye varan makas farkının sebebini doğrusu merak ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Ümit ediyoruz AK PARTİ'li arkadaşlar bu konuya bir izahat getirir.

Tabii, gündem yoğun, vaktimin de son diliminde Kültür Bakanlığının iki mevzusuna değinerek sözlerimi tamamlamak istiyorum.

Birincisi, Selimiye Camisi'nde yargı kararıyla durdurulan bir restorasyon faciası var; AK PARTİ'li arkadaşların çok yakından tanıdığı 100'e yakın hattat ve sanatkar bu faciaya dikkat çekmiştir. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, birkaç kişinin ve sadece bir noktaya dayanarak yürüttüğü bu pervasızca restorasyon girişimi yargı kararıyla durdurulmuştur ancak bundan idarede bir an önce vazgeçmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Tamamlamış olayım Başkanım.

Kültür Bakanlığıyla ilgili ikinci konu ise, Kültür Yolu Festivalleri'nin konseptini doğru bulan biriyim, Mersin'e de gelmesi yönünde hep taleplerimiz oldu ama Kültür Yolu Festivalleri sanatı, sanatkarı, zanaatı ve zanaatkarı desteklemelidir. Biz Gazze'de yaşanan soykırıma rağmen, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da Kültür Yolu Festivalleri'nin popüler sanatçılarla ilgili konserlerden vazgeçmediğini görmekteyiz. Gerçekten, bazen bir gecede 100 ölüm haberini aldığımız bir dönemde Kültür Yolu Festivalleri'nin sürdürülerek bu popüler sanatçı konserlerinin gözden geçirilmesi gerektiğini ifade eder, teşekkür ederim.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Kavuncu.

Buyurun.

34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 10 Ekim Ankara Gar patlamasına, Gazze'de ateşkese, 3 milletvekiliyle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinin dün gösterdiği tavra, bugün ölüm yıl dönümleri olan 27 askere, Gazi Sayılmayanlar Derneği yetkililerinin dün kendisini ziyarete geldiklerine, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun tekstil sektörüyle ilgili verdiği araştırma önergesine ve milletle kavgaya edildiğine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mehmet Emin Bey, evet, dün biz kocarca üzerine bir araştırma önergesi verecektik; Sakarya'dan Trabzon'a kadar bütün Karadeniz hattı perişan olmuş durumda. Anlamadığımız nokta şu: Geçen sene de bu konu vardı, demek ki geçen seneden bugüne hiçbir tedbir, hiçbir önlem alınmamış ki geçen seneye göre çok daha büyümüş bir bela hâline geldi kocarca, çiftimizin canını yakıyor. Salı günü Trabzon Milletvekilimiz Yavuz Aydın'ın araştırma önergesi olacak; umarım Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün detaylarıyla konuşuruz.

Yarın 10 Ekim, Ankara Otogar patlamasında hayatını kaybeden 103 vatandaşımızı ben de rahmetle anıyorum.

Terörü lanetliyorum, kendi fikirlerini şiddetle hayata geçirmeye kalkanları lanetliyorum, başkasının düşüncesini, başkasının fikrini beğenmediği için onu yok eden, onu katleden zihniyeti, anlayışı lanetliyorum, bundan zerre kadar pişmanlık duymayanları da lanetliyorum; hasılı bütün terörü ve terörizmi, teröristlerin tamamını buradan şiddetle bu vesileyle lanetliyoruz.

Gazze’de ateşkes öyle gözüktüyor ki hayata geçecek; bu, sevindirici bir gelişme. Sonuçta oradaki masum insanların hayatını kaybetmeyecek olması her ne olursa olsun olumlu bir gelişmedir.

Dün 3 milletvekilimizle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi çok olumlu bir tavır gösterdi, bir dayanışma içindeydik. Çok şükür, bugün kendileri vatana dönüyorlar. Biz bir kez daha 3 milletvekilimize de geçmiş olsun diyoruz.

Dediğimiz gibi, zulmün durdurulmuş olması önemli. İnsanları öldüren katillerin verdikleri sözlere tabii ne kadar güvenilir, bunun ne kadar kalıcı olacağı, bu çok daha büyük önem arz ediyor.

Daha fazla insanın ölmeyecek olmasından memnuniyet duyuyoruz ancak İYİ Parti olarak buradaki, bu konudaki yaklaşımımızı bir kez daha paylaşmak istiyorum: Filistin’de iki devletli çözüm kalıcı bir çözümdür zira katillerin verdikleri sözler üzerine oradaki zulmün biteceğine inanmak biraz zor. İki devletli çözüm ancak oradaki zulmü durduracak olan çözümdür.

Bugün 9 Ekim, bugün ölüm yıl dönümü olan tam 27 askerimiz var: Beşir Seyfî, Cengiz Karaca, Cevdet Aygün, Cevdet Özdemir, Engin Demirci, Halil Balye ve daha 20 askerimiz. Bugün, 9 Ekimde, 1984’ten bu tarihe kadar hayatını kaybeden aziz şehitlerimize bir kez daha Allah’tan rahmet diliyor, acılı ailelerine de sabırlar diliyoruz. Sizleri unutmadık, unutmayacağız, unutturmayacağız.

Gazi sayılmayanların kurmuş olduğu bir dernek var; bakın “Gazi Sayılmayanlar Derneği” diye bir dernek var bu ülkede. Dün bu derneğin yetkilileri beni ziyarete geldiler ve sıkıntılarını anlattılar; dinlediklerim beni çok etti. Şimdi buradan duyduklarımı sizlerle paylaşacağım, hani Komisyon çalışmalarından fırsat bulursanız bu gazilerimizin dertleriyle de umarım ilgilenirsiniz. Vücudunda 10 tane mermi, yüzlerce şarapnel olan ve ciddi ölçüde psikolojik sorunları olan gazilerimiz var. Mesela, bunların içerisinde metal zehirlenmesiyle muzdarip olanlar ve bu vücutlarındaki mermilerin yarattığı zehirden dolayı çocukları etkilenmiş olan gazilerimiz var; bunlar bir değil, iki değil, binlerce. Yani vücutlarında yüzde 30’un altında bir oranda bir hasar olmadığı için gazi kabul edilmiyorlar; anlaşılır gibi değil. Bacağında 500 tane şarapnel parçası olan gazimiz var.

Bununla beraber, 675 sayılı KHK’yle, 15 Temmuzda yaralanan kahraman vatandaşlarımıza yönelik yaralanma derecesine bakılmaksızın gazilik hakkı getirilmiş. Mesela, o gün sela okuyan imam gazi olmuş ama vücudunda onlarca mermi olan, terörle mücadele eden askerlerimize bu hak tanınmamış, binbir türlü bürokratik zorluk ve engel çıkarılıyor.

Bir isim vereceğim size: Melikşah Aktaş, gazi sayılmamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - 1993’te Bingöl’de teröristlerle girilen çatışma sonucu vücuduna 10 mermi ve 7 şarapnel isabet eden Melihşah Aktaş gazi sayılmayan vatandaşlarımızdan biri.

Terör örgütü tarafından yola döşenen mayının patlaması sonucu bacağında yüzlerce şarapnel olan Aytekin Başer, o da gazi sayılmamış ve yüzlerce örnek daha verebilirim. Dernek kurmuşlar ve bu konuda muzdarip olan binlerce vatandaşımız var, haklarının teslim edilmesi gerekiyor; bu gazilerimizin haklarını verin.

İktidar sıralarında eski bir Genelkurmay Başkanı bugün milletvekili olarak oturuyor ve Millî Savunma Komisyonuna Başkanlık ediyor. Umarım bu çağrımızı duyarlar ve bu çağrıyı dikkate alarak bunu gündemlerine alırlar. Gazilerimize çok şey borçluyuz ve onlara hak ettiklerinin verilmesi gerektiğine, bu sıkıntılı durumdan kurtarılımları gerektiğine inanıyoruz.

Bugün tekstil sektöründe yaşanan sıkıntılarla ilgili Bursa Milletvekilimiz Selçuk Türkoğlu'nun vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine bir konuşma, değerlendirme yapılacak.

Bakın, sadece tekstil değil her sektör kan ağlıyor, beyaz eşya sektörü de şu anda ciddi sıkıntı içerisinde. Türkiye’de iş adamından öğrencisine, emeklisinden memuruna kadar herkes kan ağlıyor; bilmiyorum, bunun farkında mısınız? Ama farkında değilsiniz, öyle gözüküyor. Merkez Bankası Başkanı çıkıyor, diyor ki: “Bugün yaşadığımız sıkıntıların aslında ana sebebi vatandaşın topladığı altın ve yastık altında bunları tutuyor olması.” Enflasyonun sebebi buymuş! Ya, hem bu sıkıntıları yaratacaksınız hem “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” diyeceksiniz; sonra da bu sıkıntıların sebebi olarak bu sıkıntıları sırtına yüklediğiniz vatandaş sorumlu tutacaksınız. Ya, inanılmazsınız, gerçekten; gerçekten dünyada sizin bir örneğiniz yok.

Enflasyonun sebebi olarak vatandaş nasıl gösterebilir ya bu ülkenin Merkez Bankası Başkanı? Kendi içinizde tartıştınız bunu “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” garabetinin yol açtığı sıkıntıları Bakanınız söyledi. Bakanınız daha geçen gün dedi ki: “Kur korumalı mevduat probleminden artık çok şükür kurtulduk.” Kendi Bakanınız kendinden önceki dönem yaratılan tahribatlardan bahsediyor; e, bir taraftan da Merkez Bankası Başkanı çıkıyor, diyor ki: “Bugünkü sıkıntıların sebebi, vatandaşın altın tasarrufu yapmasıymış.” Ya, çocuklar güler buna.

Bakın, artık milletle kavga ediyorsunuz.

Sanatçıları tutukladınız, sanatçıları tutukladığınız aynı gün serbest bıraktınız ama sanki üzerlerinde bir “Uyuşturucu kullanıyor.” algısı yarattınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Size muhalif olanlara eziyet ettiğiniz gibi, size muhalif olanlara destek veren vatandaşlara da eziyet etmeye başladınız.

Boğaziçi Üniversitesi’ndeki evladımız Saraçhane’de gösterilere katıldı diye kendi üniversitesindeki kampüs yurduna değil, Kilyos’a gönderiliyor.

Gene, Boğaziçi Üniversitesi tarih bölümü mezunu kızımız yüksek lisansı kazanıyor, listede ismi yayınlanıyor, ertesi gün listeden ismini çıkarıyorlar; Saraçhane’de gösterilere katılmış. Bu sanatçıların da ortak özelliği, hepsinin Saraçhane’deki gösterilere katılmış olması.

Yapmayın, milletle uğraşmayın, toplumu bu kadar germeyin diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Kılıç.

Buyurun.

35.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Horasan Erenleri Dergâhı Cemevi'ne, Türk Devletleri Teşkilatı 12'nci Zirvesi'ne, Gebele Bildirisi'ne ve Türk Devletleri Teşkilatının 16'ncı yılına ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti; Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli tarafından hibe edilen arazi üzerine Nevşehir'imizin Hacıbektaş ilçesinde inşa edilen Horasan Erenleri Dergâhı ve Cemevi'nin 1'inci etabı 11 Ekim 2025 Cumartesi günü aziz canlarımıza, Alevi vatandaşlarımıza, yüreği muhabbetle atan tüm gönül dostlarına kapılarını açıyor.

Horasan erenlerinin nefesiyle bu topraklarda yüzyıllardır yeşeren sevgi, hoşgörü ve kardeşlik kültürü bu dergâhta pekişecektir. Burada kin değil muhabbet, ayrılık değil birlik, nefret değil insan sevgisi hâkim olacaktır.

Horasan Erenleri Derneği ve Cemevi yalnızca bir yapı değil gönüllerin birleştiği, dostluğun pekiştiği Hakk'a ve insana hizmetin merkezi olacaktır. Bu eser Türk milletinin inanç zenginliğine, birlik ve beraberliğine adanmış bir kardeşlik nişanesidir. Bu eser birliğin, dirliğin, iriliğin sembolüdür.

Sayın Başkan, kadim Azerbaycan toprağı Gebele bir kez daha Türk dünyasının kalbi olmuştur. Asırlar öncesinin izlerini taşıyan bu topraklarda Türk asrının temelleri yeniden atılmıştır. Türk Devletleri Teşkilatı 12'nci Zirvesi yalnızca bir diplomatik buluşma değil, ortak geçmişimizin gururla geleceğe taşındığı, kader birliğimizin tazelendiği bir noktadır. Bu anlamlı zirvede imzalanan Gebele Bildirisi sadece kâğıt üzerindeki bir mutabakat değil, Türk dünyasının aynı hedefe yöneldiğinin en somut ifadesidir. Bu bildirinin hem kardeş coğrafyalarımıza hem de barışa susamış tüm insanlığa umut ve istikrar getirmesini diliyorum.

Geride bıraktığımız on altı yıl Türk Devletleri Teşkilatının ne denli köklü ve dinamik bir yapıya dönüştüğünün de kanıtıdır. “Dilde, fikirde, işte birlik anlayışı” artık bir ideal olmaktan çıkmış, fiilen hayata geçmiş, somut bir başarı hikâyesine dönüşmüştür. Bugün bu teşkilat sadece bölgesel değil, küresel ölçekte söz sahibi bir yapıya kavuşmuştur. Artık Türk dünyası konuştuğunda dünya dikkat kesilmektedir.

Zirvemizin bu yılki teması olan “Bölgesel Barış ve Güvenlik” içinde bulunduğumuz çağın gerçeklerine verilmiş en doğru cevaptır çünkü biz biliyoruz ki güvenlik olmadan kalkınma olmaz, barış olmadan istikrar sağlanamaz. Terörizmden yasa dışı göçe, siber saldırılardan iklim krizine kadar uzanan her tehdide karşı koymanın yolu ortak irade ve ortak duruştan geçmektedir. Biz kendi gök kubbemizin altında kendi güvenliğimizi sağlayacak gücteyiz. Bu da Türk dünyasının tarih boyunca sürdürdüğü dayanışma ruhunun bugün yeniden vücut bulmuş hâlidir.

Değerli milletvekilleri, bu dayanışmanın en anlamlı örneklerinden biri de ortak Türk alfabesi çalışmasıdır. Bu adım sadece bir dil birliği değil aynı zamanda ortak hafızanın, ortak bilincin yeniden inşasıdır. Bu doğrultuda ülkemiz Cengiz Aytmatov'u anlatan bir eser ile Oğuznameler'i ortak alfabeyle basmaya hazırlanıyor.

Yine, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendinin talimatlarıyla kurulan Cengiz Aytmatov Enstitüsü büyük yazarımızın ölümsüz eseri Cemile'yi ortak Türk alfabesiyle yayımlayarak bu tarihî sürecin ilk örneğini de ortaya koymuştur. Bu gelişme Türk kültürünün sınır tanımayan gücünün kardeşlik üzerinden yeniden yeşerdiğini göstermektedir. Artık açıkça görülmektedir ki Türk Devletleri Teşkilatı yalnızca siyasi bir platform değil, ortak bir vizyonun, ortak bir idealin ve ortak bir geleceğin çatısıdır. Birlikteliğimiz derinleştikçe sadece sınırlarımız değil ufuklarımız da genişlemektedir. Bugün Türk dünyası 21'inci yüzyılın yükselen güçlerinden biri değil yükselişi yöneten asli aktörlerden biridir. Bu vesileyle Türk milletlerini aynı ülküde buluşturan, kardeşlik bağlarını pekiştiren Türk Devletleri Teşkilatının 16'ncı yılını en içten dileklerle kutluyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bu birliktelik yalnızca bir dönemsel başarı değil Türk Yüzyılı'nın temellerini atan bir vizyondur. Unutulmamalıdır ki Cumhuriyet İttifakı'nın iradesi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün hedeflerini yaşatan, Türk milletinin bağımsızlık ülküsünü geleceğe taşıyan millî bir kararlılıktır. Bu kararlılık yerli ve millî savunma sanayisini büyütmüş, Misakımillî hedeflerini canlı tutmuş, mavi vatan davasını sahiplenmiş, Türk Devletleri Teşkilatını güçlendirmiş, Karabağ zaferiyle tarihe mühür vurmuş ve Kıbrıs Türkünün haklı davasında da Türk milletinin onuru ve haklılığı tüm dünyaya ilan edilmiştir. İşte, bu duruş Türk milletinin yeniden dirilişinin Türk ve Türkiye Yüzyılı'nın yükselişinin teminatıdır. Birlik oldukça güçleniyoruz, güçlendikçe yükseliyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Koçyiğit.

Buyurun.

36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 9 Ekim komplosuna, 10 Ekim Ankara Gar katliamının yıl dönümüne ve AYM'nin Veysel Atılgan'la ilgili verdiği karara ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, Sayın vekiller; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün aslında tarihin seyrini değiştiren, dönüm noktası olan bir gündeyiz. Evet, 9 Ekim 1998'de Sayın Öcalan uluslararası bir komployla Türkiye'ye getirildi ve aradan yirmi yedi yıl geçti. Bu süreç tabii ki sıradan bir tutuklama, sıradan bir getirme olarak değerlendirilemez çünkü küresel güçlerin aslında Orta Doğu'yu kendi çıkarlarına göre yeniden şekillendirme planının bir başlangıcı, bir startı olarak da ifadelendirebiliriz 9 Ekim komplosunun kendisini. Bölge halklarının demokratik talepleri ve özgürlük arayışları engel olarak görüldü ve aslında uluslararası hukuk, insan hakları bu komploda hiçe sayıldı. 9 Ekim komplosuyla yalnızca Kürt halkı değil, bütün Orta Doğu halklarının hedef alındığını çok iyi biliyoruz ancak bu komplo'nun sonuçlarını boşa çıkarmak için de yoğun bir çaba gösterildi, çatışmayı büyütme planları boşa düşürüldü, barış ile demokratik çözüm iradesi Sayın Öcalan tarafından ısrarla sürdürüldü. Bu vesileyle 27 Şubatta yapılan barış ve demokratik toplum çağrısıyla halkların ortak geleceğini esas alan tarihsel bir adım attı. Bu çağrı bu topraklarda halkların eşit, özgür ve barış içinde bir arada yaşayacağı demokratik bir yaşamın aslında inşasına yönelik önemli tarihsel bir adımdı. Evet, 9 Ekim komplosuna da bu çağrı tarihî bir yanıt oluşturdu. Orta Doğu'nun yeniden dizayn edilmeye çalışıldığı, küresel hegemonya mücadelesinin enerji ve ticaret hatları üzerinden kızıştığı, katliamların, açlığın ve soykırımın derinleştiği bir tarihsel momentte halklar arası büyük barışın zeminini kurmaya dönük bir çağrıydı.

9 Ekim komplosunun yıl dönümünde bir kez daha buradan vurgulamak istiyoruz: Halkların barış içinde bir arada yaşadığı demokratik bir yaşam mümkündür. Bunun yolu, hakikatle yüzleşmek, demokratik çözüm iradesini büyütme ve bunun gereği olan yasal adımları bir an önce atmaktır. Herkesin bu çabanın anlamını doğru kavrayıp tarihî sorumluluğunu yerine getirme çağrısını da buradan, Meclisten bir kez daha yapmak istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yarın toplumsal tarihimizin en karanlık, en acı günlerinden biri olan 10 Ekim Ankara Gar katliamının yıl dönümü. Bu saldırı onlarca yurttaşımızın yaşamdan kopmasına yol açtı, yüzlerce insanımızı kaybettik. Evet, tam 103 canımız barış isterken, çatışmaların sonlanmasını isterken hunharca bir saldırı sonucunda yaşamlarını kaybettiler. Her biri bir umut, her biri bir yaşam, her biri bu toprakların acısıyla, yasıyla hayatta kalmaya çalışan ve hâlâ adalet mücadelesi veren yurttaşların annesi, çocuğu, sevgilisi, babası, yoldaşı ve bizlerin arkadaşlarıydı; hepsi bu

ülkenin barış, özgürlük ve eşitlik mücadelesine dair hayalleri olan yurttaşlarımızı ama bu katliamla katledildiler, ne yazık ki hayatlarını kaybettiler. Bu katliamın bedelini aslında sadece 103 insanımızı yitirerek ödemedik; aynı zamanda, toplumsal güvenimizin, barış arzumuzun ve demokratik toplum mücadelesi umudunun da derinden sarsıldığını ifade etmemiz gerekiyor. Çok iyi biliyoruz ki bu saldırı aynı zamanda birlikte yaşama iradesine, barış içinde yaşama iradesine, bir arada eşit ve özgür yaşama iradesine yönelik karanlık bir saldıydı. Bugün hâlâ o acıyı derinden hissediyor ve kayıplarımızın yasını tutuyoruz.

Biz kayıplarımızın yasını tutup adalet mücadelesi verirken ne yazık ki bu ülkenin mahkemelerinde adaletsizliğe imza atılmaya devam ediliyor. Az önce milletvekili arkadaşım Beritan Güneş'in de söylediği gibi, AYM'nin Veysel Atılgan'ın yaşam hakkının ihlal edilmediğine dair verdiği kararın tarihe düşmüş kara bir leke olduğunu ve acımızı kanattığını ifade etmek istiyoruz.

Bizler DEM PARTİ olarak bu karanlık günün sorumlularının adalet önünde hesap vermesi için araştırma komisyonu kurulması talebini bu yıl bir kez daha yenileyeceğiz. 10 Ekim Gar katliamını gerçekleştiren karanlığın üstüne birlikte yürüelim ve bu karanlığı birlikte aydınlatalım istiyoruz. Adalet yalnızca geçmişin karanlığını aydınlatmakla kalmaz, geleceğe güvenle bakabilmenin de temelini oluşturur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu adım toplumsal hafızayı canlı tutmak ve benzer acıların tekrarını önlemek açısından da çok önemlidir. 10 Ekim bize aynı zamanda demokrasinin, barışın ve eşitliğin ne kadar kırılgan olduğunu da hatırlatıyor. Bu ülkenin halkları farklı kimlik ve inançlardan oluşsa da ortak, eşit, özgür, demokratik bir geleceği ve elbette ki barışı hak ediyor. Bunun umudunu taşıyor, bunun mümkün olduğuna inanmak ve güvenmek istiyoruz. Güven verici adımları hep birlikte atalım, toplumda güven inşa edelim. Bu güveni kurmak için de bir adım atmak, geçmişle yüzleşmek, acıyı unutmamak ve sorumlulardan hesabın sorulduğunu görmek, göstermek de hepimizin sorumluluğudur.

DEM PARTİ olarak bir kez daha ifade ediyoruz; 10 Ekim Gar katliamını unutmadık, unutturmayacağız. Barış, adalet ve eşitlik mücadelesini büyüteceğiz. Bu mücadelede hayatını kaybeden yurttaşlarımızın ve ailelerinin hatırasına ve ailelerimizin adalet mücadelesine sahip çıkacağız. Yaslarımızla, acılarımızla, kimseyi arkada bırakmadan yan yana, umutla barış, demokrasi ve özgürlük için yürümeye devam edeceğiz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun.

37.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, AKP eski Milletvekili Hüseyin Kocabıyık'a, sanatçılara yapılan operasyona, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e, GATA'ya ve 10 Ekim Ankara katliamına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eski bir AKP Milletvekili Hüseyin Kocabıyık'ın işlediği suçu bir kez de ben buradan işleyeceğim çünkü o bir suçsa bunu yüz binlerce kere milyonlarca vatandaşımız yaptı ve yapmaya devam edecek. Bir iktidar sahibi düşünün, rakibinden korktuğu için onu hapse attırarak kurtulmak istiyor. Ta kendisisiniz, Cumhurbaşkanı ta kendisidir. Buradan söylüyoruz, binlerce kere de söyledik; fezleke mi yollayacaksınız bunun için? “Sen aslında

darbe yaptın.” demiş. Evet, darbe yaptı; 19 Mart darbesinin birinci dereceden faili Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’dır. (CHP sıralarından alkışlar) Efendim, Cumhurbaşkanının onur, şeref ve saygınlığını zedelemiş. Ben bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak Cumhurbaşkanımızın onur, şeref ve saygınlığının korunmasından yanayım ama bunu korumanın birinci yolu darbecilik yapmamasıdır; ona onu tavsiye edin, darbecilik yaptırtmayın. (CHP sıralarından alkışlar) Yargı üzerinden demokrasi darbe almıştır, Cumhurbaşkanı adayımız hapse tutulmaktadır, fiilen tutulmaktadır. Siz de susturmak için kim konuşursa hapse atacağınızı, hapse atılım korkusuyla 86 milyonu susturacağınızı zannediyorsunuz ama eninde sonunda dağılacaksınız, göreceksiniz.

Bu susturma çabasının bir devamı, sabahın bir vakti sanatçılara, ünlü kişilere operasyon yapılıyor. İddia ne? Uyuşturucu ama bakıyorsunuz, ilgili kişilerin neredeyse tamamı Saraçhane’deki eylemlere destek vermiş, Ekrem İmamoğlu’nun haksız yere tutuklanmasına karşı çıkmış, Saraçhane’de tutuklanan gençlerin yanında durmuş sanatçılar. Oysa siz, o hâlde siz sopa mı gösteriyorsunuz? Siz, muhalefeti sindirmeye mi çalışıyorsunuz? Siz, itibar suikastı yaparak sabahın bir vakti olmayacak şekilde ünlü sanatçıları alıyorsunuz, usul kanunlarını da hiçe sayarak apar topar götürüyorsunuz, bir aylık lohusa bir kadını dahi elinde süt pompasıyla karakola götürüyorsunuz, güya uyuşturucuyla mücadele edeceksiniz, bir yandan da trollerinizi onlara saldırtıyorsunuz.

Sayın Zengin, açıkça soruyorum; hem bir annesiniz hem de bir hukukçusunuz, vicdanınıza da güveniyorum: Bu hak mıdır, bu reva mıdır? Tabii ki uyuşturucuyla mücadele edin; baronların yakasını tutun, baronların. (CHP sıralarından alkışlar) Baronları görmüyorsunuz, sanatçıları susturmak için, sindirmek için, sopa göstermek için bunu yapıyorsunuz. Bir korku iklimi yaratmak ve üzerinden iktidarlarını sürdürme gayretindeler; bu kadar basit.

Geçen yıl çok tartışmalı bir Maarif Modeli geçti ve “Eğitim Akademisi kuracağız.” dediler. Biz dedik ki: Bu Eğitim Akademisi; bir, atanamayan 1 milyon öğretmeni havuzun dışına itmektir; iki, siyasi bir filtredir, bir kadrolaşma olanağı yaratıyor size ve AKP Gençlik Kollarından bir öğretmen ordusu yaratma gayretidir. Haklı çıktık, maalesef haklı çıktık. Eğitimi, millî eğitimi, millî olması gereken eğitimi tarikatlara, cemaatlere peşkeş çeken, onlarla birlikte iş tutan, onları okulun içine sokan Yusuf Tekin şimdi de bu kurulun içerisine bir üye atamış, kendisinin adı İsmail Aydoğan, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı. Bu kişi İstiklal Marşı’nı siyasi içerik taşıyor diye okutmayan bir Dekan. Tekrar ediyorum inanmayanlar için: İsmail Aydoğan’ı, İstiklal Marşı’nı siyasi içerik taşıyor diye okutmayan bir cumhuriyet düşmanını şimdi Millî Eğitim Akademisine öğretmen seçsin diye atayan bir Yusuf Tekin var. Bu Bakan o görevde bir saniye daha oturmamalıdır. Yaptıkları bununla bitmiyor, Dünya Arapça Günü’nde de İstiklal Marşı’nı Arapça okutmuş. Ya, sizin bu İstiklal Marşı’yla, bağımsızlık savaşımızla, istiklalimizle alıp veremediğiniz nedir?

Devam ediyoruz. AKP iktidarının devletimizin on yıllarda biriktirdiği büyük birikimlerle, hem kültürel hem siyasal hem kurumsal birikimlerle mücadelesi hiç bitmedi değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum.

Darbe yapıldı 15 Temmuzda. Darbeyi bu siyasi iktidarın beslediği, büyüttüğü, birlikte yol yürüdüğü, aynı yolda islandığı, aynı menzile yürüdüğü, orduyu, yargıyı, devletin bütün kurumlarını teslim ettiği, peşkeş çektiği FETÖ yaptı. “FETÖ’yle mücadele edeceğiz.” diye yola çıktılar, GATA’yla mücadele ettiler, GATA’yı kapattılar. Dilimizde tüy bitti, dilimizde tüy bitti, hatta sizin içinizden de zaman zaman “Ya, şu askerî hastaneleri açın artık.” diyen insanlar çıktı, hâlâ açmadınız. Neyi bekliyorsunuz? Ben

bir hekim olarak söylüyorum, herkes bilir bunu; savaş cerrahisi, harp cerrahisi, nükleer, biyolojik, kimyasal silahlara karşı korunma, askerî tababet; bunların hepsi bilimsel kavramlar. Her ordunun askerî hastaneleri var, askerî harp akademileri var, NATO’da askerî harp akademisi... Askerî sıhhiye sınıfı olmayan tek ordu Türkiye Cumhuriyeti ordusu. Bundan utanmıyor musunuz?

Şimdi, elimizde veriler yok, işin doğası gereği ulaşamıyoruz ama ben bir hekim olarak üzülerək, kahrolarak biliyorum ve söylüyorum ki operasyon bölgelerinde gerçekten askerî tabiplerin olmuyor oluşu eminim ki şehit ve gazi sayımızı artırıyor ve kesin bildiğimiz bir şey var, gidin bakın, eskiden gazilerimiz Gülhaneye giderdi, sıra beklemezdi; şimdi gazilerimiz gidecek doktor arıyorlar, gidecek hastane arıyorlar, biliyor musunuz? Sizin bu GATA’yla hesaplaşmanız niye hâlâ bitmedi? Niye bizim askerimiz diğer orduların askerleri gibi harp cerrahisini bilen, nükleer, kimyasal, biyolojik silahlara karşı hazırlıklı, askerî tababetin ne olduğunu bilen, askerliği bilen doktor ve sağlık sınıfıyla tedavi edilmiyor? Bu sorunun cevabı var mı? Bir an evvel bu yanıştan geri dönülmelidir.

Ben de 10 Ekim Ankara katliamında kaybettiğimiz vatandaşlarımızı rahmetle anarak sözlerimi sonlandırmak istiyorum ama burada sadece anarak, sadece rahmet okuyarak geçiştiremeyeceğimiz ağır bir katliam var. Bu katliam, devlet birimlerinin gözü önünde, istihbarat raporlarına rağmen, mülkiye müfettişlerinin “Katliam olacak.” uyarılarına rağmen görmeyen, görmezden gelen, hatta Antep’ten çıkan teröristlerin, bombacı teröristlerin Ankara’ya kadar âdeta güvenle gelmesini sağlayan güvenlik güçleri sayesinde olmuştur. Böylesine bir katliamda sadece 2 IŞİD’li militanın kendiliğinden, kendi bombalarını yapıp buraya bir şekilde gelip kendilerini patlattığına inanmamızı beklemeyin; böyle bir saflık siz de dahi yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Orada hiçbir kamu görevlisinin hâlâ yargılanmamış olması, bu davaların eksik yapılması büyük bir ayıptır. Bununla da Türkiye Cumhuriyeti yüzleşmek zorundadır. Hangi Emniyet müdürleri görevini yapmadı, hangi istihbarat raporları sümen altı edildi? O kişilerin polis korumasında âdeta bütün o zincirlerden nasıl geçip gelebildiğindeki sorumlular bulunmadan o katliamın kanı o günkü siyasi iktidarın elinde kalacaktır.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Zengin konuşacaktır.

Buyurun lütfen.

38.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in, bugün imzalanan ateşkes anlaşmasına, Gazze’de başlayan yeni süreç, Türkiye’ye getirilecek milletvekillerine ve sivillere; Holokost film endüstrisine, Ankara Milletvekili Murat Emir ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün hüznü ve mutlulukla karışık bir hâl içerisindeyiz. Aradan iki yıl geçti ve iki yıl içerisinde Gazze’de 67 binden fazla insan hayatını kaybetti, şehit oldu ve 149 bin -150 bin de diyebilirim- bebek, kadın, çocuk, erkek yaralandı. Böyle baktığımız zaman, bu iki yıl içerisinde olanlar tabii ki çok ama çok üzüntü verici.

Pek çok defa bir araya geldik, toplandık, Filistin’le ilgili konuda hepimiz ortak bir duruş sergiledik. Bu anlamda, hem Türkiye’de yaşayan insanlarımız hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi hep dediğim gibi dünyanın imtihanını da geçti diye düşünüyorum. Zaman zaman çok temel tartışmalarımız oldu, çatışmalarımız oldu ama asgari müştereklerde bir araya geldik. O sebeple, bugün saat on iki itibarıyla imzalanan anlaşmayı çok önemsiyoruz, dünya için çok anlamlı fakat tabii ki bize düşen ve aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisine düşen bu anlaşmanın hayata geçmesiyle alakalı süreçleri takip etmek, uluslararası hukuk anlamında da takibin arkasında olmak ve tabii ki Gazze’nin imarı için neler yapacağımız meselesi de önemli. Sayın Cumhurbaşkanımız bugün çok yeni bir açıklama yaptı, Gazze’nin tekrar ayağa kaldırılmasıyla alakalı yapılacak olan tüm uluslararası çalışmaların Türkiye de içinde olacak ve bu anlaşmaya uyulmayla alakalı olarak sahadaki takiple ilgili bir görev gücü oluşacak ve bu görev gücünde inşallah Türkiye’nin de yer alacağını Sayın Cumhurbaşkanımız ifade etti.

Buradan baktığımız zaman, yeni başlayan bir süreç var ve bu sürecin ben başta Gazze halkı olmak üzere dünyadaki tüm mazlum insanlar için bir fayda getirmesini ümit ediyorum ve tabii ki dünyada özellikle sivil insanların ortaya koyduğu tavrın da çok anlamlı olduğunu düşünüyorum. Milletvekillerimiz de inşallah gün içerisinde burada olacaklar, yarın da geriye kalan tüm siviller işlemler tamamlandıktan sonra Türkiye’de olacak inşallah. Bunun da tekrar altını çizmekte fayda var diye düşünüyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, ilginç bir öneride bulunmak istiyorum. Dünyada bir Holokost film endüstrisi var. Bu “Holokost” kelimesi sadece ve sadece Yahudi soykırımı için kullanılan, ihdas edilmiş bir kelime ve rakamlara baktığınız zaman ilginç bir şey görüyorsunuz, bugüne kadar 182 tane Holokost’la alakalı film çekilmiş ve 116 tane de belgesel çekilmiş. Sizlerin de evinizde otururken rastladığınızı düşünüyorum. Bütün bu Filistin’le alakalı, Gazze’yle alakalı katliamlar yaşanırken evinizde televizyonunuzun düğmesine basıyorsunuz, sabah, öğle, akşam Holokost’la alakalı bir film görüyorsunuz; bütün kanallarda bu var. Adını vermeyeceğim, pek çok platform var, bu platformların hepsinde de bu filmler gösterilmeye devam ediyor. Filistin’de, Gazze’de İsrail’in yaptığı bütün bu soykırım bitene kadar bu filmlerin gösterilmesini Türkiye’de yasaklamak gerektiğini düşünüyorum, bu filmler gösterilmemeli. Utanmalılar; yani dünyaya bir taraftan soykırım yapıp bir taraftan da Holokost’la alakalı ısrarla bu filmlerin gösterilmesine devam edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Buradan ben kamuoyuna bir çağrıda bulunuyorum: Bunu muhakkak takip edelim ve Gazze’de, Filistin’de yapılan bu zulümle alakalı da bir kelime ihdas edelim, bir kelime; o kelimeyi duyan herkes bu zulmü hatırlasın, İsrail’in yaptıklarını hatırlasın, bu utancı hatırlasın. Gerekirse dünya çapında da filmler üzerinden bir festival yapalım çünkü filmlerin gücü çok önemli; bunu önermek istiyorum.

Şimdi gelelim şu bağırarak söylediğiniz darbecilik meselesine. Türkiye’de darbelerin tarihini çok konuştuk burada, belki daha fazla da konuşabiliriz. Doğrusu, bugün belli bir uzlaşma içerisindeyiz, o yüzden... Türkiye’deki darbelerin tarihinde hangi siyasal hareketlerin, kimlerin, nerede, nasıl durduğu ortadadır. AK PARTİ kurulduğu günden itibaren ve daha öncesinde de her birimizin fikirlerine baktığınız zaman her bir hareketi darbecilik karşıtı bir harekettir, AK PARTİ’nin inşasında özgürlük vardır, inşasında darbecilere itiraz vardır, inşasında yasaklara, her türlü yasağa direnmek vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - O sebeple, darbeciliği eğer siz bir sıfat olarak kullanıyorsanız ben bunu iade ediyorum, kimin nereye yakıştıracağını kendisi bilir.

Şimdi, biz bekliyoruz yani bu yargılamaların başlamasını bekliyoruz. Ben buradan, Genel Kuruldan da daha evvel ifade ettim, pek çok kişi söyledi, Sayın Devlet Bahçeli söyledi, iddianameleri görelim. Biz herkesin hukuk önünde adaletle, hukukun içerisinde yargılanarak neticelenmesinden yanayız.

Şimdi, uyuşturucuyla alakalı da şunu söylemek isterim: Bu konudaki takip sürecinin, bu konudaki soruşturma süreçlerinin, muhataplarının lekelenmeme hakkını koruyarak yapılması lazım. Yani burada insanlar, işte kullandı kullanmadı, azdır çoktur, bundan öte bir şeyden bahsediyorum. Tüm bu soruşturmalar, tüm bu konuya dair yapılan işlemlerin ünlü olsun ya da olmasın her bir insanın en tabii hakkıdır lekelenmeme hakkını kullanarak bunların yapılması. Bunun da altını çizerek iyi bir çalışma günü temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler, sağ olun.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

39.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Zengin'in lekelenmeme hakkıyla ilgili görüşlerini takdir ediyorum; önemlidir, değerlidir, AKP grubundan gelmiş olması kıymetlidir ama AKP, siyasi iktidarı elinde tutan partidir ve bu linçleri yaptıran, bu trolleri harekete geçiren, bu sanatçıları peşinen suçlayan, bu sanatçıların uyuşturucu kullandığını hatta ticaretini yaptığını iddia eden trolleri, o gazeteleri, medyayı da kontrol eden siyasi partidir. O yüzden, sizin bu sözleri, bu tutumunuzu kendi partinize dönük olarak daha net ve daha kararlı bir şekilde yapmanızı tavsiye ederiz; küçük bir tavsiye. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Zengin'e bir şey daha söyleyeyim: Sayın Zengin dün kürsüden "Bize niye inanmıyorsunuz?" demişti. Ben de sabıkalısınız demiştim. Bir tane daha var, bakın, dün Sayın Zengin şöyle demiş: "Gönderilen uçak sadece milletvekillerimiz için değildir, o anda alınmaya müsait olan tüm vatandaşlarımız hep beraber alınacaktır, onun da altını çizmek istiyorum. Yani uçak gönderiyoruz, alıyoruz." demişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Tamam, çok güzel; tabii, Türkiye Cumhuriyeti'ne bu yakışır, koca Türkiye Cumhuriyeti. Ama İsrail bizim gönderdiğimiz uçağı kabul etmedi, milletvekillerimizi "deport" etti, 12.48 itibarıyla Azerbaycan'a götürülüyorlar ve Azerbaycan getirip bizim milletvekillerimizi bize verecek. İşte bu, işte sizin diplomatik başarınız bu kadar. Buna da bir cevap verirsiniz sevinirim. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Zengin, buyurun.

40.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakalım ne cevap verecek?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ne cevap verecek, bir gün önce savaş istiyordun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ne söyleyeceksin?

Sayın Başkanım, valla hakikaten tebessüm ediyorum, cevap verseniz bir dert, vermeseniz... Ya işitilecekse cevap veriyorum...

BAŞKAN - Tebessüm çok kıymetlidir, tebessüm etmeye devam edin.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Evet, öyle, sağ olsun arkadaşlarımız hep tebessüm ettiriyor.

Şimdi, Sayın Başkanım, AK PARTİ Grup Başkan Vekili olarak Genel Kurulda bir konuşma yapıyor olmak genele şamildir. Söylediğim her şey aynı zamanda bizim yapmayı arzu ettiğimiz şeylerdendir yani ayrıca Ahmet'e söylüyorum, Mehmet'e söylüyorum demeye gerek yoktur, genele şamil bir konuşmadır.

Yani ben de merak ediyorum, Sayın Emir darbecilikle ilgili sözcükleri üzerine alınıyor mu? Alınsa iyi olur yani neyi kastettiğimi herhâlde anlıyordur. Burada tekrar bir tartışma açmak istemiyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Açalım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Darbecilik sabıkası olanlar belli bu ülkede. Şimdi, Sayın Başkanım, o yüzden söylediğim şey çok nettir, çok sarıhtır ve hakikaten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Benim ve grubumuzun -biz burada yasamanın içerisindeyiz- yürütmeye de her daim söylediğimiz bu lekelenmeme hakkı kıymetli bir haktır. En tabii şekilde soruşturmalar yapılır ama bunlar yapılırken de biraz evvel bahsettiğim hukuka dair temel ilkeler de muhafaza edilir. Ayrıca söylemeye gerek yok yani ayrıca sen de işit demeye gerek yok, zaten bu genele şamil bir ifadedir. Bunun tekrar altını çizmek istiyorum.

Uçak meselesine gelince, değerli arkadaşlarım, bence İsrail'in bizim uçağımızı kabul etmeme falan diye bir durum söz konusu değil, bizim uçağımızdan evvel "deport" etmeyi kendisi tercih etti yani sonuç olarak bizim orada olmamızdan rahatsızlık duyduğu için bu böyle oldu. Yani buradan da bizim aleyhimize... Ne kadar hoşunuza gidiyor ya, Türkiye aleyhine bir şey söylemek sizi nasıl heyecanlandırıyor ya! İnanamıyorum ya! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şu olay olurken şu Genel Kurulda aslında dolaylı olarak İsrail lehine, dolaylı olarak bu zulmü yapanlar lehine ne kadar çok cümle kurdunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Sizin söyleyip de yapamadıklarınızı anlatıyoruz! Beceremediklerinizi söylüyoruz!

BAŞKAN - Buyurun, son kez açtım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Neden kendi ülkenizle bir gurur duymuyorsunuz ya? Neden kendi ülkenizin yaptıklarıyla... Bugün görüyorsunuz -ben söylemedim- ya, Sayın Trump teşekkür ediyor. Kime? Türkiye'ye, Katar'a, Mısır'a. Yani sonuç olarak görüyorsunuz, bütün bu ara buluculuk işlerinde, görünen ve görünmeyen... Çünkü devletlerin görünür ve görünmeden yaptığı işler var. Şu Türkiye Cumhuriyeti'nin bir nebze olsun kıymetini bilmenizi sizden rica ediyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

41.- *Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MURAT EMİR (Ankara) - Şimdi, biz, tabii, Türkiye en iyisi olsun, hak ettiği konumda olsun, diplomatik ağırlığını gösterebilir diye uğraşıyoruz ve bunun için de bu beceriksiz, silik ve ezik siyasi iktidarı yeri geldikçe eleştiriyoruz; buna alışırsınız.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ya, yapmayın! Gülünç oluyorsunuz ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Nasıl ezik ya! Nasıl ezik ya!

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) - Cevap veremeyince hakaret etmek ne ayıp bir şey!

MURAT EMİR (Ankara) - Siz başkasınız, Türkiye Cumhuriyeti başka. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Gülünç oluyorsunuz ya!

MURAT EMİR (Ankara) - Ama siz öylesine iktidar sarhoşusunuz ki size yapılan bir eleştiriyi Türkiye'ye yapılmış gibi algıyorsunuz çünkü siz devlet zannediyorsunuz parti devleti kurmaya çalıştığınız için.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hayır! Hayır!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Parti devleti sizin işiniz ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Sizin işiniz o, sizin işiniz!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Çevirin Murat Bey, çevirin ama kaz yanıyor, bak yanıyor!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Parti devletini siz daha iyi bilirsiniz!

MURAT EMİR (Ankara) - Darbelerle ilgili benim fikrimi merak ediyormuş.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yanıyor, yanıyor!

MURAT EMİR (Ankara) - Darbelerle ilgili benim fikrimi merak ediyorsanız Cumhuriyet Halk Partisinin yüz yıllık geçmişine bakın, 15 Temmuzda kürsüye çıkanlara bakın.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Vallahi darbelerle dolusunuz ya! Darbelerle dolusunuz!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - CHP'nin otuz yılı parti devleti, otuz yıl!

MURAT EMİR (Ankara) - 15 Temmuzda bu Meclisi gelip açan milletvekillerinden birisi benim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - 60 darbesinde imzanız var! Asılmış Başbakanın altında imzanız var!

MURAT EMİR (Ankara) - Dolayısıyla Cumhuriyet Halk Partisi bu ülkede çok partili yaşama geçmiş, demokrasiyi her zaman savunmuş bir siyasi partidir. Yüz yıllık geçmişimizle onur duyuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - İcraata bakalım, icraata.

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Her sıkıştığınızda kuru bir tarih tartışması başlatıp...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Kuru değil, hakikat.

MURAT EMİR (Ankara) - ...oradan kaçmaya çalışmayın.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hiç kaçmıyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) - Somut sorulara somut cevaplar bekliyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Somut cevap...

Sayın Başkanım, son bir şey, bu kadar saldırıya...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Zengin.

42.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, yani hakikaten ancak bu kadar çevrilmeye çalışılabilir ama çevrilmiyor çünkü öyle olduğu için bu kadar yıldır iktidar olamıyorsunuz ya, darbeci kimliğinizden dolayı bu vatandaş size bu kadar yıldır size rey vermeyi tercih etmiyor.

MURAT EMİR (Ankara) - Ha, bu da son replik!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sizden büyük darbeci mi var, 19 Mart darbecileri!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - 60 darbesine bir dönün, bakın bakalım. 60 darbesi nasıl oldu acaba? Nasıl o aşamalara gelindi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sizden büyük darbeci mi var!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Siziniz darbeci, bizatihi sizsiniz!

Artık bu darbe konusunu uzatmayınız. Bence bu kelimeler çok tehlikeli ve çok savruk kullanılıyor. O sebeple Sayın Başkanım, bu konuyu artık kapatsak iyi olacak.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - 19 Mart darbecileri!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Uydur, uydur!

BAŞKAN - Sayın Emir, sanırım bir dakika yeter herhâlde, gündeme geçelim lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Son sözle kapatacağım; evet, bir dakika yetecek.

BAŞKAN - Buyurun.

43.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Klasik AKP tartışma yöntemi; önce sıkışılınca tarihin tozlu sayfaları karıştırılır, oradan bir şeyler bulunmaya çalışılır, oradan da bir şey çıkmayınca "Milletimiz bizi iktidarda tutuyor, daha ne yapsın?" diye kapatılır.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - "Darbeci" kelimesini söyleyen kim Sayın Başkan? Bugün de darbeci diye başlayan kim? Durduk yerde bu kelimeleri savruk savruk kullanan kim?

MURAT EMİR (Ankara) - O son repliğe de tanık olduk.

Teşekkür ederim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bizatihi kendileri. Başka kelime kıtlığı mı gelmiş?

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

44.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, kahverengi kokarca böceğiyle mücadeleyle ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

4 Ekim Cumartesi günü havaların mevsim normallerinin üzerinde sıcak olmasının da etkisiyle Trabzon'dan Kocaeli'ye kadar Karadeniz bölgemizin tamamında yoğun bir kahverengi kokarca istilası görülmüştür. 2025 yılında yoğun olarak yapılan kışlak ilaçlamaları ve bölgede yazın geç gelmesi nedeniyle fındık kendini kurtarmış, 2025 ürünü fındıkta çok az bir kahverengi kokarca zararı olmuştur. Bu yıl kış döneminde de kışlak ilaçlaması yapılması feromon kokuyla "cezbet-yok et" gibi yöntemlerle mücadeleye devam edilmelidir. Tarım ilçe müdürlüklerimizin, ziraat odalarımızın, belediyelerimizin, muhtarlarımızın ve üreticilerimizin iş birliğiyle bu mücadelenin başarılı olacağına inanıyorum. Bu manada, Bakanlık yetkililerimizi ve üreticilerimizi duyarlı olmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

45.- *Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Siirt'te eğitim sistemindeki sorunlara ilişkin açıklaması*

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ekonomik kriz eğitimdeki yoksulluğu ve eşitsizliği daha da derinleştirdi. Siirt özelinde tablo endişe verici; kent genelinde 1.400 öğretmen açığı bulunuyor, buna rağmen 140 ücretli öğretmen adayı Valilik kararıyla görevlendirilmedi. Bu keyfi tutum eğitimde fırsat eşitsizliğini büyütüyor. Yıkımı tamamlanan okulların yerine yeni inşaatlara başlanmadı, bazıları boşaltıldığı hâlde hâlâ belirsizlik sürüyor. Öğrenciler farklı kademelerde aynı binalarda ders görmek zorunda kalıyor. Okullarda kadrolu temizlik personeli yok denecek kadar az. Siirt'te eğitim sistemi ciddi bir çöküşle karşı karşıyadır; öğretmen eksikliği, fiziki yetersizlikler, personel sorunu, kayıt paraları ve liyakatsizlik bu krizi derinleştiriyor. Öğretmen atamaları acilen yapılmalı, okulların inşaatları tamamlanmalı, eğitimde eşitsizlik değil adalet sağlanmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Boz...

46.- *Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, beyaz Toros simgesine ilişkin açıklaması*

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Beyaz Toros bu halkın hafızasında sadece bir araç değil, kayıpların, faili meçhullerin ve cezasızlığın sembolüdür. Bu simgenin bugün oyuncaklaştırılması, tişörtlere basılması ya da savcı masalarında yer bulması toplumsal yaraları yeniden kanatmaktadır. Ne yazık ki Bengi Başer ve İlber Ortaylı gibi kamuya yön veren isimlerin Kürtleri hedef alan dışlayıcı dili işte bu inkâr siyasetinin kültürel ayağını oluşturuyor. Burada dikkat çekmek istediğim, isimlerden ziyade aslında bir zihniyet sorunudur. Bu dışlayıcı ve genelleyici ifadeler toplumsal barışı zedeler çünkü adalet hakikatle yüzleşmeden sağlanamaz. Barışın yolu inkârdan değil, hafızaya, adalete, ortak yaşama, ortak gelecek iradesine saygı duymaktan geçer.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

47.- *Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, 6360 sayılı Yasa'yla mahalleye dönüştürülen köylerdeki hazine arazilerine ilişkin açıklaması*

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - 6360 sayılı Büyükşehir Yasası'yla köyler mahalleye dönüştürülmeden önce köylerdeki hazine arazilerinin satış bedeli Millî Emlak tarafından köy rayicine göre belirleniyordu. Bu sayede, köylü vatandaşlarımız kendi imkânlarıyla bu arazilere sahip çıkabiliyordu. Ancak mahalleye dönüştürüldükten sonra aynı araziler için şehir merkezlerindeki emlak değerleri esas alındı. Söz konusu rayiç bedelleri daha yüksek seviyelerde belirlenmeye başlandı. Bu uygulama, köylü vatandaşlarımızın alım gücünü aşıyor ve kendi köylerindeki arazileri satın alamaz hâle geliyor. Hâl böyle olunca köy dışındaki kişiler tarafından satın alınan arazilerde tarım ve hayvancılık yapılmadığı için üretim duruyor ve köylerimizin sosyal dokusu bozuluyor. Sonuç olarak, köylü vatandaşlarımıza öncelik tanınmalı, bu arazilerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba...

48.- *Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, deprem bölgelerinde mücbir sebep hâline ilişkin açıklaması*

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenen Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya ve Gaziantep'in İslâhiye ve Nurdağı ilçelerinde mücbir sebep hâli 30 Kasım 2025'te sona erecek. Bu şehirlerimizde ertelenen SGK prim borçları ve yapılandırma taksitleri Aralık 2025'ten itibaren ödenmeye başlanacak. Malatya başta olmak üzere deprem bölgelerinde konut inşası, yerinde dönüşüm, rezerv alanı gibi konularda sorunlar da çalışmalar da devam ediyor. Bu şartlar altında mücbir sebebin sona ermesi yeni sorunları beraberinde getirecek. Esnafın birçoğu konteynerde,

çarşılarda, yol kenarlarında yaşamlarını sürdürmeye çalışıyor. Şehir merkezlerinden uzakta kurulan konteyner çarşıları iş yapmıyor. Esnaf hâlâ kan ağlıyor, insanlar şehirleri terk etmeye devam ediyor.

Kısaca, deprem bölgelerinde hâlâ hayat normale dönebilmiş değil. Mücbir sebebin, hayat normalleşinceye kadar devam etmesi lazım. 30 Kasım tarihinde bitirilecek mücbir sebep hâli mutlaka uzatılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Coşar...

49.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, yeni Manavgat Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması

ALİYE COŞAR (Antalya) - Yeni Manavgat Devlet Hastanesinin sözü 2021 yılında verildi, 2023'te inşaatına başlandı, 16/1/2025'te biteceği belirtilmişti. Belirtilen tarihlerde bitmeyen hastane için Sağlık Bakanı ise önergemize verdiği cevapta 2025 yılı sonunda biteceğini söylemişti. Ancak geçen yıllara rağmen yeni Manavgat Devlet Hastanesi inşaatı hâlâ temel aşamasında ve ilerlemiyor. 2025 yılının sonuna geliyoruz ve hastanenin bitmeyeceği kamuoyu tarafından gözükmektedir. Manavgat'a verilen sözler ve resmî açıklamalara rağmen yeni Manavgat Devlet Hastanesi ne zaman bitirilecektir? Manavgat halkını artık oyalamayın, kesin bir tarih verin veya yerin hatasıyla ilgili yaptığınız yanlışlığı kabul edin. AKP'nin hatalarının cezasını Manavgat halkı çekmek zorunda değil.

BAŞKAN - Sayın Yaman...

50.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, öğrenci affına ve azami süre düzenlemesine ilişkin açıklaması

AYLİN YAMAN (Ankara) - Son yıllarda çok sayıda gencimiz ekonomik zorluklar, barınma krizi, pandemi, deprem ve sağlık sorunları nedeniyle eğitimine devam edemedi. Özellikle büyük şehirlerde artan yaşam maliyetleri ve derinleşen kriz, öğrencilerin okullarına kayıt yaptıramamasına veya eğitimlerini yarıda bırakmalarına neden oldu. Eğitim her yurttaşın temel hakkıdır ve bu hakkın önündeki engeller fırsat eşitsizliğini derinleştirmektedir. Bu süreçte birçok üniversite öğrencisi daha önceki af düzenlemelerinden ne yazık ki yararlanamadı. Okullarından uzak kaldıkları her gün bu gençler için ciddi bir emek ve zaman kaybıdır. Bu nedenle eğitim hakkına erişimde adaleti sağlamak ve gençlerin emeklerinin heba olmasını önlemek adına daha fazla zaman kaybetmeden Meclisimiz mutlaka bir öğrenci affı ve azami süre düzenlemesi yapmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

51.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, gerçek gündeme ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ekonomi bitik, çiftçi perişan, üretici kan ağlıyor, sanayici iflas ediyor, esnaf tükendi, vatandaş geçinmiyor; yediğimiz ekmek ekmek değil, içtiğimiz su su değil, marketlerden aldığımız süt süt değil; meyve ve sebzeler hastalıklı, ürünler kalitesiz, fiyatlar karaborsa...

Bir millet kendi kendini kazıklayıp sağlığını riske atacak duruma geldiyse düşmana ne hacet? İktidar ise suni gündemlerle vatandaşın çılgınlığını bastırmak istiyor. Eğer gerçek gündeme dönmezsek finalde nefesi kesilen biz olacağız, haberiniz olsun diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Arı...

52.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya Arkeoloji Müzesi'ne ilişkin açıklaması

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığına sormak istiyorum: Antalya'nın simge binalarından, kente değer katan ödüllü proje Antalya Arkeoloji Müzesi günlerce süren mücadeleye ve tüm itirazlara rağmen gece operasyonuyla yıkıldı. Müzedeki eserler ne durumda, envanteri düzgün çıkarıldı mı, açıklanmalıdır? Hangi koşullarda saklanıyor, güvenlik ve iklimlendirme tedbirleri nelerdir, bugüne kadar açıklanmayan yeni proje nedir, ne zaman başlayacaktır?

BAŞKAN - Sayın Öztunç...

53.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Çağlayancerit ilçesinin Helete (Düzbağ) beldesine ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Kahramanmaraş'ın Çağlayancerit ilçesinin Helete (Düzbağ) beldesinde büyük bir ayrımcılık yaşanıyor. Üç mahalle var; Yeşiloba, Cumhuriyet ve Karadağ Mahalleleri. Yeşiloba Mahallesi'ne doğal gaz verildi ama diğer iki mahalleye yani Cumhuriyet ve Karadağ Mahallelerine maalesef doğal gaz verilmedi, üstelik altyapı çalışmaları sürüyor. Muhtarların talebi şu: "Altyapı çalışmaları sürerken gelin, doğal gaz işini de halledin, daha sonra yeniden bir kazı işi olmasın." diyorlar ama bunu, maalesef, kabul etmiyorlar. Üstelik bu beldenin suyu yani Helete (Düzbağ) suyu da Gaziantep'e akıyor, Gaziantep'e veriliyor. Gaziantep'e verilirken de söz verilmişti, "Buranın yolu yapılacak, buraya doğal gaz gelecek, burada hiçbir eksik kalmayacak." demişlerdi ama klasik Adalet ve Kalkınma Partisi, kandırdılar; Heletelileri, Düzbağlıları, Ceritlileri bir kez daha kandırdılar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

54.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, tekstil sektörüne ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Son yirmi dört saatte Aksaray'da bir tekstil devi Türkiye'deki üretimini durdurdu, Mısır'a taşındı, 1.500 işçi kapı önüne konuldu. Başka bir tekstil devi Tokat'taki fabrikasında üretimi durdurdu. Sadece iki yılda tekstilde 55 bin, giyimde 145 bin kişi işini kaybetti. Tekstil imalatı istihdamının yüzde 8'i, giyim imalatının yüzde 15'i yok oldu. Çoğu firma ya Mısır ya Bangladeş gibi ülkelere taşıdı üretimini ya da Çin'den mal getirip satıyor. Diğer sektörlerde de durum aynı. Türkiye sanayisizleşiyor. İstihdam azalıyor, işsizlik artıyor. Umarım iktidar bugün açıklanan sınırlı sanayi üretimi artış olarak alıp çözüm üretmekten geri durmaz.

İktidara sesleniyorum: Ülkedeki ekonomik krizi çözün, çözemeyeceksiniz milletin önüne sandığı koyun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) DUYURULAR

1.- Başkanlıkça, siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda 1'er, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda düşen 2 üyelik için aday olmak isteyen siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerinin 13 Ekim 2025 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazılı olarak müracaat etmelerine ilişkin duyuru

BAŞKAN - Siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda 1'er, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda ise 2 üyelik düşmektedir.

Bu komisyonlara aday olmak isteyen siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerinin 13 Ekim 2025 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazılı olarak müracaat etmelerini rica ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin Pakistan'da düzenlenecek olan Azerbaycan-Türkiye-Pakistan Üçlü Parlamento Başkanları Konferansı'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1198)

8/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Prof. Dr. Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin Pakistan'da düzenlenecek olan Azerbaycan-Türkiye-Pakistan Üçlü Parlamento Başkanları Konferansı'na katılımı hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, KYK yurtlarının yapısal sorunlarının ve öğrencilerin barınma mağduriyetlerinin kapasite planlaması, altyapı ve hijyen koşulları, güvenlik ve sosyal yaşam olanakları bağlamında araştırılması amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

9/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 9/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, KYK yurtlarının yapısal sorunlarının ve öğrencilerin barınma mağduriyetlerinin kapasite planlaması, altyapı ve hijyen koşulları, güvenlik ve sosyal yaşam olanakları bağlamında araştırılması amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin in9/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL PARTİSİ Grubu adına Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Üniversite imtihanını başarıyla geçen ve büyük bir umutla üniversite okumak isteyen binlerce gencin ikinci bir imtihanı başlar, o da barınmayla olan imtihanı. Türkiye'nin dört bir yanında binlerce genç Kredi Yurtlar Kurumuna başvurup umutla bekler, başvuru sonuçlarını gün gün takip eder, âdeta ikinci bir üniversite imtihanı stresi yaşar. Neden? Çünkü şunu çok iyi bilir ki eğer yurda yerleşemezse ikinci bir mücadele başlayacak, o da barınmayla mücadele. Şimdi, bugün bakıyoruz, barınma sorunu eğitim hakkının önünde duran en büyük engellerden biridir, barınma sorunu eğitimde fırsat eşitliğinin en büyük engellerinden biridir. Binlerce gencimiz üniversiteyi kazandıktan sonra ya kalacak yer bulamadığı için, yurtlara yerleşemediği için üniversite eğitimine başlayamıyor veya üniversite eğitimini yarıda kesmek zorunda kalıyor. Geçen gün bir restoranda, baktım, bir genç garson arkadaş. Ne yapıyorsun dedim. "Öğrenciyim abi." dedi. Nerede? "Samsun'da." Burası Ankara, sen Samsun'da ne yapıyorsun dedim. "Üniversiteyi dondurdum çünkü babamın da durumu iyi olmasına rağmen -bir hesap çıkardı bana, önüme koydu- bu şartlara rağmen ben Samsun'da barınamadım. Yurt çıkmadı, ev tuttuk. Bir sene okudum, zar zor şartları sağladım ama 2'nci sene baktım, sağlayamayacağım. Şu anda çalışıyorum. Para biriktireceğim harçlıklardan, buradaki kazandıklarımın, ondan sonra tekrar başlayacağım." dedi. Bakın, şu anda gençlerimizin durumu bu. Binlerce gencimiz ya üniversiteye başlayamıyor veya yarıda bırakmak zorunda kalıyor.

Şimdi, her yıl -bu yıl da yaşadık- gençler Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğüne başvuruyor, daha sonra yurt hakkı kazanan kazanıyor, gerisi yedek. Gerisine devlet diyor ki: "Kardeşim, git başının çaresine bak." Ya, böyle bir şey olabilir mi? Bakın, çalışıp çabalamış, üniversiteye girme hakkını kazanmış bir genci, sırf kalacak yeri olmadığı için, barınamadığı için, bir yatak, önüne bir kap yemek koyamadığımız için geri göndermek bu devletin en büyük ayıbıdır, gençlerimize yaptığımız en büyük ayıptır.

Bakın, devletimiz barınma sağlayamadığı gençlere de sahip çıkmalıdır. Bu anlamda, biz DEVA Partisi olarak Gençlik Eylem Planı'nda net olarak belirtmişiz. Biz sadece KYK hakkı kazanıp yurda yerleşen gençlere barınma hakkı değil, kazanamayan gençlere de kira desteği vererek, onları da takip ederek üniversiteyi kazanmış her bir gencin, her bir arkadaşımızın üniversite okumasının önündeki engelleri kaldırmak zorundayız.

Şimdi, yurtta kalma hakkı kazanan öğrencilerimizin barınma sorununu çözmüş oluyor muyuz? Hayır, çözmüş olmuyoruz. Bakın, gençlerimizi dinleyin, yurtta kalan gençlerimizi; şu anda yurtlarımızda hijyen yok, yurtlarımızda sıcak su yok, yurtlarımızda uygun iklimlendirme şartları yok; yurtlarımızda internetin adı var, internetin ağı var, internetin kendisi yok, kendisi yok; çoğu öğrencimiz kaldığı yurtta çıkan yemekleri yiyemiyor. Bakın, yiyemiyor, öğrenci yurt yemeğini yiyemiyor. Birçok öğrenci kulübü ziyaretimize geliyor, oradaki öğrencileri dinliyoruz "Biz yurttaki yemekleri yiyemiyoruz." diyorlar. Çoğu öğrencinin kaldığı yurt ile okuduğu üniversite arasındaki mesafe çok uzak. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Geçen yine bir öğrenci arkadaşımız geldi "Ben yurttan 3 otobüsle üniversiteme gidebiliyorum. Onun için haftanın iki günü gidemiyorum, onu ayarlıyorum." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Kendisine bir döngü çizmiş. Bakın, arkadaşlar ya, ulaşım ücretini karşılayamadığı için yurttan üniversiteye şu anda öğrenciler gidemiyor.

Şimdi, biz bu öğrencilerimizden ne bekleyeceğiz ya, bilim mi bekleyeceğiz? Yani öğrencimiz barınma sorunundan başarma azmi elde edemiyor ki. Daha Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin birinci aşamasını verememişiz, fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayamıyoruz gençlerimizin, fizyolojik ihtiyaçlarını! Yarın bu gelecek gençlerden ne bekleyeceğiz arkadaşlar, ne bekleyeceğiz?

Şimdi, buradan çağırmdır: Yurt demek sadece duvar demek değildir, yurt demek sadece bir öğrencinin tutunduğu yer demek değildir; devlet, yurtlarla öğrencilerimize en iyi şartlarda devlet şefkatini hissettirmek zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Gençlerimiz, maalesef, devletin şefkatini bekliyor, şefkatini; ev sıcaklığını bekliyor. Bunun için elimizden geleni yapmalıyız diyoruz, araştırma önergemize desteğinizi bekliyoruz. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Yasin Öztürk.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, burada, ülkemizin geleceği olan gençlerimizin en temel insani hakkı olan barınma hakkı üzerine konuşuyoruz. Ancak üzülerek ifade ediyorum ki ülkemizde gençler artık sadece okumak, üretmek, geleceğini kurmak için değil barınabilmek için de mücadele etmek zorunda ve bu tablo, AK PARTİ'si iktidarının yıllardır süregelen yanlış politikalarının, plansızlığının ve umursamazlığının açık bir göstergesidir.

KYK yurtları, bu ülkenin gençlerine güvenli, sağlıklı ve onurlu bir yaşam alanı sunmak için kurulmuştu. Bugün ise bu yurtlar birer barınma krizi merkezine dönüşmüş durumda. Her seçim dönemi geldiğinde iktidar “Şu kadar yeni yurt yaptık, bu kadar yatak kapasitesi ekledik.” diye övünüyor ancak sayılarla övmek gerçeği değiştirmiyor: Binlerce öğrenci hâlâ açıkta. Üniversiteler açılıyor ama öğrenciler hâlâ yurt çıkmadığı için derme çatma evlerde, fahiş kira bedelleriyle yaşamaya mahkûm ediliyor. Bazı gençler ise artık bu koşullarda eğitimine bile ara vermek zorunda kalıyor; yurt çıkmıyor, ev kiralari uçmuş, ailesinin geliri yetmiyor. Bu ülkede sadece okumak isteyen, sadece emeğiyle bir gelecek kurmak isteyen binlerce gencimiz ekonomik yıkımın ve sosyal adaletsizliğin kurbanı hâline geliyor. Okul kayıtlarını dondurmak zorunda kalan, eğitimini yarıda bırakan, memleketine geri dönen gençler; onların tek suçu bu iktidarın yarattığı kriz düzeninde doğmuş olmak. Bir yanda saraylarda israf içinde yaşayanlar, diğer yanda barınamadığı için eğitim hakkından mahrum bırakılan gençler... Bu, sadece bir barınma değil fırsat eşitliğinin, adaletin ve binlerce insanın yaşama hakkının da çöküşüdür. Bu mudur sizin gençliğe sahip çıkma anlayışınız?

Kapasite planlaması yok çünkü bu iktidar, gençliği sadece bir istatistikten ibaret görüyor. Her yıl üniversite kontenjanlarını artırırken yurt kapasitesini aynı oranda artırmayı bile akıl edemiyorsunuz. Sonuç ortada; bir yanda boş propaganda cümleleri, diğer yanda çaresizlik içinde kalmış gençler ve aileleri. Altyapı ve hijyen koşulları deseniz utanç verici durumda; rutubetli odalar, haftalarca tamir edilmeyen banyolar, sıcak suyun bile lüks sayıldığı yurtlar... 21'inci yüzyılda hâlâ bunları konuşuyor olmamız, gençlerine “sözde” değer veren bir devletin değil gençlerini unutan bir iktidarın ayıbıdır. Güvenlik deseniz o da kâğıt üstünde. Aladağ faciasından, Karaman'daki yurt yangınından hiçbir ders alınmadı; yangın merdivenleri kilitli, alarm sistemleri çalışmaz hâlde. Bakımsız ve düşen asansörlerde gençlerimiz hayatını kaybetti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Bir felaket yaşandığında herkes birbirini suçluyor ama kimse sorumluluk almıyor, üç gün sonra nasıl olsa unutulur deniyor.

Değerli milletvekilleri, bu yurtlarda gençlerimizin sosyal yaşam alanları yok, kütüphaneler kapalı, spor salonları atıl durumda; bu yurtlar âdeta gençlerimizin yoksunlukla terbiye edildiği hapishanelere dönüştürülmüş durumda. Peki, tüm bu sorunların merkezinde kim var? Tabii ki yirmi yılı aşkın süredir bu ülkeyi yöneten AK PARTİ'si iktidarı; eleştirildiğinde gençleri nankör ve tembel ilan eden, sorumluluk alanında ise sessizliğe gömülen, sorumluluklarını unutan bir iktidar.

Değerli milletvekilleri, barınma hakkı bir lütuf değildir. Bir öğrencinin devletinden beklediği şey, sadaka değil insanca yaşama hakkıdır. Gençliğe umut değil mecburiyet sunan bir iktidar aslında kendi sonunu hazırlamaktadır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Perihan Koca.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, memleketin ana sorun alanlarından birini konuşuyoruz; üniversite öğrencilerinin en temel yaşamsal hakkı olan barınma hakkını konuşuyoruz bugün. Üniversite öğrencilerinin yıllar yılı yaşadığı barınma sorunu bugün geldiğimiz aşamada bir krize dönüşmüş durumda, yaşamsal bir krize dönüşmüş durumda. KYK yurtlarının kapasite yetersizliği, altyapı yetersizliği, hijyen sorunu, sağlık sorunları, yine, güvenlik zafiyetleri, baskıcı uygulamalar nedeniyle öğrenciler insan onuruna yaraşmayan koşullarda yaşamaya mahkûm ediliyorlar ne yazık ki ve en temel hakları olan barınma hakları ve de dolayısıyla eğitim hakları gençlerin, üniversite öğrencilerinin ellerinden alınıyor bugün.

Değerli arkadaşlar, siyasi iktidar iktidara geldiği günden itibaren şöyle bir politika izlemişti hatırlarsınız, dedi ki: “Her ile bir üniversite.” Bu doğrultuda da 74 olan üniversite sayısını 208’e çıkardı. 2012’de 1,8 milyon olan öğrenci sayısını bugün itibarıyla 7 milyona çıkarmış oldu. “Aman ne güzel.” diyoruz tabii ki ama yurt sayıları, barınma kapasiteleri, öğrenci sayısına paralel bir şekilde artmadı, artırılmadı ne yazık ki çünkü öğrenciler, öğrenci olarak değil de ne yazık ki müşteri olarak görülüyorlar bu sermaye iktidarı tarafından. Görüyoruz ki KYK yurtlarının kapasitesi yaklaşık 1 milyon civarında değerli arkadaşlar. Bugün üniversite öğrencileriyle sık temasta olan milletvekillерinden birisiyim, her biri her gün aynı şeyi ifade ediyorlar: “3 kişilik odalarda öğrenci arkadaşlarımız 6-7 kişi kalmak durumunda bırakılıyorlar.”

Yine, çoğu yurttta sıcak su yok. Geçtiğimiz gün de dile getirmiştım, sıcak su olmadığı için soğuk suyla yıkanmak zorunda olan bir öğrenci kardeşimiz kalp krizi geçirerek yaşamını yitirdi, katledildi ne yazık ki. Yine, değerli arkadaşlar, geçtiğimiz günlerde Edirne’de bulunan 2.400 kapasiteli bir yurttta, Sultan Çelebi Mehmet KYK Yurdu’nda haftalardır yurttta sıcak su olmadığı için öğrenci arkadaşlar protesto haklarını kullandılar, bir eylem yaptılar. Bu eylemde üniversiteli gençler şöyle bir slogan attılar değerli arkadaşlar, dediler ki: “TOMA’yı getirin, banyo yapalım.” Bu, gerçekten, bugün Türkiye’de nasıl bir rejimle karşı karşıya olduğumuzu çok net ifade eden özet cümlelerden bir tanesi. Öğrenciler “TOMA’yı getirin, banyo yapalım.” diyorlar çünkü bu bir baskı rejimi, bu bir şiddet rejimi. Devasa güvenlik orduları kuruluyor eğer güvenlik -tırnak içerisinde- mevzu bahisse, TOMA’lar gündelik yaşamın bir parçası hâline getiriliyor ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

PERİHAN KOCA (Devamla) - ...eğer mevzubahis kamusal bir haksa, temel bir yaşam ihtiyacıysa “Bütçe yok.” deniliyor çünkü ne yazık ki öğrenciler bu sermaye rejiminde bir müşteri konumundalar.

Beslenme sorunu... Yine, aynı kantinlerde, yemekhanelerde öğrenciler yiyecek yemek bulamıyorlar; ya yemekhanelerdeki yemekler çok pahalı ya da hijyenden, sağlıktan yoksun.

KYK yurt fiyatları, değerli arkadaşlar, son zamlarla birlikte 750 TL ile 1.200 TL arasında değişiyor ama burslara bakıyorsunuz, bugün bir öğrenci bursu 3 bin TL.

Hâl böyleyken bu ülkede genç olmak, üniversite öğrencisi olmak bir hayat memat kavgası vermek anlamına geliyor. Üniversiteye girmek yetmiyor, öğrenciler hayatta kalabilmek için amansız bir hayat mücadelesi, hayat kavgası veriyorlar. Biliyoruz ki bu, sadece yurt binaları yapmakla çözülmeyecek bu sorun, kapsamlı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PERİHAN KOCA (Devamla) - ...bir kamucu politikaya ihtiyaç var. Bu kamucu politikanın hayata geçirilebilmesi için Meclisi göreve davet ediyoruz.

Bu öneriye “evet” oyu vereceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Hikmet Yalım Halıcı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HİKMET YALIM HALICI (Isparta) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

YENİ YOL grup önerisi üzerine partim adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye, maalesef çok büyük bir konut ve barınma kriziyle karşı karşıya. Yaşanmakta olan derin ekonomik krizle artan kira ve barınma sorunu yurtların sağlıksız koşullarıyla birleştikinden öğrenciler için onurlu ve insani bir yaşam sürdürme imkânı maalesef kalmamıştır. Bugün öğrencilerimizin en büyük hayali, bir meslek sahibi olmak değil başını sokacak bir oda bulabilmektir. Maalesef, gençliğin hayallerini dört duvar arasına sıkıştırdınız. İktidar yurt yapmak yerine mevcut yurt odalarına ek yatak koyarak istatistikleri çarpıtıyor. Bir gencin 6-7 hatta 8 kişilik koğu sistemi içinde yurttan kalması demek barınma sorununun çözüldüğü anlamına gelmiyor. Aslında yaşananlar, sadece bir barınma krizi değil aynı zamanda açık bir insan hakları ihlalidir. AKP, gençlere umut değil sadece yatakhane sırası sunuyor.

Türkiye’de son dört yılda kira fiyatlarında yüzde 800’ün üzerinde bir artış yaşanırken konut fiyatlarının artış oranı yüzde 927 olarak kayıtlara geçmiştir. Dünya üzerinde barınma konusunda açık ara en kötü ülkeler listesinde Türkiye başı çekmektedir.

Biz bu noktada çok önemli bir rapor hazırladık: 2023-2025 Türkiye KYK Raporu. Son iki yılda KYK yurtlarında yaşanan insanlık dışı olayları; zehirlenmeleri, çöken duvarları, düşen asansörleri, akmayan suları, hapishane gibi odaları ve insanlık onuruna aykırı tespit ettiğimiz bütün hadiseleri tek tek bu raporda gözler önüne serdik. Oran ve verilerle gerçekleri ortaya koyduk ve çözüm önerilerimizi de burada anlattık. Bu raporu kısa süre içerisinde basın ve kamuoyuyla paylaşacağız. Yine, millî eğitim gölge bakanlığı olarak da yükseköğretimde ve akademik yıl açılışında maalesef karşı karşıya kalınan sorunları tek tek çözüm önerileriyle anlattık.

Şimdi, size 2 tane fotoğraf göstermek istiyorum. Bu fotoğraflardan biri İsveç’te bir hapishane, diğer fotoğrafa Türkiye’nin başkentinde bir KYK yurdu.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yalan!

HİKMET YALIM HALICI (Devamla) - Evet, gidip bakabilirsiniz, gidip bakabilirsiniz. Bütçe görüşmelerinde de bu fotoğrafları gösterdim ama hiçbir gelişme olmadığı için bugün yine aynı fotoğrafları buradan paylaşıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

HİKMET YALIM HALICI (Devamla) - O tek kişilik olan, çalışma masası, hijyenik koşulları olan yer yurt değil cezaevi; 8 kişilik, kişisel alanı, çalışma imkânı olmayan görsel ise Türkiye’de bir yurt odası. Avrupa’da mahkûmlara gösterilen değer kadar bile Türkiye’de öğrencilere değer verilmiyor. Kendi çocuklarınızı asla yatırmayacağınız yerlerde başkalarının çocuklarını, vatandaşın çocuklarını yatırıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bravo(!) Bravo(!) Bravo(!)

HİKMET YALIM HALICI (Devamla) - Bu gördükleriniz de İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yaptığı yurtlardan. Evet, gayet insani ve temiz yurt odalarından bahsediyorum. Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu, işte yaptığı bu yurtlar yüzünden şu anda hapiste; başarının bedeli ödetilmek isteniyor Cumhuriyet Halk Partisine ve Belediye Başkanımıza, Cumhurbaşkanı adayımıza. (CHP sıralarından alkışlar)

Genel Başkanımız gittiği her ilde, katıldığı her toplantıda mutlaka öğrencilerin insani ve vicdani koşullarda barınması gerektiğini söylüyor. Buradan saygı ve sevgilerimi sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Rukiye Toy.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RUKİYE TOY (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

İki yıldır uluslararası kamuoyuna rağmen insanlık adına ne kadar değer varsa ayaklar altına alan katil İsrail, 365 kilometrekareye hapsolmuş 2,5 milyon insana 200 bin tondan fazla patlayıcı atmıştır. Buna rağmen Gazze halkının direniş iradesini kıramamış, Gazze’nin topraklarını savunan kahraman evlatlarımıza diz çöktürememiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, devletimizin yoğun ve kararlı diplomatik hamlelerinin de büyük katkısıyla yürütülen Hamas-İsrail görüşmeleri Gazze’de ateşkesle sonuçlanmıştır. Bu aşama da kardeşlerimize uygulanan mezalimin son bulması ve ilk etapta insani yardımların ulaştırılması açısından çok önemlidir. Geline bu durum bizleri ziyadesiyle mutlu etmektedir ancak oluşan hiçbir konjonktürde şu ana kadar yapılan zulüm ve katliam unutulmamalı, unutturulmamalıdır.

Bugün eğitim üzerine konuşuyoruz. Bakın, iki yıl içinde Gazze’de 13.500 öğrenci İsrail saldırılarında hayatını kaybetmiştir. 830’dan fazla öğretmen ve eğitim çalışanı ile 193’ten fazla bilim insanı, akademisyen ve araştırmacı savaş sırasında şehit edilmiştir. Eğitim kurumları direkt hedef alınmış, yüzde 95’i kullanılamaz hâle gelmiş ve 785 binden fazla öğrenci eğitim hakkında fiilen mahrum bırakılmıştır. İsrail’in ödemesi gereken diyet gerçekten çok büyüktür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde konuştuğumuz öneride yer alan iddialara ilişkin bazı verilerden bahsetmek istiyorum. 2002 yılında ülke genelinde yalnızca 190 yurt bulunmaktayken 2025 yılı itibarıyla bu sayı 879’a ulaşmıştır. Yatak kapasitesi 128 binden 1 milyonun üzerine çıkmıştır. 2002 yılında yurtlar 75 il ve 57 ilçede faaliyet gösterirken bugün 81 il ve 272 ilçede hizmet sunulmaktadır. Bu yatırımlarla yurt yerleştirme oranı yüzde 94 seviyesine ulaşmıştır. Sadece 2024 yılında sağlanan toplam

yıllık beslenme yardımının 19 milyardan fazla olması, öğrenci refahına yönelik desteklerin yıllar içinde önemli ölçüde iyileştirildiğinin göstergesidir. 2002 yılında 450 bin öğrenciye burs veya kredi desteği sağlanırken bugün bu sayı 1 milyonu hatta 1,5 milyonu aşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım efendim.

RUKİYE TOY (Devamla) - 2024 yılında kredi ve burs kapsamında öğrencilerimize 34 milyar TL'nin üzerinde doğrudan mali destek sağlanmıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığımız yurtlarda kalan öğrencilerimizin sadece barınma ihtiyaçlarını değil sosyal, kültürel ve sportif gelişmelerini de desteklemektedir. Sadece 2024-25 döneminde 124 binden fazla faaliyet gerçekleştirilmiş, bu faaliyetlerden 5 milyonun üzerinde öğrencimiz istifade etmiştir.

Sonuç olarak, yurt kapasitesinden beslenme yardımına, burs miktarlarından sosyal etkinliklere kadar her alanda kaydedilen bu tarihî gelişmeler yüksek öğrenim gençliğinin akademik başarı, sosyal gelişim ve yaşam kalitesini yükseltmeyi hedefleyen güçlü bir dönüşümün göstergesidir.

Sözlerime son verirken Türkiye olarak yeniden Gazze için yapılan anlaşmanın takipçisi olmaya ve bağımsız, egemen ve nehirden denize toprak bütünlüğü haiz bir Filistin Devleti kurulana dek mücadele etmeye devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Konuralp.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- *Ankara Milletvekili Okan Konuralp 'ın, Bahçelievler katliamının 47'nci yıl dönümü ile Ankara Gar katliamının 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

8 Ekimi 9 Ekime bağlayan gece yarısı gerçekleşen Bahçelievler katliamının 47'nci ve yarın da Ankara Gar katliamının 10'uncu yıl dönümü. Her 2 katliamın ardındaki gerçeklere aradan geçen onlarca yıla rağmen ulaşılamadı ancak bu durum katliamların sorumlularını unutacağımız, peşlerini bırakacağımız anlamına gelmiyor. İnaniyorum ki devlet koruması altında gerçekleşen katliamların sorumlularından er ya da geç hesap sorulacak, yaptıklarının kötülüğü bizzat boyunlarına asılacak. Bu duygu ve düşüncelerle Bahçelievler katliamında hayatını kaybeden Türkiye İşçi Partili 7 genci ve Ankara Gar katliamında hayatını kaybeden 104 vatandaşımızı saygıyla özlemle anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- *İYİ Parti Grubunun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'de tekstil ve hazır giyim sektöründe teşvik, enerji, kredi ve maliyet uygulamalarının sektöre etkisi, işçi hakları, OSB altyapı yetersizlikleri ve kamu destek politikalarının incelenmesi, üretim, istihdam, ihracat kaybı ve fabrikaların üretimlerini sürdürebilmek için yurt dışına taşınmalarının sebeplerinin araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

9/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 9/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, Türkiye'de tekstil ve hazır giyim sektöründe teşvik, enerji, kredi ve maliyet uygulamalarının sektöre etkisi, işçi hakları, OSB altyapı yetersizlikleri ve kamu destek politikalarının incelenmesi, üretim, istihdam, ihracat kaybı ve fabrikaların üretimlerini sürdürebilmek için yurt dışına taşınmalarının sebeplerinin araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 9/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; cumhuriyetimizin en köklü üretim alanlarından biri olan tekstil sektörü bugün ekonomik iflasın eşiğinde. Milyonlarca insanın aşını, işini ilgilendiren bu sektör aynı zamanda ülkemizin geleceğini, sanayimizin ana damarını doğrudan etkiliyor ama gelin görün ki bu ülkenin yüz akı, alın terinin sembolü olan tekstil bugün tam anlamıyla can çekişiyor. Bakın, rakamlar yalan söylemez. Yalnızca son üç ayda 35 binden fazla emekçi bu sektörde işini kaybetti, son altı ayda bu sayı 65 bini geçti. Son on yılda yani 2015-2025 döneminde sektördeki toplam istihdam kaybı 700 bin. Bu dramatik tabloya rağmen hâlâ rekor kırıyoruz masalları anlatıyorsunuz. Raporlar açık. Yalnızca bu yılın ilk altı ayında 300 firma konkordato ilan etti. Bu 300 firma demek, yüz binlerce aile, on binlerce esnaf, milyonlarca umut demek. Bu üretim çöküşü, bu bir zincirleme felaket tablosudur.

Devam ediyorum: 2025'in ilk sekiz ayında 994 konkordato başvurusu yapıldı; 2018'den bu yana en yüksek seviye bu. İnşaatta 268, imalatla 214, toptan perakende 145, tekstilde 120 geçici mühlet kararı verildi yani ülkenin üretim çarkları birer birer duruyor, tezgâhlar susuyor, makineler duruyor, fabrikalar kepenk indiriyor. Bankalar kendilerini kurtarıyor ama küçük işletmeler, fason atölyeler, işçiler batıyor. Bu tablo, yalnızca tekstilin değil Türkiye'nin üretim ekonomisinin çöküş tablosudur. Bakın, en taze örneği veriyorum: Karbel Tekstil, yarım asırlık bir dev; 101 markaya üretim yapan, binin üzerinde çalışanı olan, üretiminin yüzde 93'ünü AB ve ABD'ye ihraç eden firma ne oldu? Önce konkordato, şimdi de iflasını ilan etti. Bu ülkenin tekstilcisi yıllarca "döviz kazandıran sektör" diye övülüyordu ama bugün döviz politikalarıyla boğuldu. Bakın, gerçek piyasa enflasyonu yüzde 60-65, aynı dönemde dolardaki artış sadece yüzde 17; arada yüzde 45 civarında bir fark var. Yani girdi maliyetleri katlandı, ihracatçının kazancı eridi. Döviz halk için yüksek, sanayici için ise yok hükmünde. İşte bu koşullar nedeniyle 200'den fazla fabrika Mısır'a taşındı. Yanlış duymadınız, Yeşim Tekstil, Waikiki, Colin's, Küçükçalık gibi dev markalar üretimlerini Mısır'a, Laos'a, Kamboçya'ya, Sri Lanka'ya, Bangladeş'e kaydırıyor. Ülkenin emeği, üretimi, sanayisi başka ülkelere göç ediyor. Siz burada yerli ve millî nutukları atarken sanayi sessizce ülkeyi terk ediyor. Mesela, artık tekstil kenti Bursa'da tam anlamıyla

bir sessizlik var. Biliyorsunuz, Bursa bir zamanlar ülkemizin tekstil üssüydü; dünya markalarına ürün yetiştiremez, ihracat rekorları kırardı. Maalesef, sanayiciler tek tek beyaz bayrak çekmeye, fabrikasını Rusya'ya, Mısır'a taşımaya başladı.

Bursa'nın tekstildeki üssü ve marka caddesi vardır: Vişne Caddesi, tekstil üretim ve pazarlama merkeziydi. İşte, o Vişne Caddesi'nde artık kepenkler bir bir kapanıyor, 10 bin işletmenin 4 binden fazlası kepenk indirdi. Esnaf vergi, SGK primi, enerji faturaları altında ezilirken kumaş fiyatı yerinde saydı; işçilik maliyeti 4 katına çıktı. Biliyor musunuz ki o Vişne Caddesi'nde bugün sadece Suriyeli esnaf hayatından memnun ve giderek bölgenin hâkimi oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

Çünkü onlar sığınmacı haklarından yararlanarak vergi vermeden kayıtsız ticaret yapıyorlar, buna karşılık bizim esnafımız kepenk kapatıyor. Vişne Caddesi, sadece Bursa'nın değil Türkiye'nin üretim gücünün çöküşünün de sembolü hâline geldi.

Acilen bu komisyon kurulmalıdır ve firma bazlı taşınmaları tespit etmeli, istihdam kaybı raporu hazırlamalı, OSB altyapı eksikliklerini ve enerji maliyetlerini masaya yatırmalı. Bu Meclis emekçinin, sanayicinin, ihracatçının feryadına sessiz kalacaksa Allah aşkına niye var? Bugün tekstil çöküyorsa yarın sanayi çöker, sanayi çökerse Türkiye çöker. Unutmayın ki bu ülkenin tezgâhlarını susturursanız milletin biten umutlarının da hayallerinin de müsebbibi olursunuz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın İrfan Karatutlu.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi YENİ YOL Grubu ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Tekstil sektörünün sorunları aslında yeni başlayan bir şey değil. 2005 yılındaki Avrupa Birliğinin kotalarının kaldırılmasıyla Çin ve Orta Doğu'daki diğer firmaların Avrupa Birliğine girmesiyle birlikte rekabet şansımızı orada kaybetmeye başladık ve 2005'ten bu yana tedbir almamız gerektiğini aslında biliyorduk, alamadık dolayısıyla Çin'le ve diğer ülkelerle rekabet edemedik. Bugün, yirmi yıl sonra böyle bir duruma geldik.

2012 yılında Vedat Özyazgan -akademisyen kendisi- bir makale yazmış “Tekstil sektörünün sorunları ve çözüm önerileri” diye; on üç yıl önce yani -iktidarın- ekonominin çok iyi olduğu dönemde. Aynı şeyleri söylüyor; şu anki olan enerji maliyetleri, işçi maliyetleri, taşıma maliyetlerinden bahsediyor “Rekabet edemiyoruz, Çin geliyor, diğer ülkeler...” diyor vesaire. Sadece bu makale demiyor, MÜSİAD da rapor hazırlıyor, MÜSİAD da aynı şeyi söylüyor. Efendim, Bursa Teknik Üniversitesi de aynı şeyleri söylüyor.

Bunu niye konuşuyorum? Kendi şehrim Kahramanmaraş kadim bir tekstil kenti, Osmanlı döneminde de dokuma tezgâhları var. Yine, aynı şekilde, bizim çocukluğumuzda çırcır fabrikaları vardı, isminin ne olduğunu bilmezdik ama pamuktan çığitleri ayırıp onları dönüştüren yerlerdi. Daha sonra bunlar, rahmetli Özal'ın teşvikleriyle dokuma ve tekstilin diğer branşlarına yansıdı ve çok büyük atılım sağlandı. Kimse bilmez, bugün üretilen ipliğin yüzde 30-35'i Kahramanmaraş'ta üretilir. Aynı şekilde, rahmetli Erbakan'ın 1970'lerdeki Sümerbank Tekstil Fabrikasını açması da yine motive etti Kahramanmaraş'ı.

Şimdi, biz, iplikte vardık, örmede vardık, dokumada vardık, boyada vardık, her şeyde vardık, birdenbire tekstil sektöründeki bu krizle karşı karşıya geldik ve Kahramanmaraş ekstrasından bir de depremi yaşadı, fabrikalarının birçoğu burada hasar gördü. Bugün tekstilciler enerji ve ham madde finansman maliyetleriyle uğraşıyorlar; dövizin kontrolsüz seyriyle, taşıma ücretleriyle, sigorta giderleriyle uğraşıyorlar; krediye erişim sıkıntısı yaşıyorlar, teşviklerin yetersizliğini yaşıyorlar ve bildiğiniz üzere Kahramanmaraş'taki tekstilciler de kendilerini Mısır'a atmaya çalışıyorlar. Yaklaşık olarak 18-20 bine yakın işçi çıkarmalar söz konusu. Konkordatolar yine Kahramanmaraş'ta da konuşuluyor, aynı şekilde bunlar devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Biz, şunu isterdik: Tamam, ülkede sorun var ama asrın, yüz yılın, bin yılın -ne ad vererseniz verin- depremini yaşamış bir kentin sanayisine bu teşviklerin, bu kredilerin verilmesini. Van depreminde Van beş yıl boyunca aldı bunu ama biz her üç ayda bir, her üç ayda bir mücbir sebep uzatılsın diye kapıya, bakana, ona buna yalvarmak zorunda kalıyoruz. Yahu, arkadaş, bunların birtakım mali sorunları, birtakım sosyal sorunları, birtakım ruhsal sorunları olacaktır. Deprem sadece “Ben konutu diktim şu kadar sayıda, bu kadar yaptım.”la çözülüyor. Biz oraya bu insanların sosyal olarak da kültürel olarak da her türlü imkânsızlıklarıyla ilgilenilmesi gerektiğini söylüyoruz. Bugün tekstili konuştuk, mali durumunu konuştuk, yarın başka bir şeyini konuşacağız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş konuşacak. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizleri izleyen halklarımızı ve cezaevlerindeki siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’de artık işsizlik rakamları sadece birer istatistik değil her hanede yankılanan bir sestir. Milyonlarca genç emekçi, kadın ve esnaf bugün işsizlik girdabında yaşam mücadelesi veriyor. TÜİK’in makyajlı verilerine rağmen tablo vahimdir. Bakın, DİSK-AR’ın son raporuna göre geniş tanımlı işsizlik yüzde 32’ye ulaşmıştır, Avrupa Birliği ortalamasının neredeyse 3 katı. Bu fark, iktidarın yıllardır övündüğü büyüme masalının halkın sofrasında karşılık bulmamasının en net kanıtıdır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’nin en büyük ihracat kalemlerinden biri olan tekstil ve hazır giyim sektörü bugün derin bir kriz içerisinde. Bu sektör artık emeğin değil sömürünün sembolü hâline gelmiştir. Yüz binlerce işçi sigortasız, sendikasız, asgari ücretin bile altında çalışmakta. İşten çıkarmalar, keyfi uygulamalar, mobbing ve taciz günlük rutine dönüşmüştür. Özellikle kadın işçiler üretimin yükünü taşıyor ama emeğin karşılığını alamıyor. Çalışma saatleri on iki ila on dört saate kadar uzuyor, zorunlu mesai saatleri dayatılıyor. Bu koşullar yalnızca ekonomik bir kriz değil temel insan haklarının açık ihlalidir. Yaşananlar, Anayasa’nın eşitlik ilkesine, İş Kanunu’na ve Türkiye’nin taraf olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmelerine açıkça aykırıdır. İşçinin ve emekçinin hakkını koruması gereken iktidar, bugün bile grevde olan onlarca fabrika ve tekstil işçilerine karşı patronları koruyor.

Değerli milletvekilleri, bu tablo elbette sadece tekstil alanıyla sınırlı değil; işsizlik sorunu ne yazık ki bir virüs gibi ülkenin her köşesine yayılıyor. Bakın, Siirt bu konuda âdeta Türkiye’nin prototipi bir şehirdir. Kentin genç işsizliği yüzde 50’nin üzerindedir. Gençler her yaz mevsimlik işçilik için başka illere gitmek zorunda kalıyor, şehrin en temel ihtiyacı olan istihdam yaratacak yatırımlar yapılmıyor.

Sizlere çok acı bir örnek vermek istiyorum: Geçtiğimiz aylarda Siirt'te yalnızca 26 kişilik temizlik kadrosuna 22.661 kişi başvurdu. On binlerce gencin umudu 26 kişilik bir listeye sığdırılmış durumda. Bu, sadece işsizlik değil iktidarın gençlere reva gördüğü çaresizlik politikasıdır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin de Siirt'in de kaderi yoksulluk ve işsizlik değildir. Tekstil işçisinin alın teri, kadının emeği, gencin umudu artık sömürü değil adalet ve onurla anılmalıdır. Bu ülkenin emeği, alın teri ve geleceği sarayların israfına değil halkın refahına harcanmalı diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Şeref Arpacı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli hemşehrilerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İki buçuk senedir her konuşmamda sektörün sıkıntılarını, bu yok oluşa giden süreci dile getiriyorum ve acilen önlem alınması gerektiğini söylüyorum. Ayrıca, dört ay önce Sanayi, Ticaret Komisyonumuza yaptığım çağırımı tekrarlıyorum: Acilen, sektör temsilcileri, ilgili Bakanlık bürokratlarıyla Meclis çatısı altında bir araya gelelim ve çözüm üretelim.

Bakın, artık sanayici bir yol ayrımında, üç senedir sebebi olmadığı bir krizin sonuçlarına katlanmaktan bıktı, usandı. Her geçen gün şirketler kapanıyor, sanayi istihdamı azalıyor. 2025 yılı itibarıyla 289 firma konkordato ilan etti, yüzlerce firma kapandı. Sektörün en dinamik aktörleri bile üretimlerini Mısır'a kaydırmaya başladılar. Daha dün sektörün en ünlü markalarından bir tanesi Türkiye'deki üretimini durdurdu. Fabrikalar e-ticaret için, daha doğrusu e-ithalat için depoya dönüştürülmeye başlandı. Satılık fabrika binası sayısı giderek artıyor. Sanayici nakit akışını dengelemek için yani batmamak için fabrika binasını yüzde 50 daha ucuza satayım, içinde çalışmaya devam edeyim diye teklifler ediyor. Nakit akışı önemlidir, nakit akışı bozulursa batarsınız. Firmalarımız piyasadan yüzde 50, yüzde 60 faizle borçlanmak yerine, yüzde 5, yüzde 10 zararına mal satıp mücadele etmeye çalışıyor. Bu sürdürülebilir mi, buna can dayanır mı arkadaşlar? Bu konuda bakan yardımcılarını ve iktidar vekillerini defalarca dinledik. Büyük ihtimalle benden sonraki hatip de aynı şeyleri tekrarlayacak, diyecek ki: Dünyada resesyon var, tüm piyasalarda düşüş var; krizin sebebi dış dünyadaki gelişmeler, savaşlar, ticaret savaşları. Vallahi de yalan arkadaşlar. Dünyada ticarete yavaşlama var fakat mesela Almanya'nın ithalatında Uzak Doğu'dan gelen mallarda artış var, Türkiye'den giden mallarda da ciddi bir düşüş var. Dış dünyadaki gelişmeler tekstil sektörünün sorunlarının belki de sadece yüzde 10'u, yüzde 90'ı ne biliyor musunuz? Yüzde 90'ı nas politikalarıyla başlayan yanlış ekonomi politikalarıdır. Bakın, tekstilci için iplik -yani tekstilcinin ham maddesi- o nas politikaları başladığında 4 dolardı, dolar ise 8,5 TL'ydi; o gün tekstilciler ihracat rekorları kırıyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

ŞEREF ARPACI (Devamla) - Bugün ham madde 2 dolara düştü, dolar kuru 42 liraya çıktı; şu an mal satamıyor tekstilci. Bunun sebebi "Marka olamadı, verimli çalışmadı, yüksek teknoloji ürün üretmedi." diye suçladığımız sanayici değil; sizsiniz, siz.

Değerli milletvekilleri, tekstil ve hazır giyim sektörü kıymetlidir; katma değer üretir, ithalattan fazla ihracat yapar, cari açığın kapanmasına olumlu etki yapar. İhracat kilo fiyatının 1,5 dolar olduğu ülkemizde 50 dolara kadar ihracat kilo fiyatını çıkarma potansiyeli vardır. İstihdama ama en çok da kadın istihdamına katkı sağlar. Kadın çalıştığı zaman bir eve 2 maaş girer; o evde, o mahallede, o şehirde bolluk, bereket olur. Refahın arttığı yerde suç oranı düşer; sosyal, kültürel seviye yükselir. Bu sebeplerle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu araştırma önerisine olumlu oy vereceğimizi söylüyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Hüseyin Özhan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Sayın Başkan, Sayın Divan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin tekstil ve hazır giyim sektörü hakkında vermiş olduğu öneri üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin tekstil sektörü küresel ölçekte güçlü bir konumdadır; dünya ihracatında 6'ncı sırada ve Avrupa'da 3'üncü sırada yer almaktadır. Tekstil sektörünün toplam ihracat içindeki payı yüzde 11'dir. Bu, enflasyondaki geçici dalgalanmalara rağmen sektörün dayanıklılığının en büyük göstergesidir. Evet, sektörde bir daralma mevcuttur. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tekstil ve hazır giyim sektörlerindeki bu daralma küresel enflasyon, enerji krizi ve uluslararası rekabetten kaynaklanmaktadır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Siz elektrik idaresinde görevliydiniz, niye çözmediniz?

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Orada görevim yoktu Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Öyle, görevliydi Beyefendi, niye çözmedi?

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Tekstil, hazır giyim ve deri sektörü Türkiye ekonomisinin sanayi, ihracat ve istihdam lokomotiflerinden biridir. Sektör, gayrisafi yurt içi hasılanın yaklaşık yüzde 7'sini üretmekte; 1,4 milyon kişiye doğrudan istihdam sağlamaktadır. İhracatın yüzde 61'i başta Almanya, İngiltere, İspanya ve İtalya olmak üzere Avrupa Birliği ülkelerine yapılmaktadır. Sektörümüz kadın istihdamının yüksekliği, büyük yoğun yapısı, bölgesel kalkınmadaki etkisi ve yeşil dijital dönüşüme açıklığı nedeniyle Hükümetimizce özel önlem verilen bir alandır.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - O zaman araştırmaya "evet" oyu vereceksiniz herhâlde, değil mi?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O yüzden mi gidiyorlar hepsi Mısır'a?

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Oraya da geleceğiz.

2023, küresel krizler ve asrın felaketi 6 Şubat depremi nedeniyle kayıp yıl olmuştur. Ancak 2024'ün ilk çeyreğinde toparlanma gözle görülür bir şekilde fark edilmeye başlamıştır. 2024 Mart itibarıyla tekstil ürünleri imalatında yılın ilk çeyreğinde yeniden yukarı yönlü hareket başlamıştır. Giyim eşyaları imalatında yüzde 19,1 artış gerçekleşmiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu veri nerede var?

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Deri ürünleri imalatı ise 2022'de yüzde 63 artmış, 2023'te bir miktar düşmüş olsa da 2024'te yeniden toparlanma eğilimine girmiştir. 2024 itibarıyla üretim endeksi, kapasite kullanımı ve ihracat yeniden yükselmiştir. Hükümetimiz sektörü geleceğe taşıyacak yeşil dönüşüm ve dijital üretim desteklerini devreye almıştır. Kadın istihdamı, ücret düzeyleri ve kayıtlı istihdam oranlarında belirgin ilerleme sağlanmıştır. Tekstil, hazır giyim ve deri sektörü Türkiye ekonomisinin dayanıklı üretim gücü ve ihracat omurgası olmaya devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dayanıklı bir ekonomi inşa etmek ve sürdürülebilir yüksek büyümeyi sağlamak için son iki yıldır ekonomi programımızı güçlü bir kararlılıkla uygulamaktayız. Bu program karşılaşılan tüm dalgalanmalara rağmen gücünü ispatladı ve ekonomimizin dayanıklılığını artırdı.

2022-2025 yıllarında yaşanan dalgalanmalara rağmen iktidara geldiğimiz günden bu yana tekstil ve hazır giyim sektörünü büyük bir titizlikle yakından takip ediyor, küresel rekabette gücümüzü pekiştirecek gerekli tüm önlemleri kararlılıkla alıyor ve sektörümüzün sürdürülebilir büyümesini sağlamak için yenilikçi adımlar atıyoruz ve atmaya da devam edeceğiz.

AK PARTİ olarak önergeye katılmadığımızı belirtiyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Mısır'a gelecektin, Mısır konusuna gelmedin Sayın Özhan. "Geleceğim." dedin, gelemedin.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Tanal, buyurun, sisteme girmişsiniz.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bugün görüşülmesi planlanan 206 ve 96 sıra sayılı Kanun Tekliflerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, Değerli Başkanım, bu programlardan sonra, iktidarın getirdiği...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hey yavrum hey...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 700 bin istihdam azalmış, ne anlatıyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yeniden başlatabilir misiniz Sayın Başkanım, özür dilerim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Özür dilerim Mahmut Bey.

BAŞKAN - On beş saniye ilave ederim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şimdi, Değerli Başkanım, AKP grubu bugün Türkiye ile Malezya arasındaki sözleşmenin -206 sıra sayılı- onaylanmasını getirmiş Parlamenta. Şimdi, buna baktığımız zaman, bir yıl öncesinden Malezya'dan Türkiye'ye getirilen ürünlerin menşesi belirtilmemiş, mallar belki de satılmış, yok şu anda, şimdi bir yıl geriye "Efendim, biz bunların menşesine muafiyet getirelim, menşesini şimdi belirtsinler." diyor. Ortada mal yoksa ne menşesini belirteceksiniz? Bu aslında usulsüzlüktür. Önce malı getiriyorlar, nereden getirdiğiniz belli değil, şimdi arkasından hukuku getiriyorlar. Bu düpedüz hukuka aykırı; bu, bir Başkanım.

İki: Burada yine 96 sayılı Malta ile... On yıl önce bu imzalanmış. On yıl önce getirilen sözleşmeyi -Bakanı değişmiş, Türkiye'deki Bakanlık ismi de değişmiş- şimdi, bugün imzaya getirmişler. Böyle absürt iş olur mu? Yani burada toplumun güncel konularıyla uğraşımlar.

BAŞKAN - Sayın Tanal, birazdan ulusal sözleşmelerle ilgili görüşmelere başlayacağız, orada arkadaşlar bu eleştirilerinizi değerlendireceklerdir mutlaka.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, 10 Ekim katliamındaki kamu görevlilerinin sorumluluğunun ortaya çıkarılması amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

9/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 9/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

9 Ekim 2025 tarihinde Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (14347 grup numaralı) 10 Ekim katliamındaki kamu görevlilerinin sorumluluğunun ortaya çıkarılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 9/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Burcugül Çubuk.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ekranları başında bizleri izleyen değerli halkları, hapisanelerden bizleri izleyerek geleceklerine dair bilgi sahibi olmaya çalışan tutsakları, mahkumları saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle de 10 Ekimde kaybettiğimiz 103 canı, ailelerini, yoldaşlarını saygıyla selamlamak istiyorum, anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

Bugün 10 Ekimin 10'uncu yıl dönümü. Üzerimize bombalar yağan bir yazın sonunda 2 bombayla bizim barış ihtiyacımız, barış ihtimalimiz, barış fikrimiz yok edilmek istendi. Yok edilmek istenen barış, hakikate dayanan, yüzleşmeye dayanan, geleceğe uzanan bir barıştı fakat barış, bizim barışa ihtiyacımız, birlikte inşa edeceğimiz barış iki bombayla yok edilemezdi; bunu bugün çok daha net görüyoruz.

10 Ekim barış mücadelesinin simgesel günlerinden biri olacaktı; toplantılardan, görüşmelerden daha çok aklımızda yer edecekti. Her kentten, her hayattan, inançtan, her ulustan kadınlar, erkekler, “lubunya”lar, gençler, çoğunluğu işçi sınıfından on binler aynı alanda birlikte barışı inşa etmek için yan yana gelmişti. 10 Ekim, o güzel günlerin belki de ilki olacaktı. Ankara coşkulu bir buluşma noktasıydı o sabah. Gelemeyenlerimizin akıllı, yüreği Gar'ın önünde toplananlardaydı, yollarda geç kalanlardaydı.

Mitinge varan herkesle birlikte kendimizi alanda hissediyorduk. Saat 10.04'ten sonra ise geç kalan her araç için sevinдик ve 10 Ekim umduğumuzdan, olması gerekenden başka şekilde simge hâline geldi barış mücadelemizde. Bu coğrafyanın halklarının ortak barış mücadelesinde 10 Ekim çok başka bir simge hâline geldi.

14 Eylül 2015'te, daha önce çok kez bombalı saldırı gerçekleştirmiş, katliam yapmış IŞİD'in mitinglere saldıracığı bilgisi istihbaratın elindeydi ve o bilgiyi hiçbir şey yapmamak üzere kullandı ya da şöyle düzeltelim: O bilgiyi bizim daha önce Sıhhiye'de mitinglerde gördüğümüz binlerce polisi alana getirmeyerek kullandı. 9 Ekimi 10 Ekime bağlayan gece rutin yol kontrollerini durdurarak kullandı. Alanın güvenliği, tertip komitesinin aldığı güvenlikle sınırlandırıldı. Bizim o alanda sürekli gördüğümüz ve neredeyse taciz edercesine sözde güvenlik önlemi alan polisler alanda yoktu, tek tük polis görülüyordu alanda; kenarda köşede, sivil polisler dahi halkın arasına karışmaya çalışmıyordu. Yani istihbarat elindeki bilgiyi böyle kullandı. Yetmedi, yaralıları, can kurtarmaya çalışanlara biber gazıyla saldırıldı. Kim saldırı? Polis saldırı. Kimin emriyle? O polisler yargılanmadığı için kimin emriyle saldırıldı muamma. Ambulanslar TOMA'ları, polis otobüslerini geçerek alana gelediler. İnsanlar kucaklarında battaniyelerle, yollardan çevirdikleri araçlarla yaralıları hastaneye taşıdı ve o biber gazı saldırısı nedeniyle bizim kaybettüğümüz insan sayısı arttı.

Konuşuyorsunuz aranızda ama biz çok zor bir günün çok zor bir konuşmasını yapıyoruz burada. Bizim öfkemizi kontrol ederek halkların barışı için buraya getirdiğimiz bir önerge var. Çok kolay o canların arkasından başsağlığı dilemek! Ciddiye alıp şurada dinlemek zor geliyor.

Yargı süreci fecaatti. Şöyle diyebiliriz: Yargılama da yargılamaydı hani(!) Delilleri toplayan Emniyet değildi, savcılık değildi; 10 Ekim avukatları dosya dosya dolaştılar, en ince ayrıntının peşine koştular. O dizilerde, filmlerdeki mükemmel dedektifler var ya, onlara nal toplatacak soruşturmalar yürüttüler ki o dosyalara delil girsin, birileri yargılsın. Ama ne oldu? Örneğin IŞİD'li Erman Ekici, insanlığa karşı işlenen suç yönünden beraat ettirildi yani IŞİD insanlığa karşı suç işlememiş sayıldı yani zaman aşımı uygulanabilir hâle geldi yani IŞİD'in suçsuz sayılması, suçlarının üzerinin örtülmesi için yeni bir gerekçe üretildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) - Fakat bizim barış ve adalet mücadelemiz mahkeme salonlarıyla sınırlı değil, hafızamız bununla sınırlı değil; bizim çağrımız Türkiye ve kürdistan halklarına, bizim çağrımız işçi sınıfına, kadınlara, "lubunya"lara, bizim çağrımız geleceksizleştirilen gençlere: Bu barışı birlikte inşa edeceğiz, kimsenin iki dudağı arasında değil. 10 Ekimin de Suruç'un da katledilen her canın da adaleti bizim sorumluluğumuzda ve onlara verdiğimiz barış sözü bizim sözümüz, ortak sözümüz, birlikte sözümüz. Bu sözle güçlüyüz, bu sözle kazanacağız ve hiç kimsenin kendiliğinden vazgeçmediği birlikte barışı inşa edeceğiz.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Medeni Yılmaz.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEDENİ YILMAZ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM Grubunun vermiş olduğu önerge üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yarın 10 Ekim, 100'den fazla canımızı teröre kurban verdiğimiz, barışın kalbine düşen kara bir gün, gar katliamının 10'uncu yıl dönümü. 10 Ekim 2015 sabahı Ankara Garı önünde toplanan binlerce insanın tek bir ortak dileği vardı, o da barıştı. Türkiye'nin dört bir yanından gelen emekçiler, sendikacılar,

öğrenciler, öğretmenler, sağlıkçılar, sivil toplum örgütleri ve barış gönüllüleri “Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi” sloganıyla buluşmuştu ancak o sabah barışın sesi susturulmak istendi. Saat 10.04’te insanlığın en karanlık yüzünü bir kez daha gösteren 2 canlı bomba kalabalığın ortasında kendini patlattı. O an Türkiye tarihinin en kanlı terör saldırılarından biri yaşandı. Yüzden fazla insanımız yaşamını yitirdi, yüzlerce yaralandı; arkada bırakılan sadece yıkılmış bedenler değil yarım kalmış hayatlar, yetim kalan çocuklar, sessizliğe gömülen umutlar ve ülkenin belleğine kazınan derin acıydı. Bugün, Ankara Gari’nda yaşanan o acı olayların yıl dönümünde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, yakınlarına bir kez daha başsağlığı diliyorum. O gün yaşananlar hepimizin ortak hafızasında derin bir iz bırakmıştır. Bu vesileyle, bir kez daha o saldırıyı şiddetle kınıyor, lanetliyorum.

Biz bu topraklarda meydana gelen her acıyı, her kaybı kınıyoruz çünkü bu ülkenin acısı ortaktır, yasın rengi birdir. Biz geçmişte yaşanan tüm acıları sahiplenmeyi, unutmamayı, aynı hataların tekrar etmemesi için hep birlikte mücadele etmeyi insani ve vicdani bir sorumluluk olarak görüyoruz. Meseleye ortak acı tarafından bakabilmek, farklılıklarımızı bir çatışma nedeninden ziyade, bir zenginlik olarak görebilmektir. Bu farklılıkları; kardeşliğimizin, dostluğumuzun önüne koyarsak kaybederiz. Önemli olan aynı acıya aynı yerden bakabilmek, ortak sevinçlerimizi ve ortak yaslarımızı birlikte yaşayabilmektir.

Bu ülke, geçmişte pek çok acı yaşamıştır. Evet, siyaset gelir geçer, makamlar değişir ama rüzgâr geçer, taş yerinde durur, baki kalan bu topraklarda yeşerttiğimiz kardeşliktir, dostluktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

MEDENİ YILMAZ (Devamla) - Biz bu kardeşlik duygusunu, bu ortak yaşam iradesini güçlendirmek zorundayız çünkü ancak o zaman geleceğe güvenle bakabiliriz.

Ankara Gari’nda hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza bir kez daha Allah’tan rahmet diliyorum. Acılarını paylaşıyor, bir daha böyle karanlık günlerin yaşanmaması temennisiyle bu saldırıyı ve bu ülkenin birliğine kasteden tüm terör eylemlerini lanetliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 10 Ekim 2015’te Ankara Gari’nda gerçekleşen terör saldırısında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır diliyorum. Ayrıca, dün Gazze filosuna yapılan müdahalede alıkonulan ve daha sonra serbest bırakılan milletvekillerimize de geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Salı günkü oturumda bebek katili Abdullah Öcalan lehine atılan sloganlara tepki gösterdim. Bu Meclisin çatısı altında hukuka meydan okunamaz, hukuka aykırı komisyonlar kurup sonra hukuktan bahsedemezsiniz dedim. Bunun üzerine bir Grup Başkan Vekili “Bu, milletin iradesine meydan okumaktır.” dedi ve eleştirilerimize “zehirli dil” yakıştırmasında bulundu. Buradan çok net söylüyorum: Bizim dilimiz zehirli değil, zehir sizin slogan attırdığınız adamın ta kendisidir. Ben milletin iradesine değil milletin iradesini kirleten zihniyete karşı konuştum. Milletin iradesi terörist sloganları değildir, milletin iradesi bebek katilinin adını Meclis duvarlarına taşımak değildir. O sloganı atan da attıran da o anda susup hiçbir şey olmamış gibi davranan da suç işlemiştir ve evet, bu sesi ben IŞİD için de PKK için de aynı kararlılıkla yükselteceğim.

Terörün maskesi ne olursa olsun hedefi aynıdır; masum canlar. IŞİD bu ülkenin başkentinin tam ortasında ulu orta bir saldırı düzenleyerek 100'ün üzerinde yurttaşımızın hayatına kastetti. O saldırı yalnızca örgütün işi değildi, istihbarat zaafı, bilgi paylaşımındaki kopukluklar ve alınmayan tedbirler bu katliamın zemini oldu. Bu saldırıyı buradan nefretle lanetliyorum ve soruyorum: Elinde bilgi olup da gereğini yapmayanlar kimlerdir? Kimler bu ihmale ortak olmuştur? On yıl içinde yargılama süreçlerinde yaşanan usulsüzlükler ne tesadüf ne de küçük aksalıktır. Bu, adaletin önüne çekilmiş kurumsal bir perde ve siyasi koruma refleksidir ve tekrar ediyorum: IŞİD neyse PKK da odur, ikisi de insanlığa karşı suç işlemiştir; biri din adına, diğeri kimlik adına masumları öldürmüştür. Bu iki karanlığa da aynı netlikte “dur” demek boynumuzun borcudur. Terör saldırılarında ve toplu can kayıplarında yaşanan ihmallerin üzeri örtülürse bu sadece bir adli hata değil, bir siyasi suskunluk suçudur.

Bu Meclisin sorumluluğu, o suskunluğu bozmak, yargının önünü açmaktır ve hiçbir bürokratin, hiçbir siyasetçinin, hiçbir makam sahibinin hukukun üstünde olmadığını hatırlamaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Veli Ağbaba.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, on yıl önce “iktidarınızın orta çağı” diyebileceğimiz en karanlık döneme sahne oldu. 2015 yılı, tarihimizin en çok katliama sahne olan yılıydı. İktidar tarafından 2013 yılında başlatılan çözüm süreci, 7 Haziran 2015 seçimlerinde iktidar tek başına iktidarı kaybedince sona erdi. 17 Temmuz 2015'te Cumhurbaşkanı Erdoğan, kendi izni ve bilgisiyle kurulan “Dolmabahçe mutabakatını tanımıyorum.” dedi ve Türkiye tarihinin en karanlık ve en kirlî dönemi başlamış oldu. Hatırlayın, dönemin Başbakanı Davutoğlu “Terörle mücadele defterleri açılırsa birçok insan, insan yüzüne çıkamaz.” dedi; herhâlde bu sözlerin muhatabı biz değiliz, bu sözlerin muhatabı dönemin iktidarı. 7 Haziranda Hükûmet kurulamadı; art arda, üst üste bombalar patlamaya başladı. 20 Temmuzda Suruç'ta canlı bomba 33 kişiyi katletti. Suruç katliamından iki gün sonra -çözüm sürecini bitiren ve hâlâ aydınlığa kavuşamayan- 2 polisimiz 22 Temmuzda Ceylânınar'da kafasına sıkılarak katledildi. HDP Diyarbakır mitinginin bombacı ve Suruç bombacısının aynı çayevinde IŞİD'e katıldığı ortaya çıkınca, benim başkanlığında bir heyetle Adıyaman'a gittik ve Adıyaman'da incelemelerde bulunduk. Hem canlı bombanın hem HDP Diyarbakır mitingine bomba atan çocuğun ailelerini, hatta bomba atan bombacıyı Ankara cezaevinde ziyaret ettik. Çok ciddi bir rapor hazırladık. Emniyetle, STK'lerle, herkesle görüştük ve burada -büyük bir- devletin göz yumduğunu gördük, IŞİD katillerine göz yumduğunu gördük. Hatta Adıyaman'da IŞİD'cilerin hangi evde kaldıklarını ilan ettik ancak dönemin Emniyeti “Ülkede seyahat özgürlüğü var.” dedi. Ardından, 10 Ekim katliamına elini kolunu sallaya sallaya gelen katiller gar katliamını gerçekleştirdiler. Gar katliamının canlı bombacı Yunus Emre Alagöz ile Suruç bombacı Şeyh Abdurrahman Alagöz'ün kardeş olduğunu söyledik. Âdeta, kontrollü, öni açılan ve iktidarın yol verdiği bir katliamda 102 insan katledildi. Düşünün ki, rapor hazırladık, raporda Yunus Emre Alagöz'ün yani Gar bombacısının TC numarasını verdik ama önlem alınmadı ve dünyada ne kadar IŞİD militanı varsa Türkiye'yi geçiş kapısı olarak kullandı.

Değerli arkadaşlar, Reyhanlı, Diyarbakır, Suruç, Ceylânınar, gar, Merasim Sokak, Güvenpark, Reina, Gaziantep düğün katliamı tam da AKP'nin iktidarı kaybettiği dönemde oldu. Bunun nasıl olduğunu sorgulamak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, buyurun.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Bakın, Cumhurbaşkanını ne demişti değerli arkadaşlar? “400 milletvekilini verin, bu işi huzur içerisinde çözelim.” dedi. Aslında cevap, bu katliamların cevabı tam da burada gizli. Millet 400 milletvekilini vermeyince katliamlar başladı. Güvenpark’ta 16 yaşındaki Destina “Batsın sizin iktidarınız!” dedi; hakikaten, böyle, katliamla gelen iktidar varsa, batsın sizin iktidarınız! (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu katliamın arkasındaki güçler bilinçli şekilde aydınlatılmadı ve olan ölen masum insanlara, masum polislerimize oldu. Kayseri’de izne çıkan askerimiz, Beşiktaş’ta maç izlemeye giden gençlerimiz ve polislerimiz, tek suçları Güvenpark’ta otobüs beklemek olan insanlarımız, Merasim Sokak’ta servis bekleyen insanlarımız, tek günahı Gaziantep’te bir düğünde bulunmak olan insanlar göz göre göre katledildi. Buradan haykırılım: Gar katliamında katledilen 20 yaşındaki Eren Akın ile Güvenpark’ta katledilen Destina’nın hiçbir farkı yoktur ve bu katillerin de hiçbir farkı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) - Başkanım, hemen bitiriyorum. Bir dakika daha müsaade ederseniz, yeni kürsiye çıktım, hem dönem yeni başladı.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Başkan, yeter.

BAŞKAN - Son bir cümle lütfen.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bakın, Gar katliamında bomba atanlar ile Merasim Sokak’a, Beşiktaş’a bomba atanların hiçbir farkı yoktur; katil katildir, masumların da hiçbir farkı yoktur.

Değerli arkadaşlar, peki, bu kadar masumun ölümüne sadece iktidarda kalmak için göz yumanlara ne demek lazım? Katile “katil” diyoruz ama bu katliamların önünü açan -âdeta Yunus Emre Alagöz piknik yapa yapa geldi, Gar katliamını yaptı- maalesef o günkü kamu görevlileri hakkında bir soruşturma olmadı ve gerçek sorumlusu bu iktidara da hiçbir şey yapılamadı. Maalesef iktidarda kalmak için bu katliamın yapılmasına iktidar göz yumdu, iktidarını sürdürmek adına.

Son olarak, Bahçelievler’de katledilen 7 TİP’li genci de anmak istiyorum.

Mutlaka bu katliamlar aydınlatılmalıdır ve bu katliamın arkasındaki güçler soruşturulmalıdır. O nedenle, araştırma komisyonu kurulmasını desteklediğimizi söylüyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Murat Alparslan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Buna muhakkak bir cevap verelim Murat Bey, böyle bir yalana cevap verelim lütfen.

AK PARTİ GRUBU ADINA MURAT ALPARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bundan on yıl kadar önce, maalesef devletimizin hafızasında, milletimizin vicdanında ağır yaralar açan bir terör katliamıyla karşı karşıya kaldık; milletçe üzüldük ve mahzun olduk. Çünkü bu saldırı hepimize yapılmıştı, birlik ve beraberliğimize kastedilmişti; devletimizin bütünlüğüne, vatanımızın birlik ve beraberliğine dönük bir saldırı yapılmıştı. O günlerde millet olarak bu hüznü hep beraber yaşadık, üç gün yas tuttuk ve bu olay sonrasında devletimiz hem idari hem adli süreçleri derhâl başlatarak konunun aydınlatılması için büyük bir çaba gösterdi.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir kamu görevlisi yargılanmadı, bir kamu görevlisi yargılanmadı.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Sonrasında da failleri yakalandı, bir kısmı ölü olarak ele geçirildi, yargılamalar yapıldı ve pek çok cezalar tayin edildi.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kendini patlattı, saldırı yapan kendini patlattı; bu mu ele geçirmek?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bir kısmı da şu anda HTŞ’de Bakan, Suriye’nin geçici Hükûmetinde Bakan bir kısmı.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Ancak bu yapılanların sonrasında, milletimizin birlik ve beraberliğini hedef alan bu terör saldırısı karşısında kardeşliğimizi, aramızdaki hukuku pekiştirecek dayanışmayı ortaya koyduk.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Veysel’i hatırlıyor musunuz, Veysel’i? Bugün “Yaşam hakkı ihlali yok.” denildi Veysel için.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Türk eri yakan kişiler, Sefter Taş’ı yakan kişiler!

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Dinleyelim, dinleyelim!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Veysel’e bakarak konuşun!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti devleti ve iktidarımız, kurulduğu günden beri devlet olarak ve iktidarımız döneminde her türlü terör eylemine, her türlü teröriste karşı en çetin mücadele yapan iktidar olmuştur.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Kaç kişiyi soruşturdunuz, kaç kişiyi?

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Dinleyelim!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Veysel, garda katledildi!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Emniyet hangi verileri soktu dosyaya?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bugün Anayasa Mahkemesi “Yaşam hakkı ihlali yoktur.” dedi.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Her bir terör eyleminde en sert cevabı AK PARTİ iktidarları vermiştir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Eğer samimiyseniz kararı iptal edersiniz.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - İktidarımız, hem yeni nesil suç örgütleriyle hem hibrit terör örgütleriyle hem kokteyl terör örgütleriyle, onların kuklalarıyla, ağababalarıyla büyük bir mücadele ortaya koymuştur.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ya, bu sözler güzel tınılıyor olabilir de yaşamda karşılığı ne? Ölüyoruz biz hâlâ!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Veysel sizi izliyor!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bu saldırının siyasi iktidarla ilintilendirilmesi en basit tabiriyle vicdansızlıktır ve siyasi akıl tutulmasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Vicdansızlık “12 yaşındaki bir çocuğun yaşam hakkı ihlali yoktur.” diyenlerdir.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Ya, dinleyelim bir ya! İşinize gelmiyor!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Çünkü AK PARTİ’nin terörle, teröristle yaptığı mücadele milletimizin takdirinde ve dünyanın da bilgisi dâhilindedir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - MİT tırları... MİT tırları...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Tamam artık, o konuya yine geliyorsunuz!

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Yuh ya! Yuh yani!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - O gün de devlet hem sorumlu olan kamu görevlilerini açığa almış hem hukuki olarak her türlü süreci şeffaf ve kamuoyuna açık bir şekilde sürdürmüştür.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - IŞİD'liler HTŞ'nin Bakanları oldular! Siz de HTŞ'yi pazarladınız!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkan, sürekli laf atılıyor.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - O sebeple, terörle, teröristle mücadele ederken devleti bu mücadelede zaafa uğratmak...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - 10 Ekim mitingiydi zaafınız!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ya, Başkanım, lütfen, uyarır mısınız lütfen, ikaz eder misiniz!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Ya, bir dinleyin ya! Bir dinleyin ya!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - ...ve terör örgütlerine hizmet etmek, onların beklentilerine bir şekilde destek olmak, bu tür söylemlerle daha da güçlendirmekten kaçınmak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Barış için yan yana gelmek sizin zaafınız!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Söylediklerinizin hiçbirine siz bile inanmıyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, lütfen... Lütfen hatibi dinleyelim, lütfen.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bizimle dalga geçiyor!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Kimse dalga geçmiyor! Her hakareti yapacaksınız...

BAŞKAN - Lütfen...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Dinleyemiyoruz!

BAŞKAN - Lütfen...

Buyurun.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Değerli dostlar, değerli arkadaşlar; tarihimiz bir...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Değil.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - ...medeniyetimiz bir...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Değil.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - ...kültürümüz bir.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Değil.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Biz halkız, siz saraylı!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Biz bu birliktelikler üzerinde “terörsüz Türkiye” için omuz omuza bir süreci hep beraber yönetiyoruz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Siz yanlış yerdesiniz, yanlış sizde!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sıralarınızda olmamak en büyük onur.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - O sebeple, terörle, teröristle mücadelemizi sekteye uğratmadan, birlik ve kardeşliğimizi pekiştirerek hem terörsüz bir Türkiye inşa etmek hem de terörsüz bölge ve sonrasında da daha adil bir dünyayı ortaya çıkarmak için her birimize hem bireysel hem de siyasi olarak sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluğun bilincinde olarak devletimizin gücünü, kuvvetini ve terörle mücadelesini sekteye uğratmadan, bugüne kadar yaptığı mücadelelerdeki başarısını ve hakkını vererek, herhangi bir istifhama mahal vermeden bu süreçleri konuşmak, değerlendirmek ve acılarımızı yarıştırmadan hep beraber bu hüznü yaşamak...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yastan önce adalet gelir, yas ancak adaletle tutulur.

BAŞKAN - Toparlayın.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - ...ve hem milletimizin bahtiyarlığına hem devletimizin ilelebet payidar olmasına katkı sağlayacak her türlü çalışmayı hep beraber yapmak durumundayız diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım, sayın hatip gar katliamı ile siyasi iktidarın ilintilendirilmesinin vicdansızlık ve akıl tutulması olduğunu söyleyerek grubumuzu itham etmiştir. Biz grup olarak bu katliamın göz yumucusunun ve sonucundaki araştırmayı yapmayanın bu iktidar olduğunu söylüyoruz. Bu nedenle 69'a göre söz istiyoruz.

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Biz de size iade ediyoruz aynı lafları.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, önce ben başlayayım, önerge de bizim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

İki dakika...

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Veli Ağbaba kullanacak Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Ankara Milletvekili Murat Alparslan'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bakin, Türkiye'de birçok eylem yapılıyor, iktidarın nasıl muamele yaptığını bütün dünya biliyor. Ankara'ya bir eyleme geleceğiniz zaman otobüsler aranır, hatta ceset torbası sorulur, öyle Ankara'ya gelmelerine izin verilir. Ankara'da miting yapılan alanlar böyle barikatlarla çevrilir, polis anormal şekilde önlem alır. O günü yaşayanlar biliyor ki gece 12'den sonra Ankara Gar Meydanı'nda hiçbir önlem alınmadı, hiçbir önlem alınmadı ve hatta bakin arkadaşlar, o öldürülen insanlar katledildikleri zaman -ambulansın yerine- maalesef, Özlem Hanım, biber gazı sıkıldı, TOMA'larla su sıkıldı o insanların önüne, masum insanlara hem de. O katliamda yakınlarını kaybetmiş biri olarak söylüyorum. 12 evladımı kaybettim ben, Gençlik Kollarımızdan, Cumhuriyet Halk Partisi Malatya'dan 12 yöneticiyi kaybettik. Bunun böyle olduğunu biliyoruz biz. Bakın, mahkemelerden sonra o çocuklara yapılan muameleler... Gar katliamında mahkemeye gittiğimiz zaman polisin yaptığı muameleyi görmeliydiniz. Âdeta, suçlu -katledilen insanların- yakınları gibi davranıldı. Ben size söylüyorum: Bu katliamın önü açılmıştır, bu katliama göz yumulmuştur.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yalan! Yalan!

VELİ AĞBABA (Devamla) - Vicdanlı olan herkes bunu söyler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yalan!

VELİ AĞBABA (Devamla) - Vicdanlı olan herkes bunu söyler.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yalan! Yalan!

VELİ AĞBABA (Devamla) - Ya, siz eğer arkasında değilseniz...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Değiliz tabii ki de! Kendinle karıştırma, kendinle!

VELİ AĞBABA (Devamla) - Bakın, rapor yayınladık diyor, isim isim veriyorum. Ben HDP'nin mitingine bomba atan Orhan Gönder'i cezaevinde ziyaret ettim. Orhan Gönder'in Adıyaman'daki İslam Çayevi'nde Şeyh Abdurrahman Alagöz Suruç'u gerçekleştirdikten sonra kardeşi Yunus Emre Alagöz'ün katliam yapacağını, bomba atacağını, canlı bomba olacağını tüm dünyaya duyurduk, basın toplantısı yaptık, Hükûmetinize verdik, hiçbir tedbir alınmadı. O katil, elini kolunu sallaya sallaya geldi, piknik yapa yapa, çay içe içe geldi, o gar katliamında kendini patlattı. İnsanlık tarihinin en berbat örgütünün önünü o zaman açtınız, Türkiye'yi âdeta kevgire çevirdiniz. Bu katliamın sorumlusu sizsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Kendiniz bile inanmıyorsunuz aslında buna ama konuşuyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Murat Alparslan'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi Sayın Başkan, evet, yeni bir dönemdeyiz, bir defa bu süreci bir terörle ilişkilendirmek meselesine... Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt sorununun demokratik çözüm süreci olarak nitelendirmeyi daha doğru bulduğumuzu kayıtlara geçirmek isterim.

İkincisi, bakın, Bakanlık müfettişlerinin hazırladığı 25 Şubat 2016 tarihli raporda dönemin Ankara Emniyet Müdürü, İstihbarat Şube Müdürü Vekili, TEM Şube Müdürü, eski Güvenlik Şube Müdür Vekili, TEM Şube büro amirinin ihmali olduğuna yönelik tespitler yapılmış. Peki, bütün bu tespitlere rağmen Ankara Valiliği soruşturma izni vermiş mi? Hayır, vermemiş. Ankara Cumhuriyet Savcılığı da buna karşı dava açmayınca kamu görevine ilişkin dosya kapandı ve bu, 104 kişinin öldüğü, 104 kişinin katledildiği dosyada tek bir kamu görevlisi yargılanmadı. Şimdi, bir ülke düşünün Ankara'da, başkentte, başkentin göbeğinde 104 insanı, elini kolunu sallaya sallaya gelecek, arama yok bir şey yok... Ben sendikacılık yaptım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALUK İPEK (Amasya) - Siz neyin peşindesiniz ya!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Adalet ve barış...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, iki dakika demiştim, toparlayın ama.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan açarsanız.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, açık ve net; bakın, ben yıllarca sendikacılık yaptım, otobüslerle Ankara'ya geldim, eylem yaptım, durdurulmadığımız durak yoktu. Biz miting alanına çantalarımız delik deşik arana arana gireriz. O gün o mitingde benim yüzlerce arkadaşım vardı, eşim bizzat oradaydı, yaralıları taşıdı. Neyle biliyor musunuz? Pankartlarla taşıdı, pankartlarla. Orada yaralıların üzerine polis gaz sıkı, taksicilerin öne kesildi, taksicilerin yaralıları alması engellendi. Hilvan'a bizzat mahkemeye gitmiş ve o mahkemede insanların nasıl bir zulüm yaşadıklarına tanıklık etmişiz. Ama daha vahimi -hani yasımız ortak ya- bu ülkede Suudi Arabistan için -şeyhi miydi neydi, öldü- 3 gün yas ilan edildi; 104 canımız öldü, bu ülkede resmî yas ilan edilmedi. Ama daha vahimini söyleyeyim size, çok daha korkuncu ne?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - 104 insanın katledildiği bu ülkenin yurttaşlarının katliamının sonucunda “insanlığa karşı suç” diye nitelendirilmedi, hâlihazırda cezasızlık. O IŞİD’ciler nerede? Şimdi, HTŞ bakanı olarak Suriye’de Bakan koltuğuna oturuyor; itiraz ettiğimiz budur. Bugün gerçek bir barış, gerçek bir adalet, gerçek bir demokrasi, gerçek bir eşitlik istiyorsak geçmişle yüzleşeceğiz, gerçekten yüzleşeceğiz, üstünü örtmeyeceğiz, yüzleşeceğiz; kim yanlış yapmış, kim eksik yapmışsa onu açığa çıkaracağız, ondan sonra yepyeni bir yol, yepyeni bir sayfa açacağız. Acılar daha çok taze, yarın biz Ankara Garı’nın orada olacağız; buyursunlar, yasımız ortaksa gelin, hep beraber orada 104 canımız için saygı duruşunda bulunalım, karanfil koyalım. O zaman yasımız da acımız da ortak olur, geleceğimizi de beraber örme fırsatımız olur.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ve koruma ordusuna ihtiyacınız olmaz, biz güvenliği sağlarız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bize emanetsiniz, gelin, biz sizi götürürüz.

BAŞKAN - Evet, bir müsaade ederseniz...

Sayın Zengin, buyurun.

58.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, laf atmadan konuşacaksak... Laf atmaya bir sınır getirmemiz lazım. Zaten en çok laf atan hatip kürsüde konuştu. Kelimeler yetmiyor mu, anlayamıyorum yani!

Şimdi, Sayın Başkanım, önce şunu ifade edeceğim: Dünyanın her yerinde terör örgütleri eylem yapıyorlar. Şimdi, 11 Eylülü hatırladım, bugün tekrar baktım, 11 Eylülde 2.977 kişi hayatını kaybetti. Fransa’da saldırılar yapıldı, eğlence merkezlerine baskınlar oldu, 100’den fazla insan öldürüldü. Dünyanın hiçbir yerinde terör örgütleri eylem yaptığında kendi ülkeleri suçlanmıyor yani denmiyor kardeşim, parlamentodaki insanlar, partiler, o ülkenin kendisi suçlanmıyor. Ne yapıyorlar? Kim yapmış, bunun faili kimdir? Bunun failinin kim olduğunu biliyor muyuz? Biliyoruz faili, IŞİD yaptı bunu. Siz neden öfkenizi IŞİD’e yöneltmiyorsunuz da devlete yöneltiyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yargılamalara bakıyoruz...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İktidara yöneltiyoruz, devlete değil, iktidara, iktidara...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Devlete, devlete... Sizin derdiniz, arkadaşlar, devletle.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İktidara... Siz devlet değilsiniz, iktidara yöneltiyoruz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Şu anda iktidar devleti...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İktidar eşittir devlet değil kardeşim! İktidara yöneltiyoruz, devlete değil.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - İktidar aynı zamanda seçimle...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - IŞİD’i kim korudu, kim besledi, kim yol açtı, kim cezasız bıraktı?

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - IŞİD mi yönetiyor Türkiye’yi? Tabii ki size hesap soracağız. IŞİD mi yönetiyor?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ya, muhalefette olduğunuzu bilmiyorduk, özür dileriz(!)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Değerli arkadaşlarım, bakın, kavramları karıştırmayalım.

Siyaset yapıyoruz, seçimleri kazanıyoruz ve nihayetinde iktidara gelen parti devleti yönetiyor; bilmiyorum, başka bir tanımı var mı ama ben meselenin devletle olduğunu düşünüyorum. Siz IŞİD’e bir kelime söylemiyorsunuz, onların yaptığı teröre bir şey söylemiyorsunuz; dönüyorsunuz, dolaşıyorsunuz, buraya geliyorsunuz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ayıp, ayıp!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ayrıca, şunu ayırmanız lazım; bakın, aynı şeyi başka hatipler de söyledi; bu nasıl bir laftır ya, vallahi ağzınızdan çıkanı kulağınız duymuyor!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Tamamlayacağım Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - “İktidarda kalmak için katliam yaptınız.” diyorsunuz. Ya, siz... Hakikaten, inanamıyorum muhakemeye. Böyle olursa nasıl iktidarda kalınır ya! O zaman siz vatandaşın... Vatandaş katil sevicisi mi, bu ne biçim laftır ya, bu ne biçim bir laftır yani! Aynen iade ediyoruz ya, bu lafları nasıl söyleyebiliyorsunuz siz ya! Nasıl söyleyebiliyorsunuz ya bu lafları! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şu vardır: Bakın, yargılamalarda, burada, açıp baktığınızda, 9 tane müebbet hapis alınmış. Niye bundan bahsetmiyorsunuz? Soruşturma izni verilmemesiyle ilgili konuyu tartışabilir misiniz? Tartışabilirsiniz.

MURAT EMİR (Ankara) - Kamu görevlisi yok, kamu görevlisi.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ama buradan yola çıkarak bu devleti, bu Hükûmeti ve orada görev yapan insanları bu katillere destek vermekle suçlamak bu ülkeye ihanettir; bu kadar söylüyorum, ihanet ediyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Mahkeme tutanaklarında geçiyor bunlar, o zaman mahkeme bu ülkeye ihanet mi ediyor?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ve son cümlem şudur: Hiçbir terör eylemi Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu şekilde savunulamaz. Başka ülkelerin parlamentolarında insanlar kendi ülkelerini sarıyor, sarmalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Son cümlem...

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Siz kendi ülkenizi hançerlemekle meşgulsünüz ya!

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Emir’e önce...

Bu herhalde son tur olacak, herhalde son.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Olur mu Başkanım, son olmaz, mümkün değil.

BAŞKAN - Buyurun.

59.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, kendisine bir ihanetten bahsedeyim; olur olmaz “ihanet” kelimesini kullanıyorlar, gerçek bir ihanet söyleyeyim size.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Siz kullanıyorsunuz, arkadaşınız kullanıyor, arkadaşınız söylüyor.

MURAT EMİR (Ankara) - Türkiye'nin Suriye sınırını kevgire çevirip dünyanın dört bir yanındaki savaşçıları “Cihat yapacaklar.” diye “Suriye’de rejim değiştireceğiz.” diye Suriye’ye silahlandırıp göndermek bu vatana, bu millete yapılan en büyük ihanettir. (CHP sıralarından alkışlar)

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Yalan söylüyorsun, yalan!

MURAT EMİR (Ankara) - Bunun karşılığında Türkiye kan gölüne döndü ve Suriye’den 5 milyon mülteci ülkemize gelmek zorunda kaldı, hâlâ bedellerini ödüyoruz.

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - İnaniyor musun söylediğine, söylediğine inanıyor musun?

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - İftiracı! Yalanını ispatla!

MURAT EMİR (Ankara) - İşte, o ihanetin sahibi AKP iktidardır ve o yıllarda, 2015’te, hafızanızı tazeleyin...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hafızamız taze, taze, taptaze.

MURAT EMİR (Ankara) - ...seçimi kaybettiniz, ülkenin kan gölüne dönmesine razı oldunuz...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - İftiracı! Hâlâ iftiralarına devam ediyorsun!

MURAT EMİR (Ankara) - ...içinizdeki bazı kirli odaklar destek oldu, bunu planladı ve bu sayede kasım seçimlerini kazanmanın yolunu seçtiniz, bunun için yaptınız bunu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Başarılı hamle tahammülünüz yok hocam.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Yani siz bu milletin ferasetine hakaret ediyorsunuz, milletin.

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Bakın, biz IŞİD’i lanetledik...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Biz de lanetliyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) - ...hâlâ lanetliyoruz ama siz o zaman IŞİD’le yan yanaydınız, aynı yolda yürüyordunuz, IŞİD’e “IŞİD” diyemiyordunuz, IŞİD’e “DEAŞ” diyordunuz. Siz kimsiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Siz o günlerde IŞİD’le kol kolaydınız, IŞİD’le beraber Suriye’de rejim değiştirecektiniz “Öfkeli çocuklar.” diyordunuz.

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Ya, git Allah’ını seversen! IŞİD’le kim kol kolaydı ya?

MURAT EMİR (Ankara) - IŞİD’i siz 2018’de fark ettiniz, hâlâ da IŞİD artıklarıyla iş tutuyorsunuz.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Yalancı, iftiracı!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yalan, yalan, yalan!

O tarafa bakacaksın... Öbür tarafa bakacaksın, o tarafa bakacaksın, yanlış yöne bakıyorsunuz, yanlış yöne bakıyorsunuz.

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Yahu, göz göre göre iftira atılmaz ya, göz göre göre yapmayın ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

Sayın Koçyiğit, son bir dakika, lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, herkes kadar söz kullanmak istiyorum, bütün Grup Başkan Vekilleri kadar en azından.

BAŞKAN - Az önce siz beş dakika konuştunuz...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamam, herkes kadar rica ediyorum.

BAŞKAN - Ama tamam, bir dakika... Bunu sonlandıracağız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Anladım.

Başkanım, sataşmalarda da teamül iki dakikadır, biliyorsunuz, şimdi bu tartışmadan da sürem gitti.

BAŞKAN - Buyurun.

60.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi şunu söyleyelim açık ve net bir şekilde: Biz sonuçta devletle ilgili bir sorundan değil, bir sistem sorunundan ve o sistemin başında olan iktidardan bahsediyoruz. Şimdi, açık delilleriyle bir hakikat ortaya koyuyoruz; MİT istihbarat raporu var mı? Var. İstihbarat raporu değerlendirilmiş mi? Hayır. Güvenlik önlemi alınmış mı? Hayır. Ortalıkta hiç polis var mı? Hayır. Sonradan, katliam olduktan sonra ortalığa polis doluyor mu? Evet. Polis gözlemcileri, orada yaralananları hastaneye taşımak yerine, ambulansların yolunu açmak yerine ambulansların yolunu kapatıp biber gazı sıkıyor mu? Evet. Tek bir kamu görevlisinin yargılanmasına izin verilmiş mi? Hayır. Peki, buradan kimi sorumlu tutalım?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, ülkeyi IŞİD yönetiyorsa tamam, eyvallah, biz IŞİD'i suçlayalım. Ülkeyi IŞİD yönetmediğine göre tabii ki biz kimi eleştireceğiz? İktidarı eleştireceğiz. Niye eleştiriyoruz? Çünkü sonuçta birinci asli sorumluluk bu ülkedeki yurtaşın can güvenliğini, mal güvenliğini korumaktır. Bu can güvenliğini sağlama görevini iktidar yapmamıştır, iktidar bu katliama göz yummuştur. Bizzat belki vekili göz yummamıştır ama mekanizmayı işletmemiştir, istihbarat raporunu değerlendirmemiştir, polisi görevlendirmemiştir, kamu görevlisini yargılamamıştır ve insanlığa karşı bir suçu aklama görevini yargıya vermiştir. Bunu tabii ki eleştireceğiz; 104 insan ya! Testiden, tavuktan bahsetmiyoruz, 104 candan bahsediyoruz. Tabii ki bunu söyleyeceğiz yani bunu da mı söylemeyelim Sayın Başkan?

Teşekkür ederim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Zengin, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Devam edecekse edelim Sayın Başkanım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Devam etmeyecek ama saldırılmazsa Başkanım yani biz kimseye saldırmıyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) - Biz IŞİD'e saldırıyoruz.

BAŞKAN - Buyurun lütfen, buyurun.

Son kez buyurun.

61.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir cümle söyleyeceğim.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; IŞİD, DEAŞ, önemli olan terörle mücadele, Türkiye...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Anayasa'nın 125'inci maddesine göre de sorumlu sizsiniz, siz! Anayasa'nın 125'inci maddesi... Anayasa 125'e göre sorumluluk iktidarda, devlette, devleti yönetenlerde!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Allah rızası için ya, rica ediyorum... Arkadaşım, bak, grubunuz, Başkanınız konuştu, lütfen...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Zengin, buyurun lütfen.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Anayasa'yı okuyun!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Çok sinirlenmeyin Başkanım ya!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ya, hayır, anlayamıyorum ya! Başkanları konuşuyor, kürsüye gelen konuşuyor ve laf atıyorlar ya! Başkanım, insaf!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, çok sinirleniyorsunuz bugün ya, ne olur Başkanım... Başkanım, sinirlenmeyin Değerli Başkanım.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Kendi grubunuza da söyleyin o zaman. Kendi grupları da aynı şeyi yapıyordu Başkanım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sinirleniriz tabii ki!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, her şeye onlar karar verdiği gibi benim sinirimin ölçüsüne de onlar karar verecek yani maşallah!

Başkanım, şimdi, bakın, IŞİD'le ilgili olarak, Fırat Kalkanı Harekâtı'nı kim yaptı? Bu ülke yaptı, bu devlet yaptı. İdlib'deki operasyonları kim yaptı? Bunlar kime karşı yapılıyor? IŞİD'e karşı yapılıyor. Bahar operasyonu yapıldı. Bir sürü uluslararası sözleşmeye... IŞİD'e karşı yapılan ortak bir sürü uluslararası mücadeleyi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Son kez, bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - 2018'den sonra Sayın Zengin, 2018!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - 2016 ya! Fırat Kalkanı'na bak ya!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - 2015'te, Fırat Kalkanı 2015'te.

Bütün bu mücadeleyi zaten Türkiye yaptı. O sebeple...

MURAT EMİR (Ankara) - Fırat Kalkanı mı 2015'te?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bakalım, 2015'te de var, söyleyelim.

MURAT EMİR (Ankara) - Hayır yok, Fırat Kalkanı 2018.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - 2016 Ağustos!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - 2016-2017.

MURAT EMİR (Ankara) - Ya, değil(!)

BAŞKAN - Sayın Zengin, siz devam edin, bakarız.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Velhasılkelam, bu mücadele verildiği için bugün Suriye'de bir temizlik var, bugün Suriye'de bir düzen oluşmaya çalışıldı. O sebeple, bunları söylerken, bu saldırıları yaparken ne olur gerçekleri görmezlikten gelmeyiniz.

Teşekkür ederim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, 10 Ekim katliamındaki kamu görevlilerinin sorumluluğunun ortaya çıkarılması amacıyla 9/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve arkadaşları tarafından, giderek artan yoksulluğun kadınların ve ev bütçesi üzerindeki etkilerinin, nedenlerinin, sonuçlarının ve çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla 7/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 9 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

9/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 9/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir ve arkadaşları tarafından, giderek artan yoksulluğun kadınlar ve ev bütçesi üzerindeki etkilerinin, nedenlerinin, sonuçlarının ve çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla 7/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 9/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Nimet Özdemir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - “Ey kahraman Türk kadını, sen yerde sürüklenmeye değil, omuzlar üzerinde göklere yükselmeye layıksın.”

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözü yalnızca bir hitap değil, bir vizyondur. Ancak bugün, yirmi üç yılın sonunda onurlu Türk kadınının neler yaşadığını artık veriler değil, sokaklar söylüyor. Yoksulluk sınırının altında yaşayan haneler her geçen gün artıyor. Yoksulluğun yükünü en çok taşıyan kim? Emeğin ve sabrın adı olan kadınlar. Kadınlar artan hayat pahalılığı ve gelir kayıpları yüzünden önce kendi ihtiyaçlarından vazgeçiyor, çocuklarının karnını doyurmak, giydirmek ve borçlarını ödemek için krediler çekiyor, eğitim masraflarını karşılamak için savaşıyor; her kadınıımız oldu bir Maliye Bakanı. Geçen hafta, hastanede temizlik işleri yapan bir kadınla konuştum, asgari ücret alıyor, 3 çocuğu var, “Nasıl geçiniyorsun?” dedim, “TikTok'ta dans ediyorum.” dedi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun bu düzene!

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - “Neden?” dedim, “Çocuklarım için.” dedi, yutkundum. Bu çocuklar büyüdüğünde sizlere soracaklar “Siz ne yaptınız da biz bunları yaşadık?” diye. Bu çocuklar sizden nefret edecek, sizden hesap soracak.

Televizyonların sabah programları dersiniz, izlemeye utanıyoruz. Ülkenin ahlakının, vicdanının, umutlarının çöküşünün tablosudur bu.

TÜRK-İŞ’e göre 4 kişilik bir ailenin geçim sınırı 91 bin lira, açlık sınırı 28 bin lira, bekâr bir çalışanın yaşama maliyeti 36 bin lira. Peki, asgari ücret ne kadar? 22.104 lira. Mutfakta enflasyon yüzde 33’ü geçmiş, tencere kaynamıyor, tencere artık eylemlerde kullanılıyor. Kadınlar çöpten sebze, meyve topluyor, “Resmimi çekme, ailem bilmiyor.” diyor. Bu mu sizin aile değerinizi? Sözde “Aile Yılı”ndayız. Kadının onurunu düşürdüğünüz yere bakın. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu mu övündüğünüz ekonomik model? İktidar “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” diyerek, bilime, akla, liyakate meydan okuyarak milleti yoksulluğa mahkûm etti. Gözleri ışıldayan, patikadan aşağı dolar yuvarlayan bakanlarla “Ülkeyi uçuracağız.” dediniz, uçurumun kenarına getirdiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Son üç yılda 543.122 boşanma gerçekleşti, sadece 2024 yılında yetim maaşı alabilmek için hileli boşandığı tespit edilen binlerce kişi var. TikTok’ta, sokak aralarında bataklığa saplanmış, fuşşa sürüklenmiş kadınlarımızın sayısı bile belli değil. İşte, “çürüme” dediğimiz şey tam da budur. Bu rakamlar sadece istatistik değil, her sayının ardında yoksulluğun pençesinde, çaresizliğin kiyısında bir kadının çığılığı var. Her biri bir hayat hikâyesi; birinin annesi, birinin kardeşi, birinin kızı ve hepsinin ortak noktası şu: Sebep yoksulluk, sonuç umutsuzluk. Ahlaki değerler sadece dilinizde, vicdanınız kör ve sağır. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, Avrupa’da kadın istihdamı yüzde 45 ile 60 arasında değişiyor ama Türkiye son sıralarda. TÜİK’e göre kadınların istihdama katılma oranı yüzde 32,6. Genç kadınlarda işsizlik oranı yüzde 22,7’ye ulaşmış durumda. Her 3 kadından 1’i yoksulluk riskiyle karşı karşıya. Tarımda çalışan kadınların yüzde 90’ı kayıt dışı; emek var, alın teri var, sosyal güvence yok. Kadının sırtında yük çok ama hakkı yok. Bakanlar Kurulunda sadece 1 kadın var, 4 kadın vali, 43 kaymakam yani kadın devletin karar mekanizmasında da neredeyse yok hükmünde. Orta Doğu’da kadına bakıyoruz, kadının adı yok, susturulmuş, kafeslerde, perdelerin arkasında. Zihin dünyanızla örtüşüyor olabilir ama biz Orta Doğulu değiliz! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Tekrarlıyorum: Ama biz Orta Doğulu değiliz! (CHP sıralarından alkışlar)

Bizim yönümüz çağdaşığa, eşitliğe dönüktür. Siz ne zaman yüzünüzü karanlığa çevirdiniz de kadını geri plana iten bu zihniyeti normalleştirdiniz? Bizim meselemiz siyaset değil, bizim meselemiz ekmek, onur ve adalet meselesidir. Bu ülkenin kadını kısıp sesle değil özgürce konuşacak. Bu ülkenin kadını “Artık idare ediyoruz.” değil “Yeter artık!” diyecek ve o gün geldiğinde bu kürsüde “Kadınlar kazandı, yoksulluk bitti.” demek bize nasip olacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Güçlü kadınlara alışacaksınız. Biz kazanacağız, Türkiye kazanacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri ve ekranları başından bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum. YENİ YOL Grubunu temsilen ve DEVA Partisi adına söz almış bulunuyorum.

Daha bugün birkaç saat evvel küçük çocuğuyla bir anne Mecliste odamdaydı, ziyaretime gelmişti. Karşımda oturup verdiği emeklerin, aldığı eğitimin karşılığında hiçbir kurumda iş bulamamaktan yakınıyor, kendisi gibi çok sayıda kadının olduğundan bahsediyor ve “İş bulamazsak ne olacak, nasıl geçineceğiz?” diyordu. Eve 2 maaş giriyorsa sorun ama aynı eve eğer 2 maaş değil, tek maaş giriyorsa kriz çünkü yoksulluk suçu da besleyen ağır bir imtihan.

Sayın vekiller, biz bu ülkenin kadınlarının omuzlarına özellikle son yıllarda yüklenen yoksullukla yüzleşmek ve hep birlikte çözüm ve geçim yolları oluşturmak zorundayız, özellikle değerli iktidar partisi milletvekilleri. TÜİK’in 2025 Ağustos ayı verilerine bakıldığında iş gücüne katılım oranının yüzde 36,9 yani yaklaşık yüzde 37 olduğunu görüyoruz. Yani bu sonuç her 3 kadından, 2’sinin hâlâ iş hayatında var olabileceklerine inanmadıklarını gösteriyor. Güvencesiz bir şekilde, evin içinde görünmeyen bir emekle ya da kayıt dışı riskli şartlarda çalışmayla ayakta durmaya çalışıyorlar. Aynı yaş aralığındaki erkeklerle aralarındaki fark işte bu şartlarda kendilerinden beklenen ücretsiz emek yükü sebebiyle kapanmıyor, kapanamıyor. Kadınların tek maaşla geçinmek zorunda olduğu hanelerde yoksulluk oranı yüzde 28’e ulaşmış durumda. Üstelik bu yalnızca bir istatistiki veri değil, bu ülkenin mutfağında kaynayan tencerenin eksilen malzemesi, okul yolunda eksik beslenen, derslere aç girmek zorunda kalan çocuğun hikâyesidir aynı zamanda çünkü kadın yoksulluğu bir yandan da çocuk yoksulluğunun anasıdır, kaynağıdır. TÜRK-İŞ’in eylül ayı verilerine baktığımızda, açlık sınırının yaklaşık 28 bin lira, yoksulluk sınırının ise yaklaşık 92 bin lira; 91 bin lirayı geçtiğini görüyoruz. Asgari ücretle geçinen bir kadının, eline geçen maaşla bu sınırın neresinde kalabildiğini hepimiz biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım, lütfen

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Gıda, kira ve enerji giderlerindeki artış, kadın yoksulluğunu giderek derinleştiriyor. Sayın milletvekilleri, kadın yoksulluğu yalnızca bir gelir meselesi olarak ele alınamaz. İçinde bulunduğumuz ahlaki yozlaşma, suç odakları, yoksullaşan kadını kendine hedef ediniyor dolayısıyla bu, kadının ve çocuğun güvenliği meselesidir de aynı zamanda. Kadınlar enflasyonun, işsizliğin, düşük ücretin ve kayıt dışılığın en ağır yükünü, yalnızlığını ve çaresizliğini yüreklerinde ve sırtlarında taşımak zorunda bırakılmamalıdır. Biz YENİ YOL Grubu olarak bu sorunun partilerüstü bir mesele olduğuna inanıyoruz. Kadın yoksulluğunu araştırarak, nedenlerini ve çözüm yollarını ortaya koyacak bir Meclis araştırması komisyonu kurulması çağrısını destekliyoruz. Dün Genel Kurulda tartışmalarda güven meselesi çokça dile getirildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - Lütfen muhalefet partilerinden gelen hakkaniyetli önerge ve önerileri dikkate alın ve sizler de hakkaniyetle anılın. Dinleyen varsa, kıymetli iktidar partisi ve MHP’li milletvekillerimize çağrımızdır. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Olağan koşullarda doğru olan böyle bir önergeye OECD ülkeleri arasında kadınların iş gücüne en az katılım sağladığı ülke oluşumuz üzerinden, Dünya Ekonomik Forumu 2025 Cinsiyet Eşitliği Raporu'nda 148 ülke arasında 135'inci olarak Avrupa sonuncusu olmamız üzerinden, kadınların eğitime erişiminde 92'nci, ekonomik katılımında 133'üncü sıraya hazin gerileyişimiz üzerinden, yüzde 11'i geçen yani genel işsizliği 3 puan aşan kadın işsizlik oranı üzerinden, erkek çalışanları neredeyse 10 puan aşan kadınların kayıt dışı çalışma verileri üzerinden, beslenmek sanki sadece bir kadınsal ihtiyaçmış gibi mutfak enflasyonu üzerinden hatta ve pek tabii ki aynı eğitimi aldıkları, aynı işi yaptıkları erkeklerden daha düşük ücretle çalıştırılan kadınlar için eşit işe eşit ücret talep ederek destek vermemizdir ama Türkiye'de yoksulluk öyle derinleşti, kapsadığı alan öyle genişledi, kadın-erkek, diplomalı-diplomasız, kayıtlı-kayıtsız demeden herkes sefalette öyle eşitlendi ki, kadın ile erkek arasında ücreti eşitlemek artık kadını yoksulluktan kurtarmaya yetmeyeceği gibi ev bütçesini iyileştirme kabiliyetini de maalesef kaybetti. Biz bunu adalet namına elbette talep etmeye devam edeceğiz ama çalışanlara "asgari ücret" diye verilen miktarın... Nedir asgari ücret? Gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçları asgari düzeyde karşılamaya yetebileceği tutardır. Çalışanlara "asgari ücret" diye verilen 22.104 liranın değil bu ihtiyaçları karşılamak, sadece karın tokluğuna dahi yetmediği, 27.970 lira olan açlık sınırının... Nedir peki açlık sınırı? Ölmeyecek kadar gıda için gereken minimum miktardır. Asgari ücretin sadece ölmeyecek kadar karın tokluğu sağlamaya yarayan, açlık sınırının bile 5.865 lira 33 kuruş altında olduğu bir ortamda yoksul kadınlar ülkesi değiliz biz artık sadece. Çalışan sayımızın yarısı asgari ücretli olduğuna göre resmî olarak bir açlar ülkesiyiz aslında; maalesef, çok yazık ki bir sefalet ülkesiyiz. Yoksulluğun kadınlar üzerindeki etkilerini ortadan kaldırmak ancak o kadınları yaşatabiliyorsak anlamlı. Yiyemez içemez, gezemez, okuyamaz ve hatta çalışamaz tabii ölü kadınlar. Derin ve genel yoksulluktan kadının payına açlık, sağlıksızlık, yoksunluk, dışlanma düşmüyor sadece, ölüm düşüyor bir de. Yoksulluk genel ama maalesef, bedeli kadına özel.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Olmayan malzemeye tencere kaynatamamanın bedelini ödeyen; bunu bazen dayakla, bazen canıyla ödeyen kadın. Altı aylık bir bebek ekmek ıslatılarak şekerli suyla beslenir mi, beslenebilir mi? Şekerli suyla doyuramadığı bebeğinin iniltisini göğsünde dindirmek durumunda kalan... Açlık şefkatle sadece diner mi peki? Dinmiyor. Dinmeyen o iniltinin, yakarışın, ızdırabın muhataplığını yani hayatın en ağır yükünü aslında tek başına taşımak zorunda olmadığı hâlde hep de tek başına taşımak durumunda kalan kadın. Dolayısıyla, biz İYİ Parti olarak özelde kadını, genelde insanı yaşatacak, yoksulluğu temel almayan, refahı hedef alan bir devlet politikasının inşasına çalışacak bütün komisyon tekliflerini, bu da dâhil olmak üzere peşinen destekliyoruz.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sümeyye Boz.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SÜMEYYE BOZ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizi izleyen değerli halklarımızı ve cezaevinde direnen siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de derinleşen ekonomik kriz, yüksek enflasyon ve gelir adaletsizliği artık rakamların değil, mutfakların, kadınların, pazarların omzundaki yükün giderek gerçek bir hâle dönüştüğünü göstermiş durumda. Çarşıda, fırında, pazarda, eczanede herkeste aynı soru gündemde: Bu maaşla nasıl geçineceğiz? Asgari ücret daha işçinin eline geçmeden eriyip bitiyor. Emekliler yıllarca çalışmanın karşılığında aldıkları maaşla ne kira ödeyebiliyor ne de mutfağı döndürebiliyor. Elektrik, doğal gaz,

gıda, ulaşım, her şey her geçen gün zamlanıyor. Küçük esnaf borçla ayakta duruyor, çiftçi mazot ve gübre fiyatlarına yetişemiyor bile. Veriler de gösteriyor ki açlık sınırı 27.970 TL, yoksulluk sınırı 91.109 TL. Bekâr bir çalışanın maliyetinin ise 36 bin lirayı aşmış durumda olduğunu önceki hatipler de dile getirdi. Peki, soruyoruz: Bir asgari ücretle hem kira hem gıda hem eğitim hem sağlık nasıl karşılanır? Peki, kadınlar bu tablonun içerisinde nasıl ayakta kalsın? Bu bir yaşam değil hayatta kalma mücadelesi, toplumsal bir yoksunluk, insani bir tükeniş ve bu yük de en çok kadınların omuzlarındadır. Bugün Türkiye’de yoksulluğun yüzü artık kadındır çünkü bu ülkede yoksulluk artık sadece bir gelir meselesi değil, cinsiyet meselesidir. TÜİK’in 2025 verilerinden sahada araştırma yapan diğer anket şirketlerinin verilerine kadar, sonuçlarına kadar açıkça görülüyor ki kadınların iş gücüne katılım oranı oldukça düşük ve istihdam oranı da düşük. Ve kadınların yönettiği hanelerde yoksulluk riski erkeklerin yönettiği hanelerdeki yoksulluk riskinden tam yüzde 28 oranında daha fazla. Bu tablo bize şunu gösteriyor: Ekonomik kriz erkek egemen sistemle birleştiğinde kadın yoksulluğunun ortaya çıktığı bir ülke ortaya çıkıyor. Yani bu tablo sabah evinden çıkmadan çocuğunun kahvaltısını düşünen bir annenin, pazarda en ucuz sebze yi almaya çalışan, aramaya çalışan kadının, işyerinde taciz, tecavüz, mobbing mağduru olarak işinden çıkmak, ayrılmak zorunda kalan kadınların hikâyesidir. Bu tablo kadınların görünmez emeğinin görünmeyen hayatlara dönüştüğünün ve bu dönüşümün bir sistem sonucu olduğunun somutlaşmış hâlidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Bu yoksulluğu, bu eşitsizliği, bu sessizliği değiştirmeden demokrasiden, özgürlükten ve adaletten söz edemeyiz çünkü kadının özgür olmadığı bir toplum da özgür olmaz. Ve biz DEM PARTİ olarak diyoruz ki: Yoksulluğun kadınlaşmasına karşı dayanışmanın da kadınlaşması gerekir. Kadınların emeğini görünür kılacak, dayanışma ekonomisini büyütecek, yerelde ve kırsalda kadın üretim kooperatiflerini destekleyecek bir ekonomik anlayışı inşa etmek gerekiyor. Bir kadının emeği görünür olduğunda bir toplum nefes alır; ekolojik üretimi, yerel dayanışmayı ve kolektif paylaşımı güçlendirir yani kapitalist rekabetin yerine toplumsal dayanışmayı koyar. Ve biz inanıyoruz ki kadınların eşit ve özgür, onurlu yaşadığı bir ülke ancak demokratik bir cumhuriyetin temelleri üzerinde inşa edilir, onun temelleri üzerinde yükselir.

Bu duygularla bütün kadınlara selamlarımı iletiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Seda Sarıbaş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadınlarımızın ekonomik hayattaki konumu üzerine önemli bir tartışma yürütülmektedir. Kadınlarımızın üretimde, istihdamda ve toplumsal hayatta daha güçlü yer alması hepimizin ortak hedefleridir. Bu mesele siyasi polemiklerle değil, kararlı ve sonuç odaklı politikalarla ele alınmalıdır. AK PARTİ hükümetleri işsizlikle mücadeleyi sözde değil, sahada somut adımlarla yürütmektedir. On İkinci Kalkınma Planı, aile destek programları ve mikro kredi sayesinde bugün 1,2 milyonun üzerinde kadını ekonomik hayatta daha aktif şekilde yer almaktadır. Kadın kooperatifleri aracılığıyla binlerce kadın kendi işini kurarak ekonomik bağımsızlıklarını kazanmışlardır.

Kadınların ekonomik hayata katılımında elde edilen ilerleme rakamlarla da açıkça ortaya konulmaktadır. 2002 yılında yüzde 27,9 olan kadın iş gücüne katılım oranı 2023 yılı itibarıyla yüzde 35,9’a yükselmiştir. Bu sadece rakamsal bir artış değil kadın emeğinin görünürlüğü ve gücünün tescilidir. Türkiye’de kadınlarımız üretimin her alanında söz sahibidir; tarımda, sanayide ve hizmet sektöründe en güçlü şekilde kendi yerlerini almaktadırlar.

Veriler bize eğitim düzeyi yükseldikçe istihdam oranının arttığını göstermektedir. Yükseköğretim mezunu kadınlarımızda iş gücüne katılım oranı yüzde 67,9 iken mesleki ve teknik lise mezunlarında yüzde 46,3 düzeyindedir. Bu tablo Türkiye'nin eğitilmiş kadın gücünü geleceğe taşıma iradesini de açıkça ortaya koymaktadır.

Kadınlarımızın ekonomik hayatta güçlenmesi sadece bireysel değil toplumsal kalkınmanın da anahtarıdır. Bu anlayışla Türkiye'nin Mühendis Kızları, Geleceğini Kuran Genç Kadınlar ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kıymetli eşleri Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde başlatılan Finansal Okuryazarlık ve Kadınların Ekonomik Güçlenmesi gibi projeler on binlerce kadını desteklemiştir. Biz iş gücünü ve kadın emeğini siyasetin değil, kalkınmanın merkezinde görüyoruz. Kadınlarımız artık bu ülkenin yalnızca emekçisi değil, aynı zamanda kalkınmanın da öncüsüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

SEDA SARIBAŞ (Devamla) - AK PARTİ döneminde kadınlarımız üretimin, girişimciliğin ve yeniliğin doğrudan öznesi hâline gelmiştir. Bu fark yalnızca bir söylemin farkı değil, fiilen uygulanan bir politikanın da göstergesidir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde kadınlarımızın güçlü olduğu, ailenin korunduğu, üretimin arttığı bir Türkiye için canla başla çalışıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 219 ve 214 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 1'inci ve 5'inci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 9, 14, 15, 16, 21, 22, 23 ve 30 Ekim 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine; 214 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ve teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

9/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 9/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanmadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Özlem Zengin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 219 ve 214 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 1’inci ve 5’inci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

9, 14, 15, 16, 21, 22, 23 ve 30 Ekim 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 21, 22, 23 ve 30 Ekim 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde saat 24.00’e kadar,

9 Ekim 2025 Perşembe günkü (bugün) birleşiminde 43 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

14 Ekim 2025 Salı günkü birleşiminde 214 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

15 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde 214 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

15 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde 214 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 16 Ekim 2025 Perşembe günkü birleşiminde 214 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

214 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması, teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi,

önerilmiştir.

214 sıra sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138)		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 18’inci maddeler	18
2. Bölüm	19 ila 36’ncı maddeler	18
Toplam Madde Sayısı		36

BAŞKAN - Öneri üzerinde ilk söz YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Ekmen’in.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; aslında önerge üzerinde çok konuşacak bir şey yok. Ben AK PARTİ Grup Başkan Vekilimiz Sayın Özlem Zengin’den grubu adına bir ricada bulunmak için buradayım.

Sayın Başkanım, Hükümet partileri, iktidar partileri tabii ki Meclisi devletin ihtiyaçları doğrultusunda çalıştırmaya çalışırlar. Muhalefetin de milletin sesini ve gündemini buraya taşımak yanında iktidarın getirdiği yasama tekliflerini siyaseten yanlış bulduğunda eleştirme, gücü yettiğinde bloke etme hakkı vardır ancak Üçüncü Yasama Yılı yani bir önceki yasama yılına baktığımızda bu Meclisin tam 43 kez bir şekilde çalışmadığını görüyoruz. Bunların istatistikleri; 16 kere Divan oluşmadığı için -yani o gün hiç açamamışız- 19 kere toplantı yeter sayısı, 8 kere de karar yeter sayısı bulunamadığı için. Burada da istatistikler var.

Şimdi, bizim iktidardan geçmişten beri sürekli söylediğimiz bir ricamız var. Bu Meclisi hangi takvim içerisinde hangi gündemle çalıştırmak istiyorsunuz? Mesela, 1 Aralıkta bütçe başlayacak, bütçeye kadar buraya ne getirmek istiyorsunuz? Bunun gündemini bugünden belirlemek, ekim ayını ve kasım ayını buna göre dizayn etmek zor olmasa gerekir. Şimdi, 43 kere kapanmak demek, basit bir hesapla on dört haftaya tekabül ediyor, on dört hafta ise Üçüncü Yasama Yılında toplam çalışma süresinin üçte 1'ine tekabül ediyor yani biz iki gün çalışmışız, bir gün çalışmamışız. Lütfen, bugünden ileriye doğru, öncelikle bütçeye kadar, sonra da yeni yasama yılında bir çalışma programını en azından ikişer aylık, üçer aylık zaman dilimleriyle belirleyin.

İkinci konu ise bu Meclisin çoğu zaman -üzülerek söylüyorum ama- bir horoz dövüşüne, bir kör dövüşüne sahne olması. Oysa biz burada belli meselelerde ortaklaşabiliriz, ortak akılla, istişareyle, “Ben bu kanunun virgülüne dokundurtmam.” demeden, muhalefetin önerilerini de dikkate alarak çalışma yapabiliriz. Şu anda alışılmadık bir şekilde Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda karşılıklı saygı, özveri, istişare, arka planda işleyen bir sistem var ve inşallah tamamı böyle olur ama şu ana kadar da oy birliğiyle giden bir çalışma disiplini var; demek ki istenince oluyormuş. Özdem Başkanımızdan ricamız, bir, ortak akıl istişare mekanizmalarını, arka planda bilgilendirme mekanizmalarını çalıştıralım; iki, öngörülebilir bir program önümüze koyalım.

Bu yasama yılının hayırlara vesile olmasını diliyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben YENİ YOL Grubu Grup Başkan Vekilinin de bıraktığı yerden devam edeceğim. Tabii, öneri üzerine söylenecek çok fazla bir şey yok ama biraz konuyla alakalı olması açısından ben Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma düzeni ve bununla alakalı da geçtiğimiz dönem yani Üçüncü Yasama Yılındaki bir karnemizi çıkarttım, rakamlara şöyle bir baktım, bunları paylaşacağım sizle. Zaten paylaştığım zaman siz de göreceksiniz nasıl bir çalışma ikliminde olduğumuzu. Geçen yasama yılında 32 kanun teklifi gelmiş, 32 kanun çıkarmışız. Bunlardan 23'ü milletvekillerinin getirdiği kanun teklifleri, 2'si Cumhurbaşkanından gelen kanun teklifi ki bütçe ve kesin hesaptır, diğer 7'si de uluslararası anlaşmalar. Yani toplamda 582 kanun maddesi geçirmiş bu Meclis geçtiğimiz dönem, bunların da 8'i geçici maddeler.

Bakın, milletvekilleri tarafından gelen 23 kanun teklifinin 19'u torba kanun yani neredeyse geçtiğimiz yasama yılında Meclis âdeta torba kanunlar için çalışmış. Öyle komik ve abuk hadiseler yaşadık ki biz. Mesela Gençlik ve Spor Bakanlığından gelen bir kanun mülga oldu. Sonra mülga olan kanun maddesi dolduruldu, iki hafta sonra Komisyona tekrar o kanun maddesiyle ilgili başka bir teklif getirdiler. Ve biz uyardık, dedik ki: “Arkadaş, bunu doldurdunuz.” Yani bakanlıklar kendi içinde hangi kanun teklifini, hangi kanun maddesini doldurduğundan bile haberdar değil. Toplam kaç gün görüşülmüş kanun teklifleri? İki gün komisyon, bir ya da iki gün de Genel Kurul. Bakın, İngiltere’de bu ne kadar, biliyor musunuz? 180-200 gün. Fransa’da bir kanunun parlamentodan geçmesi ortalama 260 gün ortalama. Çünkü oturmuş bir gelenekleri var. Bizdeki gibi, işte onuncu yargı paketi, on birinci yargı paketi... Her gelen Millî Eğitim Bakanı kafasına göre kanun çıkarıyor vesaire. Darmadağın olmuş bir yapıyla karşı karşıyasınız ya. Yani olacak iş değil. Bu Meclisin ana görevi milletin iradesinin, ruhunun Meclise yansıyıp buradan onları rahatlatacak kanun maddelerini çıkartmak ki bunun için verdiğiniz süre hepi topu bir ya da iki gün.

Ve yürütmeyi denetlemek... Zaten yürütmeyi denetleme kısmını yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle rafa kaldırmış durumdasınız.

800'ün üzerinde kanun teklifi gelmiş bu Meclise, biliyor musunuz? Ve bunların içinde 1 tane muhalefetten gelen kanun teklifi yok. 23 tane kanun teklifinin tamamı AK PARTİ'li milletvekillerinin getirmiş olduğu kanun teklifi. Tek bir muhalefetin getirdiği kanun teklifi yok. Hani kapsayıcılık?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Toparlayalım.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Böyle mi çalışacak Türkiye Büyük Millet Meclisi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yarısı da Anayasa Mahkemesinin iptal ettikleri.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Bir başka konu, 7 tane Meclis araştırması komisyonu kurulmuş; bu araştırma komisyonları da ne kadar verimli çalıştı hepimiz biliyoruz. Mesela, bir Kartalkaya Komisyonu kuruldu, değil mi? Kartalkaya Komisyonuna Turizm Bakanını getiremedi bu Meclis. Ama bu Meclis isteyince şu iradeyi ortaya koyabiliyor: Oluşturulmuş olan Millî Birlik ve Dayanışma Komisyonunu İmralı'ya götürmeyi konuşuyor şu anda. Turizm Bakanı gelip ifade veremedi o yangın araştırma komisyonuna; birinci sorumlu kişi. İsteyince neler yapmaya kadir görüyor musunuz? Dolayısıyla biz bu şartlarda bu Meclisin verimsiz çalıştığını...

Verilen 15 bin soru önergesinden ne kadarı cevaplanmış biliyor musunuz? Sadece 2 bini. On beş gün içinde kanunen cevaplanması gereken soru önergelerinin sadece 2 bini cevaplanmış. En az cevaplayan 2 bakanlık hangisi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - İçişleri ve Adalet Bakanlığı.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Özgül Saki. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Ben bu konuşmamda on yıldır hiçbir şiddet verisi araştırması yapmayan TÜİK'in açıkladığı, 2024'te kadın örgütlerinin ısrarıyla açıkladığı rapordan söz etmek istiyorum. Bu rapor... TÜİK, aynen enflasyon rakamlarında, açıklamalarında aklımızla dalga geçtiği gibi, kadına yönelik şiddet, erkek şiddeti meselesinde bütün kadın örgütlerinin rakamlarına, baroların rakamlarına rağmen diyor ki: Bu ülkede şiddete uğrayan kadın oranı sadece yüzde 12,8'miş. Diğer oranları tek tek vermiyorum, her biri evlere şenlik. Bu TÜİK hiçbir kadın örgütünün sesine kulak vermemiş, örtbas etmeye çalışmış.

Peki, bu TÜİK verilerinden yola çıkarak diyoruz ki biz: "Neden TÜİK bunu yapıyor?" Çünkü çok uzun süredir AKP iktidarı "Aile Yılı" diyerek "Kadınları güçlendiriyoruz aslında." diyerek kadınların medeni haklarına göz dikmiş vaziyette. Neye göre bunu söylüyoruz? Mesela, nafaka kanunu. Nafaka kanunu tekrar tartışmaya açılmaya başlandı. Boşanmanın zorlaştırılması, ara buluculuk meselesi ve biz "6284 etkili kullanılsın." dediğimiz hâlde kadınlar her gün, her gün koruma kararı aldıkları erkekler tarafından öldürülüyorlar, katlediliyorlar.

Peki, bu arada ne oluyor? Kadınlar bunları yaşarken ülkenin her tarafı delik deşik ediliyor maden ruhsatlarıyla madenlere peşkeş çekilerek ve zorunlu göçe uğrayan köydeki kadınlar, tarımda, bostanlarında çalışan kadınlar yoksullaştırılıyor, geçim araçlarından mahrum bırakılıyor.

Peki, biz bunları konuşabiliyor muyuz? Ne KEFEK'te ayrıntılı konuşabiliyoruz ne diğer komisyonlarda. Sonra bizim önümüze, karşımıza kadın emeğini, kadın bedenini, kadın kimliğini yok sayan tuhaf tuhaf raporlarla geliyorsunuz. Peki, biz ne diyoruz? Mesela “Kadının eşit bir biçimde kamusal yaşama katılması için kamusal kreş” diyoruz. Peki, siz bize ne diyorsunuz? “Komşu annelik.” Tekrar kadının yükü hâline getiriyorsunuz. Kadının emeğini sömürmek için yeni yeni, tuhaf tuhaf modellerle karşımıza geliyorsunuz oysa yapılacak şey çok net karşımızda. Birçok kadın örgütü, alanında uzman, yıllarca deneyim biriktirmişler ve rapor üzerine rapor sunuyorlar; “Kadının talepleri çok açık...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Tabii.

...iş yaşamında eşit katılım.” diyorlar ve siz neyi getiriyorsunuz? Yarı zamanlı çalışmayı getiriyorsunuz. Bu yarı zamanlı çalışma meselesinde de sanki lütufmuş gibi kadınlar bu yarı zamanlı çalışmadan faydalanacaklar çünkü ev içindeki emeğini de sömüreceksiniz. Hem bunu yapıp bir de yarı zamanlı çalıştığı için haklarından da faydalandırmıyorsunuz; kıdem tazminatlarından da faydalandırmıyorsunuz, emeklilik hakkından da faydalandırmıyorsunuz, onu da kesintiye uğratiyorsunuz, ücretini de düşürüyorsunuz. Sizin tek yaptığınız kadın emeğini, kadın bedenini, kadın kimliğini sömürmekten başka bir işe yaramıyor. Elinizle inşa ettiğiniz erkek egemen, LGBT+ düşmanı bir toplumu Diyanet eliyle de tekrar tekrar inşa etmeye çalışıyorsunuz. O Diyanet fetvalarına bir tek sözünüz yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - O Diyanet fetvaları sonrasında kadına yönelik şiddet artıyor, taciz artıyor, tecavüz artıyor, buna ilişkin tek bir lafınız yok ama kadınlar her zaman olduğu gibi dayanışma içinde “Biz kimsenin kölesi değiliz. Biz eşit, özgür bir şekilde burada, toplumsal yaşamda yerimizi almak için mücadelemizi sürdürüyoruz.” diyorlar ve sürdürmeye devam edecekler. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, AKP Grubundaki arkadaşlarımızın zaman zaman bizi çok anlamadıklarını veya hak vermediklerini veya muhalefetin gereksiz yere Genel Kurulu tıkamaya çalıştığını düşündüklerini biliyorum. Ama değerli arkadaşlar, şunu bilin ki siyasi iktidar, AKP iktidarı -Hükûmet diyemiyorum çünkü gerçek bir Hükûmet yok, bir tek adam rejimi var- size de üstenci davranıyor, Meclise de üstenci davranıyor. Siyasi güç merkezi, millî irade Mecliste olmamaya başladı. Biz, sanki birilerinin memuru gibi dikte edilen kanunları görüşüyoruz hem de alelacele hem de tartışmadan hem de hak ettiği gibi konuşmadan, hatta noktasına virgülüne dokunamadan buradan geçiriyoruz, işin gerçeği bu. Bizim buna itirazımız var, bunu doğru bulmuyoruz. Bunu Meclisin saygınlığına bir saldırı gibi değerlendirdiğimiz gibi, bunun aynı zamanda her birimizin yani sizin de hem milletvekilliği görevinize hem de şahsınıza saldırı olarak algılanması gerektiğini düşünüyoruz, sizin adınıza da mücadele veriyoruz.

Bakın, Trafik Kanunu görüşecekmiz. İki gün önce Ali Yerlikaya'nın basın bildirisini açın, okuyun. Kanunda neler yapacaklarını açıklıyor “Biz yapacağız.” diyor. “Cezaları artıracacağız, kış lastiği zorunluluğu getireceğiz, radarları artıracacağız.” diyor. Yani kanunda ne varsa hepsini söylüyor. Biz neyiz burada? Siz nesiniz? Siz kurşun asker misiniz? Ne hakla böyle bir şey yaparlar?

Yılmaz Tunç, on birinci yargı paketini açıklıyor. Ya, açıklıyor yani sizin burada çalışacağınız bir konuyu açıklıyor kendince. Efendim, Bakanlık bürokrasisi çalışıyormuş! Üstelik de arkadan dolaşıyorlar arkadaşlar, bizim buna itirazımız var.

Haziran ayında, her zaman olduğu gibi, infazla ilgili, ceza usulüyle ilgili bir torba paket geldi ve o torba paketteki bazı maddeleri biz tartıştık ve çektirdik. “Genel güvenliğin kasten veya trafik yoluyla kasten bozulması, vesaire.” diye giden bir sürü madde vardı. Mesela, BTK’nin ve sulh ceza hâkimliklerinin erişim engeli getirmesini kolaylaştıran; yani antidemokratik, yani özgürlüklerimizi kısıtlayan hükümler vardı, geri çektirdik. E, getiriyorlarmış geriye, geri getiriyorlar şimdi on birinci yargı paketinde. Şimdi biz buna nasıl itiraz etmeyeceğiz veya siz niye buna itiraz etmiyorsunuz arkadaşlar? Böyle olmaz bu işler. Meclisi yük gören, komisyonları yük gören “Nasılsa göndeririz, oradan geçer, sayısal üstünlüğümüz var.” diyen, “Ne istersek yaptırırız.” diyen bir anlayış var. Meclis kendi saygınlığını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Devamla) - Anayasal açıdan Meclisin elinin kolunun bağlandığını, bir tek adam rejiminin içerisinden geçtiğimizi ve siyasi güç merkezinin saray olduğunu ve burada gerçekten ülke yönetimine dair millî iradenin talep ettiği çalışmaların yapılamayacağını biz de biliyoruz ama yine de her birimizin burada sorumluluğu var.

Bakın, Cumhurbaşkanı geldi, darbe yapan bir Cumhurbaşkanı. Biz geçen yıl Türkiye’nin 1’inci partisi olarak ayağa kalktık çünkü “Türkiye’de konuşulması gereken sorunları konuşalım, kavga bir adım geride kalsın.” dedik ama bugün bu koşullardaki bir Cumhurbaşkanlığı millî iradeyi temsil etmediği için önünde kalkmayı da uygun görmedik ama o gün “Niye kalkmadın?” “Meclis böyle bir yer mi?”, “Meclis, millî irade.” diyenlerin bu sözlerime bir cevabı olması gerekmez mi? “Ya, biz millî iradeyiz, biz sizin elimize tutuşturduğunuz teklifleri tartışmak zorunda değiliz.” diye niye demiyorsunuz? Bunu bekliyoruz sizden. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Zengin, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

62.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu ile Ankara Milletvekili Murat Emir’in AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben bu konuda konuşmamayı yani kendi önergemizde konuşmamayı düşünüyordum fakat şunu görüyorum: Bütün Grup Başkan Vekillerimiz -Gülüstan Hanım hariç- kürsüden konuşmayı tercih ettiler, çelişmemek adına sadece bize yöneltilen olumlu ve saldırı mahiyetindeki birkaç şeye cevap vermek istiyorum.

Birincisi, Sayın Başkanım, ortak akıl meselesi önemli; son birkaç gündür bunu yapmaya çalışıyoruz, daha önce de yaptığımız pek çok iş oldu fakat bu ortak aklı yaparken bir şeyi atlamamak lazım diye düşünüyorum.

Şimdi, hepimiz biliyoruz, burada toplanmak için 200 sayısına ihtiyacımız var. Biz salı günü 192 kişiyle kapandık; bu sizi üzmüyor mu? 192 kişi var yani 8 arkadaşımız dışarıda olabilir, misafiri olabilir. Yani Meclisi kapatmaktan haz duymayan bir çalışma ortamı oluşturmamız gerekmiyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Önemli Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Yani sizler burada otururken ki ben o gün gördüm en az 2 CHP'li arkadaşımızın, milletvekili arkadaşımızın da ben “Buradayız.” diye giriş yaptığını gördüm. Ya, buradayken “Ben yokum.” demek nasıl bir şey yani? 8 arkadaşımız zaten burada. O yüzden, bundan niye haz alıyorsunuz yani? Fiilen buradaysanız varlığınızı reddetmeyin, var olduğunuzu oylarınızla da ikrar edin ve çalışmaya devam edelim. Meclisi çalıştırmak aynı zamanda sizin sorumluluğunuz yani sadece bizim değil, bunu beraber yapmamız lazım diye düşünüyorum.

Kanunlarla ilgili olarak da; işte, önergeler var. Geçen gördüm, 3.921 idi galiba, 3 bin rakamlı, 4 bine yaklaşan rakamda sıra bekleyen önergeler var.

Şimdi, böyle baktığımız zaman, yani bizim Mecliste yaptığımız işi konuşmak için, birbirimizi ikna etmesek de konuşmak için var olan mekanizmayı sürdürmeye ihtiyacımız yok. Yani var olan mekanizmaları amacına uygun kullandığımızda Meclis daha etkin bir hâle gelecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Son cümlem de şu: Şimdi, özenli olarak şu “darbe” kelimesini Sayın Emir bugün 2'nci defa kullanıyor.

Bakın, farkında olursunuz ya da olmazsınız, Türkiye’de Cumhurbaşkanlığına dair seçimleri biz 2023 yılında yaptık. O zaman, millî iradeye bir itirazınız mı var? Bu seçimleri kazandınız da bizim haberimiz mi yok? Sayın Recep Tayyip Erdoğan bu seçimleri kazanmadı mı? Nasıl “darbe” kelimesini kullanırsınız, nasıl bunu ifade ederseniz? Bu kelimeler tehlikelidir değerli arkadaşlarım. Bu kelimeler çok tehlikelidir, bu kelimeleri böyle savruk kullanmayınız; kendinize saygıdan, Meclise saygıdan dolayı bunu kullanmayınız. Başka kavramlar söyleyin, başka tür eleştiri getirin ama “darbe” kelimesi çok tehlikeli bir kelime ve en çok da Meclise zarar veren bir kelime. O sebeple bunun altını çizerek oyalayalım ve çalışmaya devam edelim diyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

63.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Zengin, Recep Tayyip Erdoğan 2023'te seçildi ama sonrasında yaptığı bir siyasi darbedir. Muhtemel rakibini, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanını olmayan deliller üzerinden tutuklatarak, siyasi rakibini cezaevine koyarak iktidarını sürdürmeye çalışmaktadır, bu da darbenin ta kendisidir. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanı başka bir şeydir, mili irade başka bir şeydir.

Bakın, sizdeki sorun şu: AKP ile devleti, millî irade ile Meclis ile Cumhurbaşkanını eş ve denk ve iç içe sayıyorsunuz. Bunlar ayrı kavramlar, anayasal kavramlar; eminim siz de bunun farkındasınızdır.

Biz millî iradeye karşı çıkmıyoruz, biz millî iradenin tecelligâhının, mabedinin, göbeğinin Meclis olması gerektiğini söylüyoruz; Meclise yapılan saldırıları da bu nedenle reddediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Kanunu siz getiriyorsunuz, kanunu taşıması gereken sizsiniz; eleştirileri alıp, komisyonu çalıştırıp Genel Kurulda eleştiriler üzerinden kanunu değiştirme sorumluluğu olan sizsiniz. Bir virgüle dokunamıyorsunuz, saraya telefon açıyorsunuz. Eğer bunu yapmak için 200 sayısını bulamayıp 3 CHP'liye ihtiyaç duyuyorsanız söyleyin, vereceğiz ama bunu söyleyeceksiniz önce. "Biz 200'ü bulamıyoruz burada." diyorsanız kabul ederiz. Bizim görevimiz, İç Tüzük'ten kaynaklanan bütün haklarımızla temsil ettiğimiz milletin düşüncelerini, görüşlerini o kanunlara yansıtmaktır ama siz kulaklarınızı tıkadığınız sürece bu yoklamaya takılırsınız ve kanunlar böyle ortada sürünür.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Zengin, buyurun.

64.- *İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, şimdi şu çok tuhaf bir şey: İnsan burada otururken nasıl "Yokum." der? Vatandaş demez mi "Oradasın." diye? O zaman lütfen dışarı çıkın, dışarı çıkın, biz deriz ki: "Yok." Bu, yalancılığın dik âlâsı ya! Buradaysanız buradasınızdır, değilseniz de değilsinizdir, bu kadar basit. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MESUT DOĞAN (Ankara) - Özlem Hanım, bazen de burada yokken var yazılanlar da var.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hakikaten yani 192'den bahsediyoruz ya, 8 kişi; 192.

Ben burada, ben bu Genel Kurulda şu anda da Genel Başkan olan Özgür Bey'in kapandığı zaman ne kadar sevindiğini gördüm ya! Genel Kurul kapanınca seviniyorsunuz ya! Bu bile bence başlı başına bir sorundur arkadaşlar. Kulağımla şahit oldum buna ya! Böyle bir şey olmaz.

Şimdi, gelelim şu şey meselesine: Bakın, değerli arkadaşlarım, Sayın Cumhurbaşkanımız seçilmiştir, bunu böyle kabul etmeniz güzel.

MURAT EMİR (Ankara) - Biz de seçildik.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Biz de seçildik, amenna ama kullandığınız kelimeler, kavramlar, bu yargılama süreciyle alakalı itirazlarınızı böyle mi ortaya koymanız gerekiyor? Bunun size bir faydası yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bitiriyorum.

Bak, bunun benzerlerini siz 15 Temmuzda da yaptınız. Yok "sözde darbe" bilmem ne darbe...

MURAT EMİR (Ankara) - "Kontrollü darbe" dedik.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Ha "kontrollü darbe" eski Genel Başkanınız...

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - "Tiyatro" dediler.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - "Tiyatro..."

MURAT EMİR (Ankara) - Girelim, hepsine girelim o konuların; uzatalım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Böyle bir sürü, FETÖ'cülerin ne kadar kavramı varsa ödünç aldınız, onların hepsini kullandınız, sonra vazgeçtiniz. Ondan sonra...

MURAT EMİR (Ankara) - FETÖ'cülerin dostu sizsiniz canım, siz beraber yürüdünüz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Siz maşallah yani son ana kadar devam, devam, devam.

MURAT EMİR (Ankara) - Devam, devam edeceğiz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - O yüzden Değerli Başkanım, bu darbe meselesini çok çok tehlikeli buluyorum, bu kavramları kullanmanızı. İtirazlarınızı yaparken Meclise, buranın ağırlığına uygun kavramlarla meseleyi anlatma kabiliyetiniz olduğuna inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

65.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Yani söyleyecek çok şey var, ben de çok fazla şey söylememe tercihim kullanıyorum çünkü AKP ile FETÖ'nün iç içe geçmişliğini dünya âlem biliyor, kendileri de biliyor.

Sadece şunu söyleyeceğim: Sayın Zengin hukukçu, İç Tüzük elimizde, her şey ortada. Bakın, yoklama iradesi ile Meclis Genel Kurul Salonu'nda bulunmak arasında fark var. Tüzüğü yazarlar son derece dikkatli yazmışlar, bir yerde bulunmak ile orada yoklamaya dâhil olmak arasında fark var.

İSMAİL ERDEM (İstanbul) - Değiştireceğiz, değiştireceğiz.

MURAT EMİR (Ankara) - Biz diyoruz ki size “Bu kanun teklifini getiriyorsanız, bizi hiçe sayıyorsanız, bizi dinlemeden bu kanun teklifini geçirecekseniz 200'ü bulup geleceksiniz.” Bu kadar basit, niye anlamakta zorlanıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bak, ben bir şey anlamakta zorlanmam, ben her şeyi gayet iyi anlarım. Herkes kendi zihnine dönsün baksın. Öyle bir zorluğumuz yok Allah'a şükür.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 219 ve 214 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 1'inci ve 5'inci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 9, 14, 15, 16, 21, 22, 23 ve 30 Ekim 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine; 214 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ve teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Pusulayı da sayıyor Sayın Başkanım, orada 150 kişi yok ki! 150 kişi yok ki orada yine.

BAŞKAN - Birleşime 18.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.17

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.36****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Rümeysa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince, denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 219)¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 219 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçiyoruz.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MALDİVLER CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 - (1) 4 Kasım 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Gruplar adına ilk söz YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kaya'nın.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINAMUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; tabii, ekranlarda değerli vatandaşlarımız beni tek olarak görüyorlar ama şu anda gerçekten boş bir Genel Kurula sesleniyorum; umarım, sözümüz dışarıda bulunan arkadaşlarımıza ulaşır.

Özgürlük Filosu Vicdan gemisiyle beraber gözüktüne alınan milletvekili arkadaşlarımız Necmettin Çalışkan, Mehmet Atmaca ve Sema Silkin Ün Hanım şu anda Azerbaycan'dan Türkiye'ye doğru hareket ettiler, inşallah, 21.50 gibi İstanbul Havalimanı'nda olacaklar; biz de orada olmaya gayret edeceğiz.

¹ 219 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Tabii, bu Gazze'deki ateşkesin sağlanmasıyla birlikte, aslında, milletvekillerimizin, Sumud Filosundaki aktivistlerin Türkiye'ye gelişleri, ardından ateşkesin sağlanmış olması bize şunu hissettirdi: Bu yapılan girişim İsrail'in masaya oturtulması için önemli bir baskı unsuru oldu. Dünyanın dört bir tarafındaki başkentlerde halkın, dini, dili, ırkı, vicdanı birbirinden farklı olan insanların Filistin noktasında ortaklaşa gayretleri, çabaları İsrail'in bu ateşkese "evet" demesinin başlıca sebeplerindendir. Evet, bir olumlu hava var; evet, bu acı da olsa şu anda hepimizi bir umutlu beklentiye sürükledi ama İsrail'e hiçbir zaman güvenilmez. İsrail'in mutlaka kendi içinde denetleyici ve dışarıdan mutlaka İsrail'in bu durumunu göz önünde bulundurarak ateşkesin kalıcı bir barışa dönüşmesini temin edecek altyapının oluşturulması gerekir. Rehine takası sağlandıktan sonra İsrail bir provokasyonla, herhangi bir gerekçeyle tekrar saldırılarına başlayabilir. Dolayısıyla, bunda uyanık olmak zorundayız bütün ülkeler olarak. Türkiye'nin, Mısır'ın, Katar'ın ara bulucu vasfıyla yaptığı girişimler değerlidir. Sayın Cumhurbaşkanı tarafından yapılan açıklamayı, oradaki barışın, ateşkesin kalıcı hâle gelmesi adına Türkiye'nin de burada görev alacağına dair açıklamayı da dikkatlice takip ediyoruz. Bu, mutlaka hayat bulmalıdır görev gücü noktasında.

Değerli arkadaşlar, bununla ilgili kanaatlerimiz ortak fakat Gazze meselesiyle ilgili bazı söyleyeceklerim var, bunu özellikle sizlere sunmak istiyorum. İktidar olarak yapabildikleriniz var, yapamadıklarınız var; bu ikisi için de hiç endişe etmeyin. Neden? Çünkü bu milletin terazisi adildir. Yaptıklarınızla ilgili hakkı teslim eder, yapamadıklarınızla ilgili de gereken müsamahayı gösterir. Ancak bir de yapabileceğiniz olduğu hâlde yapmadıklarınız var. İşte, biz bu yapmadıklarınız yüzünden muhalefet olarak sizi her zaman uyarmaya çalıştık. Bunu da bilmelisiniz ki yapmadıklarınız mutlaka maşerî vicdanda sorgulanacak, hem tarih hem de millet önünde tartıya çıkacaktır; bundan hiçbir şekilde kaçış olmayacaktır. Şunu unutmayınız değerli arkadaşlar, açık, gizli ne yaptıysanız o yaptıklarınız 67 bin Filistinli kardeşimizin şehit olmasını, hayatını kaybetmesini engelleyemedi. Ülke olarak ne yaptıysak bu soykırımı iki yıldır -ki bugün ateşkes imzalandı- bugüne kadar durduramadık. Dolayısıyla, bu muhasebeyi yapmadan doğru bir sonuca ulaşmamız mümkün olmayacak.

Dün, Sayın Grup Başkan Vekili burada "Dış politika konusunda ortaklaşalım, beraber iş yapalım ve aynı zamanda bu meseleleri iç siyasetin malzemesi yapmayalım." dedi ve bu şekildeki yaklaşımları desteklediklerini ifade etti; elhak, biz de bunu söylüyoruz. "Dış politika" dediğiniz alan sadece bir siyasi partinin bakışıyla değerlendirilebilecek bir alan değildir, mutlaka daha geniş perspektiften ortaya konulması gerekir.

Ben size bir örnek vereceğim: Dün yine aynı, bu kürsüden AK PARTİ'li milletvekili hanımefendi arkadaşımız "8 Eylülde biz 30 milletvekilimizle beraber Refah Sınır Kapısı'na gittik. Refah Sınır Kapısı'nda, orada yardım tırlarının Refah'a girişini organize etmeye çalıştık." dedi. Sağ olsunlar yaptıkları girişim için ama ben size bir hatırlatma yapayım: Bundan aylar önce, geçen sene biz 4 milletvekili arkadaş -Necmettin Çalışkan, bendeniz, Mesut Doğan Bey, Sema Silkin Ün Hanım-Kahire'ye gittik Refah'a ulaşmak için. Elçimiz sadece gittiğimiz gün, yaptığımız ziyaretin ne kadar anlamsız olduğuna bizi ikna etmek için çaba gösterdi ve sadece gittiğimiz gün kendisini gördük. Sonrasında "Öldüler mi, kaldılar mı, bu 4 milletvekili Kahire'de ne yediler içtiler, nasıl bir dertleri vardı, nerede kaldılar acaba?" diye bizi hiç arayan soran olmadı ve Refah'a gitmek için Süleymaniye'den geri dönmek durumunda kaldık ama 8 Eylülde AK PARTİ'den 30 milletvekili arkadaşımızın Refah'a gitmesini elçilik, Dışişleri Bakanlığı özellikle organize etti. Fakat ilginç bir nokta var, ilginç nokta şu: Orada milletvekilleri adına gidilen heyette açıklamayı AK PARTİ Genel Başkan Yardımcısı yaptı yani bir siyasi partinin genel başkan yardımcısının öncülüğünde gidilen bir ziyarette milletvekilleri onun yanında gitti ve bütün yollar açıldı.

Şimdi, bu şekilde ortaklaşmak, bu şekilde hareket etmek mümkün mü? Ayrıca, yine biz o ziyaretten geldikten sonra oluşan hassasiyet nedeniyle burada, İnsan Hakları İzleme Komisyonu mutlaka Gazze'ye gidileceğine, Refah'a gidileceğine dair 2 sefer karar aldı ama bu ikisi de maalesef gerçekleşmedi. Biz bu tür yaklaşımlarda dış politikayı iç politikanın malzemesi yapmayarak, işte buralarda adil davranarak, parlamenterler arasında ayrım yapmadan bunları gerçekleştirmemiz gerekir diye özellikle ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün hepiniz biliyorsunuz yani bu artık kalıcı bir barış değil, kalıcı barış olması yönünde bir ortak iradenin hepimiz tarafından destekleniyor olması gerekir.

Ben bir başka konuyu daha dikkatlerinize arz etmek istiyorum, Kıbrıs meselesi: Kıbrıs'ta bundan önce -mevcut elçimizi kastetmiyorum- atadığınız 2 elçi yüzünden Kıbrıs halkı ile Türkiye Cumhuriyeti devleti arasındaki irtibatı kopardınız arkadaşlar. Ne demek istiyorum? Bir önceki elçiyi, birini Türkiye'de siyasi polemiklerin tarafı olmuş bir kişi olarak, sonra yaptığı tercihler nedeniyle farklı yere evrilmiş bir arkadaşımız olarak Kıbrıs'a gönderdiniz, irtibatı koptu. İkinci gönderdiğimiz arkadaşımız Kıbrıs'ta kara para aklama, kumarhane vesaire gibi iddialarla oradaki farklı gruplarla ilişkisi olduğuna dair bir arkadaşımızdı, onu gönderdiniz ve Kıbrıs ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki irtibatın zayıflamasına neden oldunuz ama mevcut elçi çok şükür görevinin bilincinde bir arkadaşımız, umarım bu noktada başarılı olur. Niye ben Kıbrıs mevzusunu açtım? 19 Ekim geliyor, Cumhurbaşkanlığı seçimleri var, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde umarım, dilerim ki iki devletli çözüm noktasındaki ısrarımız zarar görmez. Elbette Kıbrıs halkı bir karar verecek. Hep beraber bu kararın biz hayırlı olmasını dileyeceğiz, bununla ilgili üzerimize düşeni yapacağız ama iki devletli çözüm özellikle bu saatten sonra zarar görürse emin olun bunun altından kalkamayız. Niye? İşte birkaç gün önce Amerika'da LNG antlaşması imzalandı, Enerji Bakanlığı, BOTAS'la beraber. Kimin söylediğine bakmadan, gerçekten siz de küçük bir araştırmayla o şirketin merkezinin nerede olduğunu görürsünüz. O şirket "Mercuria" denilen şirket Güney Kıbrıs merkezli bir şirket arkadaşlar; internette, öyle gizli bilgi falan değil. Kuzey Kıbrıs ile Türkiye Cumhuriyeti devletinin aldığı bir karar var ve bu karar... Ticaret yapmaları bizim açımızdan doğru değil ama bugün biz Güney Kıbrıs merkezli bir şirketle uzun yıllar sürecek doğal gaz anlaşması yapıyoruz. "Acaba biz bu anlaşmayla beraber bize dönecek olan silahların finansmanını mı sağlıyoruz?" diye sormak bizim hakkımız değil mi?

Ayrıca şunu da söyleyeyim değerli arkadaşlar: Bakınız, Gazze meselesinden sonra Mısır'ın pozisyonu, Kıbrıs'ın pozisyonu, Doğu Akdeniz'de hidrokarbon yatakları, bütün denklemi alt alta, üst üste koyduğunuzda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin mevcut varlığının korunması, hukukunun korunması, tüzel kişiliğinin ayağa kalkması, yaptırımların ortadan kaldırılması adına yapılması gereken şey, bugün yaptığımızın 10 katı olmalıdır. Aksi takdirde, eğer biz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hukukunu koruyamazsak, neticesinde, emin olun, Ankara'nın da Diyarbakır'ın da İstanbul'un da hukukunu koruyamayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Ve bu anlayışla, bu mantıkla biz bunu yapamayız. 3 tane garantör devlet var Kıbrıs'ta: İngiltere, Türkiye, Yunanistan. Bugün gidin bakın, bütün Güney Kıbrıs gazetelerini, Yunanistan gazetelerini inceleyin, her birinde göreceksiniz Fransa'nın üs açtığını, Amerika'nın ağır silahlarla Güney Kıbrıs'ı donattığını, İsrail'in güvenliği için artık Güney Kıbrıs'ın seçildiğini ve neticesinde Fransa'nın, Avrupa Birliği'nin -turnak içinde söylüyorum- Kıbrıs Cumhuriyeti'yle ilişkilerini geliştirmek adına nasıl bir çaba içerisine girdiklerini.

Değerli arkadaşlar, evet, başladığım gibi bitireyim, dış politika iç politikanın malzemesi yapılmamalıdır, hepimizin ortak geleceğini ifade eder ve bu örnekleri bir daha tekrar ederek dış politikayı iç politikanın malzemesi yapmayın diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kurtuluş Savaşı destanımızı yönetmiş Gazi Meclisimizin çatısı altında, cumhuriyeti ilan etmiş Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk siyasetine zor zamanlarda bile devlet aklı ve devlet adamı kimlikleriyle yön verdiği, o büyük isimlerin hitap ettikleri bu kürsüde ilk kez bu kadar kızgın, ilk kez bu kadar üzgün bir şekilde huzurlarınızdayım. Bu çatı altında iki gün önce cereyan eden hadisenin Gazi Meclisimizin çoğunluğu tarafından afiyetle yenilip yutulmasını ne bir milletvekili ne de bir yurttaş olarak açıkçası hazmedemiyorum. Bu delirmişliği ve bu cüreti ne iktidar partisine ne ortağına ne ana muhalefet partisine ne de olayın faili olan DEM PARTİ'ye yükleyerek partim ve şahsım adına bir siyasi istifade alanı yaratmaktan bile açıkçası ar ediyorum.

Başta Meclis Başkanı, Başkan Vekilleri, iktidar partisi ve ana muhalefet olmak üzere, devamlı bir teröristin iradesini milletin iradesini tercih edenden DEM PARTİ'ye söylenecek dimağımdaki tüm kelimeler, tüm cümleler maalesef yetersiz kalıyor. Bir an düşünün mesela, Amerikan Senatosunda ya da Amerikan Meclisinde Usame bin Ladin tezahüratı yapılabilir miydi?

2011 yılında Suriye iç savaşı başladı, bizde açılım; 2024'te Suriye'de rejim düştü, bizde yine açılım başladı. İlk açılımda talep teröristlerin sınırlarımızın dışına çıkmalarıydı; bugün talep, teröristlerin silahlarını yakıp içeri girmeleri. İlk açılımda terör hükümlüsünün mektubu meydanlarda okundu, son açılımda terör hükümlüsüne video çekilip meydanlarda oynatıldı. İlkinde sözde akıl adamlar heyeti oluşturuldu, sonuncusunda mebuslardan Gazi Mecliste paralel Komisyon kuruldu. İlkinde heyetler görüştü, sonuncuda siyasi partiler, parti liderleri terör hükümlüsü adına giden ulakları kabul ederek onlarla görüştüler. Bu örnekler böyle uzar gider. Her seferinde el artırıldı, her seferinde daha cüretkâr tavırlar, her seferinde daha bonkör tavizler... Geldiğimiz noktada devlet, terör örgütüyle; Cumhurbaşkanlığı makamı, terörist bir hükümlüyle âdeta eşitlendi. Son olarak da iki gün önce terör örgütünü kuran, yöneten, infaz emri veren, Türk-Kürt ayırt etmeden milletimin canına kasteden, devleti yıkmak, birliğimizi bozmak gayesiyle hareket eden terör hükümlüsü lehine Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında tezahüratlar yapıldı.

Biraz büyük resme bakalım: Büyük Orta Doğu Projesi'nin yegâne amacı İsrail'i bölgede hâkim güç yapmak, bunda hepimiz hemfikiriz. Bugünden geriye kalan yirmi beş yıla bakınca bölge lidersizleşti; Libya, Lübnan, Irak, Suriye, sırada İran var, önce, eş zamanlı ya da hemen sonra Kıbrıs'ı da içine alan Doğu Akdeniz var. İşte bugün, Suriye sürecine endekslenmiş sözde açılım da açıkçası bu projenin bir parçası. Konulan isim ne kadar güzel olsa da “terörsüz Türkiye” ambalajı ve sloganı hakikatin, başvuruyla yöntem ile muhatapların, hedeflenen asıl amacın ve tüm bu olup bitenin inanın ki üstünü kapatamıyor. Gazze, Trablus, Beyrut, Bağdat, Şam tüm bu şehirlerde yitip giden her hayat aynı kirli emperyal projenin kurbanlarıdır. Gazze'de iki yıldır artarak devam eden insanlık dramı ve soykırımın sonunda bugün yeniden bir manda hükûmeti kurulmaktadır. Tüm dünyaya, tüm vicdanlara ve Gazze'ye ölüm gösterilip sıtma razı edilmektedir. İki yıl tüm dünya, evet, 5'ten büyük olan o tüm dünya kâh kafasını çevirdi, kâh baktı görmedi, kâh duydu dinlemedi; âdeta herkes rolünü oynadı. Emlak baronu Trump ve bir diğer emlak baronu Türkiye Büyükelçisi olan dostu âdeta bir sömürge valisi gibi özenle hazırlanmış bir ajandayı beraber yürürlüğe koymuşlardır, maalesef ülkemi yönetenler ise ağızları açık, sadece fotoğrafa bakmaktadırlar. Gazze'de yaşananlar gazete sayfalarının üçüncü sayfa haberlerinde okuduğumuz “Benim başıma gelmez.” dediğiniz, okuyup içlendiğiniz bir hadise değildir. Gazze meselesi Amerika Birleşik Devletleri'nin, uydusu İsrail'in ve özünde emperyalizmin

vahşetidir. Tüm dünyanın ise payını almayı bekleyen akbaba gibi yukarıda keşif uçuşu yapıp sırasını beklemesidir Gazze meselesi. Cumhuriyetsiz, devletsiz, üniter yapısı olmayanların başına er ya da geç gelecek olandır Gazze meselesi.

Şu fotoğrafa bakmanızı istiyorum, telefonlardan kafanızı kaldırıp şu fotoğrafa bakmanızı istiyorum; kaçırmadan gözlerinizi bakmanızı istiyorum. Bu fotoğrafta bakıp görmediğinizi, belki de anlamak istemediğinizi ben size anlatmak istiyorum: “Bade harabül Basra.” sözü hiç söylenmemiş olsaydı, işte bu fotoğraf “Bade harabül Gazze.” olarak tarihe geçerdi. 21’inci yüzyılda yıkıntılar içerisinde; ayağı çıplak, üstü başı yırtık, karnı aç insanlar var bu fotoğrafta. Bir tepenin üzerinde toplanmışlar ateşkesi bekliyorlar yani barışı bekliyorlar çünkü barış gelirse karınları doyabilecek. Hem vallahi hem billahi hem tallahi haklılar, yerden göğe kadar haklılar ancak barış Gazze Şeridi için geliyor; Gazzeliler için, oranın insanları için değil. Bir mülkiyet, bir inşaat sahası olarak barış geliyor. Bu vesileyle, Sema Silkin Ün, Mehmet Atmaca ve Necmettin Çalışkan Hocamın cesaretleri ve unutulmayacak mücadelelerine bu kürsüden saygıyla eğiliyorum.

Derdim Gazze üzerinden hamaset yapıp vicdan şovu sergilemek de değil, bunu kendime de zül olarak addederim. Benim fotoğrafımsa Türkiye, bade harabül Türkiye; cumhuriyetin, üniter yapının, ortak kuşatıcı kimliğin, devletin, kurumların, hukukun, adaletin, ahlakın her gün eridiği ve bizzat taammüden eritildiği Türkiye; telif hakkı terörist Öcalan’a ait olan reçetenin yürürlüğe konulduğu Türkiye; kırk bir yıllık terörle mücadele deneyiminin bir kalemde köşeye fırlatıldığı Türkiye; Gazi Meclisin teröristin ayağına gitmesinin konuşulduğu Türkiye; Kürtlerin yurttaş olarak Anayasa’dan kaynaklanan haklarının önce gasbedilip sonra lütuf gibi masa da pazarlık konusu yapıldığı Türkiye. Kiminin ömür boyu iktidar planının yürürlük şartları için, kiminin iktidar nimetlerinden istifadeye devam etmek için, kiminin açıkça hukuka aykırı şekilde diploması gasbedilen, siyasi hayatı taammüden bitirilmeye çalışılan cumhurbaşkanı adayının haklı mağduriyetinin gölgesinde tek muhalefet partisi kalmanın yollarını döşemek için, kiminin ise Orta Doğu’da açılan bu meşruiyet pazarında İmralı canisinin reçeteleriyle, sözleriyle, cümleleriyle, Kürt’üyle, Türk’üyle bu büyük milletin vicdanında böcek kadar ehemmiyeti olmayan bir katili masum bir barış güvercini diye kabul ettirmek için topladıkları Komisyonun adını koydukları masadır benim derdim. Bu masanın cumhuriyetimizi, devletimizi ve milletimizi feda etmek pahasına dışarıda hazırlanmış hedefine koşmasıdır benim derdim.

Bu Gazze fotoğrafı var ya, demin gösterdiğim, hani Hamas ve Kuvayimillie’yi kıyaslama hadsizliğini alışkanlık yapanlar var ya, bu yüzden sizin için daha kolay olacağını düşünüyorum bu örneğin. İşte, bu Gazze fotoğrafına baktığınızda görmeniz gereken, kastedilen cumhuriyetimizin fotoğrafıdır. İnsanın karnı aç, emeklisinin ölümü beklediği, işçinin emeğinin sömürüldüğü, makamların inisiyatifinin olmadığı, koltuklara bekçilik yapılan, kurumların yıkıldığı, şehirlerin bombayla değil deprem ve beton sarkacıyla yaşanmaz hâle geldiği, sağlık ve eğitim sistemlerinin çöktüğü bir fotoğraftır. Ben onu görüyorum açıkcası o fotoğrafa baktığımda, sizin de onu görmeniz gerekiyor. Adaletin tarumar edildiği, devletin millete, milletin devlete güvenmediği, kalkınmanın yıllar evvel mülga edildiği cumhuriyetimizin fotoğrafıdır. Biliyorum ki içinde bu delilik hâinden sıyrılmayı arzu edenler var, biliyorum ki içinde “Bu işte bir yanlışlık var.” diyenler var, biliyorum ki içinde “Kavgayı yanlış yerde, yanlış şeyler için veriyoruz.” diyenler var ve biliyorum ki Gazi Meclis çatısının cumhuriyeti kuran çatının bizzat kendisi olduğunu unutmayanlarımız var. Kaybettiğimizde neyi kaybetmiş olacağımızı ve o saatten sonra da tüm barışların bir aldaniştan ibaret olacağını, hiçbir seçimin, hiçbir mitingin, hiçbir komisyonun bizi kurtaramayacağını anlayanları, cumhuriyete meydan okuyanlara karşı milletin yanında, sadece ve sadece milletin yanında olmaya davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Özdemir...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkan, satışmadan söz istiyorum. Partimize direkt, açıktan satışta sayın hatip.

BAŞKAN - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Ne dedi bilelim bakalım! Ne için verdiniz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Çok şey dedi! Söylediğini duymuyor musunuz?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Çok iyi biliyoruz!

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın 219 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine satışması nedeniyle konuşması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, barış karşıtı olmak, süreç karşıtı olmak, Kürt karşıtı olmak, hatta ve hatta ilerletelim, “karşıtı” demek hafif kalıyor, Kürt düşmanı olmak çok açık ve net o zehirli dilin dışı vurulmasına neden oluyor. Birileri bu ülkede gerçekten barışın, eşitliğin, özgürlüğün olmasını istemiyor.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Var zaten, var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Birileri bu ülkede Kürtlerin eşit yurttaş olmasını istemiyor. Çok açık ve net söyleyelim: Kandan, gözyaşından beslenen, hamasetten beslenen...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sizsiniz o!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - ...hamaset yaparak iktidarda kalmaya çalışan, hamaset yaparak nutuk atan, hamaset yaparak, ajitatif söylemlerin arkasına saklanarak Türkiye'nin geleceğini, bu ülkede yaşayan halkların bir arada yaşama iradesini sabote etmeye dönük bir dili az önce hep beraber dinledik. Neymiş? “Yok, öyle olmuş; yok, böyle olmuş.” Hep aynı replikler, kırk yıldır aynı hikâyeyi dinliyoruz. Kırk yıldır “Bu ülkede nasıl eşit, özgür yurttaş olunur?”a dair tek bir söz duydunuz mu? Hayır.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Kırk yıldır öldürüyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Bu ülkede Kürtler ezildiğinde, bu ülkede Kürt'ün hakkı yendiğinde, Kürtler ana dilinde konuşmadığında, Kürtlere cezaevinde işkence yapıldığında, Kürtlerin siyasi temsilcisi buradan, Meclisten cezaevine gönderildiğinde sesi çıkmayanlar; bugün Kürtler barış mücadelesi yürütüyor, özgürlük mücadelesi yürütüyor, demokratik cumhuriyet mücadelesi yürütüyor, eşit, özgür bir ülke özlemiyle yanıp tutuşuyorlar diye karalar bağlamışlar. Dert olmuş birilerine bizim barış mücadelemiz, dert olmuş eşitlik ve özgürlük mücadelemiz...

ERHAN USTA (Samsun) - Katiller barış yapamaz, katiller! Katiller barış yapamaz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - ...ama açık ve net söyleyelim, daha size çok dert olacak.

ERHAN USTA (Samsun) - Katiller barış yapamaz! 50 bin kişinin katilisiniz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Bu ülkede barışı inşa edeceğiz, bu ülkede Kürt halkı da eşit, özgür yurttaşlar olacak, demokratik cumhuriyeti inşa edeceğiz.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Siz kimsenin temsilcisi falan değilsiniz, siz Amerika'nın ve İsrail'in sözcüsünüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teröriste yer yok! Teröriste yer yok!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYIĞİT (Devamla) - Sizleri de tarih şöyle yazacak: “Bir zamanlar barış konuşuluyordu, barışa sabotaj yapanlar vardı, barışın karşısında duranlar vardı, barış istemeyenler vardı, barışa tahammül edemeyenler vardı.” İsmi neydi? Malum parti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Adı “Abdullah Öcalan” karşısında durulanın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYIĞİT (Devamla) - Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Katil, katil!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Katil! Katil!

ERHAN USTA (Samsun) - Katillerle barış mı olur!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Poyraz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Siz ancak Mecliste bağtirtin tabii. Bu Meclis de utansın bunları böyle konuşturmaktan!

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Amerika ile İsrail de kurtaramaz sizi.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama tabii, sizin suçunuz yok. Sizin meşrebiniz belli de...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Size yol verenler utansın!

3.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, yapmış olduğum konuşma... Bir yazılı metinle geldim irticalen konuşarak maksadı aşan bir cümle etmekten imtina ettiğim için çünkü burası Parlamento, Gazi Meclis; burada üslubumuza, dilimize, söylediğimiz her söze sarf ederken dikkat etmemiz gerekiyor. Ancak görüyorum ki o meşum olayın asli faillerinden olan sayın milletvekili, bugün bunların hepsinin üstünü örtmek için saldırgan bir tutum ortaya koyuyor.

Bir terör hükümlüsünden bahsediyorum; bu terör hükümlüsü, Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından yargılanmış ve hüküm verilmiş, referans olarak aldığınız ve kendinize önder olarak tanımladığınız bu terör hükümlüsü. Bugüne kadar -yaklaşık iki yıldır milletvekiliyim- bu Parlamentoda sizin yapmış olduğunuz açıklamaların çoğunda cümle “Kürt halkı” diye başladı, oysa biz “millet” diyoruz “büyük Türk milleti” diyoruz içinde Kürt’üyle, Türk’üyle. Bu millet adaletsizlik ve hukuksuzlukta Türk-Kürt diye ayırt edilmiyor; fakirlikte, zorlukta Türk-Kürt diye ayırt edilmiyor. Ancak burada, özellikle yapmış olduğunuz ve ortaya koyduğunuz politikanın temeli, “Kürt” kelimesini kullanarak bütün süreçlerinizi, bütün cümlelerinizi bunun üzerine kurup bir de üzerine bir terör hükümlüsünü lider olarak tanımlıyorsunuz. Oysaki şunu ifade ettik biz defalarca: Kürtlerin temsilcisi ne bir teröristtir ne terör örgütüdür ne bu işten beslenen ve bunun siyasetini ortaya koyan sizlersiniz ne de İmralı’daki canıbaşıdır; Kürtlerin temsilcisi büyük Türkiye Cumhuriyeti devletidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Eğer bunu anlamıyor, anlamak istemiyorsanız büyük Türkiye Cumhuriyeti devletinin buradaki mebusları, tüm kurumları ve büyük Türk milleti, her şartta ve koşulda, bu “barış” adı altında kendi oluşturduğunuz ayrılıkta -yemin ediyorum, vallahi billahi, tallahi- bunu size gösterecektir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYIĞİT (Kars) - Sayın Başkan, sataşmadan...

BAŞKAN - Buyurun, yerinizden buyurun.

Yerinizden demiştım ama...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, direkt adımı verdi “fail” dedi.

BAŞKAN - Dinlenmiyorum, dinlenmiyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hayır, “fail” dedi, niye itiraz...

BAŞKAN - Ama oradan da konuşabilirsiniz, oradan da konuşabilirsiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Olur mu Sayın Başkan? Sataşmadan kürsüden söz alacağım.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Böyle herkes kafasına göre her yerde...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Böyle bir şey olmaz.

BAŞKAN - Yerinizden size söz verdim, yerinizden verdim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, olayın faili diye beni kastediyor, “fail” diyor. Olur mu? Sataşmadan niye yerimden isteyeyim?

BAŞKAN - Tamam, son kez, son kez...

Buyurun.

4.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, birincisi, bana “saldırgan tutum” dediniz, ben hiçbirinize saldırmadım ama siz -çok açık ve net söyleyelim- bütün süreç boyunca barışa, demokrasiye, eşitliğe ve özgürlüğe saldırıyorsunuz. Şimdiye kadar hep saldırdınız çünkü sizin varlık gerekçeniz bu.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sen buna karar verecek...

ERHAN USTA (Samsun) - Kırk yıldır silah tutuyorsunuz ya! Utanmaz herifler ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Utanmaz sensin Usta, utanmaz sensin, haddini bil!

ERHAN USTA (Samsun) - Barış konuşuyorsunuz, kırk yıldır silah tutuyorsunuz!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Size yazıklar olsun, size yazıklar olsun!

BAŞKAN - Lütfen, hatibi dinleyelim lütfen ama...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Dinlemek istemiyoruz ya katilleri!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Dinlemek zorundasınız!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Size yazıklar olsun!

BAŞKAN - Bir dinleyelim, bir dinleyelim, söz verdik, lütfen...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bunlar Mecliste slogan attılar ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Şimdi, sizin o zehirli dilinizi, sizin o hakaretlerinizi çarpıp size iade ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Katilsiniz ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Siz bize hakaret edecek, bize söz söyleyecek bir parti değilsiniz, tamam mı!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Dinlemiyoruz! Katil!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Dinlemeyi öğrenin önce ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Katilsiniz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - İkincisi, şimdi, Türk ve Kürt ayrımı yokmuş, iyi.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Yok, yok!

ERHAN USTA (Samsun) - Katile arka çıkan da katildir!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Peki, soruyorum: Ben bir Kürt olarak bu Mecliste niye ana dilimde konuşamıyorum? Ben bu ülkenin yurttaşı değil miyim?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Çünkü resmî dil Türkçe, resmî dil Türkçe!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Çünkü resmî dil kullanılır; hiçbir devlette yok, her devlet resmî dil kullanır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Ben bu ülkede vergi ödemiye miyim?

Diğer bir sorun, şimdi, Kürtlere Kürt olduğu için işkence eden, Kürt olduğu için inkâr eden, Kürt olduğu için imha eden kim? Bu soruyu kendinize sormanız gerekiyor.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Alparslan Türkeş'e de işkence ettiler, Türk olduğu için işkence ettiler! Alparslan Türkeş de on yıl hapisanede yattı, Türk olduğu için yattı!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Biraz daha bağır, biraz daha bağır; şovunu arttır, şovunu arttır, biraz daha bağır!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Biz toprak mı istedik; lafa bak, hizaya gel be! İftira! İftira! Dinlemiyoruz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Şimdi, açık ve net söyleyelim: Biz bu sürece inanıyoruz, bu sürecin başarısı için mücadele ettik, edeceğiz. Sayın Öcalan 27 Şubat çağrısıyla tarihî bir adım atmıştır; Türkiye'nin barışı için, demokrasisi için, geleceği için, Türk ve Kürt halklarının kardeşliği için, eşitliği için. Yeni yüzyıl Türkiye halklarının yüzyılıdır.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - "Türkiye halkı" yok, Türk milleti var!

ERHAN USTA (Samsun) - Bölücüsünüz işte! Bölücü dil, bölücü, bölücü!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Türk milleti var, Türk yüzyılı var!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Türk ve Kürt kardeşliğinin yüzyılıdır ama asla ve asla milliyetçi hezeyancıların değildir.

ERHAN USTA (Samsun) - Bölücüsünüz!

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sensin bölücü ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bölücü sizsiniz!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hiç değiliz, hiç değiliz!

ERHAN USTA (Samsun) - Hakikaten de öylesiniz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bölücü sizsiniz!

ERHAN USTA (Samsun) - "Halklar" dediğin andan itibaren bölücüsünüz! Yapmayın böyle!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Niye, bu ülkede halklar yok mu?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne mutlu Türk'üm diyene! Ne mutlu Türk'üm diyene!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Saygısız ve bölücüsünüz!

ERHAN USTA (Samsun) - Yazık ya bu ülkeye!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Saygısız ve bölücüsünüz!

ERHAN USTA (Samsun) - Ama size bu fırsatı verenlere demek lazım!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Faşizm slogan olmuş, her yerden duyuluyor!

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, yeni bir tartışmaya mahal vermeyelim lütfen.

Buyurun.

5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Partiye sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi, arkadaşlar, şu yorumunuzu şiddetle reddediyoruz: Süreç başladığından beri barışa karşıymışız, oymuş buymuş. Bakın, barış yanlısı olmak 40 bin kişinin katilini getirip, burada konuşup, adı üzerine tezahürat yapmakla mı olacak ya?

Bu Mecliste biz şu soruyu sorduk, daha bu sene -bu sene ya, bu sene- Türk askerleri “drone”la şehit edildi, dedik ki: Kim öldürdü, kim şehit etti? Cevap verilmedi. Niye? Sürece saygıdan dolayı. Mağarada askerlerimiz şehit oldu, “Metan gazı, karbonmonoksit vesaire...” dediler, soru önergesi verdik, cevap verilmedi “Aman süreç sağlıklı ilerlesin.” diye. Bütün bunlara herkes sabrederken 40 bin kişinin katilini getirip bu Mecliste adına tezahürat ettirmek hiç mi gururunuz dokunmuyor? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu kadar hassas davranılırken siz hangi sorumlulukla bunu yapıyorsunuz?

Allah üzerine yemin ediyorum, söylediğim her cümlede şunu tartıyorum, diyorum ki: Ettiğim bir cümle yarın bu ülkenin bir gencinin, bir vatandaşının hayatını sıkıntıya sokacaksa bundan imtina ederim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sokuyor.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Biz yürüdüğünüz yolun yanlış olduğunu söylüyoruz, onun dışında söylediğimiz bir şey yok ama siz, problemin sebebi olan, bu sıkıntıların ana aktörü olan kişinin adını bu Mecliste gelip tezahüratlar eşliğinde bağırıyorsunuz. Sonra da dönüp bize “barış düşmanı” diyeceksiniz... Hadi oradan!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Keşke biraz Kürt sorunu çalışsaydınız, keşke biraz Kürt sorunu çalışsaydınız!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Söylediğiniz her şeyi geri iade ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Keşke biraz Kürt sorunu çalışsaydınız, biraz öğrenseydiniz Kürt sorunu neymiş, nereden kaynaklanıyormuş?

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:219) (Devam)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Özdemir.

Buyurun.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ancak savaş çığırıklığı!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Kuru hamasetle olmuyor bu işler!

ERHAN USTA (Samsun) - “Savaş, savaş” diyen sizsiniz.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ya, ayıp ya, yeter artık.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Böyle bir şey olamaz ya, vallahi ya; yüz lazım ya, insanda yüz lazım.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Evet, böyle bir şey olamaz gerçekten.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gerçekten olamaz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bir gün İstiklal Marşı'nı okudu mu ya, geri zekâ...

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Meclis gündemimizde bulunan uluslararası antlaşmalarla ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve çalışmalarımızı takip eden aziz milletimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, Covid-19 salgınında görülen kapanmalarla, sosyal politikalara ağırlık veren uygulamalarla beraber tedarik zincirlerinin aksaması küresel ekonomide süregelen sorunların daha fazla kökleşmesine sebebiyet vermiştir. Bu süreçte 2020 yılında dünya ekonomisi yüzde 3,3 oranında daralmış, küresel ticaret hacmi ise yaklaşık 5,6 trilyon dolar azalmıştır. Dünya genelinde 430 milyon kişi işini kaybetmiş, gıda enflasyonu küresel düzeyde yüzde 25'in üzerinde seyretmiştir. Devam eden ekonomi savaşları ve gümrük tarifelerine dayalı restleşmeler ise kökleşen ve kronikleşen ekonomik meseleleri, geri döndürülmesi çok zor olan bir istikamete sürüklemiştir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasındaki ticaret savaşları 2018 yılından bu yana toplam 550 milyar dolarlık ticarete uygulanan gümrük vergilerini gündeme getirmiştir. Bu gerginlik; yalnızca iki ülke arasındaki ticareti değil küresel arz zincirlerini de doğrudan etkilemiş, üretim maliyetlerini artırarak emtia fiyatlarını rekor seviyelere taşımıştır. Sıkı para politikası küresel ekonomiyi âdetta kendisine mecbur bırakmış, yüksek faiz uygulamaları tüm merkez bankaları için çözüm olarak öne sürülmüş ve uygulamaya konulmuştur.

Uluslararası Para Fonu verilerine göre 2022-2024 aralığında 65'ten fazla ülke politika faiz oranlarını ortalama yüzde 400 oranında artırmıştır. Amerika Merkez Bankası yalnızca 2022 yılı içerisinde 11 kez faiz artırımını yaparak oranı yüzde 0,25'ten yüzde 5,5'e çıkarmıştır. Yaşanan gelişmeler küresel ölçekte yatırım iştahını azaltmış, özellikle gelişmekte olan ülkelerde sermaye akımlarının daralmasına yol açmıştır. Bu durum da küresel ekonomik büyümeyi yavaşlamaya ve gerilemeye zorlamış, yeni yatırım kanalları spesifik ve acil ihtiyaçları karşılayacak öncelikli tedbirlerle sınırlandırılmıştır. Nitekim, 2024 yılı itibarıyla dünya genelinde ortalama büyüme oranı yüzde 2,6 seviyesinde kalmış, gelişmiş ekonomilerde büyüme yüzde 1,4'e kadar düşmüştür. Küresel doğrudan yabancı yatırımların toplam hacmi 2021'deki 1,9 trilyon dolar seviyesinden 2024'te 1,3 trilyon dolara düşmüştür. Sadece ileri nesil teknoloji ürünlerinin üretim ve tedariki değil aynı zamanda bunlar için gerekli olan ham maddelerin dahi sessiz bir savaşla küresel ve bölgesel rekabetin ana unsuru hâline gelmesi, uğraş alanını genişletmiş, ülkeleri ilave tedbirler almaya zorlamıştır.

Bugün dünyada yalnızca 10 ülke, yüksek teknoloji ürünlerinin toplam üretiminin yüzde 85'ini elinde bulundurmaktadır. Nadir elementlerde Çin'in yüzde 63'lük, Amerika Birleşik Devletleri'nin yüzde 12'lik, Rusya'nın yüzde 8'lik payı dikkat çekmektedir. Bu tablo, enerji ve teknoloji alanındaki bağımlılık risklerini artırmaktadır. Dolayısıyla, mevcut dünya koşullarında var olan sorunlar öngörülemez ve belirsiz bir iklimde süregelirken devam eden savaş ve çatışmalar ise ülkeler açısından pek çok başlıktaki küresel tedarik koşullarıyla ilgili riskleri yükseltmektedir. Ukrayna-Rusya savaşı, enerji fiyatlarını yalnızca 2022 yılında yüzde 40 oranında artırmış, doğal gaz fiyatları Avrupa'da 7 katına çıkmıştır. Orta Doğu'da süregelen istikrarsızlık petrol arzını tehdit ederken Afrika Kıtası'nda yaşanan siyasi belirsizlikler gıda güvenliğini riske atmaktadır. Dahası, dünya ülkeleri anlaşmazlıklara köklü çözüm getirmekte hâlâ tam anlamıyla başarılı olamamış, mevcut çatışma sahaları genişleme riski taşıırken yeni savaşların çıkma ihtimali aradan geçen her gün biraz daha artmaktadır.

2024 yılı itibarıyla dünyada aktif veya dondurulmuş statüde yaklaşık 60 silahlı çatışma alanı gözlemlenmiştir. Bu çatışmalardan etkilenen insan sayısı ise 250 milyonu aşmıştır. Tek kutuplu dünya düzeninin çok kutuplu hâl almaya başlaması, bölgesel ve ittifaklara dayalı yeni güvenlik mimarisi arayışlarını hızlandırırken ekonomiyle alakalı alternatif seçenekler oluşturma çabalarını da hızlandırmıştır. BRICS ülkelerinin 2024 yılı itibarıyla küresel gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 31'ini oluşturması bu yönelimin en açık göstergesidir. Aynı dönemde G7 ülkelerinin payı ise yüzde 29'a gerilemiştir. Aynı mesele yeni güç dengelerinin artık Asya ve Avrasya merkezli oluşmaya başladığını göstermektedir. Diğer yandan, küresel rezerv, ödeme sistemleri ve ticaret ağının da tek elden çıkarak yerel düzeye doğru yayılması sonucunu doğurmaya başlamıştır. Doların hâkimiyetinin giderek ve göreceli biçimde sarsılması, rezerv para birimi niteliğinin zayıflaması, neredeyse tüm ülkelerin altın rezervlerini artırma girişimleri ve yeni nesil ticaret ödeme sistemlerinin elektronik ortamda kendisini göstermesi karşılaşılan yeni koşullardaki güncel durumlar hâline gelmiştir. Nitekim 2024 yılı itibarıyla merkez bankalarının toplam altın rezervi 36 bin tonun üzerine çıkmış, bu miktar 1970'lerden yani küresel seviyede petrol krizlerinin yaşandığı ve küresel siyasetin hepten sarsıldığı dönemden bu yana görülen en yüksek seviye olmuştur. Bu şartlarda ülkelerin ihtiyaçları doğrultusunda diğer ülkelerle ikili ticarete daha fazla önem vermeye başladığı ve gerek ham madde çeşitliliğini sağlamak gerekse süregelen pazarlarını genişletme uğraşı vermek üzere mücadele ettikleri görülmektedir. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı verilerine göre 2024 yılında ikili ticaret anlaşmalarının sayısı 430'u aşmıştır. Bu sayı, 2010 yılındaki 180 anlaşmanın 2 katından fazladır. Yine, aynı eğilim dünya ekonomisinde bölgeselleşmenin artan etkisini çok açık biçimde ortaya koymaktadır. Makul ve müteber olan ikili ticaret hacmini geliştirme stratejisini ülkemiz için de kararlı biçimde sürdürmeliyiz. Böylelikle, ticaret potansiyelimizi geliştirirken sanayi üretimini de artırarak küresel rekabette güçlü pozisyon alma hedefimiz sağlıklı şekilde ilerleyebilecektir.

Türkiye'nin 2024 yılı toplam ihracatı 257,6 milyar dolar, ithalatı ise 361,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatımızın yüzde 57'si Avrupa ülkelerine, yüzde 19'u Asya'ya, yüzde 10'u Afrika'ya, yüzde 8'i ise Amerika Kıtası'na yapılmıştır. Sanayi üretim endeksi yıl genelinde yüzde 3,2 artış göstermiştir. Tercihli ticaret anlaşmaları, serbest ticaret anlaşmaları, ortak pazar ve ekonomik birliğe dayalı millî gayretlerimiz, stratejik ortaklarımız ve Türk Devletleri Teşkilatı başta olmak üzere diğer ülkelerle yürütülen ilişkilerimizin ileri seviyeye taşınması, ülkemizin potansiyelini artırmasını hedefleyen çabalaradır. Bugün Türk Devletleri Teşkilatı ülkeleriyle toplam ticaret hacmimiz 15 milyar doları aşmıştır. Aynı rakamın 2030'a kadar 50 milyar dolara ulaşması öngörülmektedir. Türkiye, bu yapının lokomotif gücü olarak ekonomik, teknolojik ve lojistik açıdan lider seviyededir.

İhracat odaklı büyüme politikamızın gereği olarak var olan ticaret anlaşmalarının kapsam ve hacminin genişlemesi ise ana stratejimiz olmalıdır. Nitekim, Hükümetimizin sürdürdüğü politikalarda da bu anlayışın başarılı bir şekilde yürütüldüğünü görmek son derece müspet bir gelişmedir ve memnuniyet vericidir.

Dünyanın coronavirus salgını sonrasında toparlanma eğilimi göstermesiyle beraber, 2021 yılından bu yana Türkiye'nin toplam 17 çeyrektir kesintisiz bir şekilde büyümeye devam etmesi, sadece ekonomik olarak değil dış politika anlamında da başarılı çalışmaların sürdüğünü göstermektedir. Ekonomimiz 2024 yılında yüzde 4,2 oranında büyüme kaydetmiş, kişi başına düşen millî gelirimiz 13.600 dolar seviyesine ulaşmıştır; mevcut durumda ise 15 bin dolar seviyesinin aşıldığı ifade edilmektedir. Var olan bölgesel ve küresel risklere karşı beraberinde gelen fırsatları değerlendirmeyi başaran Türk ekonomisi için ihracatın önem ve katkısının yadsınamaz gerçeğinden hareketle, potansiyelimizi geliştirmeye odaklanan politikaların sürdürülmesi yerinde olacaktır. 2024 yılında ihracatımızın yüzde 42'si yüksek katma değerli ürünlerden oluşmuş, teknoloji yoğunluklu sektörlerdeki pay her geçen gün artmıştır. Bu durum; Türkiye'nin üreten ekonomi kimliğini güçlendirmekte, rekabetçi yapımızı pekiştirmekte ve cari açığımızın azaltılmasına katkı sunmaktadır.

Bugün Meclisimizin gündeminde olan uluslararası anlaşmaların ekonomi politikalarımızı doğrudan ilgilendirmesini az evvel arz ettiğimiz konular sebebiyle önemsiyor ve değer veriyoruz. Temennimiz, ülkemizin ikili ticaret girişimlerinde diğer ülkelerle sürdürdüğü anlaşmaların kapsamının genişlemesinin yanında, rekabetçi koşulların yine ülkemiz lehine daha da beslenmesini sağlayacak gayretlerinin devam etmesidir. Bu sebeple, ilgili anlaşmaların tamamına Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu yönde oy vereceğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir selam da Kobani kumpas davasından hâlâ Kandıra’da, Sincan’da, Edirne’de rehin tutulan -altını çizerek bir daha söylüyorum, tutuklu değil rehin tutulan- arkadaşlarımızı, sevgili Figen Yüksekdağ’ı, Selahattin Demirtaş’ı, Ali Ürküt’ü, Alp Altınörs’ü, Zeki Çelik’i, Zeynep Karaman’ı, Zeynep Ölbeci’yi, Bülent Parmaksız’ı, Dilek Yağlı’yı, Pervin Oduncu’yu, Nazmi Gür’ü, Günay Kubilay’ı, Aynur Aşan’ı, İsmail Şengül’ü grubumuz adına, partimiz adına içtenlikle selamlıyorum; buradan kucak dolusu sevgilerimizi gönderiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Onların cezaevlerindeki duruşu da inanın, bize güç veriyor çünkü hepimiz biliyoruz ki siyasi bir kararla içeride tutuluyorlar.

Bu davayı burada çok anlattık parti olarak, grup olarak; ben bizzat -sayısını bilmiyorum, inanın- davanın ayrıntılarını o kadar çok anlattım ki ne anlatayım derken kafam karıştı, nereden başlayayım? Ama şunu söyleyeyim: Anayasa değişikliğinden başladı, 20 Mayıs 2016’da Anayasa’ya geçici bir madde eklendi, Türkiye tarihinde bir ilkti, dokunulmazlıklar kaldırıldı ve HDP grubuna yönelik 4 Mayıs 2016’da 4 ilde eş zamanlı, aynı saatte, içinde Eş Genel Başkanlarımızın olduğu arkadaşlarımız gözüaltına alındı. Evet, o dönem “Anayasa’ya aykırı ama evet.” diyenleri de unutmadık, buradaydık, aynen oturuyorduk; Selahattin Bey, Figen Hanım o zaman Eş Genel Başkanlarımızdı ve kaldırılması kararını galiba alkışladık, öyle hatırlıyorum, ne olduğunun farkındaydık çünkü ve 4 Kasım’da Figen Yüksekdağ’ın ve Selahattin Demirtaş’ın dokuz yılı dolacak, dokuz yılı. Bir partinin Eş Genel Başkanları dokuz yıldır cezaevinde hukuksuz, haksız, adaletsiz bir şekilde rehin tutuluyor.

Şimdi, onun hikâyesine gelelim. Ne oldu? Keyfiyeti nasıl anlatayım ben size? İnanın, anlatsam buradan Edirne’ye, Kandıra’ya yol olur, bu kadarını söyleyeyim ve hepsini incelediğim için biliyorum. Gözler kapanmış, kulaklar tıkanmış ama bütün süreç bir siyasi mühendisliğin, kumpasın örülmesiyle bugünlere kadar geldi. Bu dava aslında adaletin siyasete teslim edilişi; evet, yargının talimatla çalışan bir mekanizmaya dönüşmesi ve halkın iradesinin mahkeme salonlarında susturulması girişimi.

Daha önce anlatmıştım, şunu söyleyeyim: 6-8 Ekim gerekçesi 2014’te oldu, 2019’da soruşturma açıldı, daha doğrusu, soruşturmaya dört yıl dokunulmadı. Önce 2011’den yargılandı arkadaşlar, sonra AİHM kararını bertaraf etmek için alelacele -tarihler var, zaman almamak için söylemiyorum- sevgili Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş SEGBİS’le çıkarıldı çünkü bir gün sonra tahliye edilmeleri gerekiyordu AİHM kararı gereğince; Kobani iddiasıyla bu sefer haklarında tutuklama kararı verildi. Bu kadar da mahir bir girişim var. Garip bir şey, şu anda hukuken imkânsız bir kombinasyonla cezalar verildi; dört yüz yedi yıl yedi ay hapis verildi 24 siyasetçiye, tek tek saymayacağım. İmkânsız başarı yargıçlar hakikaten, 302’ye yardımcıdan ceza verdiler. Hukuk tarihinde bunun örneği yok, tabii ki böyle bir fiil de yok ama ne yapalım bu yargıçlara, ödül mü verelim gerçekten böyle bir iş başardıkları için? Takdiri sizlere bırakıyorum, hâkimlerin akıbetini de zamana bırakmayı tercih ediyorum. Onlar gün gelecek elbet bunu anlatacaklar, biz de öğreneceğiz.

Siyasete verilen ceza... Şu anda Türkiye'nin her tarafına niye yazı yazıldı biliyor musunuz? Gizli tanık arayışı başladı. Bu ünlü Savcı Ahmet Altun bütün adliyelere gizli tanık yazısı yazdı; bir ilan asılmadı, bir de sanırım medyaya duyuru yapılmadı. Gizli tanık avına çıkıldı. Ne mi dersiniz? Gizli tanıklar yüzlerine gözlerine bulaştırdılar, teşhis edemediler, yanlış kişiyi teşhis ettiler, "Mercek" isimli gizli tanık zaten yokmuş. Bunların ayrıntısını merak edenler bakabilirler, ben bizzat bilgi veririm. Gazetelere ilan verilmedi ama inanılmaz "teaser"ler hazırlandı kanallarda, iktidar medyasında. Cezaevinden arkadaşlar diyorlardı ki bize: "Sizi özlediğimizde açıyoruz televizyonu çünkü sizin görselleriniz çıkıyor sürekli." "Sizin" derken genel konuşuyorlar. Yıllarca "cinayet" "ölüm" "suçlu" gibi kavramlarla arkadaşlarımız linç edildi.

Bir müdahillik listesi var, dillere destan. Size birkaç örnek vereceğim. Bir de müdahillik avına çıkıldı. Kim müdahil olacak? Bu davada Adalet Bakanı müdahil ya, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığından sorumlu Adalet Bakanlığı Kobani davasında müdahil. Türkiye Gaziler Kültür ve Dayanışma Merkezinden Et ve Süt Kurumuna, Ticaret Bakanlığı Orta Anadolu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğünden TEDAŞ'a, MİT'e, Patnos Vergi Dairesine, Pertek Mal Müdürlüğüne kadar müdahil oldular. Ne alakası var, biz de bilmiyoruz ama oldular işte. Şimdi, böyle ilerledi ilerledi, AİHM... Tabii ki ayrıntıları geçiyorum burada. 32.600 sayfa gerekçeli karar ya! Bu karar ne demek sizce? Hukuk yok, suç yok, iddianamenin kopyası yapıştirıldı, önümüze karar diye verildi. Gerekçesizlik belgesi bir gerekçeli karar, gerekçe yok çünkü kararda. Bunu okuduk, maalesef, okumak durumunda kaldık her şeye rağmen ve ne oldu sonra? AİHM karar verdi, çok önemli, yine tarihte bir ilk karar verdi. Tarihi ne zaman? 2018, 20 Kasım 2018. "Siz Demirtaş ve Yüksekdağ'ı siyasi sebeplerle içeride tutuyorsunuz, derhâl tahliye kararı verin." dedi ve tabii, bu anlattıklarımın tamamı bütün saydığım arkadaşlar için geçerli. Sonra Türkiye tabii ki itiraz etti, hiç durur mu? Bu kararı kabul etmedi, Büyük Daireye gitti. Büyük Dairede duruşma yapıldı; Demirtaş'ın, diğer arkadaşların avukatları da gittiler bizzat; ben de takip ettim, gitmedim ama yakın takip ettim. Büyük Daire bu kararı güçlendirerek kabul etti yani çok net bir şekilde. Şimdi, bu da yetmedi, 3'üncü karar çıktı. 3'üncü karara da ne oldu, biliyorsunuz, son günlerin temel konusu. Yine, ihlal kararı verildi, yine 18'inci, yine 5'inci ve devamı maddelerinde. Şimdi tartışma şu: Avukatları bir açıklama yaptı, "8'inde itiraz edilmezse kesinleşecek." Bir kere şu yanlış anlaşılmayı giderelim: Şu anda Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş ve diğer Kobani tutsakları için zaten 2 tane AİHM kararı var, Büyük Daire kararı var; buna engel değil, hemen serbest bırakılmaları gerekiyor ama bu 3'üncü karar. Şimdi, Adalet Bakanlığı bekledi, bekledi, ne yaptı? Son gün, 59'uncu gün alalecele bir heyeti Strazburg'a gönderdi ve itiraz etti. Şaka değil bu; 2 karar var, 3'üncü karara itiraz etti. Peki, ne oldu ya? Boyunuz mu uzadı? Dokuz yıl değil, dokuz ay daha mı kalsın, dokuz yıl daha mı kalsın; içiniz ne zaman soğuyacak? Daha ne bekliyorsunuz? Dokuz yıl ya, dokuz yıl; siyasi bir kararla insanlar, bu ülkede Cumhurbaşkanı adayı olmuş, Genel Başkanlık yapmış arkadaşlarımız rehin olarak tutuluyor ve üstelik barış sürecindeyiz ve biz bunun için azami bir çaba içindeyiz ve sevgili Yüksekdağ da Demirtaş da içeriden bu süreci nasıl desteklediklerini neredeyse her gün röportajlarıyla açıklıyorlar.

Peki, soruyorum gerçekten: Bu ülkenin geleceğini neye teslim ediyoruz biz ya? Biz size rağmen barışı bu ülkeye getireceğiz, demokratik bir toplum inşa edeceğiz. Arkadaşlarımız içeride olmalarına rağmen bu konuda azami bir fedakârlık içindeler. Niye itiraz ettiniz, ne değişti, iki ay sonra kesinleşse ne kazanacaksınız? Ya da bu 2 kararı uygulamama gerekçesi nedir gerçekten?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Yani buna öfkemiz çok büyük. İtirazla haklı hâle gelmiyor. Kötü haberim var Adalet Bakanlığına: O kararları da diğer 2 kararı da uygulamak zorundasınız. Siz haklı falan değilsiniz, siz sadece süreci uzatmaya çalışıyorsunuz, oyalıyorsunuz. Milyonlarca insan sevgili Demirtaş'ın, Yüksekdağ'ın, Alp'in ve diğer arkadaşların özgürlüğünü istiyor. Biz güven tesis etmek için ilmek ilmek örgü örerken sizler bir kararla, bir itirazla güveni yerle bir ediyorsunuz, buna hakkınız yok. Bu ülkenin barışına kastediyor bu itirazlar, bu tutukluluklar halkın güvenini yerle bir ediyor. Her gittiğimiz yerde bize hesap soruluyor ve bunu siz de biliyorsunuz, Komisyonundaki arkadaşlar bunu gayet iyi biliyor ve buna rağmen biz çalışacağız. Bunun için, bu süreç için çalışacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Vermiyorsunuz değil mi 2'nci kez?

BAŞKAN - Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Kusura bakmayın, yetiştiremedim, unutmuşum burada konuşmayı galiba.

Biz derhâl tahliye diyoruz, hemen özgürlük istiyoruz. Sadece, sadece ve sadece kararlar için değil, bu ülkenin geleceğini adalete, barışa ve demokrasiye emanet etmek istiyoruz. Bu ülkede bir eşitlik hukuku istiyoruz, bu konuda kararlıyız.

Şu anda özellikle Adalet Bakanlığının itirazına... Sizler en büyük kötülüğü yapıyorsunuz Türkiye'ye. Emin olun, AİHM kararlarını uygulamayarak, buna itiraz ederek, yargıyı dizayn ederek, siyaset mühendisliği yaparak dokuz yıl bir insanı eşinden, çocuğundan, halkından, geleceğinden çalmanızın hiçbir insani, vicdani boyutu yoktur; hukuku geçtim.

Arkadaşlarımıza sevgilerimi sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Gazze'den gelen ateşkes haberlerini memnuniyetle, umutla karşılıyoruz. Netanyahu hükümetinin soykırıma dönüşen saldırılarının sona erecek olması, daha fazla masum Filistinli sivilin ölmeyecek olması sevindiricidir. Hamas'ın elindeki İsraili rehinelere, İsrail'in elindeki Filistinli tutsakların bir an önce özgürlüklerine, ailelerine kavuşmaları umuduyla ateşkesin kalıcı olmasını temenni ediyoruz. Ülkemizin diğer ülkelerle birlikte ateşkes sağlanmasına yapıcı katkı sunması önemlidir, değerlidir. Evet, ateşkes önemlidir, umut vericidir ama daha gidilecek çok yol vardır. Öncelikle, bugüne kadar verdiği sözleri tutmayan İsrail'in rehinelere takas edildikten sonra Gazze'den çekilme sözünün hepimiz takipçisi olmalıyız. İsrail'in yeniden sivillere yönelik katliamlarına devam etmesi felaketin devamı olur. Türkiye, bölge ülkeleri ve tüm dünya bu konunun takipçisi olmalıdır.

İkinci olarak, Gazze Filistin'indir ve Filistin'in kalacaktır. Gazze'yi Filistinlilerden arındırma gibi düşüncelere kesinlikle karşı durmalıyız ve yine hepimiz, 1967 sınırlarında iki devletli çözüme ulaşmadan bu iş çözülmez diyemeyiz. Evet, bugün ilan edilen ateşkes, eksikliklerine rağmen tarihi önemdedir. Bu ateşkesin İsrail ve Filistin arasında kalıcı barışa katkı sağlamasını ve plan da bahsi dahi geçmeyen bağımsız Filistin'in yolunu açmasını yürekten diliyoruz.

Sayın milletvekilleri, Gazze'ye umut için Sumud Filosuyla Akdeniz'e açılan ve İsrail'in hukuksuz saldırısıyla karşı karşıya kalan 3 milletvekilimizin ve çok sayıda hak savunucusu vatandaşımızın, İsrail tarafından hukuksuzca alıkonulmasını kınamıştık, tepki göstermiştik. Milletvekillerimizin Azerbaycan

üzerinden ülkemize geleceklerini öğrendik ancak İsrail tarafından alıkonulan tüm hak savunucusu yurttaşlarımızın da bir an önce özgürlüklerine kavuşması gerekmektedir. Bu vesileyle, arkadaşlarımız Sayın Sema Silkin Ün, Necmettin Çalışkan ve Mehmet Atmaca ile tüm aktivist kardeşlerimize, mazlum Filistin halkının sesi ve dünyanın vicdanı oldukları için şükranlarımızı sunarım.

Sayın milletvekilleri, bugün üzerinde konuştuğumuz anlaşmalar arasında, kimi coğrafi olarak uzak kimi daha yakın bölgelerle ticaretin düzenlenmesine, serbest ticarete yönelik hususlar yer almakta. Konu ticarete gelmişken iktidar partisi sözcülerinden AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın son Washington ziyaretinde, iki ülke arasındaki ticarete ilişkin verilen tavizler konusunda da hâlâ izahat beklediğimizi hatırlatmak isterim. Anımsayalım, randevuyu alabilmek için dahi Trump'ın oğluna 225 uçaklık sipariş geçtiniz. Washington'a gitmeden Amerikan ürünleri üzerindeki vergi yükünü kaldırdınız. Gel, çiftçinin, esnafın, dar gelirlinin üzerindeki vergi yükünü kaldıralım dediğimizde kaçarsınız ama Amerikan şirketlerinin vergi yükü için hiç ikiletmediniz. Neymiş? “Trump’a jest olsun.”muş. Peki, tüm bunların karşılığında ne aldınız? Mesela, Türkiye’den çelik ve alüminyum alımına getirilen vergileri kaldırtabildiniz mi? Hayır. Kaldırmadığı gibi üstüne bir de yüzde 10 ek tarife bindirdi. Türkiye’ye silah ambargosu, verilmeyen F-35 uçaklarımız, uçak motorlarımız için ne yanıt aldınız? Görüşmelerde hangi anlaşmalar yapıldı? Çıkmı, açıklayın.

Bakın, biz Eskişehirli merak ediyoruz: Trump’la masaya bizim Beylikova’daki 694 milyon tonluk nadir element rezervimiz konuldu mu? İletişim Başkanlığı sözde bizi yalanlamış ama haberi dünyaya duyuran yabancı haber ajansına sesini çıkarmıyor. Partimizin de 1 milyon Eskişehirlinin de talebi nettir: Nadir toprak elementleri Türkiye’nin, teknolojinin geleceğidir. Gelin, bu madenleri Trump’a jest olsun diye Amerikan şirketlerine meze yapmayın. Gelin, bu madenleri kendi ülkemizde işleyerek kendi teknolojimiz, kendi ekonomimiz için artı değer yaratır hâle getirelim.

Sayın milletvekilleri, Trump’la görüşmenin somut kazanımları nelerdir? Getirin Meclise, 86 milyon hep birlikte öğrenelim. “Trump bize meşruiyet verdi.” deyip bu işin içinden sıyrılmazsınız çünkü meşruiyet ancak ve ancak millettten alınır.

Değerli milletvekilleri, dün bu Mecliste İsrail’in 3 milletvekilimize yönelik hukuksuzluğuna hep birlikte tepki gösterdik, ortak tavır sergiledik. Grup Başkan Vekilimiz Sayın Murat Emir dün dikkat çekmişti, ben de vurgulamak isterim ki hukuksuzlukla karşı karşıya olan bir milletvekilimiz de Hatay Milletvekili Can Atalay’dır. Anayasa Mahkemesinin 3 kez lehinde verdiği kararlara rağmen iki buçuk yıldır aramızda olamaması, bizlerle bir arada olacağına Silivri zindanında tutuluyor olması Anayasa’ya, yasalara, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına ve Hatay halkının iradesine saygısızlıktır. O da seçilmiş milletvekilidir, bir an önce aramızdaki yerini alması gerekmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, Gazze’de ateşkesin sağlanması için kurulan masada, resimde Türkiye’nin yer alması önemlidir, değerlidir demiştik ama Türkiye’nin bir başka masada daha yer alması gerekir, bir başka resim daha vermesi şarttır; o da demokrasi masasıdır, özgürlükler masasıdır. Nitekim Meclisimizde kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu bu açıdan önemli bir fırsat sunmaktadır ancak bir yandan terör meselesini, Kürt sorununu çözeceğiz, toplumsal barışı sağlayacağız derken diğer yandan cezaevlerinin ağzına kadar düşünce suçlularıyla, siyasi mahkûmlarla doldurulmuş olması kabul edilemez. İşte, Selahattin Demirtaş’ı dokuz yıldır cezaevinde tutuyorsunuz AİHM kararlarına rağmen, Osman Kavala iki bin dokuz yüz gündür özgürlüğünden mahrum yine uygulamadığınızı AİHM kararlarına rağmen, üstüne bir de şimdi ziyaretçi yasağı getirdiniz. Tayfun Kahraman tam bin iki yüz altmış beş gündür hücrede; eşiyle, kızıyla bugün tam 181’inci görüşmeyi yapmışlar Silivri’de. Oysa Anayasa Mahkemesi hakkındaki hükmü bozarak yeniden yargılama kararı verdi. Neden hâlâ zindanda? Çiğdem Mater, Mine Özerden üç buçuk yıldır niye zindanda? Hukuksuz yere tutsak edilen belediye

başkanlarımız var, sadece Cumhuriyet Halk Partimizin değil 15,5 milyon yurttaşımızın oylarıyla Cumhurbaşkanı adayımız seçilen Sayın Ekrem İmamoğlu dün Silivri zindanında 200'üncü gününü tamamladı. Tek suçu Erdoğan'a karşı girdiği her seçimi kazanmak. Sağlık sorunlarıyla mücadele veren Mehmet Murat Çalık'ın inatla cezaevinde tutulması ne adalete ne vicdanlara sığıyor. İşi gücü, tüm sevdası Adana olan Zeydan Karalar'ın ne işi var Silivri zindanında Allah aşkına? Muhittin Böcek, Tunç Soyer, Ahmet Özer, Rıza Akpolat, Resul Emrah Şahan, Hasan Akgün, Alaattin Köseler, Hasan Mutlu ve diğer başkanlarımız niye zindanda? Buğra Gökçe, Mehmet Ali Çalışkan, Şenol Aslanoglu, Ramazan Gülten, Kadriye Kasapoğlu, Nazan Başelli ve daha onlarca emekçi bürokratımızın -hepsi masum, hepsi günahsız- bu insanların ne işi var ailelerinden, evlatlarından, sevdiklerinden mahrum bir biçimde aylardır zindanlarda?

Sayın milletvekilleri, Silivri'de ve diğer zindanlarda gazeteciler var hukuksuzca tutsak. İşte, Fatih Altaylı cezaevinde yüz on gününü geride bıraktı. Sebep? Sözleriyle, evet sadece sözleriyle Cumhurbaşkanı fiili saldırıda bulunmuş. Olacak iş mi demeyin; baskı altındaki mahkeme aynen bu gerekçeyle Altaylı'yı bırakmıyor. Fatih Altaylı'nın boş kalan koltuğu, protestoya dönüşen sessizliği aslında 86 milyonun, hepimizin karanlığa gömülmesidir. Ya genç meslektaşım Furkan Karabay'a yaşatılan zulüm; daha 29 yaşında, yüz kırk sekiz gündür tek başına hücrede. Gerekçe? Cumhurbaşkanı hakaret. İlke TV'den Ercüment Akdeniz'i, sırf aralarında hayatta dahi olmayanların da yer aldığı tanıklar mahkemeye gelmedi diye iki yüz otuz iki gündür haksız hukuksuz yere zindanda tutuyorsunuz. Gazeteci Perihan Sevdâ Erkinç'i hasta hâliyle aylardır Bakırköy Cezaevinde tutuyorsunuz. İşte, daha düne kadar AKP sıralarında birlikte oturduğunuz Hüseyin Kocabıyık'ı da zindana attınız. Ne için? AKP iktidarının acı gerçeklerini söyledi diye. Siz, kendi arkadaşınıza dahi yaşatılan adaletsizliklere, hukuksuzluklara ses çıkarmıyor, çıkaramıyor olabilirsiniz ama biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak hangi görüşten olursa olsun, kim olursa olsun 86 milyonun hakkını, hukukunu, özgürlüğünü sonuna kadar savunacağız. Adaletsizliğe uğrayan herkesin sesi olmaya devam edeceğiz.

Sayın milletvekilleri, yarın, Türkiye tarihinin en acı olaylarından birinin yıl dönümü. 10 Ekim Ankara Gar katliamının 10'uncu yıl dönümü. Emek, barış, demokrasi mücadelesinde yitirdiğimiz 104 yurttaşımızı saygıyla anıyorum. Katliamın asıl sorumluları yargı önüne çıkarılncaya ve cezalandırılncaya kadar bu katliamı unutmayacak, unutturmayacağız. Barış, adalet, demokrasi ve insan hakları için verdiğimiz mücadelede onların hatıraları ışık olmaya devam edecek diyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Yusuf Ziya Aldatmaz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada Maldivler, Malezya, Malta ve Romanya Hükûmetleriyle imzalanan uluslararası anlaşmaların onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifleri üzerine söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm insanlığın vicdanını sızlatan Filistinli kardeşlerimizin yaşadığı zulme, insanlık tarihinde eşine az rastlanan bu soykırıma değinmeden geçemeyeceğim. Bugün Filistin'de bir halk kendi ana vatanında, kendi toprağında, kendi evinde, kendi geçmişinin gölgesinde yaşam mücadelesi veriyor. Ancak bu mücadele sadece silahlara karşı değil -tırnak içinde- insan haklarına rağmen açlığa, susuzluğa, yoksun bırakılmaya karşı veriliyor. İsrail'in yürüttüğü sistematik saldırılar yalnızca bir çatışma değil; bu, aslında Filistin halkını topyekûn topraklarından, tarihinden silme girişimidir. Evler yıkılmakta, aileler yok edilmektedir; insanlar gözlerimizin önünde açlıkla, bombalarla, çaresizlikle sınanmaktadır. Bu tablo insanlık tarihinin yüzüne kara bir leke gibi

düşmüştür. Uluslararası hukuk, insan hakları, adalet, hepsi bu manzara karşısında susmakta; tüm dünyanın gözleri önünde planlı ve sistematik bir soykırım yaşanmaktadır. Hatta bazı ülkeler bunu desteklemektedir ama dünyadaki herkesin vicdanı sessiz değildir. Filistin'in dünyadaki en yüksek sesi olan Türkiye Cumhuriyeti ve bu sese kulak veren vicdan sahibi insanların çabası sonunda İsrail'in yaptığı soykırım tüm dünya tarafından bilinir hâle gelmiştir. Vicdan sahibi aktivistler Küresel Sumud Hareketiyle, Özgürlük Filosuyla vicdanı hâlâ diri olan milyonlarca insanın ve Filistin'in sesini tüm dünyaya duyurmaktadır. Onların cesareti insanlığın hâlâ tükenmediğini göstermektedir. Bu nedenle, tüm cesur insanlara, her türlü baskıya rağmen insanlığın ve adaletin yanında duran herkese kalpten teşekkür ediyorum.

Bugün İsrail ile Hamas arasında varılan anlaşmanın, bölgede masum insanların yaşamını koruyacak, ölümü değil yaşamı hâkim kılacak bir sürecin başlangıcı olmasını temenni ediyorum. Bu gelişmeyi, barışın, adaletin ve insanlığın yeniden yeşermesi adına umut verici bir adım olarak görüyorum. Ancak şunu da biliyoruz ki daha önce de anlaşmalar imzalandı, daha önce de İsrail sözler verdi ancak İsrail bunların hiçbirine uymadı. Onun için bizler, Filistin'in sesi olmaya, umudu olmaya bugün olduğu gibi gelecekte de devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, Filistin örneği bize bir kez daha göstermiştir ki uluslararası ilişkiler sadece sınırların çizilmesi değildir, vicdanların da sınanacağı bir alandır. Bir ülkenin gücü yalnızca ordusuyla, sanayisiyle değil adalet karşısında nerede durduğuyla ölçülür. Bu nedenle Türkiye'nin uluslararası platformda attığı her adım, imzaladığımız her sözleşme sadece diplomatik bir belge değildir. Bu adımlar barışı, adaleti ve karşılıklı dayanışmayı önceleyen bir dış politikanın nişanesidir. Türkiye, son yıllarda hem komşularıyla hem de dünyanın uzak coğrafyalarıyla kurduğu güçlü bağlarla küresel siyasette güvenin ve istikrarın sembolü hâline gelmiştir. Attığımız her diplomatik adım, ülkemizi yalnızca bir bölgesel aktör değil, küresel bir denge unsuru hâline getirmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası sözleşmelerin bir diğer önemli yönü de ekonomidir. Bugün burada görüşmekte olduğumuz, daha önce de imzaladığımız ve gelecekte de imzalayacağımız ticari anlaşmalar Türk ürünlerinin dünya pazarlarına daha kolay, daha rekabetçi koşullarla girmesini sağlar. Gümrük engellerinin kaldırılması, ticaretteki bürokratik bariyerlerin azaltılması sanayicimizin, üreticimizin emeğini dünyayla buluşturur. Her imza ülkemizin refahına, sanayimizin gelişmesine, istihdamın artmasına katkı sağlar; yerli üreticilerimiz için yeni pazarlar açılır. Çiftçimizden sanayicimize, memurumuzdan öğrencimize kadar herkes bu sürecin kazananı olur. Bu süreç, yalnız rakamlarla ölçülen bir ticaret anlayışına değil, Türkiye'nin marka değerinin yükselişine de katkı verir. Bugün, Türk malları kalitesiyle, güvenilirliğiyle ve dayanıklılığıyla dünyanın dört bir yanında tercih ediliyorsa bu başarı diplomasıyla ticaretin uyumlu yürüyüşünün eseridir.

Değerli milletvekilleri, uluslararası sözleşmeler ekonomik olduğu kadar stratejik bir güç kaynağıdır. Türkiye'nin imzaladığı bu anlaşma sadece ticari değil, kültürel ve insani etkileşimimizi de artırmaktadır. Ülkemiz tüm dünya genelinde asgari iş birliklerinden kültürel değişim programlarına, teknoloji transferlerinden enerji güvenliğine kadar anlaşmalarla etki alanını artırmaktadır. Bu anlaşmalar Türkiye'yi sadece bir izleyici değil, oyun kurucu bir ülke hâline getirmektedir. Türkiye Cumhuriyeti olarak biz geçmişteki gibi yalnızca bölgesel olaylara tepki veren bir ülke değil, küresel siyasete ve barışa yön veren bir devlet konumundayız.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak bugün imzaladığımız her uluslararası sözleşme ülkemiz için sadece bir kâğıt parçası değil, geleceğe uzanan bir adım, bir umut belgesidir. Bizim görevimiz bu adımları yalnızca dış politik bir gereklilik olarak değil, barışın, adaletin ve ülkesel çıkarlarımızın korunmasının bir teminatı olarak görmek olmalıdır diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2'nci madde üzerinde ilk konuşmacı, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gazze’de bir ateşkes ilan edildi. Bu ateşkes hem Hamas tarafından kabul edildi hem Amerika Birleşik Devletleri tarafından hem de İsrail tarafından biraz sonra yapılacak hükûmet görüşmelerinden sonra kabul edilecek. Bunu iyimserlikle ve bir umutla karşılıyoruz ama sizi tarihe götüreceğim değerli arkadaşlar. Biliyorsunuz, dünyanın en uzun imparatorluğu Osmanlı İmparatorluğu’ydu; altı yüz yıl yaşadı ve yıkıldı. Burada birkaç defa söyledim İbni Haldun’dan alıntılar yaparak: Devletlerin hayatı insanların hayatına benzer; doğarlar, büyürler ve ölürler. Osmanlı İmparatorluğu da doğdu, büyüdü ve öldü ama o imparatorluk yıkılırken küllerinden bir Türkiye Cumhuriyeti devleti doğmuştu. Doğarken bu devlet, bu Meclis yani Birinci Meclis, Ulus’taki Meclise top sesleri Polatlı’dan geliyordu. Polatlı’dan gelirken bir telaş vardı, bir endişe vardı, umutla beraber de korku vardı ve oradan seslendiler, bir milletvekili çıktı kürsüye “Bizim sınırlarımız Kerkük’te başlar, Musul’da başlar, Erbil’de başlar, bizim sınırlarımız Kosova’da başlar.” deyince oradan milletvekilleri “Bırak bu hikâyeleri. İn aşağı, Türkiye’yi koruyalım yeter, topraklarımızı koruyalım.” dediler. O devam etti konuşmasına ve ben de buradan şimdi sesleniyorum bir milletvekili olarak, milletin temsilcisi olarak: Bizim sınırlarımız Filistin’de başlar, bizim sınırlarımız Doğu Türkistan’da başlar, bizim sınırlarımız Azerbaycan’da devam eder, bizim sınırlarımız Bosna Hersek’te devam eder, bizim sınırlarımız Kuzey Afrika’da devam eder. Bu sınırlar fiziki sınırlar değildir. Bu sınırlar, gönül coğrafyamızdır, dindaşlarımızın, kültürdaşlarımızın, tarihdaşlarımızın bulunduğu coğrafyalardır. Böyle bir iklimden çıktıktan sonra bir devlet kurduk, bu devlet zor şartlar altında kuruldu.

Aynı şekilde, şimdi Filistin’de de büyük bir mücadele var. Bu mücadele 1948’de başladı, 1948’de İkinci Cihan Harbi oldu. İkinci Cihan Harbi Orta Doğu’da değildi, ilk defa Orta Doğu’da bir savaş olmuyordu, Avrupa’da olmuştu, 65 milyon kişi öldü, 100 milyon kişi yaralandı ve orada da -ben de tarih okuyan bir kişi olarak- tarihçilerin bazılarının görüşlerine göre Hitler bir noktada bir Yahudi devletinin kurulmasına da imza attı. Hazar Türklerini öldürerek, “arı ırk” diyerek çıkmış oldukları yolda Filistin’de İsrail devletinin kurulmasına da bir noktada vesile oldu. Bu kurulduktan sonra Nekbe başladı yani büyük felaket başladı arkadaşlar. Bu felaket neydi? Siyonist Yahudilerin arzımevut hikâyeleriydi. Bu hikâyeyle beraber büyümeye başladılar, komşularını rahatsız ettiler; önce Filistinlilerin topraklarını, sonra Mısır’ı, sonra Ürdün’ü, sonra Lübnan’ı, sonra Irak’ı, sonra Suriye’yi tehdit etmeye başladılar ve devam etti bu Nekbe.

Anlaşmayla ilgili diyorum şimdi, sözlerime tekrar geriye dönüyorum: Bir ateşkes ilan edildi. Bu kaçınıcı ateşkes biliyor musunuz? Kaçınıcı ateşkes bu? Onlarca ateşkes yapıldı. Bu ateşkeslerin hiçbirine uymadı İsrail ve İsrail, Birleşmiş Milletlerin almış olduğu bütün kararları çiğnedi. Bir defa bu karara uydu, Golan Tepeleri’ni işgal etmişti, bu Golan Tepeleri’nden çekildi. Şimdi o Golan Tepeleri’ni tekrar işgal etti arkadaşlar ve yetmiş beş yıldır, yetmiş yedi yıldır devam eden -Nekbe-büyük felakette yetmiş beş yıldır yapamadığını bu iki yıl içerisinde yaptı. Ne yaptı? Topraklarını yüzde

40 daha fazla genişletti değerli arkadaşlar ve bu toprakları genişlettikten sonra şimdi büyük bir felakete imza atarken de toplumun yani dünya toplumlarının, dünya milletlerinin, halklarının tepkisini çekti; Hristiyanların, Müslümanların, Musevilerin tepkisini çekti ve orada 100 bine yakın insan öldürdü, hiç acımasızca devam etti bunlara. Filistinliler ne yaparlarsa yapsınlar bu Yahudi, siyonist lobilerine karşı hep suçluydular. Önce Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) dedi ki: “Ben silahlı mücadele yapacağım.” Suçluydular çünkü silahlı mücadele ediyorlardı ve Yahudiler onları dünyaya daima bir zalim olarak, katil olarak takdim etti. Sonra, bunlar dediler ki: “İntifadayı başlatalım.” Ebu Nidal’larla beraber intifadayı başlattılar, sapan taşlarıyla dövüşmeye başladılar; bunlar yine de zalimdiler, katildiler o siyonist Yahudilere göre. Edward Said isimli bir şahıs geldi Columbia Üniversitesinden; Hristiyan Arap ve kendisi bir Filistinliydi. Edward Said orada bir taş aldı nohut büyüklüğünde, İsrail’e doğru fırlattı. Amerika Birleşik Devletleri’ne döndüğü zaman tüm Yahudi lobileri ayağa kalktılar, işine son verilmesini istediler ama oradaki rektör demokratı, bir daha söylüyorum, oradaki rektör demokratı “Onun dışarıda ne yaptığı beni ilgilendirmez, onun verdiği dersler beni ilgilendirir.” dedi ve atmadılar onu üniversiteden, devam etti. İşte, Yahudi lobileri böyleydiler. Filistin’deki mücadelede bugün ne yaparlarsa yapsınlar daima İsrail tarafından, Yahudi lobileri tarafından bunlar katil olarak, zalim olarak, işgalci olarak, korsan olarak takdim edilecekler ama bu son girişimde yani 7 ekimden sonra -keşke Hamas bu eylemi yapmamış olsaydı, evet toprakları işgal altındaydı, evet topraklarıyla beraber vatanları işgal altındaydı, devletleri tanınmıyordu, sadece bayrağı vardı Birleşmiş Milletlerde- onlar bu eylemi yaptıktan sonra bir noktada İsrail’e bir zemin hazırladılar. Aynen Hitlerin Reichstag Yangını’nı bahane ederek, ahlaki üstünlüğü kaybettiği andan itibaren Hitler orada Reichstag Yangını’nı bahane ederek Almanya’ya tamamen hâkim oldu ve İkinci Dünya Harbi’nin başlangıcına sebebiyet teşkil etti.

Değerli arkadaşlar, bu saldırıdan sonra İsrail bunu bahane ederek büyük bir katliama girişti. Hedefleri neydi? 7 Ekimde bu saldırı olduktan sonra yazdım değerli arkadaşlar, hemen yazdım: Bu, Çin’e karşı Tek Kuşak, Tek Yol Projesi’nin bir noktada alternatifinin argümanlarıydı, zemin hazırlamasıydı. Neydi Tek Kuşak, Tek Yol Projesi? Bunlar, Doğu Türkistan’dan başlayarak Kazakistan’dan Azerbaycan’a kadar devam eden, Çin’in tekrar tek kutuplu dünyadan, çift kutuplu dünya oluşturmaya karşı Amerika Birleşik Devletleri’nin Gazze’yi, bu eylemi bahane ederek Hint Okyanusu üzerinden, Hint Körfezi üzerinden Yemen Körfezi’ne, Yemen Körfezi’nden Gazze’ye, Gazze’den Güney Kıbrıs’a, Güney Kıbrıs’tan Avrupa’ya bir emtia, demir yolu, deniz yolu ve de aynı zamanda kara yolu üzerinden Çin’e “Sen Çin Seddi’nin arkasında kal.” mesajından başka bir şey değildi. Tek kutuplu dünyada Amerika Birleşik Devletleri “Dünyanın emperyalist devleti benim, emperyal de ben olacağım, sömürgeci de ben olacağım; Çin bunu yapamayacak.” mesajını verdi ve ardından da bu mücadele devam ediyor şimdi.

Bir mıntika temizliğidir bu, burada Hamas olmayacak, burada Hizbullah olmayacak, burada Husiler olmayacak, burada elinde silah olan hiçbir örgütü istemiyorlar; vekâlet savaşları üzerinden değil, devletçikler üzerinden yürümek istiyorlar. O zaman bize ne düşüyor değerli arkadaşlar? Bizlere şu düşüyor değerli arkadaşlar: Bu yetmiş yedi yıllık mücadelede iki devletli bir yapıyı oluşturmak adına Türkiye’ye büyük görev düşüyor, Pakistan’a büyük görev düşüyor, İran’a büyük görev düşüyor. Bu görevi birlikte yapmaları gerekiyor iki devletli bir yapıyı orada Filistin Devleti... Ama İsrail bunu yapar mı? Yapmayacak. Bakın, ateşkesi tekrar, yeniden bozacak arkadaşlar. Bugün şöyle yazdı televizyonların alt yazısı: “İsrail ateşkese rağmen Filistin’i, Gazze’yi bombalamaya devam etti.” İki hafta sonra şöyle yazacaklar bundan emin olun: “İsrail ateşkese rağmen yeni topraklara yerleşimcileri yerleştirmeye devam edecek.” Peki, bunlara karşı ne yapılması lazım? Bunlara karşı yapılacak iş bellidir değerli arkadaşlar, nirengi noktası Türkiye’dir, Türkiye güçlü olacak. Her zaman söylüyorum bu kürsüde, Osmanlı veya büyük imparatorluklar bu topraklardan geçerken iki şeyle ayakta kaldılar: Bir, büyük ordularla; iki, büyük ekonomiyle ayakta kaldılar. Ulus devletlerden sonra ise büyük ordular,

büyük ekonomi ve büyük, büyük, büyük demokrasiyle ayakta kalır devletler. Şimdi, burada Türkiye olarak büyük bir orduya sahip olacağız ama bu ordu her on yılda sâri bir hastalık gibi darbe yapmayacak veyahut da siyasetin tasallutu altında bulunmayacak; o ordu görevini yapacak ve ekonomi gerçekten büyük olacak o ekonomi, yer altı ve yer üstü kaynaklarınızı milletinize tahsis edeceksiniz. Üçüncü olarak, büyük demokrasiye sahip olacaksınız. İran’la, Pakistan’la, Suudi Arabistan’la ilişkileriniz veya Arap dünyasıyla, Türk dünyasıyla ilişkilerinizi yaparken Türkiye’de buna dikkat edeceksiniz. Türkiye’nin bir noktada tespihin imamesi olduğunu asla unutmayacaksınız değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlarım, vaktim az kalıyor ve şöyle bir sözle bitirmek istiyorum: Sumud Filosu. En son Sumud Filosu çıktı, ardından Özgürlük Filosu, ardından da biliyorsunuz Vıcdan gemisi; 3 milletvekili arkadaşımız vardı orada ve bu filolar bu zulmü bir noktada dünyaya bir kez daha takdim ettiler, dediler ki: “İsrail zalimdir, İsrail katildir, İsrail korsandır.” O gemilere müdahale ederken de aynı şekilde yaptı. İsrail, kamuoyunda bu kadar tepki olmasaydı, başka ülkeler İsrail’e karşı Filistin’i tanımaya başlamamış olsalardı bu zulme devam edecekti. Edecekler, yine de devam edecekler bu zulme değerli arkadaşlar.

Son söz olarak şunları söylemek istiyorum: Biliyorsunuz, bir Ömer Muhtar vardı Libya’da. Ömer Muhtar Libya’da İtalyanlarla büyük mücadele verdi, yakalandı ve idam kararı verildi kendisine. İtalyanlar sordular, dediler ki: “Savaşmayacağım.” de ‘Dövüşmeyeceğim.’ de senin idam kararını ortadan kaldıracamız.” Dedi ki: “Savaşmayacağız.” “Tamam.” dediler, döndü ve dedi ki: “Topraklarımızdan çıkarsanız sizinle savaşmayacağız.” Şimdi Filistinliler dünyanın her yerinde şunu söylüyorlar... İsrail onların topraklarından çekil. Bundan sonra bir daha silah kullanmayacaklar ama bilgiyle, teknolojiyle ve diplomasiyle beraber de bir gün o topraklara tekrar yeniden sahip olacaklarına inanıyorum. Bunu yapabilecek olan da Türkiye’dir, başka bir devlet değildir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Gazi Meclisin kıymetli üyeleri, bu çatıyı kutsal kılan, uğruna can vermeye değer kılan -bunu hamasi söylemiyorum, öyle değilse neden 15 Temmuz gecesi ailenize değil de buraya koşasınız değil mi- bu çatıyı mukaddes kılan önce millet iradesidir. Biz burada millete rağmen bir tek satır edemeyiz, etmemeliyiz, edilmesine de müsaade etmemeliyiz. Zira, Anayasa madde 80: “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler.” Yani bu çatı altındaki hiçbir milletvekili bir grubun, sınıfın, etnik kimliğin sözcülüğüne soyunamaz, bütün Türk milletinin iradesi olmayan bir işe kalkışamaz, kalkışıyorsa Anayasa’yı çiğnemiş sayılır. O zaman, herhâlde sormak gerekir değil mi: Bu çatı altında Türk milletinin katillerini kutsamak bütün Türk milletinin iradesi midir? Elbette değildir. Türk milletine sorulmuş mudur mesela “Senin evlatların yerin yedi kat altında yataarken evlatlarının katillerinin ayakta alkışlanmasına razı mısınız sen?” Elbette sorulmamıştır. Zira, bu kepazeliğin müsebbipleri ne bu soruyu sormak ne de alacakları cevapla yüzleşmek cesaretine sahiptir.

Bu çatıyı mukaddes kılan bir diğer kavram bağımsızlık mücadelesidir, hem emperyalizme direniş hem de içeride ne kadar teslimiyetçi, iş birliği omurgasız varsa topundan kurtuluştur. Dolayısıyla, ne vakit emperyalistler bu topraklara musallat olmaya kalkışırsa, bu Meclise düşen, ihanete çanak tutmak değil, millete kaderini kurtaracağı siper olmaktır ve belki hepsinden esaslı dayanağı bu çatının hukuka ve adalete kayıtsız şartsız bağlılığıdır. O kadar ki Türk milleti vatanını kurtarıırken de, o vatan üzerinde hür ve müstakil Türk devletini kurarken de bunu müdâfaa-i hukuk zemininde yapmıştır. Cephede -sözle tasviri zor zaferinin- mucizeler atfedilmiş öyle muazzam bir savaş verilirken bu savaşın sebep ve hedeflerini kanuna dayandıran bir yasama faaliyeti sürdürülmüştür bu çatı altında. Bu çatı dolayısıyla Türk Kurtuluş Savaşı’nın meşruiyetidir, cumhuriyetin meşruiyetidir.

Değerli milletvekilleri, gün itibarıyla en büyük tehdit işte bu meşruiyeti sorgulatmaya namzet bu kutlu çatıyı hainane bir kalkışmanın merkez üssüne dönüştürme girişimidir. Önünde sonunda bir distopyadan öteye gidemeyecek bu işin... Biz buradayken asla bu Meclis bir terör örgütünü yasallaştıran yer olmayacak zira, biz burada iken bu Meclis bir bebek katilini özgürleştiren bir yer olmayacak asla, biz burada iken bu Meclis ay yıldızlı bayrağı paçavralarla gölgeleyen yer olmayacak, biz burada iken bu Meclis Türk milletini bir etnik mozaığe çeviren yer olmayacak. “Kardeşlik” diye kardeşi kardeşe düşüren, “barış” diye kimlik savaşlarının fitilini ateşleyen yer olmayacak. En temel tahribatı bu işin, savaşta bile olduğu üzere, hukukun üstün olması gereken bu alanda konjonktürün hukuka üstünlük kurma zemini bulabiliyor olmasıdır. Türkiye Cumhuriyeti devleti yasalarına göre terör propagandası suçtur arkadaşlar. Anayasa’nın değiştirilemez maddesi: “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.” Buna karşı bütün fiiller bu durumda suçtur, devlete karşı suçtur. Bu suç 40 binden fazla insanın katli şeklinde işlendiyse millete karşı da suçtur, insana, insanlığa karşı da suçtur.

Sözünü ettiğim milliyetçi olup olmamakla ilgili bir şey değildir, cumhuriyetçi olup olmamakla ilgili bir şey değildir, hangi kökenden geldiğinizle ilgili bir şey hiç değildir. Sözünü ettiğim şey hukuktur. Yeryüzünün hiçbir yerinde birinin ülkesinin askerlerinin katillerinin, polislerinin katillerinin, doktorlarının, mühendislerinin, öğretmenlerinin, kadınlarının, kundaktaki bebeklerinin katillerinin övülmesine tepki göstermesi için başka herhangi bir şey olması gerekmez, insan olmak yeterlidir. İnsan olmaktan da geçmeyelim istiyorum. Dilim varmıyor ama hadi geçtik, hadi taş kesildi kalpler, akıl ızan kalmadı; suç yahu, suç!

Terör bir suç ise, yasalarımıza göre onu övmek de suçtur, failini yani teröristi de övmek suçtur. Cinayet suç ise, onu övmek de suçtur, failini yani katili övmek de suçtur. Terörü ve teröristi övmek suçu işlendi, işleniyor bu Meclisin çatısı altında. Yani arkadaşlar -muhalefeti, iktidarı ayırmadan söylüyorum- günlerdir sustuğunuz şey suçtur, göz yumduğunuz şey suçtur, suça yardım ve yataklık da suçtur; sizler de o suçu çok yazık ki işliyor oluyorsunuz bu durumda. Bu kadar ağır bir suça ortak olan hiç kimsenin de hukuk talep etmeye hakkı olamaz bundan sonra bu kürsüde.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Bence Türkiye’nin çok ciddi sorunları var, siz onlara değinin.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti devletinde...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Irkçılık suçtur.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...bu devlet var olsun, bir olsun, bütün olsun diye can veren şehitlerimizin, canı pahasına mücadele eden gazilerimizin ve onların cefakâr ailelerinin hakkından daha büyük hiçbir hak...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Daha fazlası mı ölsün?

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Daha çok fazla can ölsün istiyorsun demek ki.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...hukukundan daha büyük hiçbir hukuk, onlar için tecelli ettirilmesi gereken adaletten de daha büyük hiçbir adalet olamaz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - O kerpiç evlerde siz yaşamıyorsunuz.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Aklım havsalam almıyor, Türk devletinin kırk yıllık terörle mücadele iradesini boşa düşürerek şehadeti hiçleştiriyorsunuz ya, o cennet makamın içini boşaltıyorsunuz. (DEM sıralarından gürültüler)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şehadeti önerme. Şehadet senin umurunda değil.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bu ne menem bir Allah'tan korkmazlıktır. Balyozla yaptığının aynısını yapıyorsunuz. Emekli Albay, onurlu Türk askeri Orkun Özeller'e bu vesileyle selam olsun. Onun gıyabında taşları bağlayıp ne kadar alçak, uğursuz varsa salmak iradesini himaye ediyorsunuz.

Türk milleti adına karar veren mahkemelerin idama mahkûm ettiği bir teröristi önce mahkemenin verdiği idam cezasını kaldırarak...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Aman kaldırtmasın siyasetiniz.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...ardından infazına ilişkin şartları bütün diğer mahkûmlardan farklı olarak iyileştirerek yani kanun önünde eşitlik ilkesini çiğneyerek ve sonra da sözde inisiyatif aldırıp milletin Meclisiyle muhataplık oluşturmaya aracı olarak milleti buğza zorluyorsunuz, tahrik ediyorsunuz milleti. Siz kimsiniz arkadaşlar?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Siz tahrik ediyorsunuz.

SABAHAH ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Kim tahrik ediyor?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Siz kimsiniz ya? Siz kimsiniz?

SABAHAH ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Siz kin, kan istiyorsunuz. Sizin ağzınızdan insani bir şey çıkmıyor. Kan dökülsün istiyorsunuz. Silahlar hep çalışsın istiyorsunuz. Silahlar sussun istemiyorsunuz. Siz kimsiniz? Bu halkın çocuklarına ölümü reva görüyorsunuz. Siz kimsiniz?

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bunu aşağılayarak söylemiyorum, soruyorum: Kimsiniz siz? Hatırlıyor musunuz ya da şöyle sorayım: Hatırlıyor musunuz siz kimdiniz, sizden geriye ne kaldı? Kürsülerden bağırıldıklarının hangisi gerçek, hangisi siyaseten, hangisi sizsiniz? Her muhalife “terörist” iftirası atan mı, iftiralarının mürekkebi kurumadan soluğu teröristlerin yanında alan mı?

SABAHAH ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Devamını istediğiniz için böyle konuşuyorsunuz çünkü hamaset yapıyorsunuz.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Hayatlarının baharında toprağa düşenlerin, ömrü zindanlarda geçenlerin, Mamaklarda, C-5'lerde ciğerleri söndürülmüşlerin, onların emanetine terörün siyasi uzantılarının tebessümlerini tercih ettirecek ne oldu size? Eline Türk ve Müslüman kanı bulaşmış bir terör örgütünü makbulleştirmeyi nasıl makulleştirebiliyorsunuz kendi içinde, hangi inanç değeriyle?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ya, bu kadar olaydan uzak olamazsınız ya? Siz siyaset yapıyorsunuz ya, bu kadar mı uzaksınız ya!

SABAHAH ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Halkın sorunlarına bakın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Milletin ve ümmetin evlatlarını uyuşturucu belasından kurtarmak istiyoruz ya hep birlikte, ya, hiç mi dönüp bakmıyorsunuz bu uyuşturucu hangi güzergâhlardan, kimler tarafından sokuluyor yurdumuza?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Hakikaten kimler tarafından yürütülüyor?

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Şafak operasyonu evini bastığınız şöhretler değil herhâlde arkadaşlar. Bilmiyor musunuz meşrulaştırdığının aynı zamanda Avrupa uyuşturucu trafiğinin yüzde 80'ini yöneten bir narkoterör örgütü olduğunu? Kendinize yönelen eleştiriyi bile hakaret, tehdit kabul ederken, en ağır şekilde cezalandırılmasını isterken, milletin canını almış ya, evlatlarını almış, evlatların analarını-babalarını almış ve bundan da zerre pişmanlık duymayan alçakların gerekirse affedilmesini söyleyen, bunu söyleten gereklilik nedir size? Siz “terörsüz Türkiye” dediğinizde, bakın, biz “Terörlü Türkiye olsun.” diye mukabele etmedik, etmiyoruz “Türkiye’de terör olsun.” demedik, demiyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ediyorsun, ediyorsun, derdin o senin.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Derdin, kan kokusu.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Ama Mecliste bir cinayet şebekesinin başı adına slogan atma cüreti kazandırdıklarınız “terörsüz Türkiye” diyemediler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ya, başka konunuz yok mu sizin?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şu an başka bir şey konuşamıyor.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bunu diyemedikleri için o legal de meşru da olmayan pazarlık komisyonunun adını değiştirmek zorunda kaldınız “Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi” diye.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kan akmazsa siyaset yapamazsınız, değil mi?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Savunduğunuz şey savaşa...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Başka kapasiteniz yok, savaştan kandan başka konuşacak bir şeyiniz yok, kapasiteniz yok.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Teröristler ne zaman isterse, nasıl isterse, ne şekilde isterse... Silah ve tehditle tesis edilen bir duygudaşlık mıdır kardeşlik ve dayanışma?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Evet, evet, üfürükten tayyare, selam söyle o yâre.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Şehitlerimizin şahsımanevilerini, gözü yaşlı bıraktıkları evlatlarını...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Biraz daha ders çalış, Orta Doğu oku.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Çözüm düşün, çözüm; savaş değil çözüm düşün; kavga değil çözüm düşün.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Savaş tüccarları mı kazansın, halk mı kazansın? Siz savaş tüccarlarını istiyorsunuz.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...eşlerini, analarını, babalarını, kardeşlerini; gencecik yaşta şarapnellerin, mermilerin bedenlerini parça parça ettiği; bir daha göremeyecek, duyamayacak, yürüyemeyecek, eli kopmuş da sevdiğinin elini bir daha asla tutamayacak gazilerimizi...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Herkesin birlikte yaşayacağı, eşit, özgür bir yaşam tahayyül et; savaşı değil, kanı değil, birlikte yaşamayı düşün.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ..köylerinde, mezralarında devlet var olsun, bayrak dalgalansın, ezan susmasın, cumanın farzı düşmesin diye arkadaşlar, ailelerinden onlarca şehit, gazi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ooo! Başın secdeden kalkmıyor senin ya(!) (DEM PARTİ sıralarından gülüşmeler)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Savaş tamtamları çalışıyor, savaş tamtamları! Mehter marşına geç!

BAŞKAN - Toparlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...vermiş korucularımızı bir çakal sürüsünün âdeta önüne atmanızı, sahihsiz bırakmanızı anlaşılır kılacak hangi gerekçeniz var da biz bilmiyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Mehter marşına gir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Nasıl sahip çıktınız, bir anlatın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bölgede devlet olmak kabiliyetine sahip olanlar domino taşı gibi bir bir düşerken, düşürülürken BOP'un kendileri için güvenlik, bizim için işgal konseptine mi direnemiyorsunuz, söyleyin. Samimiyetle söylüyorum, söyleyin, ülkemizi bu girdaptan hep birlikte kurtaralım. Zira, hiçbir kurtuluş yolu yoktur ki bölücüden, hainden, yılandan, çıyandan medet umarak kazanılabilsin.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Siz tek şu anda engel görünüyorsunuz. Eşitlemeyen bir tek sizsiniz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Vay vay vay! Hayvanat bahçesi mübarek.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Hiç kimseye değil, her neyse karşı karşıya kaldığınız tehdit...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Bu ülkede herkes birlikte yaşamayı istiyor sizin dışınızda.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...bütün samimiyetle söylüyorum, katile, haine değil Türk milletine sığın, Türk milleti bu mücadeleyi her zaman, her zeminde hep birlikte verme kabiliyetine sahiptir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Halkın oylarıyla geldik, zorluklardan çıktık geldik.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ayrıca seçmenlerinize karşı mahcupsunuz, mahcup, mahcup...

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mevlüt Karakaya...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Çocuklarını ölüme göndermek istiyorsunuz, seçmenlerinizin çocuklarını ölüme göndermek istiyorsunuz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Rahat ayaklarla gelmedik, senin geçmediğin sokaklardan, fakir mahallelerden geldik.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Size müsaade edenlere yazıklar olsun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bize kimse müsaade etmedi, ne varsa elimizde kazandık, geldik.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Size rağmen...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Biz kazandık, geldik.

MHP GRUBU ADINA MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz...

ERHAN USTA (Samsun) - Tam da bu işte, bahsettiğiniz ne biliyor musunuz; kırk yıl silah sıkı sıkı başarılı oldunuz, doğru, haklısınız, başarılı oldunuz.

MEVLÜT KARAKAYA (Devamla) - ...kanun teklifi Malezya Hükûmeti ile imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ya çok depresif, hadsiz ya, savaş olmuyor diye...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Halkın içinden geldik, yürüye yürüye geldik, barışı konuşa konuşa geldik, biz silahı konuşarak gelmedik, siz kanı konuşarak geldiniz, kan propagandası yaparak geldiniz.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Biz hep barıştan bahsettik, siz hep “savaş” dediniz.

ERHAN USTA (Samsun) - Bugün barış bile olamaz. “Silah sıktık, yine silah sıkırsınız.” diyorsunuz, ondan sonra barıştan bahsediyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri...

MEVLÜT KARAKAYA (Devamla) - ...30 Ekim...

BAŞKAN - Bir saniye Sayın Karakaya...

Sayın milletvekilleri, sayın milletvekilleri, lütfen, bakın, bir arkadaşımızı kürsüye davet ettim.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bizim buraya nasıl geldiğimiz, haddinize düşmemiş nasıl seçildiğimiz.

BAŞKAN - Lütfen, müsaade eder misiniz, lütfen.

Kürsüye davet ettim milletvekilini, konuşmasını yapsın, lütfen.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - E, laf atıyorlar Sayın Başkan, hadsizce!

BAŞKAN - Buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, Malezya Hükûmeti'yle imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli Kararı'nın onaylanmasına ilişkindir. Bu teklif, iki dost ve kardeş ülke arasında 2015'ten bu yana yürürlükte bulunan Serbest Ticaret Anlaşması uygulamasında meydana gelen bazı teknik aksaklıkların, uyumsuzlukların giderilmesini hedeflemektedir. Bu düzenleme, görünüşte teknik bir güncelleme gibi dursa da esas itibarıyla Türkiye'nin Asya açılım vizyonunun ve içinde bulunduğumuz dünya düzeninde denge siyaseti anlayışının önemli bir halkasını oluşturmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu anlaşma, ülkemizin Güneydoğu Asya'daki ilk serbest ticaret anlaşması olması münasebetiyle önem taşımaktadır. Malezya, gelişen sanayisi, ileri teknoloji altyapısı, siyasi istikrarıyla, bulunduğu coğrafyanın en önemli ekonomik aktörlerinden biridir. Bu anlaşma sayesinde, Türk sanayi ürünleri Malezya pazarına daha kolay erişmekte, Malezya menşeli başta elektronik ürünler olmak üzere bir kısım ürünlerin rekabetçi fiyatlarla ülkemize ulaşması amaçlanmaktadır. Bu teklif, sadece bir dış ticaret sözleşmesi değil, Türkiye'nin kendi coğrafyasının ötesine uzanan, ekonomik etkinliğini güçlendiren stratejik bir adımdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler dış politikanın millî çıkarlar temelinde karşılıklı saygı, egemen eşitlik ve çok taraflı denge ilkeleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiğine inanıyoruz. Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin de defaatle vurguladığı gibi, Türkiye tek kutuplu dünyanın edilgen bir unsuru olmamalıdır. Türkiye, tarihinden aldığı güçle, kendi eksenini oluşturmak zorundadır.

Değerli milletvekilleri, izlenen bu politikaların değerini ve önemini anlamak için yakın geçmişle bağlantılı birkaç hususa dikkat çekmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Malumunuz, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra iki kutuplu bir dünya düzenine geçildi. Yaklaşık yarım asır süren bu düzen Sovyetler'in dağılmasıyla birlikte son buldu. Soğuk savaş dönemi olarak adlandırılan yeni dönemde değişimin ve dönüşümün itici gücü küreselleşme oldu. Küreselleşme olgusu bir taraftan çok taraflılığı referans alırken, diğer taraftan dünyayı tek kutuplu hegemonik bir yapıya sürükledi. Teknolojinin gelişmesi, hayatın tüm alanlarına sirayet etmesiyle birlikte küçülen yeni dünyada her şeyin güzel olacağı, savaşların, çatışmaların biteceği, barışın ve huzurun hâkim olacağı, eşitsizliklerin azalacağı bir dünya tasavvuru pazarlandı. Ulus devlet yapıları ve hatta dinler bu değişimin ve dönüşümün önündeki en büyük engeller olarak hedefe kondu. Ulus devlet yapılarının parçalanması için terör örgütlerinin ortaya çıkarılması, dinler arası diyalog kılıfıyla dinsizleştirme girişimleri bu döneme denk düşer. Ulus devletlerin miadını doldurduğu söylemleri bu dönemin önemli sloganlarının başında geliyordu. Zira, Sovyetler'in dağılmasıyla sınırlara örülen duvarlar yıkılmış, güvenlikçi politikalara sözde gerek kalmamıştı. Bu süreçte, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ve çok taraflılığı referans alan Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, IMF, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Sağlık Örgütü gibi küresel

yönetişim kurumları işlevlerini layıkıyla yerine getiremez hâle geldi ve misyonlarını kaybetti. “Sınırlar kalkacak.” derken bugün 90’ın üzerindeki ülke sınırlarını korumak için yeni duvarlar ördü. Ekonomik ve sosyal konular başta olmak üzere birçok alanda küresel eşitsizlikler katlanarak arttı. Vekâlet savaşları, paralı savaşçıların kullanımı konvansiyonel savaşların yerini aldı. Çok taraflılık yeni düzende yerini ağırlıklı olarak ikili anlaşmalara bıraktı. Sınamalar, restleşmeler bu dönemin en belirgin davranış biçimlerinden oldu. Uluslararası hukukun ve meşruiyetin temeli güç oldu. Tabiri caizse, gücü gücü yetene bir dünya düzeni oluştu. Bunun en bariz örneğini Gazze’de görüyoruz. Bugün Gazze konusunda gelen barış anlaşmalarına ilişkin bilgiler, özellikle barışın ilk aşamasının sağlandığına ilişkin bilgiler elbette bizim olumlu karşıladığımız ve sonuna gelmesi, kalıcı bir barışın sağlanması arzu ettiğimiz ve istediğimiz bir durum.

Derinlemesine bir analiz yapacak olursak; işin özünde, temelinde yüz yıllar öncesinde “ötekileştirme” referansı ile yapılan ve dönem dönem aynı referansla güncellenen, Doğulu-Batılı olarak kavramlaştırılan, ideolojik ve teolojik ayırımın izlerini görürüz. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra şekillenmeye başlayan çift kutuplu politik dünya düzeninde Batı artık kesin olarak Avrupa, ABD, Kanada, coğrafi olarak doğuda kalsa da bu ülkelerin uzantıları olan Avustralya, Yeni Zelanda ve Güney Amerika’nın bir kısmı olarak tanımlandı. Cemil Meriç “Kültürden İrfana” eserinde bu ayırımın son birkaç yüzyıllık ekonomik manzarasını “Doğu ile Batı iki ayrı dünya, meseleleri başka başka, biri zenginleştikçe öteki fakirleşmeye mahkûm.” şeklinde özetlemişti. Türkiye, coğrafi anlamda yapılan tanımlamalarda, Doğu’nun en batısı, Batı’nın en doğusu olmuştur. Özetle, soğuk savaş sonrası dönemde uluslararası sistem istikrarsızlaşmış, ekonomik, sosyal ve çevresel krizler artmıştır. Başta Orta Doğu’da İsrail’in yayılmacı politikaları ve bölgedeki çatışmalar -ülkemiz dâhil- bölgeyi önemli risklere sürüklemiş durumdadır. Türkiye’nin dış politikası çok taraflılığı esas alan, tek eksenli anlayışın ötesine geçen çok boyutlu bir yaklaşımın tezahürüdür.

Değerli milletvekilleri, biz Türkiye’yi ne tamamen Doğu ne de tamamen Batı olarak görüyoruz, işin tarihi gerçeği de budur. Türkiye’nin dış politika yaklaşımını, tıpkı Selçuklu’nun çift başlı kartal sembolünde olduğu gibi, bir başıyla Doğu’ya, diğer başıyla Batı’ya bakan, bir ayağı Doğu’da, diğer ayağı Batı’da olan bir anlayışla tanımlıyor ve tarif ediyoruz. Bu anlayışın temelinde, Türkiye’nin merkez olma ideali ve iddiası var.

Değerli milletvekilleri, ekonomik anlamda Asya merkezli yeni bir eksenin oluştuğu da bir gerçektir. Bugün burada görüşmekte olduğumuz bu teklifin, özellikle Asya merkezli eksenin oluşmasında ciddi katkısı olduğuna inanıyoruz.

Değerli milletvekilleri, hepinizin malumu, 13 Ekimde Genel Kurul açık değil ama 13 Ekim, bizim Millî Mücadele’mizin karargâhı, millî egemenliğimizin simge şehri olan Ankara’mızın başkent oluşunun 102’nci yıl dönümü. Bu vesileyle, ben tekrar tebrik ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEVLÜT KARAKAYA (Devamla) - Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, tüm şehitlerimizi rahmetle, minnetle bir kez daha anıyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Gülderen Varlı. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLDEREN VARLI (Van) - Ben de öncelikle Genel Kurulu ve bizi izleyen tüm halklarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bundan tam on yıl önce bu kentte yaşanan büyük bir insanlık suçu 10 Ekim katliamı. Yarın Türkiye tarihinin en karanlık günlerinden biri olan 10 Ekim Ankara Gar katliamının 10’uncu yıl dönümü. Barış mitingine katılmak için Ankara’ya gelen 104 canımız DAİŞ’in gerçekleştirdiği bombalı saldırıda hayatını kaybetti. Hayatını kaybedenler arasında gençler, kadınlar, barış anneleri ve emekçiler de vardı.

Bu saldırı, bu ülkenin başkentinde göz göre göre meydana geldi. Dosya, onlarca belge, delil ve görüntü olmasına rağmen etkin bir soruşturma yürütülmedi. Aradan geçen on yılda hâlen adalet sağlanmadı. 10 Ekimi unutmuyoruz, unutturmayacağız. Barış için mücadele eden halklar, bu tarihi yalnızca yasla değil, mücadeleyle anmaya devam edecek çünkü bu acılarla yüzleşmeden toplumsal barışı inşa etmek mümkün değildir. Katledilen 104 canı saygıyla anıyor, adalet yerini bulana dek mücadelemizi sürdüreceğimizin sözünü veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün, burada, tarihin bize yüklediği bir başka büyük sorumluluk olan Filistin’de iki yıldır devam eden soykırımı dile getirmek istiyorum. İki yılı aşkın süredir Gazze’de ağır bir insanlık dramı yaşanıyor. Binlerce sivilin yaşamını yitirdiği bu saldırılar karşısında dünya derin bir sessizlik içinde. Gazze’de olanlar sadece bir halkın değil tüm insanlığın vicdanına yapılmış bir saldırdır. Gazze bugün abluka altında; karadan, havadan ve denizden kuşatılmış, insani yardımlar engellenmiş, halk açlığa ve ölüme terk edilmiştir. Yardım gemilerine yapılan saldırılar da bu yok etme politikasının bir parçasıdır. Son iki yılda devam eden bu saldırılarda binlerce sivil yaşamını yitirdi; ölenlerin çoğu kadın, çocuk ve yaşlı. Yüzlerce okul, hastane, ibadethane, fırın, yerleşim yeri hedef alındı; İsrail saldırılarında artık hiçbir insani sınır kalmamıştır. Gazze’ye insani yardım götüren Özgürlük Filosu ve diğer sivil girişimlere yapılan saldırılar insanlık tarihine bir utanç olarak geçmiştir. İsrail’in uluslararası sularda gerçekleştirdiği bu müdahaleler açıkça hukuksuzluktur. Bu saldırılara karşı tüm çevreleri net bir tavır almaya davet ediyorum.

İsrail ordusu uluslararası sularda tıbbi malzeme, solunum cihazı ve gıda taşıyan gemilere el koymuş; aralarında gazeteciler, doktorlar, insan hakları savunucuları ve bu Meclisin üyelerinin de olduğu yaklaşık 150 kişiyi alıkoymuştu. Bu, sadece gemilere değil insanlığa, hukuka ve vicdana yapılmış bir saldırdır. Gazze’de çocuklar açlıktan, hastalıktan ölüyor. Bu bir savaş değil açık bir soykırım politikasıdır.

Gazze bugün bir coğrafya olmanın ötesinde; vicdanın, adaletin ve insan haklarının test edildiği bir yerdir. Bu saldırılar karşısında sessiz kalmak, işlenen insanlık suçuna ortak olmaktır. Ne yazık ki bu soykırımı durduracak uluslararası irade hâlâ tam anlamıyla ortaya konulmamıştır. Birleşmiş Milletler kararları, uluslararası hukuk ve insan hakları belgeleri Gazze’de sistematik şekilde çiğneniyor. İsrail, küresel destekle hesap vermekten muaf tutuluyor. Bu, yalnızca Filistin halkı için değil, tüm insanlık için bir tehdittir.

Bu sabah bir ateşkes anlaşmasına varıldığı açıklandı. Elbette önemlidir, kıymetli bir gelişmedir ancak daha önce de benzer ateşkes süreçleri İsrail’in ihlalleriyle sona erdi. Bu nedenle, yalnızca ateşkes değil; işgalin sona erdiği, ambargonun kaldırıldığı kalıcı ve adil bir çözüme ihtiyaç vardır. Ve bilinmeli ki Orta Doğu, halklar ve inançlar bahçesidir. Bu bahçede hiçbir tekçi anlayış çözüm üretemez, demokratik bir model üretemez, tekçi anlayışlarla demokratik bir çözüme ulaşılamaz. Halkların eşit, özgür, barış içinde yaşayacağı demokratik bir modelin hayata geçmesi önemlidir.

Filistin coğrafyasında, başta Yahudiler ve Araplar olmak üzere, tüm halkların ve inançların bir arada yaşayacağı koşullar oluşturulmalı, halkların eşit ve özgür bir yaşam koşulları muhakkak sağlanmalıdır. Bunun için hepimiz inançla, kararlılıkla bu sürece sahip çıkmalıyız. DEM PARTİ olarak bu sürecin barışa evrilmesini temenni ediyoruz ve garantör ülkelerin süreci adil, şeffaf bir biçimde yürütmesini önemsiyoruz.

Değerli halklarımız, Filistin meselesi 7 Ekim 2023’te başlamadı; bu, İsrail’in, yayılmacı politikanın ve uzun bir tarihsel baskının sonucudur. Filistin halkı onlarca yıldır işgal, sürgün, saldırı ve ambargoya maruz bırakılmıştır. Bu, sadece bir halkın değil, insanlık onurunun, eşitliğin ve adaletin mücadelesidir. Yaser Arafat, Leyla Halid, yüz binlerce sivil direnişçi bu mücadeleyi verdi; bugün de dünyanın dört

bir yanında milyonlarca insan bu katliamı durdurmak için sesini yükseltiyor. Netanyahu'nun Filistin halkına reva gördüğü bu uygulamalar sadece Filistin'i değil, Orta Doğu'daki barışı da tehdit ediyor. Filistin meselesi çözülmeden bölgede eşit, özgür ve demokratik bir yaşam mümkün değildir. Bizler halkların eşit yurttaşlar olarak birlikte yaşadığı demokratik modelleri savunuyoruz. Barış mümkündür ama emek ister ancak barış istemeyenlerin karşısına çıkan bombalar, uçaklar, ambargolar bu süreci sabote ediyor. Ne olursa olsun biz barışı savunmaya devam edeceğiz. Rojava'da, Gazze'de ve dünyanın dört bir yanında özgürlük için yaşamını yitirenleri saygıyla anıyorum. Kürt halkının mücadelesi ile Filistin halkının mücadelesi arasında tarihsel bir bağ vardır. Orta Doğu'daki Kürt meselesi de tıpkı Filistin gibi artık uluslararası bir meseledir. Türkiye bu konularda adalet, barıştan yana bir tavır almalıdır.

Son olarak Filistin meselesi sadece bir dış politika başlığı değil aynı zamanda vicdani bir sorumluluktur. Bu Meclisin de bu sorumluluğu taşıması gerekiyor. Bizler DEM PARTİ olarak Filistin halkının iradesinin yanında, yaşam hakkının yanında, özgürlük haklarının yanında ve onları savunuyoruz. Bunu duygusal davranış ötesi hukuk, adalet, insan hakları temelinde Hanzala'nın yüzünü döneceği bir gelecek umuduyla yapıyoruz. Gazze'de hayatını kaybeden tüm sivilleri rahmetle anıyor, halkların barış ve özgürlük içinde yaşadığı bir Orta Doğu hayalinden asla vazgeçmeyeceğimizi buradan bir kez daha belirtiyorum.

Bu Meclisten tüm dünyaya sesleniyorum: İsrail'in bu korsan saldırıları açıkça kınanmalı ve son bulmalıdır. Alınan esirler için diplomatik ve hukuki tüm mekanizmalar uygulanmalıdır. Netanyahu'nun hükûmetinin saldırıları yalnızca bombalarla değil açıklıkla, susuzlukla, sağlık hizmetlerini engelleyerek sürdürmektedir. Bu bir savaş değil tam bir soykırım politikasıdır. Bilinmeli ki Filistin halkı yalnız değildir. Bizler Rojava'nın, Gazze'nin, Filistin'in ve tüm mazlum halkların yanında olmaya, zalimin karşısında dimdik durmaya devam edeceğiz.

Yaşasın halkların kardeşliği! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Enis Berberoğlu.

Buyurun Sayın Berberoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkanım, kıymetli hazırun; bugün tarihi olaylara şahitlik ediyoruz. Malumunuzdur sadece görüştüğümüz uluslararası anlaşmalar açısından konuşmadım. Kendimi bildim bileli dünyanın en kanlı sorunlarından birinde bir mola verildi. Arapların bir lafı vardır "Silah söze hükmeder." derler. Bugün silahların sustuğu -en azından geçici bir süre, temennimiz kalıcı olması- ve sözün devreye girdiği bir süreç yaşıyoruz. Hatırlayın daha bundan birkaç ay öncesinde İsrail saldırganlığı Lübnan'ı, Yemen'i, Suriye'yi, İran'ı vuruyordu; Amerikan uçakları İran'ın nükleer tesislerini yerle bir ediyordu, dağın içine atılan özel bombalardan bahsediyorduk. Bugün sabah yabancı gazeteleri karıştırdığımda, televizyonlara şöyle bir göz attığımda bir bahar havası eser gibiydi. Hamas, Trump'a teşekkür ediyor, Trump kendisini Nobel'e aday gösteriyor, genişletilmiş bir Orta Doğu barışı için İran'ın masaya davet edileceğinden söz ediliyordu. Dahası, Suriye'de daha evvelsi gün seçimler olmuştu hem de bu sefer hakikaten seçime benzer seçim gibi duruyordu. Şimdi, bunları hatırlatmamın bir sebebi var. Türkiye, maalesef coğrafi olarak bir Belçika değil ya da eski Alman Genelkurmay Başkanlarından birisinin çok vecizce ortaya koyduğu gibi, etrafı, sınırları dostlarla çevrili değil. Bizim ülkemizde her daim güvenlik ve özgürlük tartışması olur. Tahterevallinin hangi tarafının ağır basacağı konjonktüre göre belli olur. Çoğunlukla iç tehditten çok, dış tehdit de burada etkili olur. Hâl böyleyken etrafımızda barış havasının esmesinin Türkiye için yaratacağı fırsatlardan söz etmek isterim. Zaten o fırsatlardan biri ayağımıza gelmiş durumda Mecliste kurulan bu özel Komisyonla. Amma velakin -şimdi burada bir "ama" kelimesi ve bir

virgül koymak zorundayım- acaba bizim çok daha gerimizdeki bir demokrasi seviyesinden başlayan bölgedeki istikamet aynen korunursa Türkiye ayağına gelen bu fırsatı değerlendirme imkânına sahip olacak mı? Yaşınız benimki kadar bir rakama geldiğinde daha evvel de buna benzer fırsatların ortaya çıktığını ve kullanılmadığını maalesef yaşamış oluyorsunuz. Misal, 1992 yılında kurulan koalisyon, DYP-SHP koalisyonu rahmetli Demirel'in tabiriyle Adriyatik kıyılarından Çin Seddi'ne kadar bir Türk dünyasına örnek olmak için en büyük adaydı. Neden? Yine Demirel'in laflarıyla izah edeyim: Bir, Türkiye Müslüman'dı; iki, demokratikti yani iş başına gelenler ve gidenler seçimle, sandıkla, vesaireyle gidip geliyordu, millî irade vardı; üçüncüsü de laikti. Zaten demokrasi ile laikliği bir bütün olarak ele almak gereği artık bugün bütün dünyada konuşulan bir genel kabul olduğu için... Türkiye nerede ıskaladı? Laiklikte mi? Zannetmiyorum. Müslümanlığından, elhamdülillah, kimsenin zaten bir şüphesi yok. Demek ki bir yerde sınıfta kaldıysak bu demokrasi oldu.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Laiklikte de kalmıştı o dönem bence. O dönemki laiklikte kalmıştı. Bugünkü yorumda sorun yok.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - Tamam efendim.

MURAT EMİR (Ankara) - Hatibe sataşmayın lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bu sataşma değil.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - Yok, karşılıklı konuşuyoruz hanımefendiyle, Sayın Grup Başkan Vekiliyle; problem yok orada ama neticesi zatıalınızın partisi için çok kötü olmadı çünkü onun neticesinde çıkan krizden yirmi üç yıllık bir iktidar çıkardınız. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Doğru, ben de alkışlıyorum, bizim için iyi oldu.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - O bakımdan, filmi biraz geri saralım ve misal, demin, Komisyon dedim, Komisyon üzerinden gidelim. Hakikaten “terörsüz Türkiye” projesi çok iddialı bir proje yani kimsenin -demin, konuşmamın başında söylediğim gibi- itiraz etmesi mümkün olmayan bir şey. Yani mermi yerine sözlerin kullanıldığı bir ortamdan kimse rahatsız olmamalı, olmaz da zaten normal şartlar altında. Hâl böyleyken geçen haftaki açılışta bu Komisyona en yüksek 2'nci üyeyi veren, anketlere göre ve son seçim sonuçlarına göre 1'inci parti olan Cumhuriyet Halk Partisi açılışa katılmadı hukuksuzluk sebebiyle, belediyelere yapılan operasyonlardan ötürü. Yine, bu Komisyonda hazır bulunan bir başka parti olan Türkiye İşçi Partisi, Anayasa Mahkemesi kararına rağmen aramızda bulunmayan bir milletvekiliyle görüşmek üzere açılış günü Silivri'de toplantıyı tercih etti. Örnekleri çoğaltmak kolay. Burada öyle bir konuşma yapmak istemiyorum. Sadece kastım şu: Bizim önümüzde bir yol ayrımı var. Demokratik, laik ve Müslüman bir ülke olarak şu anda istikameti gözüken bir bölgeye önderlik, liderlik, hamilik etmek bir seçenek veya bugünkü gibi... Kimse kusura bakmasın, ben belki eksik akılla bunu söylüyorum, henüz hangi sistemle yönetildiğimi, hangi rejimle yönetildiğimi bilmediğim bir Türkiye'den bahsediyorum yani nevi şahsına münhasır bir başkanlık sistemi olmaz. Şu anda tam gözümün önünde Grup Başkan Vekilim var, kendisi göz doktoru; Türkiye'ye has bir göz ameliyatı olabilir mi efendim? (CHP sıralarından alkışlar) Ya da Türkiye'ye has bir trafik yasası olabilir mi? Bunlar ciddi işlerdir. Bakın, son yedi senedir Türkiye'nin başına gelmeyen kalmadı. Tek tek saymanın âlemi yok, zamanınıza da kıymak istemiyorum ama eğer iktidar partisinde 2 dönem üst üste milletvekilliği yapmış, medyadan da tanıdığımız Hüseyin Kocabıyık tartışmasız bu partinin liderine hakaret etmekten Osman Kavala'nın yanına konuluyorsa bu işte bir garabet var yani rejim o kadar karışık ve karmaşık işliyor ki gerçekten, hedefin kim olduğunu, tehdit edenin kim olduğunu, yandaşın kim olduğunu anlamak mümkün değil. Herkes potansiyel tehdit bu rejim için. Önerimiz basit yani en azından benim kafam o açıdan çok rahat. “6'lı masa” diye tabir edilen, çok popüler olmadığını bildiğim o siyasi yapının bir vaadi vardı Türkiye'ye tek adam rejiminden güçlendirilmiş parlamenter sisteme

geçmek gibi, misal. Çünkü artık şahısların çok önemli olduğuna inanmıyorum ben. Bakınız, Hamas'ın Trump'a teşekkür etmesinden bahsediyoruz, İran'ın büyük şeytanla yakında masaya oturabileceğinden bahsediyoruz; demek ki artık olayı şahıstan çok bir sistem ve rejim olarak ele almamız zorunlu. Bunu becerir, gereken düzenlemeleri yapar, kimsenin sözünden, eyleminden korkmadığı demokratik bir ülke yaratabilirse bunun yaratacağı ekonomik refahı da yine bu bölgeyle paylaşma imkânımız olur, hukuka düşürdüğümüz lekeyi temizleriz; yargıya kimse inanmıyor maalesef. Benim bu işim bittiğinde yani şu görevim bittiğinde bir müebbetle, yirmi iki yılla yargılanacağım. On yıldır bu Meclisteyim, 7 Haziran 2015'te seçildim, demek ki brüt olarak on yılı geçmişim, netini söyleyeyim: Yedi yıl yani aradaki süreyi ya hapisshane ya dışarıda geçirdim Meclisten atıldığım için. Şimdi, bunu söylemek aslında eğlendirmiyor beni, onu da söyleyeyim, utandırmıyor da ama böyle bir gerçeklik var; bunların tekrarını önlemek lazım anlamında söylüyorum ve gönlümden geçeni de açıkça ifade ediyorum.

Kim yönetirse yönetsin bu ülkeyi, demokratik yönetsin, doğru düzgün, anlaşılır bir rejimle yönetsin. Bakın, bu iyi bir fırsattır, Türkiye tam otuz sene önce önüne gelen fırsatta olduğu gibi bir bölgeye önder olabilir, lider olabilir, hami olabilir, akıl hocası olabilir; daha da önemlisi, onlarla birlikte yeni bir medeniyetin parçası olabilir.

Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde söz isteyen ilk konuşmacı YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Hasan Karal.

Buyurun Sayın Karal. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA HASAN KARAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarihten biliyoruz ki Hazreti Muhammed (SAV) Medine'ye hicret ettiğinde farklı inanç ve toplulukları bir arada yaşatacak Medine Vesikası'nı hazırlamıştı. O belge sadece Müslümanların değil Yahudilerin, Hristiyanların ve diğer inanç sahiplerinin de can güvenliğini, mal güvenliğini ve onurunu garanti altına alan bir toplumsal sözleşmeydi. Bugün Gazze'de yaşanan zulüm, o vesikanın insana verdiği değerın ayaklar altına alınmasının en acı örneğidir. İnsanlık o ortak yaşam sözleşmesini yeniden hatırlamak zorundadır. İşte, bu yüzden biz de dünya kamuoyunun vicdanını sarsan, insanlığın onurunu hedef alan ve uzun yıllar izleri silinmeyecek bir yıkımı bir kez daha gündeme getirmek için buradayız.

Sözlerime Sumud Filosuna emek veren bütün gönüllüleri saygıyla selamlayarak başlıyorum. Onların seferi Gazze'yi aşan bir anlamla insanlığın haysiyetini savunma iradesidir. Aralarında milletvekili arkadaşlarımız Sema Silkin Ün'ün, Necmettin Çalışkan'ın ve Mehmet Atmaca'nın yanı sıra, hak savunucularının ve sivil toplum temsilcilerinin bulunması bu meselenin siyasetüstü bir vicdan meselesi olduğunun en açık göstergesidir. Ne yazık ki İsrail bu vicdan yolculuğuna dahi tahammül edememiştir, 3 milletvekilimizin hukuka aykırı biçimde alıkonulması İsrail'in pervasızlığını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Bu, sadece bireysel bir saldırı değil, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onuruna yapılmış bir hakarettir aynı zamanda. Bugün geldiğimiz noktada İsrail tarafından el konulan Özgürlük Filosuna ait gemilerde bulunan 3 milletvekilimiz Azerbaycan üzerinden şu anda ülkemize dönmek üzereler. Bu gelişme bizlere bir nebze nefes aldırsa da alıkonulma gerçeğinin yarattığı hukuksuzluk ve pervasızlık hafızalardan silinmeyecektir.

Değerli milletvekilleri, sahada ve diplomaside atılan kimi adımları da not ediyoruz. Bu sabah duyurulan dolaylı görüşmelerde rehine takasları ve sınırlı çekilmeler yönünde umut veren başlıklar vardır. Bu çabaların arkasında emeği geçen ara buluculara, sahadaki aktörlere ve insani yardım için gece gündüz çalışanlara teşekkür ediyoruz. Zira, insan hayatını korumaya dönük her adım değerlidir ancak unutmamak gerekir ki bugün atılan adım henüz kalıcı bir barış değil, yalnızca sınırlı bir ateşkestir. Bunun gerçek bir barış anlaşmasına dönüşmesi için önümüzde uzun ve zorlu bir süreç bulunmaktadır. Erken sevinçlere kapılmak yerine ihtiyatlı olmak zorunda olduğumuzu da bilelim. Ne yazık ki kimi aktörlerin önceliği barışın tesisi değil, kişisel siyasi hesaplar olabiliyor. Gazze’de akan kanı durdurmadan ziyade Nobel Barış Ödülü beklentisiyle hareket edenler var. Oysa, bizim meselemiz bellidir; bizim derdimiz Gazze’dir, Filistinli kardeşlerimizin onurudur, hayatıdır. Takvim şu ana kadar olağanüstü hızlı işledi ancak bundan sonrası aynı şekilde ilerleyemeyecektir. Esir takasları ve tutuklu iadeleri tamamlandıktan sonra İsrail’in yeniden saldırıya yönelmesinin önünde hiçbir somut engel kalmamaktadır, ortada bağlayıcı uluslararası güvence mekanizmaları yoktur. Dolayısıyla, birkaç gün içinde İsrail tekrar Gazze’yi bombalamaya başlarsa kim hesap sorabilecektir?

Bir başka kritik husus da şudur: Yapılan açıklamalarda sürekli üç ülkenin adı zikredilmektedir; Katar, Mısır ve Türkiye. Başlangıçta masada bulunan Amerika Birleşik Devletleri’nin adı ise artık anılmamaktadır. Bu durum, ileride doğacak tüm sorumluluğun yalnızca bu üç ülkenin üzerine yıkılma ihtimalini güçlendirmektedir. Eğer Gazze’de zulüm yeniden başlarsa faturası haksız biçimde bu üç ülkeye çıkarılacaktır. İşte bu nedenle, Hükümetin her adımı dikkatli atması gerekmektedir, kimseye kefil olmadan, bağlayıcı güvenceler yaratılmadan “Garanti bizde.” demek doğru değildir. Zira, boş bir güvence hem Türkiye’yi zor durumda bırakır hem de Filistin davasını zayıflatır. Bununla birlikte, ne mutabakat girişimleri ne de iyi niyet beyanları şu acı hakikati örtmeyecektir: Gazze’deki yıkım birkaç günün değil, iki yıldır süregelen sistematik bir felakettir. Sivil altyapının, evlerin, okulların, hastanelerin kasıtlı olarak hedef alınması, açlığın bir savaş yöntemi olarak kullanılması bu tablonun özüdür. Birleşmiş Milletlerin verileri durumun vahametini açıkça ortaya koymaktadır. Gazze’de konut stokunun yaklaşık yüzde 92’si yani 436 bin ev hasar görmüş veya tamamen yok edilmiştir. Ortaya çıkan 50 milyon tonluk enkaz korkunç bir problem olarak önümüzde durmaktadır. Bunlar sadece rakam değil, çocukların, kadınların, yaşlıların yaşam alanlarının yok edildiğinin, bir halkın köklerinden koparıldığının tüyler ürpertici kanıtıdır. Şunları açıkça söylemek zorundayız: Birincisi, eğer insanlar ölüyorsa, şehirler yerle bir oluyorsa, nesiller boyu sürececek travmalar yaratılıyorsa bu felaketin sorumlusu mutlaka adlandırılmalıdır. Uluslararası hukuk, insan hakları ve savaş hukuku açısından Gazze’deki yıkımın başlıca sorumlusu İsrail’dir. Bu sorumluluk hiçbir siyasi pazarlıkla gizlenemez, hiçbir geçici güvenceyle hafifletilemez; hesap vermeden, adalet sağlanmadan gerçek barış da asla tesis edilemez.

İkincisi: Alınan kararların, verilen sözlerin sadece kâğıt üzerinde kalmaması, etkili, bağlayıcı ve denetlenebilir güvencelerle desteklenmesi gerekir çünkü geçmiş deneyimler göstermiştir ki sözlü teminatlar veya tek taraflı beyanlar kalıcı güvenlik sağlamaz. Bu nedenle ateşkesin uygulanması, esir değişiminin korunması, sivillerin güvenliği ve insani yardımların kesintisiz ulaştırılması için uluslararası garanti mekanizmaları derhâl kurulmalıdır. Bu mekanizmalar bağımsız gözlem, tarafsız denetim, hukuki yaptırım ve gerektiğinde caydırıcı tedbirleri içermelidir. Denetim olmayan yerde ihlaller sıradanlaşır, yaptırım olmayan yerde suç cezasız kalır, adaletin olmadığı yerde barış kök salmaz.

Üçüncüsü: Savaş suçları asla cezasız kalmamalıdır. Kınamalar ve bildiriler yetmez, uluslararası ceza mahkemeleri harekete geçirilmelidir. Bağımsız, delile dayalı soruşturmalar derhâl başlatılmalı, tazminat mekanizmaları işletilmeli, suç işleyen gerçek ve tüzel kişiler hukuken hesap vermeli. Hakikat ortaya çıkmadan ve adalet tesisi sağlanmadan kalıcı barış mümkün değildir.

Dördüncüsü ise Gazze'nin yeniden inşası ve rehabilitasyonu konusunda sorumluluklar açıkça tanımlanmalıdır. Gazze kısa sürede ayağa kalkabilir ama bunun için ciddi finansal kaynak, uzun vadeli planlama, güvenli çalışma koşulları ve siyasi irade gereklidir. Mevcut milyonlarca ton enkaz, tahrip olmuş altyapı ve derin toplumsal travma uluslararası toplumun koordineli müdahalesini zorunlu kılmaktadır. Ancak en temel ilkeyi vurguluyorum: Savaşın yol açtığı ağır zararların mali ve operasyonel muhatabı saldırıyı gerçekleştiren taraf olmalıdır. Bu, hem adaletin gereğidir hem de yeniden inşa sürecinin meşruiyeti için vazgeçilmezdir.

Buradan hareketle, Türkiye'ye ve tüm siyasi aktörlere düşen görev açıktır. Hükümetin Gazze politikası konusunda geçmişte eleştirilerimiz oldu, bugün bu eleştirimiz yapıcıdır, yol göstericidir, artık diplomatik dilin ötesine geçilme vaktidir. Laf değil, sahada somut, uygulanabilir ve izlenebilir adımlar atılmalıdır. Türkiye'nin sahip olduğu ara buluculuk kapasitesi, insani yardım koridorlarını güvence altına alma gücü ve bölgede sahip olduğu itibar bu trajedinin insani boyutunu azaltmak için aktif biçimde kullanılmalıdır. Uluslararası platformlarda Türkiye'nin daha etkin, daha ısrarlı ve hak temelli bir diplomasi yürütmesi artık bir zorunluluktur. Çünkü mesele yalnızca siyaset değil insanlığın onuru, adaletin tesisi ve vicdanın korunması meselesidir.

Son olarak şunu vurgulamak isterim: Bu mesele sadece bir dış politika tartışması değildir, bu, insanlık onuru ve tarihin adalet terazisidir. Burada dile getirdiklerimiz geleceğe bırakacağımız bir vicdan mirasıdır. Tarih susanları değil, hakkı haykıranları yazacaktır. Bizler adaleti gerçekleştirmek, mazlumların hakkını savunmak ve kalıcı barışın temellerini atmak için üzerimize düşen her sorumluluğu almaya kararlıyız millet olarak çünkü biliriz ki adaletin olmadığı yerde barış da olmaz, huzur da olmaz. Nitekim, Hazreti Ali'nin sözü bize yol göstermektedir: "Devletin dini adalettir." Bugün Gazze'deki dram bu gerçeği bir kez daha tüm insanlığa hatırlatmaktadır. Çağrımız işte bu adaletin yeniden tesis edilmesi, mazlumların hakkının teslim edilmesidir.

Hepinize teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Erhan Usta.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, aslında buraya gelirken, tabii, Türkiye'nin yakıcı sorunları var, ekonomisi ciddi sıkıntıda; vatandaş, emekli, işçisi, memuru, hepsi çok perişan. Bu perişanlığa bir de -özellikle son bir yıldır bunu çok daha fazla gündeme getiriyoruz- sanayicinin durumu, ihracatçının durumu ilave edildi, onlar da çok sıkıntıda. Aslında bunları konuşacaktım, Merkez Bankası Başkanının sunumunu da yanıma aldım geldim ancak buraya geldiğimizde yani "barış" adı altında bölücülük yapıldığını, "barış" adı altında Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve milletin varlığına, birliğine, dirliğine, düzenine kastedildiğini görünce insan tabii birkaç kelime edemeden geçemiyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yani elbette hepimiz barış isteriz ama "barış" derken, tehdit yapılıyorsa, "barış" derken bölücülük yapılıyorsa, "barış" derken bir milletin, bir devletin varlığına, birliğine kastediliyorsa o zaman orada durup düşünmemiz gerekir. Şimdi, arkadaşlar çıkarmışlar, mesela ben sizinle birkaç şeyi paylaşacağım -bakın, bazen unutuyoruz, tabii, geriye doğru gidemiyoruz- özellikle bu terör örgütü tarafından yapılan bazı açıklamaları sizlerle paylaşmak istiyorum. Mart 2025'te PKK'nın bazı açıklamaları var, diyor ki: "Şu an eğer Türkiye taleplerimize karşılık vermezse sonu Osmanlı'dan da beter olacaktır." Şu tehdit dilini görüyor musunuz arkadaşlar? Ve bu arkadaşlar "Barış... Barış..." diye bağıyorlar. "Sonu Osmanlı'dan da beter olacak." Osmanlı'nın ne olduğunu biliyoruz. Devam

ediyor: “Tüm kuzey kürdistanı vurabilecek kuvvetimiz var, Hükümet bunu çok iyi biliyor.” Arkadaşlar, öyle 30 tane silahı orada işte yaktı, hani “sembolik” dedi ya Cumhurbaşkanı da en son, öyle yakmayla falan olmuyor “Tüm kürdistanı vuracak gücümüz, kuvvetimiz var.” diyor. Yine devam ediyor: “Hani PKK’yı tasfiye edecektiniz, Apo gelsin Mecliste konuşsun noktasına geldiniz.” diyor. Yani “Türk devleti terör örgütünün önünde diz çöktü.” diyor. Hiç mi zorunuza gitmiyor arkadaşlar ya! Ve “Türk devleti gelip Apo’yla konuşmaya mecbur kaldı.” diyor. Mart 2025 arkadaşlar, yani kamuoyuna açık yerlerden aldığımız bilgiler. 15 Mayıs 2025’te yine PKK açıklaması -hepsini okumayacağım- “PKK’nın mücadelesiyle yaratılan değerleri ortadan kalkmış sayabilir miyiz? Kim kaldırabilir, kim onları yok edebilir, kim silebilir? Hiç kimse yapamaz.” deyip “kürdistan” diye devam ediyor. Yani, bakın “Biz bir başarı elde ettik.” diyor, bir nedamet yok. Hani barış olacaksa bir pişmanlık olur değil mi, bir tövbe olur. Dersin ki: “Ya, biz hata yaptık, biz kırk yıldır bu milletin canına kastettik; bu milletin çocuğunu, öğretmenini, askerini, polisini -hani onların tabiriyle diyelim- öldürdük -biz “şehit” diyoruz, onlar bizim şehidimiz- ama bir hata yaptık.” Öyle bir şey yok. “Bunlar bizim kazanımlarımız ve bu kazanımların sonucunda aslında Türk devleti bu noktaya geldi.” diyor. Bunun aynısını aslında Abdullah Öcalan da söylüyor: “Bizden bazıları -kendi yandaşları için veya terör örgütü mensupları için- meseleyi anlamıyorlar. Aslında iş başka bir evreye geldi. Artık silahlı mücadele kısmı bitti, bir başarı kazandık, başka bir evreye geçmemiz gerekir.” diyor, onların içerisinde bazı itiraz edenleri o şekilde ikna etmeye çalışıyor.

Şimdi, Murat Karayılan ne diyor bakın, bir kısmını okuyacağım: “Fakat Türk devleti bütün bunlara rağmen yola gelmezse, şiddette ısrar ederse o zaman anladıkları dilden gerekli cevabı vermesini de biliriz. Herkes bunu iyi bilsin.” Arkadaşlar, Murat Karayılan, 21 Mayıs 2025. Bunu bana söylemedi, bunu hepiniz duymuş olmalısınız, bu devlete söylüyor, “Hizaya gelmezseniz biz yapacağımızı biliriz.” diyor. Şimdi, bakın, bunları, “Bizim arkamızda bunlar var.” diyen arkadaşlar burada bize barıştan bahsediyorlar ya! Biz bunları söylediğimiz zaman “Siz barışa mı karşısınız?” diyorlar. Böyle bir şey... Nerede burada barış dili? Tehdit var ya, “Öldürürüm.” var, “50 bin kişiyi öldürdüm, gerekirse bir o kadar daha öldürürüm.” diliyle. O zaman Türk devleti, Erdoğan ve onun dibindekiler, yanındakiler, ona destek verenler; ya bu ülke hakikaten bir tehdit altındaysa biz de bilelim arkadaş. Size şantaj mı yapılıyor, size ne yapılıyor da siz bütün bunlara rağmen bunlara bu cesareti veriyorsunuz, bu ödünleri, bu tavizleri veriyorsunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Akıl alacak bir şey değil ya, sözler ortada, sözler ortada.

Bakın, devam ediyorum, 26 Mayıs 2025, Sozdar Avesta, KCK: “Kimse PKK’yı yenemedi, en önemlisi de budur. Kongrede de bunun altı özellikle çizildi. Bu konuda kimsede üzüntü olmasın, PKK yenilmedi.” Yani az önce söylediğimizi söylüyor, “Yeni bir evredeyiz, bu PKK’nın yenilmesi falan değil. Biz silah filan bırakmıyoruz, silahlar zaten YPG’de. Onlar 100 bin kişi, onlar öbür tarafa gitti, onlar orada. Onlar bizim teminatımız ve güvencemiz, bizim arkamızda orası var.” diyor. Zaten başka bir yerde söylüyor, “Kim kürdistana eğer...” diyor... Kürdistan olarak 2 tane kürdistan oldu şimdi. 4’lüydü ya, Irak kuruldu, Suriye kuruldu.

Arkadaşlar, mesele... Bunlara devam edeceğim. Şimdi bazıları diyor ki: “Ya, buradan bir şey çıkmaz.” Özellikle bizim milliyetçi kesimde, biraz da iktidar, Cumhur İttifakı tarafına daha yakın olan arkadaşlar “Bir şey çıkmaz bu Komisyondan, merak etmeyin siz. Bu iş sonunda kavgayla biter.” filan diyorlar, kendilerini öyle rahatlatıyorlar. Geçmiş olsun, bir şey çıktı zaten; bundan sonra çıkacaklar bu işin bonusu onlar için. Çıktı. Ne çıktı? Bu işin iki ayağı var. Bu işin birinci ayağı Suriye ayağıdır. Suriye’de bir Kürt devleti, bir terör devleti kuruldu arkadaşlar; kuruldu, bu net yani bunu hiç kimse inkâr edemez. Bakın, yarın olacak olanı söylüyorum: İki gün sonra -bu Hükümet devam ederse bu Hükümet, başka, millî bir hükümet gelirse o demeyecek tabii ama- bu Hükümet devam ederse “Ya, ne

yapalım, defakto bir durum oluştu; sınır komşumuz, artık tanımaktan başka çaremiz yok, ticaretimize bakacağız.” diyecekler. Onlara da biraz orada havuç verecekler. Onların da işte, petrolünü taşırlar, bilmem neyin taşırlar filan, çocukları oradan zengin olur, ondan sonra olacak olan bu. Yani alacak olanı aldı. Bu bir İsrail ve Amerikan projesidir, birinci ayağı bu işin tamamlanmıştır. Eş zamanlı gidiyor zaten bakın, geçen 1 Ekimden beri başlayan süreçte Türkiye’de olanlar ile Suriye’de olanların aynısını... Ya, on üç-on dört yıldır hiç kimsenin söz geçiremediği Esad bir anda ne oldu da gitti? Esad’ı kim götürdü? Yani iki tane kamyonete mağlup mu oldu Esad? Bu bir İsrail-Amerikan projesidir, proje tıkr tıkr işliyor. Türkiye Cumhuriyeti devletinden herhangi birisi burada, Suriye’de kürdistan veya Kürt devleti kurulurken -terör devleti daha doğrusu, Kürt devletinden daha da önemlisi terör devleti-ağzını açıp bir tane kelime söyledi mi “Bu olmaz, bunu kabul edemeyiz.” filan diye? Yok çünkü proje bu; teslim olunmuş, bunun içerideki ayağa tamamlanıyor. Ha, bundan sonra canı cehenneme, Komisyondan bir şey çıkmış çıkmamış, hiç önemi yok. Önemli olan Türkiye’nin kırmızı çizgisi Suriye’nin toprak bütünlüğüydü, Suriye’de bir terör devletinin, İsrail’in sömürgesi bir terör devletinin kurulması engelleyeceğimiz şeydi, o engellenemedi. Şu anda Türkiye Cumhuriyeti devletini yönetenler susuyor. Dolayısıyla, Komisyondan Abdullah Öcalan’a özgürlük çıkacakmış! Çıksın, çıkmasın yani elbette çıkmasın da, çıkmayacak zaten. Bakın, ben hiçbir zaman kırmızı çizgimi de oraya koymadım. Eğer “Abdullah Öcalan’a, efendim, özgürlük çıkacak.” deyip bunun üzerinden buna itiraz yükseltirirse bu olup bitenleri görmeden, yarın bir gün bize Cumhur İttifakı tarafı “Abdullah Öcalan’a özgürlük çıkmadı, bak, dediğiniz hiçbir şey olmadı, demek ki sorun yokmuş.” diyecek. Hâlbuki olan oldu zaten, olan oldu, bundan sonrakiler bonustur. DEM yüreklendi, efendim, YPG meşrulaştı, PKK meşrulaştı, kurucu önder oldular, arkadaşlar itibar kazandı, televizyonlara çıkmıyorlardı, televizyonlara çıktılar. Daha bundan sonra gelecek olan şeylerin hepsi meşrulaştırmaya dönük şeylerdir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Çıkamayalım mı? Çok mu zoruna gitti televizyona çıkmamız? Seni her gün çıkarırsın, seni.

ERHAN USTA (Devamla) - Gülüstan Hanım, benden sonra konuşursunuz, tamam mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hangi kanalı istiyorsun söyle, sana ayarlayalım. Tamam? Hangi kanalı istiyorsan söyle, sana ayarlayalım. Çok zoruna gitmiş bizim televizyona çıkmamız.

ERHAN USTA (Devamla) - Bunlar böyle, bunlar işin bonusu; alacaklarını aldılar. Orada bir terör devleti kuruldu ve Türkiye Cumhuriyeti devleti buna karşı hiçbir şekilde sesini çıkarmadı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Aman Kürt kendi kaderine karar veremesin!

ERHAN USTA (Devamla) - Şimdi, bakın, Bese Hozat...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bakar mısın ya? Derdine bak: “DEM’liler televizyona çıktı.” Karalar bağla, karalar bağla(!)

ERHAN USTA (Devamla) - Hoplamayın, hoplamayın!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

Sayın Usta, bir saniye...

ERHAN USTA (Devamla) - “PKK’nın 12’nci kongresinin kararları: “...ancak Abdullah Öcalan’ın tezi, özgürlüğü hayata geçirilir...” Bu da kırmızı çizgiyi yukarıya koyuyor, Abdullah Öcalan’ın özgürlüğü falan.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hangi kanalı istiyorsun, hangi kanalı, söyle, ayarlayacağız sana, merak etme. Popülist olamadın galiba.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir müsaade eder misiniz. Hatip kürsüde konuşuyor, takip etmekte güçlük çekiyorum. Lütfen bir müsaade eder misiniz.

Buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Takip edilecek bir şey yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Takip edilecek bir şey söylemiyor Başkan, kayda değer bir şey yok, çok üzülmeğin yani.

ERHAN USTA (Devamla) - Zorunuza gitti değil mi?

Şimdi, Cemil Bayık da ne diyor? Sizin çok sevdiğiniz Cemil Bayık diyor ki: “O Anayasa’nın değişmesi lazım, bu 12 Eylül anayasasıdır.” filan diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ama referanslarınız iyi, kürsüden; Karayılan, Cemil Bayık, hadi bakalım.

ERHAN USTA (Devamla) - “Tek dile dayanan, tek millete dayanan şeyden çıkması gerekiyor.” Bakın, doğrudan üniter yapıyı hedef alıyor arkadaşlar. Ya, bunu özellikle sizlere söylemek istiyorum: Doğrudan üniter yapıyı hedef alan beyanatlar var ve bu çizgide şimdi bunlar götürüyor bu işi. Yani bundan sonra hâlâ nasıl “Barış olacak, bu ülke birliğini, bütünlüğünü koruyacak, burada hiçbir şey yok.” filan diyebilirsiniz? Ve özetle... Yani bir nedamet yok.

Ve “ortak vatan” ifadesi kullanılıyor. Ya, biz aramızda konuşurken sizinle hiç Vedat Hocam, “ortak vatan” diye bir ifadeyi kullandık mı birbirimizle? “Ortak vatan” ne zaman kullanılır? Yani başka, farklı millet varsa, biz “vatanımız” deriz, değil mi; “vatanımız” deriz normal şartlarda. Ortak vatan ancak... Ha burada iki millet var, farklı millet var, bunların ikisi gelecek burada, ikisi birlikte burayı kullanacak; bunu kabul ediyor musunuz?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bize kullanacağımız bir kavramlar listesi verin, onunla konuşalım!

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Karayılan’dan mesaj geldi herhâlde!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Herkes kendinden bilir işi!

ERHAN USTA (Devamla) - Şimdi, yani söylediklerim bu ortak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım.

ERHAN USTA (Devamla) - Ana dili... Hangi ana dili? Hangi ana dili? Hadi, vev ki kabul ettiniz şimdi, değiştirdik, 42’nci maddeyi, 66’ncı maddeyi, Türkçe eğitimle ilgili ana dili; hangi ana dili? Ya, bu, yani Çerkezce mi...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ya, sizin Kürt’le derdiniz yok, Kürt’ün kendi olmasıyla bir derdiniz var.

ERHAN USTA (Devamla) - ...Kürtçe mi, Kürtçenin versiyonları mı, Gürcüce mi, şuca mı buca mı; böyle bir şey olabilir mi ya! Yani dünyanın neresinde var? İşte, “Parlamentoda ana dilinde konuşulacak.” falan. Ya, bu devletin, bu milletin bir dili vardır; dolayısıyla, yani... Ama ben size bir şey demiyorum, sizin bir meseleniz var, siz onun peşindesiniz, siz peşindesiniz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Dünyadan haberin yok, konuşuyorsun orada.

ERHAN USTA (Devamla) - Size bu cesareti verenlere diyorum, benim sözüm onlara.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bize cesaret veren bizden başka kimse yok.

ERHAN USTA (Devamla) - Bu Gazi Mecliste, Abdullah Öcalan, bebek katili, aşâğılık Abdullah Öcalan’a tezahürat yaptırarlara diyorum ben, benim sözüm onlara. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bizim cesaretimizin sadakası sana beş bin yıl yeter Usta, tamam?

ERHAN USTA (Devamla) - Eğer birazcık vicdanınız varsa, bütün bunlardan sonra durup bir düşünmeniz gerekir diye düşünüyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sen bizim cesaretimize şey yapamazsın.

ERHAN USTA (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İyi propaganda yaptın, iyi!

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, Sayın Başkan...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İyi propaganda yaptın, farkında olmadan iyi propaganda yaptın.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yaradı, yaradı...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bakın, Grup Başkan...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Siyasetsiz kalmıştınız, siyasetsiz kalmıştınız.

GÜLDEREN VARLI (Van) - Siz “Bir şey yapmayız.” diyorsunuz; o “anneler” diyor.

Saygısızlar!

ERHAN USTA (Samsun) - Ölen 50 bin insanın annesi yok muydu; ne annesinden bahsediyorsun?

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, bir sakinleştirin; konuşun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ha bire tahrik etmek istiyor, reklam yapmak istiyor.

ERHAN USTA (Samsun) - 50 bin kişinin annesi yok muydu? Çocuğu yok muydu? Karısı yok muydu; yok muydu?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İşte anlamadığınız o, hiçbir anne ağlamasın diye...

ERHAN USTA (Samsun) - Hiçbir anne ağlamasın...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - ...ama siz kandan besleniyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekiline söz verdim, lütfen...

Sayın milletvekilleri...

Sayın Koçyiğit, başlayın lütfen, başlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bütün derdiniz kandan beslenmek. Her yaptığınız bu sizin, her yaptığınız bu! Hâlâ utanmadan kandan besleniyorsunuz. Hiçbir anne ağlamasın diye bizim mücadelemiz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Zülküf Vekil, arkadaşlar, muhatap olmayın; muhatap olma!

ERHAN USTA (Samsun) - Kan dili bu! Hâlâ öldürmeye devam mı edilecek? Aşağılık bir dil bu! Katil bir dil bu, katil!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ne diyorsun be!

ERHAN USTA (Samsun) - Hâlâ öldürmeye devam edeceksiniz bu dille. Yazıklar olsun böyle konuşmanıza! Katil bir dil bu; 50 bin kişi daha öldürülür diyorsunuz.

BAŞKAN - Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

66.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın 219 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, şimdi açık ve net söylüyoruz: Birileri provokasyon peşinde, birileri provokasyon yapmak istiyor, birileri bu ülkeyi karıştırmak istiyor.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sizin sözlerinizi söyledi, ne provokasyonu! Sizin sözlerinizi söyledi.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya, ne provokasyonu!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Birileri barişu pusu kurmak istiyor. Birilerinin kanlı emelleri var, gelecek gencecik cesetlerin üzerine, tabutların üzerine elini koyup hamaset ederek yoksul Anadolu köylüsünün ölümünü alkışlayacak insanlar var...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hangi tabutların, katlettiğiniz çocukların mı? Hangi tabutların? Katlettiklerinizin tabutları mı, öldürdüğünüz çocukların mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...ama biz açık ve net söylüyoruz: Biz bariştan yanayız, çözümden yanayız, demokrasiden yanayız ve bunu İYİ Partiye rağmen yapacağız; daha çok ağlasınlar, çok ağlayacaklar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hangi tabutların, öldürdüklerinizin tabutları mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yeter ya! Cümlesi bitmiş siyasetsiz insanlar!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kavuncu.

67.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi, ben, bu harareti anlamıyorum. Milletvekilimiz PKK'nın ve PKK'nın önde gelen isimlerinin yaptığı açıklamalarla ilgili bir beyanda bulunuyor, bütün DEM Grubu ayağa kalkıyor. Siz misiniz onların sözcüsü, sizi bu niye rahatsız etti?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ya televizyona çıkmamızı bile sorun yapıyor ya!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - İki; bakın, "Kandan besleniyor." diyor. 10 Ekim Ankara...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Vekilinin konuşmasını dinle önce sen! Ne söylediğini duymuyorsun, kalkmışsın burada icazet anlatıyorsun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkan, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit... Sayın Koçyiğit...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir dinle o zaman! Vekilinin konuşmasını dinleyip konuş!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ben çok net dinledim, bak hepsini de not aldım. Siz işinize gelmeyece zıplamıyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Not almamışsın işte! Kulağın duymuyor!

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, ama az önce sizi Sayın Kavuncu sakın bir şekilde dinledi. Lütfen...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Benim kulağım duyuyor. Bak, dikkat et sözlerine! Düzgünce konuşacaksınız konuşalım. Düzgünce konuş!

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen Genel Kurula hitap edin. Lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Düzgünce, sen önce Vekilinin düzgünce konuşmasını sağla!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım...

BAŞKAN - Genel Kurula hitap edin lütfen.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bakın...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sabahtan beri hakaret ediyorsunuz ya! Yeter artık! Burada sizin babanızın marabası yok.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bakın, yarın...

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Biraz saygılı olacaksınız, burada bu ülkenin 3'üncü büyük partisi var.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, lütfen... Az önce siz konuştunuz. Müsaade edin, Grup Başkan Vekiline söz verdim, müsaade edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Vekiline müdahale edecek o zaman, düzgün konuşacak, hakaret ettirmeyecek.

BAŞKAN - Yapmayın bunu lütfen.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bir tek hakareti yok; aç tutanaklara bak, bir tane hakaret yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Terbiyeli olacaksınız!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Böyle mi tutturacaksınız ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Ne demek "terbiyeli" olacaksınız ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Terbiyeli olacaksınız!

ERHAN USTA (Samsun) - Terbiyesiz sizsiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Terbiyeli olacaksınız!

ERHAN USTA (Samsun) - Sadece terbiyesiz değil, ahlaksızsınız da aynı zamanda.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Terbiyeli olacaksınız!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ahlaksız sensin!

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.05

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 219) (Devam)*

BAŞKAN - 219 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

3'ncü madde üzerinde söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Hilmi Durgun'a ait.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HİLMİ DURGUN (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz uluslararası anlaşmanın 3'üncü maddesi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen Yüce Türk Milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz bu anlaşma Türkiye'nin mavi vatan vizyonu ve Akdeniz'deki etkin varlığı açısından stratejik bir önem taşımaktadır. Yalnızca denizlerdeki haklarımızdan değil, bir milletin mavi ufuklara uzanan bağımsızlık şuurundan da söz ediyoruz.

Mavi vatan, bizler için bir kavramdan, bir haritadan ibaret değildir, Türk milletinin denizlerdeki varoluş iradesinin adı, bayrağımızın dalgalandığı mavi emanettir. Unutulmamalıdır ki denizlerdeki her adım yalnızca jeopolitik bir hamle değil, tarihimize ve istikbalimize verilmiş bir sözdür. Mavi vatan, Türk milletinin denizlerdeki namusudur.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, üç tarafı denizlerle çevrili bir ülke olarak bölgesinde deniz taşımacılığının merkez ülkesi olma hedefiyle ilerliyor. Söz konusu anlaşma deniz taşımacılığı, filo yönetimi, liman inşası ve bakımı, gemi adamlarının eğitimi ile deniz ve kıyı çevresinin korunması gibi alanlarda iki ülke arasında kalıcı ve etkin bir iş birliği zemini oluşturmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, denizcilik sektöründe bilgi ve tecrübe paylaşımının artırılması, taşımacılık altyapısının güçlendirilmesi ve deniz güvenliği standartlarının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Bu anlaşma, yalnızca teknik bir düzenleme değil, aynı zamanda Türkiye'nin denizlerdeki kararlılığını, etkinliğini ve itibarını pekiştiren, mavi sulara ay yıldızlı bayrağımızın onurla dalgalanmasına hizmet eden bir adımdır.

Anlaşmanın önemli hükümlerinden biri de deniz kazalarında tarafların kendi gemilerine uyguladıkları muamelenin diğer tarafın gemilerine de aynı şekilde uygulanmasıdır. Bu madde denizcilikte adalet, eşitlik ve karşılıklı saygı ilkelerini teminat altına almaktadır.

Ayrıca, gemi adamı belgelerinin karşılıklı tanınması ve gemi adamlarına diğer ülke limanlarında vizesiz karaya çıkma hakkının tanınması denizcilik sektöründe çalışan vatandaşlarımız için ise büyük bir kolaylıktır. Aylarca ailelerinden, sevdiklerinden uzakta, denizlerin zorlu koşullarında alın teriyle görev yapan, Türk Bayrağı'nı denizlerde onurla dalgalandıran deniz emekçileri için bu düzenlemeler yalnızca bürokratik bir kolaylık değil insani bir hakkın da teslimiyetidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu anlaşma Türkiye'nin uluslararası denizcilik alanındaki etkinliğini artırmakta, Akdeniz bölgesinde stratejik iş birliği alanlarını genişletmekte ve iki ülke arasında dostane ilişkilerin derinleşmesine de katkı sunmaktadır.

Deniz taşımacılığı yalnızca ekonomik bir faaliyet değil aynı zamanda diplomatik, çevresel ve stratejik bir alandır. Bu yönüyle Malta'yla yapılan bu iş birliği Türkiye'nin denizcilik vizyonunu güçlendiren, deniz emniyeti ve çevre duyarlılığını esas alan bir adımdır.

Malta, sahip olduğu gelişmiş gemi sicili ve liman altyapısıyla Avrupa'nın önde gelen denizcilik merkezlerinden biridir. Bu anlaşma Türkiye'nin denizcilikteki bilgi birikimi ile Malta'nın uluslararası tecrübesini birleştirecek, iki ülke arasında karşılıklı fayda esasına dayalı bir iş birliği zemini oluşturacaktır.

Türkiye ile Malta arasındaki ekonomik ilişkiler son yıllarda ciddi bir ivme kazanmıştır. Türkiye, Malta'ya en çok yatırım yapan 2'nci ülkedir. İkili ticaret hacmimiz 1 milyar dolar seviyesini aşmıştır. Malta Freeport Konteyner Limanı'nın yüzde 50 hissesi ve Valletta Kruvaziyer Limanı'nın yüzde 55 hissesi iki farklı Türk firmasına aittir yani Türk özel sektörü Malta denizciliğinin tam merkezindedir. Daha da önemlisi, Türk sahipli ticari gemilerin yaklaşık üçte 1'i Malta bayrağı altında faaliyet göstermektedir. Bu durum, iki ülke arasındaki denizcilik bağının ne kadar derin ve doğal olduğunu göstermekle birlikte, iki ülke arasında ekonomik potansiyelin de giderek arttığının somut göstergesidir. Ayrıca, Malta, Avrupa Birliği ülkesi olmasıyla birlikte bu anlaşmanın Türkiye'nin Avrupa Birliği ülkeleriyle sektörel temelde iş birliği geliştirme stratejisinin de somut bir örneğidir. Akdeniz'de enerji yolları, deniz taşımacılığı ve çevre güvenliği gibi konularda iş birliği, Türkiye'nin bölgedeki etkinliğini daha da artıracaktır. Bu yönüyle anlaşma sadece ekonomik değil aynı zamanda jeopolitik bir kazanım niteliğindedir. Bu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte Türk ihracatçısı Malta üzerinden Avrupa ve Afrika pazarlarına da daha hızlı ve düşük maliyetle ulaşacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi, milletimizin denizlerdeki hâkimiyetini ve mavi vatandaki menfaatlerini koruyan her adımın destekçisi olmaya devam edecektir. Bu anlaşmanın ülkemizin denizcilik potansiyelini uluslararası düzeyde daha da etkin kullanmasına katkı sağlayacağına inancımız tamdır.

Bu vesileyle, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Malta Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanan bu anlaşmanın hayırlara vesile olmasını diliyor, başta siz değerli milletvekillerimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kamuran Tanhan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ben de sözlerime sevgili Ulaş Bayraktar'ın geçtiğimiz aylarda Diyarbakır'da İnsan Hakları Derneğinin bir sempozyumunda yapmış olduğu konuşmadan bir alıntıyla başlamak istiyorum. Babası Mardin ili Derik ilçesinde yüzbaşı iken bir çatışmada yaşamını yitiriyor, kendisi 5 yaşında, kardeşi üç yaşındayken. Devam ediyor, kendi ifadelerini söylüyorum: “‘Şehitler ölmez ama babaları, çocuklar, kardeşler ölür.’ demiştim. Öyle büyük anlatıda anlatıldığı gibi o şehitliğe yüklenen anlamla ‘Şehitler ölmez.’ deniliyor ama benim babam

öldü. Burada yakınlarını kaybedenler var, onlar ölüyorlar ve yerlerine gelmiyorlar. Bütün hayatım şehitlerin ölebildiği; babaların, kardeşlerin, çocukların ölmesinin de anlamsız olduğuna inanarak geçti. 1980 yılından bu yana kırk beş yıldır bu çatışma sürüyorsa birilerinin babamın neden öldüğünü açıklayabilmesi lazım. Eğer bu etkili bir yöntem olsaydı kırk beş yılda çözülmesi gerekirdi, on binlerce cana mal olmaması gerekirdi. Kahramanlara ihtiyaç duymayacağımız günlerin hayalini kuruyorum. Ama benim bir kahramanım var; beni öfkeyle, nefretle büyütmemeyi başarmış annemdir benim kahramanım.” Son sözü de şu oluyor: “Biz bu savaşı sevdiklerimizi sakınarak kazanacağız. Bağlar kurarak yapabilirsek bunu başarabiliriz.” Dolayısıyla, öfkeyle, nefretle büyümeyen bir nesil umuduyla Sayın Meclisi selamlıyorum.

Sevgili milletvekilleri, birkaç cümleyle de nasıl bir dış politika anlayışını savunuyoruz, ona nasıl bakıyoruz, onun gerektirdiğine dair bir söz kurduktan sonra, demokratik siyasete inanan, bu ülkenin onurlu bir barışa kavuşması ve bütün yurttaşlarının adalete erişimi, özgürlüğü ve eşitliği için söz kurduğundan cezaevinde hapsedilen arkadaşlarımız üzerine konuşacağım.

Bakınız, eşitlik ilkesinin ve kültürel çeşitliliğin benimsenmesi hem toplumsal barış hem de halklar yararına demokratik bir dış politika için olmazsa olmaz bir yerde durmaktadır. Devlet aklının, kurumlarının, devletin ve devletin tüm kurumları aracılığıyla yürüttüğü faaliyetlerin Türkiye’nin halklar gerçekliği temelinde çok dilliliği ve farklı kültürel kimliklerin zenginliğini yansıtan bir yapılanmaya dönüşmesi toplumsal barış açısından bir zarurettir. DEM PARTİ olarak dış politikamızı üzerine inşa ettiğimiz zemin barış zeminidir. Bununla birlikte, ulus devlet sistemini aşan, sınırları anlamsızlaştıran ve istikrar odaklı uluslararası bir denklemin kurulmasını da önemsiyoruz elbette. Sömürgeciliği ve savaşları besleyen kapitalist modernite karşısında toplumsal barışı ön plana çıkaran demokratik moderniteyi savunuyoruz. Demokratik modernite, öz hâliyle kapitalist moderniteye karşı geliştirilen alternatif bir uygarlık modelidir; böyle tanımlayabiliriz. Merkezine devleti değil de toplumun varlığını koyan demokratik modernite ahlaki boyutuyla, doğaya olan uyumuyla yatay örgütlü bir yaşam biçimini savunur ve toplumun yeniden demokratikleşmesini hedefler. Bu bağlamda, sınırların içinde olduğu gibi sınırların ötesinde de kimlikler arasında çelişkilerin kalmayacağı eşitlikçi bir düzenin kurulması oldukça hayati bir önemdedir. Bu hedeflere ulaşabilmek için askerî müdahaleler yerine karşılıklı olarak refahın artırılmasını sağlayacak yapıcı ve sürdürülebilir bir barış koşulunun sağlanması oldukça önemlidir.

Barışa esas olan ilkeli bir dış politika, halklar lehine gelişecek bir dünya barışının olmazsa olmaz koşuludur. Bunun yolu da Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümünün gerçekleşmesinden geçmektedir. Barışın her anlamda sağlanması ve Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü, Orta Doğu’yu bir refah ve huzur mecrasına dönüştürmenin de önünü açacaktır.

Sevgili milletvekilleri, bu ülkede barış, demokrasi ve adalet umudunu güçlendirmek, barışın toplumsallaşmasını sağlamak istiyorsak demokratik siyasete inananları, bu ülkenin barışı, özgürlüğü ve eşitliği için söz kuranları cezaevine hapsedmekten vazgeçmemiz gerekiyor.

Buradan sözü, kötü niyetli olduğu tartışma götürmez bir şekilde ortada olan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Demirtaş kararına son gün yapmış olduğu itiraz mevzusuna ve Kobani kumpas davası eliyle haksız ve hukuka aykırı olarak tutsak edilen bütün arkadaşlarıma getirmek istiyorum. Bu vesileyle, sevgili Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş, HDP MYK üyeleri Ali Ürküt, Nazmi Gür, Alp Altınörs, Günay Kubilay, Aynur Aşan, Bülent Parmaksız, Dilek Yağlı, İsmail Şengül, Pervin Oduncu, Zeynep Karaman, Zeynep Ölbeci’yi selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Demirtaş’ın tutukluluğunun hak ihlali olduğuna yönelik bugüne kadar, 2018 yılında, 2020 ve 2025 yıllarında 3 defa karar verdi; bunlardan 2 tanesi Daire, 1 tanesi Büyük Daire. Bu ülkenin dış politikasında bir prestij açısından da Büyük Dairenden karar çıkarmak bir yüz kararı

olabilir ancak bu AK PARTİ iktidarında olabilecek bir şeyken... Üstelik 18'inci madde ihlali önümüzde duruyorken bu karara itiraz etmek, Büyük Daireye bu kararı tekrar taşımak ve Büyük Dairenin içtihadını tekrar etmekten başka hiçbir anlam ifade etmeyecektir. Bu arada AKP iktidarı iki üç aylık bir zaman kazanmış olacak. Bu ülkeye hiçbir faydası ve yararı olmayacak, anlamsız bir zaman olacak. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu bu 3 hak ihlali kararına rağmen Demirtaş'ın cezaevinde tutulması hukuk kurallarıyla açıklanamaz elbette. AİHM'in 8 Temmuz 2025 tarihinde vermiş olduğu son kararda "Herhangi bir tereddüde mahal vermeyecek..." dediği açıktır. Selahattin Demirtaş'ın derhâl tahliye edilmesi gerekmektedir. "Demirtaş derhâl tahliye edilmelidir." diyen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Adalet Bakanlığı eliyle yapılan bu itirazla siyasi iktidar hukuksuzluğu sürdürmekte ısrar ediyor. Bakın, uluslararası hukuk kararlarını tanımamakta ısrar etmek, hukuksuzluğu itiraf etmekten başka bir anlam taşımıyor.

Bir diğer hukuk tanımazlık örneğini de Sincan Kadın Cezaevinden vereceğim. Bilindiği üzere Avrupa Cezaevi Kurallarının ilk maddesi özgürlüğünden mahrum bırakılan herkese insan haklarının gerektirdiği gibi saygılı davranılması kuralıdır. 2021 yılından bu yana yaklaşık 10 bin mahpusun tahliyesi idare ve gözlem kurulları eliyle erteleniyor. 10 bin kişinin özgürlüğü ellerinden alınıyor bugüne kadar, 10 bin kişi. Bu durum uygulamanın sistematik hâle geldiğini ve bu uygulamanın bir cezalandırma aracı olarak kullanıldığını açıkça ortaya koymaktadır.

1215 Magna Carta'yla düzenlenen ve bugün de geçerliliğini koruyan "Mahkeme kararı olmaksızın hiç kimse keyfi olarak özgürlüğünden mahrum bırakılamaz." ilkesi ihlal edilmeye devam ediliyor. Bu da şunu gösteriyor: AK PARTİ rejimi bu olağanüstü yargılamasıyla tam sekiz yüz on yıl geriden geliyor. Bunu ancak böyle ifade edebiliriz.

Yine, 2021 yılından beri Sincan Kadın Cezaevinde hiçbir mahpus süresinde tahliye edilmemiştir. Keyfi ve soyut gerekçelerle mahpuslar özgürlüğünden mahrum bırakılmakta, kişi hürriyetinden mahrum bırakılmakta ve bu suç işlenmektedir. Yeni rejimin olağanüstü yargılamaları eliyle bu suç işlenmeye devam ediliyor.

Sincan Kadın Cezaevinden Nedime Yaklav'ın 6 defa infazı ertelendi ve en son bir yıl ertelendi. Nuriye Adet'in 5 defa ertelendi, Gülşan Adet'in 5 defa ertelendi, Hicran Binici'nin 5 defa ertelendi. Zeliha Ustabas'ın 3, Elif Çetinbaş'ın 2, Melike Göksu'nun 2, Emine Abiş, Fatma Aslan ve Süheyla Taş'ın infazları da üçer aylık ve birer yıllık sürelerle uzatıldı bu yeni rejimin olağanüstü yargılamalarıyla.

Bu uygulamaların hukuk devleti ve Anayasa'yla bağdaşır bir yönü olmadığı gibi, Türkiye aleyhine ilerleyen süreçlerde ciddi yaptırımlara neden olması kaçınılmazdır. Bu uygulamalar sebebiyle hukuka ve mahkemelere güven sarsıldığı gibi, temel insani değerlerin toplumsal anlamını hiçe saymak anlamına gelmektedir. Bu hukuk tanımazlıktan bir an önce vazgeçilmesi gerekmektedir.

Bu ülkenin hukuk sisteminin yüzleşmesi gerektiği bir başka husus da adalete erişim, etkin soruşturma ve kovuşturmalarda faillerin ortaya çıkarılması meselesidir. Türkiye'de adil yargılamanın test alanlarından biri de Ankara Gar katliamı davası faillerinin arkasındaki karanlık güçlerin açığa çıkarılmasıdır. Yarın 10 Ekim Gar katliamının yıl dönümü. Bu vesileyle bu katliamda yaşamını yitirenlere rahmet, yakınlarına ve sevdiklerine başsağlığı diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Kanlı katliamlarla halkların barış, özgürlük ve kardeşlik özlemleri bitirilemez. Demokratikleşen Türkiye'de Türk, Kürt ve bütün halkların eşit, özgür ve birlikte yaşam idealinin önüne geçilemeyecektir. Halkların eşit ve özgürlük yaşamı için barış ve kardeşlik

türküleri haykıran, halaylar çekip horon tepenler daha baştan bu güçleri yenilgiye uğratmıştır. Onların özlemleri mutlaka gerçekleşecektir. Katliamın üzerinden on yıl geçmesine rağmen gerçek aydınlatılmış değildir. On yıl süren baskılar Kürt halkı ve Türkiye demokrasi güçlerini sindirememiştir, aksine bu politikalar Türkiye’yi siyasal, toplumsal, ekonomik ve diplomatik çıkmazlarla karşı karşıya getirmiştir. Halkımız bu on yılda ağır bedeller ödemiş ancak 10 Ekim şehitlerinin duyguları olan demokrasi, özgürlük ve barış mücadelesinden vazgeçmemiştir.

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Son konuşmacı Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Fethi Açıkel.

Buyurun Sayın Açıkel. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA FETHİ AÇIKEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sözlerime Ekim 2023’te Hamas’ın silahlı terör eylemlerini bahane ederek Filistinli masum sivilere karşı bir soykırım uygulama noktasına kadar gelen ve 70 bine yakın çocuk, kadın ve yaşlı ayırmaksızın katledilen sivil Filistinli kardeşlerimizi saygıyla ve rahmetle anarak başlamak istiyorum.

Aynı şekilde, farklı ülkelerden uluslararası yardım gönüllülerini, doktor ve sağlıkçıları ve hukuksuzluğu haber yapmaya çalışırken hayatını kaybeden gazetecileri saygıyla anıyorum.

İsrail Hükümetinin uluslararası toplumun tüm çağrılarına ve Uluslararası Ceza Mahkemesinin kararlarına rağmen soykırım ölçeğindeki bu gayrihukuki ve gayriinsani katliam politikası, tarihin karanlık sayfalarına mevcut Netanyahu hükümetinin dinsel, sağ, radikal siyonizminin bir devlet terörü örneği olarak tescil edilecektir.

Bizler Cumhuriyet Halk Partisi olarak hem bu son iki yıllık dönemde hem de 1970’lerden bugüne kadar uzanan süreçlerde Filistin meselesini bütün dinsel, mezhepsel ve etnik radikalizmlerden arı olarak bir insanlık, kardeşlik ve onur meselesi olarak gördük. Merhum Genel Başkanımız Sayın Bülent Ecevit’ten bugünkü Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel’e kadar daima Filistin halkının insanlık onuruna yaraşır biçimde var olma hakkına sahip olabildiğini savunageldik. Cumhuriyet Halk Partisi olarak ana ekseninde iki devletli çözümü barındıran ve Doğu Kudüs’ü Filistinlilerin başkenti olarak tanıyan, Birleşmiş Milletlerin 1967 sınırlarını işaret eden kararını iddia merkezine koyarak hareket ettik. Eylül 2025’te iki devletli çözümün uygulanmasına ilişkin New York Bildirgesi’ni önemseyeceğimizi tekraren burada not düşüyoruz.

Filistin ve İsrail arasında varılan ateşkes kararının kalıcı olmasını ve bölgeye barış getirmesini temenni ediyoruz. Sumud Filosuyla Filistinli kardeşlerimize uygulanan ambargoyu kırmak için yardım götüren milletvekillerimiz Necmettin Çalışkan, Sema Silkin Ün ve Mehmet Atmaca Vekillerimiz başta olmak üzere tüm yurttaşlarımızın sağlıklı sevdiklerine kavuşmalarını diliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir ülkenin dış politikasının, uluslararası anlaşmalarının ana hatlarıyla üç temel amacı vardır. Bunlardan birincisi, ülkenin vatandaşlarının gönencini yani refahını artırmasıdır, onların yaşam standartlarını yükseltmesidir, ülkesinin sanayisini geliştirecek, istihdamını ve kişi başına gelirini yükseltecek uluslararası anlaşmaların yapılmasıdır. İkincisi ise ülkenin sınırlarının ve ekonomik değerlerinin, stratejik önemdeki şirket ve fabrikalarının güvenliğinin dış saldırılara karşı korunmasıdır. Gerekli güvenlik ittifaklarının kurulması ve bu güvenlik ittifakları çerçevesinde askerî ekipmanların, teknolojik hazırlıkların ve altyapının geliştirilmesi ve çatışma koşullarına göre hazır tutulmasıdır. Ülkenin iktisadi gönenci ve ulusal güvenliğinin yanı sıra üçüncü olarak uluslararası antlaşmalar ve diplomasi, uluslararası toplum nezdinde hükümetlerin güvenliğinin ve itibarının artırılmasını hedeflemelidir yani gönenci, güvenliği ve güvenilirliği önceleyebilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelin görün ki AKP'nin iktidara geldiği bugüne kadar yani geçtiğimiz yirmi beş yıl boyunca halkımız ne gönence ne sınırlarımızın güvenliğine ne de hükümetlerimiz uluslararası kuruluşlardaki güvenilirliğine istediğimiz oranda, nispette ulaşamamıştır. Halkımız yoksullaşmış, ulusal güvenliğimiz kırılganlaşmış, üyesi olduğumuz uluslararası ittifaklar ve kuruluşlar içerisinde itibar konumumuz, güvenilirliğimiz zedelenmiştir. Vatandaşlarımızın gönenci, sınırlarımızın ve altyapımızın güvenliği, hükümetlerimizin güvenilirliği gölgelenmiştir. Bugün bu gelişmeleri dünyanın çok köklü ve sarsıcı dönüşümler geçirdiği bir süreçte gerçekleştiriyoruz.

Dünyada ve bölgesel düzeyde güç dengeleri değişiyor, jeopolitik dengeler, siyasi ve askerî ittifaklar yeniden karılıyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmuş olan uluslararası güç dengesi ve uluslararası hukuk değişiyor. Uluslararası kurumlar, değerler ve ilkeler maalesef otoriter rejimler tarafından yıpratılıyor. Yeni savaş pratikleri ve yeni savaş teknolojileri savaşın doğasını değiştiriyor. Yapay zekâyla donanmış robotların üretiminin yapıldığı Endüstri 4.0'lar, biyoteknolojiden enerji üretimine sanayinin temel varsayımlarını yeniden tanımlıyor. Savaş sanayisinden hipersonik füzelere, görünmez uçak ve "drone" savaşlarına kadar, siber güvenlikten yeni nükleer tehditlere kadar yeni ve büyük teknolojik riskler ve devrimler kapımızda. Bir yandan kuraklık, yangınlar ve seller, diğer yandan küresel salgınlar, gıda ve su krizleri ülkelerin güvenlik önceliklerini değiştiriyor. Uluslararası hukuk ve küresel düzen bu yeni koşullarda kurumları ayakta tutmaya çalışıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1965'ten bu yana tam üyeliği için uğraştığımız Avrupa Birliği, tüm bu gelişmeler karşısında sadece ekonomik bir birlik olmanın ötesine geçecek şekilde diplomatik ve askerî bir birlik olma yolunda ilerlemektedir. Jeopolitik hassasiyetler ve farklı nedenlerle Avrupa'da yükselen otoriter sağ partilere Avrupa Birliği taviz verebilmektedir. NATO ise kendi içindeki farklılıkları da içerecek bir biçimde bir yandan Rusya diğer yandan Çin karşısında müttefiklerinin güvenlik ihtiyaçlarını karşılamak için yeniden pozisyon almaktadır. Tüm bu gelişmeler karşısında AKP Türkiye'yi maalesef zikzaklı ve iniş çıkışlı politikaları yüzünden bir yandan mensubu olduğumuz NATO ve Avrupa Konseyi gibi ittifaklar içinde yaptırımlara maruz bırakmakta, diğer taraftan AKP'nin öngörüsüz dış politikası yüzünden NATO içerisinde S-400 krizinin ardından CAATSA yaptırımları ve ancak hasımlara karşı uygulanan müeyyideler bize karşı uygulanmaktadır. Aynı şekilde, Avrupa Konseyi ve NATO kadar İslam İşbirliği Teşkilatı içerisinde de farklı sayıda ülkeyle sorunlar yaşanmaktadır. Bu ihlallerin en göze batan özelliklerinden bir tanesi şüphesiz hukuk ve adaleti ayaklar altına alan otoriter rejimler karşısında NATO'nun, Avrupa Konseyinin ve Avrupa Birliğinin gerekli pozisyonu alamaması ve jeopolitik duyarlılığa temel ilkeleri ve normları kurban edebilmesidir. Bu ihlallerin en göze çarpan özelliklerinden bir tanesi, Türkiye'de bir kural hâline gelen ve yurttaşların, siyasetçilerin üstünde Demokles'in kılıcı gibi sallanan tutuksuz yargılamanın bir pratik olmaktan, bir kural olmaktan çıkarılmasıdır. 31 Mart 2024 seçimlerini kazanmış olmasına rağmen ve bu seçimleri kazanmaktan başka hiçbir kabahati olmayan Sayın Ekrem İmamoğlu, Zeydan Karalar, Muhittin Böcek ve çok sayıda Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanımız haksız ve hukuksuz bir biçimde, iddianame hazırlanmadığı hâlde hapiste tutulmaktadır. Tutuksuz yargılamanın ve masumiyet karinesinin esas olması gereken bu dönemde, eski milletvekilimiz sevgili Aykut Erdoğan ve sağlık sorunlarıyla boğuşan Beylikdüzü halkının çok sevilen Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık tüm hukuk ilkeleri ayaklar altına alınarak hapiste tutulmaktadır. Tüm bunlar, Türkiye'nin Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından uluslararası düzeyde saygınlık ve güven kayıpları yaşamasına neden olmakta; bu kayıplar, jeopolitik olarak ulusal çıkarlarımızı feda edebilecek tavizler verilmesine zemin hazırlamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetin tüm yanlış tasarruflarına rağmen özellikle savunma sanayimizin muhtelif kurumlarında ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde görev yapan vatansever ve Atatürkçü mühendislerimiz ve teknisyenlerimiz 1973 yılında kurulan TUSAŞ'ta, 1975'te kurulan

ASELSAN'da, 1981'de kurulan ASPİLSAN'da, 1982'de kurulan HAVELSAN'da ve 1988'de kurulan ROKETSAN'da çalışarak ülkemizin güvenlik sorunlarını aşmak için fedakârca katkıda bulunmaktadırlar. İnaniyoruz ki bu sayede 5'inci nesil savaş uçaklarının motorları, tank motorları, hipersonik füze üretimi ve radar sistemleri konusunda Adalet ve Kalkınma Partisinin uyguladığı yanlış politikalar nedeniyle yaşanan eksiklikler en kısa zamanda telafi edilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

Buyurun.

FETHİ AÇIKEL (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maalesef savunma sanayisi alanında olduğu kadar Türkiye'nin enerji alanında, robotik alanda, tarım alanında ve nadir elementlerin işlenmesi açısından elzem olan rafineriler alanında dışa bağımlılığımız azalmamaktadır. Bu yetkin kadroların bu alanlarda kullanılmamasının en büyük sorunu ülkenin gönençinin, ülkenin refahının bir biçimde sağlanamaması, ulusal bağımsızlığın, kendine yeterliliğin, Türkiye'nin ilk 10 ekonomi arasına girme hedefinin çok daha gerilerine düşmüş olmasıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle yüce Meclisi saygıyla selamlıyor, en yakın zamanda mahkûm belediye başkanlarımızın tutuksuz yargılanmak üzere salıverilmelerini talep ediyorum.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir. İç Tüzük'ün 145'inci maddesinin ikinci fıkrası "Başkanın gerekli görmesi hâlinde açık oylama oturumun sonuna veya haftanın belli bir gününe bırakılabilir." hükmünü içermektedir. Bu hüküm uyarınca teklifin açık oylamasını oturumun sonuna bırakıyorum.

2'nci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 206)*²

BAŞKAN - Komisyon? Yerde.

Komisyon Raporu 206 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

² 206 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MALEZYA HÜKÜMETİ SERBEST TİCARET ANLAŞMASI ORTAK KOMİTESİ’NİN 30 EKİM 2024 TARİHLİ VE 01/2024 SAYILI KARARININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi’nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararı”nın 31 Ekim 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - 1’inci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2’nci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 3’üncü madde üzerinde söz isteyen? Yok.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamayı İç Tüzük’ün 145’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oturumun sonuna bırakıyorum.

3’üncü sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1648) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 96)³*

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 96 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MALTA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA DENİZCİLİK ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 23 Ocak 2015 tarihinde Valetta’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

³ 96 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2'nci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde söz isteyen? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamayı İç Tüzük'ün 145'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oturumun sonuna bırakıyorum.

4'üncü sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/70) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 43)⁴

BAŞKAN - Komisyon? Yerde.

Komisyon Raporu 43 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE ROMANYA HÜKÜMETİ ARASINDA UYGUN GÖRÜLEN ALANLARDA GERÇEKLEŞTİRİLECEK PROJELERİN FİNANSMANI HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 31 Mart 2022 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

⁴ 43 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2'nci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde söz isteyen? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın ve bugün yapılacak diğer açık oylamaların elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

Bu açıklama, bugün yapılacak diğer açık oylamalar için de geçerli olacaktır.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - 43 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucunu bildiriyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 255

Kabul : 245

Ret : 7

Çekimser : 3⁵

Kâtip Üye

İshak Şan

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa Kadak

İstanbul”

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sıra sayısı neydi Başkanım? 43 mü? 43'e "çekimser" diyecektik biz, baştan ilan etmediniz.

BAŞKAN - 43 sıra sayılı Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

İç Tüzük'ün 145'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oturumun sonuna bıraktığımız açık oylamaları yapacağız.

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3073) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 219) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi 219 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

⁵ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, bu kaç numaralı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, baştan sayıları söylemiyorsunuz, çekimser vereceğimize kabul vermek zorunda kaldık ya!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Bu kaç numara Sayın Başkanım?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Kaç numara? Sırayla gitmiyor, gündemdeki sırayla gitmiyorsunuz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Bu kaç numara?

BAŞKAN - İlk oylamasını yaptığımız 43 sıra sayılıydı, şimdi okuduğum 219 sıra sayılı. Okuyarak oylamayı başlattım, dikkatinizden kaçmış herhâlde.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hayır Başkanım, tersten geliyorsunuz.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - 219 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin oylama sonucunu açıklıyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 253

Kabul : 239

Ret : 3

Çekimser : 11⁶

Kâtip Üye

İshak Şan

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa Kadak

İstanbul”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 206) (Devam)*

BAŞKAN - Dikkatlerinize sunuyorum: Şimdi 206 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - 206 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucunu açıklıyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 254

Kabul : 232

Ret : 19

Çekimser : 3⁷

Kâtip Üye

İshak Şan

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa Kadak

İstanbul”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

⁶ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

⁷ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1648) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 96) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi son oylamayı gerçekleştireceğiz.

96 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - 96 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucunu açıklıyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 254

Kabul : 234

Ret : 1

Çekimser : 19⁸

Kâtip Üye

İshak Şan

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa Kadak

İstanbul”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 14 Ekim 2025 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.05

⁸ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

IX.- OYLAMALAR

- 1.- (S.Sayı: 43) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi ne verilen oyların sonucu:
- 2.- (S.Sayı: 219) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi ne verilen oyların sonucu:
- 3.- (S.Sayı: 206) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi ne verilen oyların sonucu:
- 4.- (S.Sayı: 96) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi ne verilen oyların sonucu:

Sıra Sayısı	: 43	Sıra Sayısı	: 219	Sıra Sayısı	: 206	Sıra Sayısı	: 96
Oylama Saati	: 21:51	Oylama Saati	: 21:55	Oylama Saati	: 21:59	Oylama Saati	: 22:02
Üye Sayısı	: 600	Üye Sayısı	: 600	Üye Sayısı	: 600	Üye Sayısı	: 600
Kabul Edenler	: 243	Kabul Edenler	: 238	Kabul Edenler	: 232	Kabul Edenler	: 234
Reddedenler	: 0	Reddedenler	: 3	Reddedenler	: 18	Reddedenler	: 1
Çekimserler	: 9	Çekimserler	: 10	Çekimserler	: 2	Çekimserler	: 18
Boş	: 0	Boş	: 0	Boş	: 0	Boş	: 0
Geçersiz Oylar	: 1	Geçersiz Oylar	: 0	Geçersiz Oylar	: 1	Geçersiz Oylar	: 0
Mükerrer Oylar	: 3	Mükerrer Oylar	: 2	Mükerrer Oylar	: 0	Mükerrer Oylar	: 1
Toplam	: 256	Toplam	: 253	Toplam	: 253	Toplam	: 254
Açık Üyelikler	: 8	Açık Üyelikler	: 8	Açık Üyelikler	: 8	Açık Üyelikler	: 8
Kanunlaşmıştır		Kanunlaşmıştır		Kanunlaşmıştır		Kanunlaşmıştır	

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bilici	Bilal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Ersoy	Ayşe Şibel	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Hannuogulları Oruç	Tulay	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Karamık	Samy	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Kısacık	Sadullah	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Simen	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Sevkin	Müzyen	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Türkşen Taş	Aylice	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Varlı	Muhammed	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Zembekli	Almet	BAGIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Şan	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Ölçün	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özlüya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taylak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Yardımcıseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Demir	Nejla	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Kilerci	Ruben	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Sakık	Sirri	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Altınsoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Aydoğan	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Yaldir	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Anıyaya	İpek	Hahuk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Anıyaya	Karagöz	Resat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Akdöğün	Unut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Avşan	Yüksel	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Ret
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Kerem	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Almet Fethan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Çam	Luftiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Dinçer	Senra	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Doğan	Mesut	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Çekimser	Çekimser	Ret	Çekimser
Ankara	Erdogan	Asunur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Ergin	Sadullah	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Fikribeba	Almet Eşref	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kanlaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Olan	CHP	Çekimser	Çekimser	Ret	Çekimser
Ankara	Oktaç	Fuat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Sarıoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Şahin	İdris	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşçer	Ganize	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Türkçeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yamalı	Mustafa Nefin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yildirm	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Zorlu	Kürşad	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Arı	Cavit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Analya	Coşar	Aliye	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Çavuşgözü	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Analya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Çorbacı	Suuri	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Dagun	Hilmi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Analya	Erdem	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Kaya	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Kılıç	Serafettin	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Analya	Oluc	Hakkı Sarıhan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Analya	Uslu	Aliy	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Analya	Vural Çökül	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Analya	Yazıcı Özbudun	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Artaban	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artaban	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Arvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Arvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Karakuş	Öner	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Kamkoç	Fevrin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Özmen	Öner	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Enisar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Çömez	Turban	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Dalgın	Burak	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Özaydan	Ali Taylan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Sarı	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Çökçek	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Altınmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Bağcıoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Nasrullah	Fehat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Oduncu Kuevi	Zeynep	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Rıvanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Tiryaki	Mehmet Rıvanlı	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Erdemir	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Hilakati	Ömer Fırat	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Korkut	Zeki	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilis	Bedirhanlıoğlu	Turan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilis	Çağlar Çökçek	Samra	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilis	Olan	Hüseyin	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Akgül	İsmail	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Çoşkunçelik	Yüksel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Alkurt	İzzet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Ala	Erhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Bursa	Altıncı Kıyışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altıncı	Mehmet	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Biyyükatman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Gürlekçi Durmaz	Emel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Kılıç	Almet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Öztürk	Hüsnü	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Salman	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hüsnü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Torun	Cemalattin Kani	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Türkçü	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Zirhioğlu	Fevzi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Çekimser	Çekimser	Ret	Çekimser
Çanakkale	Gider	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Uz	Rıdvan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Abasoglu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Altıncı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kayracı	Vahit	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Tahiroz	Mehmet	CHP	Geçersiz	Çekimser/Mülk.¹	Geçersiz	Çekimser/Mülk.¹
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Biyer Kınica	Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Denizli	Öznürk	Yasin	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Silkin Ün	Sena	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Akça Cüpolo	Coşkun	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Çınar	Osmen Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarıoğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Karınç	Mehmet	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Öznürk	Berdan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tamrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Türkoglu	Halide	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Özen	Talib	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Öznürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Ün	Ediz	BAGIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Almet Baran	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul/Mük.'	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Günel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	İşikver	Semih	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Nazırı	Mahmut Rıdvan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Karanın	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Sargul	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Danış Beştaş	Menal	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Firat	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Kabul		Kabul	Kabul
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Çakırözer	Uku	CHP	Kabul	Kabul	Ret	Kabul
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bozadı	Mesut	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Buğayık	Büyücanın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Çeliktaşlan	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Kanace Demir	Sevda	EMEP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Kaya	Eruğrul	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Özkeççi	Mehmet Eyyup	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hüsnü	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Yaşar Özcan	Elvan	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Konal	Eruğrul Gazi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Temir	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Kıyık	Musa	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Bartın	Önur	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Dişimmez	Onur	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Perdik	Veziir Coşkun	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Çalışkan	Necmettin	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Hatay	Güzelimnur	Mehmet	CHP	Kabul	Ret	Ret	Çekimser
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Kaşkıcı	Luifi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Mullinoğlu	Servet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdullahdır	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nermin	CHP	Kabul	Kabul	Ret	Çekimser
İğdir	Alıgöz	Cantürk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İğdir	Hun	Yılmaz	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Gökşöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
İsparta	Hacı	Hikmet Yalın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Slimez	Hasan Bascı	BAGIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Zbun	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Açıkel	Fehi	CHP	Kabul	Kabul	Ret	Çekimser
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Alborak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkus İlgezi	Gamze	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayam	Nilhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ayyıldın	Deya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın	Bırol	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydın	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boylan	İskender	EMEP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN REFAH	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadir Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Cevizoglu	Musefi Hekli	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik Kınat	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demir	Doğan	BAĞIMSIZ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Mükerrem Perin Tuha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Enginyurt	Cemal	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN REFAH	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Frat	Celal	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Gören Bölük	Seda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Günaydin	Gökhan	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Hasoğulları	Yiğeci Arzen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	İşık Ercan	Tugba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	İzsis	Seyhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadık	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadıgil	Salha Sera	TİP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kanbat	Özgür	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Karal	Hasan	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Karşel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Karslı	Sengül	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Sarık Bağra	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
İstanbul	Kaya	Mustafa	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Bilent	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıçgün Uyar	Çiğdem	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Koral Sisli	Yıldız	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kanıkçı Kok	Kerem	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kurtuluş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ölü	Çiçek	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özgeçmiş	Suat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özürk	Ümmüğülsen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Paçacı	Mustafa Çihan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Rezanoğlu	Fevrin	CHP	Çekimser	Çekimser	Ret	Çekimser
İstanbul	Saki	Özgül	DEM PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Salıcı	Öğür Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sarıca	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sivaoğlu	Sevan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	BAGIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şenovaç	Bayram	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şık	Ali met	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Temirci	Selim	BAGIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdogan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hüsnü	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Üçürcü	Öğür	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yankömeroğlu	Ayşe Sibel	CHP	Kabul	Kabul	Ret	Çekimser

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zakariya	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldız	Ferit	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yüner	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Almet Erasgun	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Zeybek	Gökhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Akın	İbrahim	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Altınış	Haydar	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Aydın	Ediun	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bölümaz Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bursalı	Şehinç	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çubuk	Burçugül	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Derişoğlu	Dursun Mısavrat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Seyda	CHP	Kabul	Ret	Ret	Çekimsiz
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharem	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kaya Ösen	Seda	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Hisnen	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Nalbantoğlu	Rifat Turuntay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Osmanbaşoğlu	Taner	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Özkan	Fahri Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Almet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Zmir	Özale	Ümit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zmir	Tureli	Rahmi Aşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zmir	Uzun	Mehmet Salih	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Değirci	Ömer Onur Bilal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç	Zuhâl	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Karaduflu	İrfan	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kırşıcı	Vahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Öznuç	Ali	CHP	Kabul	Kabul	Ret	Kabul
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Alay	Cevdet	CHP	Çekimser	Kabul	Ret	Çekimser
Karabük	Keskinokluk	Durmuş Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Öğürhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Sığirci	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç Koryüğit	Gülistan	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Elmekci	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Uluay	Hali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Akar	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Arkan	Mahmut	SAVADET PARTİSİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Böbüler	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Cingi	Murat Cahid	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersay	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Göç	Aşkın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Özsoy	Seyit Bayar	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Hali	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Gündoğdu	Vesdi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Sarıçam	Ali met Gökhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	İlhan	Me tin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kilis	Dal	Ali met Salih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kilis	Demir	MUSTAFA	BAGIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Ayala	Mehmet	YENİDEN REFAH	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Gergelioglu	Öner Faruk	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Hilalgü	Saletin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Çekimser	Çekimser	Ret	Çekimser
Kocaeli	Kaneroğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Sarıaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Tipoğlu	Vesval	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yıldızlı	Haran Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Altunyaldaç	Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Boylan	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Behtas	Burs	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Ekici	Hasan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Gökü	Meryem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Kalaycı	MUSTAFA	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Konya	Karaman	Ünal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Sedman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Savli	Latif	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN REF-AH	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Eribaş	Almet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Çekilmeser	Çekilmeser	Çekilmeser	Çekilmeser
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Fındıçlı	Mehmet Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Ölmezoprak	İsmail Sıracı Kara	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Tüfekçi	Bilgin	AK PARTİ	Kabul/Mülk. ¹	Kabul/Mülk. ¹	Kabul	Kabul
Manisa	Alkay	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Akkal	Taner	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Arıncı	Almet Mıcahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Bakırdoğan	Almet Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Başçıoğlu	Bekir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Boydur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Şenat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Yenişehirlioğlu	Bahadır Nihat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Aylan	George	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Aydıniz	Salih	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Berhan	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Mersin	Başınır	Ali Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Bozin	Ali	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Diñç	Fanek	HÜDA PAR	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Dinçer	Talat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Ekmen	Mehmet Emin	YENİ YOL	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Karatlı	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Kabul	Kabul	Ret	Çekimser
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Kocamaz	Burhanetin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Söylenez	Havva Şibel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Ergün	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Mele	Kadem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Oğuz	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Öşer Derici	Süreyya	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Özen	Gizem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Özdağ	Selçuk	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Uzun	Cumhur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Boz Çakır	Şimeyye	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Neveşehir	Çalışkan	Emre	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Neveşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Neveşehir	Öğün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Güner	Ömer Fehi	CHP	Çekimser	Çekimser	Ret	Çekimser
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Uzdurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Hamrat	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Sevil	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Gülsey	Seydi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Aveli	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Mertoglu	Harun	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Boyraktar	Lufti	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Bilbal	Muhammed Levent	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdogan	Cigdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertugul	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Alsu	Ersan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Kabul	Çekimser	Ret	Çekimser
Samsun	Karaslan	Cigdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Karaman	Mehmet	YENİ YOL	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Toprakal	İlyas	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sirt	Bakıran	Tuncer	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sirt	Erdogan Sınas	Sabahat	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sinop	Karadeniz	Burış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Alsu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Özyirek	Ahmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Bışık	Hikmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Dusak	Abdullahın	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Kurt Ayan	Dilan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Sancar	Mihai	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Senyasar	Ferit	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Tunal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Yazması	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Doğan	Aysegül	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	İmez	Mehmet Zeki	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Tutar	Arslan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Aysar	Cem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Cigdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Özen	Mestan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Öznak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Taşcı	Selcan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yonur	Nurten	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Altınemir	Cüneyt	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Aslın	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Bezyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Belut	Yücel	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 43	S.S. 219	S.S. 206	S.S. 96
Tokat	Durmaz	Kudim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tarazon	Aydın		İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tarazon	Büyükdin	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tarazon	Karasmalıoğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tarazon	Koç	Velibı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tarazon	Suçmez	Şibel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tarazon	Şen	Mustafa	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Uşak	Günes	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Karaba	Ali	CHP	Kabul	Kabul	Ret	Kabul
Uşak	Tuğral	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Baldan	Pervin	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Çiftçik	Şahan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kaçmaz Sayıgıt	Gülcan	DEM PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kıyınürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Uçar	Zülküf	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Varlı	Gülderen	DEM PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Melha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Büyükgünüş	Almet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Algül	Abdulcadır	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Kayaar	Luftullah	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Satıf	İbrahim Ethem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çalışoğlu	Almet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Eruğul	Eylen Eruğ	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Yavuz İlmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

